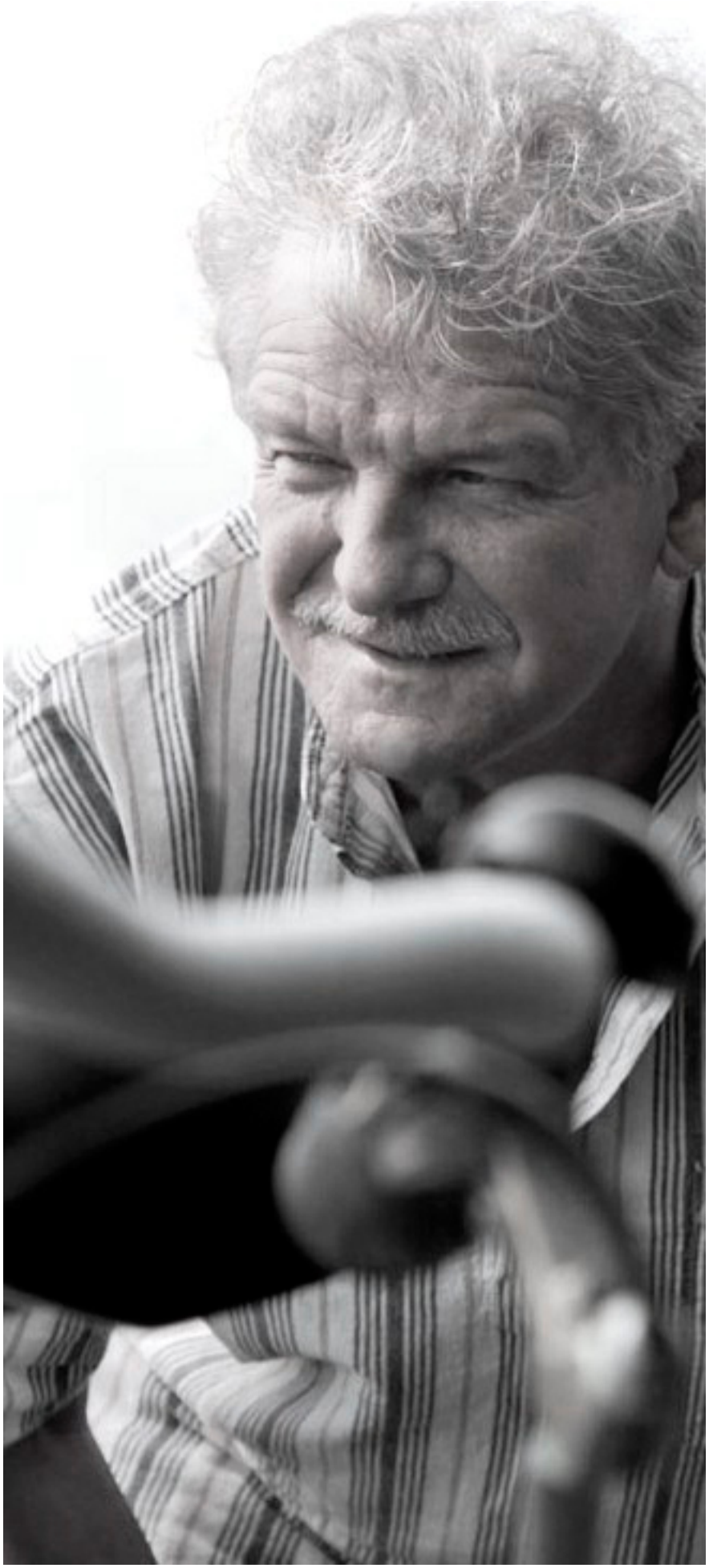

SVB Beleids-regels 2016

De beleidsregels zijn op 15 augustus 2016 vastgesteld door de Raad van Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank en op 5 september 2016 bekend gemaakt in de Staatscourant (Stcrt. 2016, 45608).

De beleidsregels worden minimaal eenmaal per jaar herzien.
→ http://www.svbbeleidsregels.nl voor de meest recente versie.

SVB
voor het leven
Sociale Verzekeringsbank

Deel I AOW, Anw, AKW, Participatiewet, OBR, Remigratiewet, TAS 2014 en TNS

De beleidsregels zijn op 15 augustus 2016 vastgesteld door de Raad van Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank en op 5 september 2016 bekend gemaakt in de Staatscourant (Stcrt. 2016, 45608).

De beleidsregels worden minimaal eenmaal per jaar herzien.
→ http://www.svbbeleidsregels.nl voor de meest recente versie.

SVB
voor het leven
Sociale Verzekeringsbank

6 **Algemene bepalingen en begrippen**

SB1001 6 **Vaststelling leeftijd, meerderjarigheid en minderjarigheid**
SB1290 7 **Niet-ingezetenen**
SB1291 8 **Leefvormen**
SB1002 8 **Huwelijk en duurzaam gescheiden leven**
SB1003 12 **Een gezamenlijke huishouding voeren**
SB1004 13 Hoofdverblijf in dezelfde woning (hoofdverblijfcriterium)
SB1005 14 Zorg dragen voor elkaar (zorgcriterium)
SB1006 15 Onweerlegbaar rechtsvermoeden
SB1007 17 Meerpersoonshuishouding
SB1008 17 Bijzondere situatie: voortduren gezamenlijke huishouding bij (tijdelijk) verblijf elders
SB1236 18 Bijzondere situatie: uitstelperiode bij de beoordeling
SB1237 18 Bijzondere situatie: commerciële relatie
SB1238 19 Bijzondere situatie: hulpbehoevendheid
SB1239 21 Anw: opening dan wel herleving van het recht op uitkering na beëindiging van een gezamenlijke huishouding
SB1240 22 AOW en Anw: Overgangsrecht t.a.v. de gezamenlijke huishouding
SB1292 23 **Toepassing van de kostendelersnorm in de Anw en de Participatiewet**
24 **Begrippen met betrekking tot kinderen**
SB1009 24 **Eigen kinderen / adoptie / erkenning**
SB1010 24 **Pleegkinderen / pleegouderlijke zorg**
SB1011 27 **Aangehuwde kinderen**
SB1013 28 **Ouderloos**
SB1014 28 **Tot het huishouden behoren**
SB1015 30 Huishouden in het buitenland bij verblijf in Nederland
31 **Onderwijs in de zin van de Leerplichtwet 1969**
SB1016 31 Onderwijs van kinderen in Nederland
SB1293 32 Onderwijs van kinderen in het buitenland
SB1294 34 Tijdelijke onderbreking van het onderwijs
SB1018 34 **Arbeidsongeschiktheid**
35 **Nabestaande en pseudo-nabestaande**
SB1019 35 **Nabestaande**
SB1020 35 **Pseudo-nabestaande**

37 **Kring van verzekerden**

SB1021 37 **Algemeen**
SB1022 37 **Ingezetene / wonen**
SB1273 38 **Band met Nederland**
SB1274 39 **Duurzame woning**
SB1023 39 **Invloed van nationaliteit en vreemdelingenrecht**
SB1027 40 **Einde verplichte verzekering na vertrek uit Nederland**
SB1029 41 **Betekenis van registraties (BRP en IND)**
SB1030 42 **Verzekering op grond van werken**
SB1040 43 **Voortzetting van het recht op kinderbijslag**
SB1031 44 **Uitbreiding en beperking kring van verzekerden**

	44	**Beoordeling verzekering over tijdvakken vóór 1 januari 1999**
SB1032	44	Vrouwen waarvan de echtgenoot van de kring der verzekerden is uitgesloten
SB1033	45	Ingezetenen die een buitenlandse uitkering ontvangen
SB1034	46	Personeel van volkenrechtelijke organisaties en hun gezinsleden
SB1295	46	Personen die niet geacht kunnen worden blijvend binnen het Rijk te wonen
	47	**Beoordeling verzekering over tijdvakken vanaf 1 januari 1999**
SB1035	47	Wonen in Nederland, werken buiten Nederland
SB1036	48	Personeel van diplomatieke zendingen en consulaire posten
SB1037	48	Tijdelijk in Nederland studerenden
SB1038	49	Ontheffing van de verplichte verzekering: artikel 18 en artikel 22
SB1039	49	Onbillijkheden van overwegende aard: artikel 24
	51	**Gemoedsbezwaarden**
SB1041	51	**Ontheffing van de verzekeringsplicht**
SB1042	51	**Overlijdensuitkering**
	53	**Vrijwillige verzekering**
SB1043	53	**Aanvraag**
SB1044	53	**Overschrijding van de aanvraagtermijn**
SB1275	55	**Ingangsdatum vrijwillige verzekering AOW**
SB1046	55	**De premie voor de vrijwillige verzekering**
SB1047	56	**Betaling van de premie**
SB1257	56	**De maximale termijn voor deelname aan de vrijwillig voortgezette verzekering**
SB1258	57	**Einde van de vrijwillige verzekering**
SB1296	57	**Onjuiste vaststelling tijdvakken van vrijwillige verzekering bij inkoop**
SB1048	58	**Vrijwillige verzekering voor in de EU wonende uitkeringsgerechtigden**
	59	**Recht op uitkering**
	59	**AOW, Anw en OBR**
SB1276	59	**Voortvluchtigen**
SB1049	59	**Inkomenstoets, herleiding naar maandinkomen, wisselkoersen**
SB1297	62	Incidentele stijging van het inkomen
SB1298	63	**Recht op ouderdomspensioen: tijdvakken korter dan een jaar**
SB1050	63	**Schuldige nalatigheid**
SB1051	64	**Overgangsvoordelen AOW**
SB1052	64	Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van werknemers en zelfstandigen die onder de personele werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 883/2004 vallen
SB1053	65	Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van Marokkaanse, Algerijnse, Tunesische en Turkse werknemers
SB1054	65	**Uitsluitingsgronden Anw**
SB1055	65	Gezondheidstoestand ten tijde aanvang verzekering of ten tijde huwelijkssluiting
SB1056	66	Opzettelijke levensberoving
	67	**AKW**
SB1057	67	**Voldoen aan de onderhoudsvoorwaarden**
SB1299	69	**Inkomen van kinderen van 16 en 17 jaar**
SB1300	70	**Recht op dubbele kinderbijslag voor uitwonende kinderen**

	72	**Recht op AOW, Anw, kinderbijslag en OBR in het buitenland**
SB1058	72	**Export van uitkeringen**
SB1301	75	**Toepassing van het woonlandbeginsel in de Anw en AKW**
	76	**Participatiewet**
SB1302	76	**Verblijf buiten Nederland**
	77	**Inkomen en vermogen**
SB1303	77	Inkomen
SB1304	77	Vermogen
SB1305	79	**Krediethypotheek en pandrecht**
SB1059	80	**Remigratiewet**
	81	**TAS 2014**
SB1063	81	**Werknemers**
SB1064	82	**Huisgenoten**
	82	**TNS**
SB1306	82	**Verblijfsduur**
	84	**Aanvraag en herziening**
SB1065	84	**Toekenning op aanvraag**
SB1066	85	**Postume aanvraag**
SB1068	85	**Toekenning van voorschotten**
SB1067	86	**Toekenning zonder aanvraag**
SB1069	86	**Ingangsdatum uitkering**
SB1070	88	**Terugwerkende kracht van meer dan een jaar**
SB1071	88	Bijzonder geval
SB1072	90	Hardheid
SB1073	91	Mate van terugwerkende kracht
SB1283	91	**Ingangsdatum ouderdomspensioen bij bereiken 65-jarige leeftijd vóór 1 april 2012**
SB1260	91	**Ingangsdatum dubbele kinderbijslag voor thuiswonende kinderen die intensieve zorg nodig hebben**
	91	**Ingangsdatum AIO-aanvulling**
SB1307	91	Ingangsdatum bij aanvraag AIO-aanvulling
SB1308	93	Ingangsdatum inrichtingsnorm
SB1284	93	**Ingangsdatum overbruggingsuitkering**
SB1285	94	Terugwerkende kracht van maximaal een jaar
SB1074	94	**Ingangsdatum remigratie-uitkering**
	95	**Herziening en intrekking**
	95	**Herziening ten voordele van de gerechtigde**
SB1075	95	Verhoging wegens wijziging van de omstandigheden
SB1076	96	Terugkomen van een rechtens onaantastbaar besluit ten voordele van de belanghebbende
	98	**Herziening of intrekking ten nadele van de belanghebbende**
SB1077	98	Verlaging of intrekking ex nunc wegens wijziging van de omstandigheden
SB1078	100	Verlaging of intrekking met terugwerkende kracht wegens wijziging van de omstandigheden
SB1079	101	Terugkomen van een rechtens onaantastbaar besluit ten nadele van de belanghebbende
SB1080	102	Verlaging of intrekking bij onzekerheid over voortbestaan aanspraak wegens niet nakomen controlevoorschriften of mededelingsverplichting
	102	**Herziening van een AIO-aanvulling in het voordeel van de belanghebbende**
SB1309	102	**Verhoging AIO-aanvulling wegens wijziging van de omstandigheden**

SB1310	103	Terugkomen van een rechtens onaantastbaar besluit in het voordeel van de belanghebbende
SB1286	104	Herziening of intrekking van een ouderdomspensioen wegens schuldige nalatigheid
SB1255	105	Terugkomen van een beschikking betreffende de vaststelling van verzekerde tijdvakken
SB1287	106	Beëindiging nabestaandenuitkering wegens toegenomen arbeidsgeschiktheid
SB1081	107	Bijzonderheden met betrekking tot de Remigratiewet
	110	**Betaling**
SB1083	110	Tijdstip van betaling
SB1084	110	Overmakingskosten
SB1085	111	Betaling aan een derde
	112	Inhouding eigen bijdrage Wlz en betaling aan een inrichting of gemeente
SB1086	112	Inhouding eigen bijdrage Wlz
SB1087	112	Betaling aan een inrichting of gemeente
SB1088	112	Betaling aan de Dienst Uitvoering Onderwijs
SB1089	113	Invordering van de uitkering
	113	Beëindiging uitkering na overlijden en overlijdensuitkering
SB1090	113	Beëindiging pensioen of uitkering na overlijden
SB1091	114	Nalatenschap
SB1092	114	Overlijdensuitkering
	115	Schorsing van de betaling
SB1093	115	Schorsing wegens twijfels aan de rechtmatigheid van de betaling
SB1311	115	Schorsing van de betaling van de AIO-aanvulling
SB1094	116	Opschorting wegens onrechtmatig verblijf in Nederland
	117	Uitbetaling bij nationale samenloop van kinderbijslagrechten
SB1095	117	Kinderbijslagbetaling binnen een huishouden
SB1096	117	Kinderbijslagbetaling bij gescheiden huishoudens; echtscheiding en co-ouderschap
	119	**Handhaving**
SB1097	119	Mededelingsverplichting
SB1245	120	Mededelingsverplichting AOW
SB1246	121	Mededelingsverplichting Anw
SB1247	124	Mededelingsverplichting AKW
SB1312	126	Mededelingsverplichting Participatiewet
SB1288	127	Mededelingsverplichting OBR
SB1313	128	Mededelingsverplichting Remigratiewet
SB1242	129	Geen schending van de mededelingsverplichting
SB1098	130	Controlevoorschriften
SB1099	131	Niet nakomen van de mededelingsverplichting of de controlevoorschriften
SB1100	131	Niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB
SB1314	133	Participatiewet: niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB
SB1101	134	Niet spontaan melden van relevante feiten en omstandigheden
SB1102	135	Het opleggen van een maatregel en het geven van een schriftelijke waarschuwing

SB1315 137 **Het opleggen van een maatregel of het geven van een waarschuwing in het kader van de Participatiewet**
138 **Verplichtingen in de Participatiewet**
SB1316 138 Verplichting tot arbeidsinschakeling en voldoende beheersen van de Nederlandse taal
SB1317 138 Medewerkingsverplichting
SB1318 139 Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid
SB1319 139 Aanvullende verplichtingen
SB1320 140 **De hoogte van de maatregel**
SB1321 140 Ernst van de overtreding
SB1322 142 Mate van verwijtbaarheid
SB1323 142 Omstandigheden waarin de betrokkene verkeert
SB1324 142 **Hoogte en duur maatregel in verband met het onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal**
SB1325 144 **Effectueren van een maatregel**
SB1103 145 **Het opleggen van een bestuurlijke boete en het geven van een schriftelijke waarschuwing**
SB1106 145 **De hoogte van de bestuurlijke boete**
SB1107 145 Ernst van de overtreding
SB1108 146 Mate van verwijtbaarheid
SB1243 146 Omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd
SB1109 147 **De betaling van de boete**
SB1110 147 **Waarschuwing in plaats van een boete**
SB1111 147 **Afzien van een sanctie wegens dringende redenen**
SB1244 148 **Het bepalen van de mate van verwijtbaarheid**
SB1112 150 **Buitenlandse brondocumenten**
SB1113 151 **DNA-onderzoek**

153 **Terugvordering**

153 **Bestuursrechtelijke terugvordering**
SB1114 153 **Terugvordering van uitkeringen**
SB1116 154 Terugvordering van voorschotten
154 **Participatiewet: matiging van de terugvordering**
SB1326 154 Recht op AIO-aanvulling ondanks schending van de mededelingsverplichting
SB1327 155 Zes-maanden-jurisprudentie
SB1118 155 **Verrekening van ten onrechte niet ingehouden loonbelasting en premies**
SB1248 155 **Overgangsrecht terugvordering basisvoorziening Remigratiewet**
SB1249 156 **Civielrechtelijke terugvordering**
SB1115 157 **Terug- en invorderingstermijnen**

158 **Invordering van bestuursrechtelijke geldschulden**

SB1250 158 **Wijze van terugbetaling**
SB1251 159 **Termijnen van verrekening en uitstel van betaling**
SB1252 160 Wijziging of intrekking van het uitstel van betaling
SB1119 160 **Afzien van verdere terugvordering**
SB1253 162 **Schuldregeling en schuldsanering**

Algemene bepalingen en begrippen

SB1001 | Vaststelling leeftijd, meerderjarigheid en minderjarigheid

artikel 7, artikel 8, eerste lid en artikel 9, leden 1 en 6 AOW, artikel 14, eerste lid, artikel 15, derde lid, artikel 16, leden 1 en 2, artikel 26, leden 1 en 2, artikel 29, tweede lid, artikel 66a en artikel 67, eerste lid Anw, artikel 7, eerste lid AKW, artikel 47a Participatiewet, artikel 3, artikel, 4, leden 1, 3 en 4, artikel 6, eerste lid, artikel 10, leden 1 en 2, artikel 11, artikel 15 OBR, artikel 1, onder d en artikel 2, onder a Remigratiewet, artikel 1.6 Wet basisregistratie personen, bijlage 1 bij Besluit basisregistratie personen

De aanspraken op grond van de AOW, Anw, AKW, Participatiewet, OBR, en de Remigratiewet zijn mede afhankelijk van de leeftijd van de aanvrager, de overleden verzekerde, de (huwelijks)partner en de kinderen. Uit artikel 1.6 Wet basisregistratie personen en Bijlage 1 bij Besluit basisregistratie personen volgt dat de SVB bij het bepalen van de leeftijd dient uit te gaan van de geboortedatum zoals die is geregistreerd in de Basisregistratie personen (BRP).

In sommige gevallen is het geboortejaar wel, maar de precieze geboortedatum niet geregistreerd in de BRP. In dergelijke gevallen stelt de SVB een onderzoek in naar de werkelijke geboortedatum. Wanneer de SVB deze niet kan achterhalen, gaat zij uit van een fictieve geboortedatum. Is alleen het geboortejaar bekend dan hanteert de SVB 1 juli als fictieve geboortedatum. Zijn het geboortejaar en de geboortemaand bekend, maar de exacte datum niet dan hanteert de SVB de zestiende van de betreffende maand als fictieve geboortedatum. De SVB baseert deze gedragslijn op de werkafspraken over de vaststelling van geboortedata vastgelegd in de circulaire van de voormalige Sociale Verzekeringsraad van 12 december 1986. De CRvB heeft in zijn uitspraak van 7 april 1995 deze gedragslijn bevestigd.

Indien de aanvrager niet in de BRP bekend is en hij bij de aanvraag een andere geboortedatum opgeeft dan de geboortedatum waarmee hij eerder in Nederland bekend was, bijvoorbeeld bij inschrijving bij een zorgverzekeraar of de Belastingdienst, dan hanteert de SVB bij de vaststelling van de geboortedatum het volgende, op jurisprudentie gebaseerde beleid (zie onder meer de uitspraak van de CRvB van 23 maart 1988 en het arrest van het HvJ EG van 14 maart 2000).

De SVB gaat uit van de geboortedatum die bij binnenkomst in Nederland bij een bevoegde instantie is opgegeven. Van dit uitgangspunt wijkt de SVB af wanneer op basis van authentieke stukken die tot stand zijn gekomen vóór de datum van binnenkomst in Nederland een andere geboortedatum wordt aangetoond en de juistheid van die geboortedatum aannemelijker is (zie de uitspraken van de CRvB van 25 maart 1987 en 8 april 1987). De SVB houdt alleen rekening met een buitenlands rechterlijk vonnis over de geboortedatum wanneer dit is gebaseerd op controleerbare gegevens die doorslaggevende betekenis hebben (CRvB 1 november 1989). De SVB aanvaardt een medisch deskundig oordeel over het juiste geboortejaar niet als bewijs (zie CRvB 13 december 1989) en gaat evenmin af op de persoonlijke aanblik van betrokkene.

Als bij de wijziging van de geboortedatum na het onderzoek geen zekerheid is verkregen over de juiste geboortedatum, gaat de SVB uit van de datum waarmee de betrokkene voor het eerst bekend was in Nederland.

In een uitspraak van de Rechtbank Amsterdam van 1 juli 1994 is bepaald dat een 'copie-intégrale' (een afschrift van een geboorteakte uit de Marokkaanse geboorteregisters) kan worden aangemerkt als een document waarmee kan worden aangetoond dat er sprake is van een andere geboortedatum dan die welke betrokkene bij binnenkomst in Nederland heeft opgegeven. Omdat de copie-intégrale slechts een afschrift is van de originele geboorteakte, stelt de SVB bepaalde voorwaarden aan dit document:

- De in de copie-intégrale genoemde geboortedatum moet overeenstemmen met de in de oorspronkelijke geboorteakte vermelde datum.
- De oorspronkelijke geboorteakte mag niet zijn opgemaakt op een tijdstip dat nauw verband houdt met de migratie of de afgifte van de copie-intégrale.

De Remigratiewet stelt het recht op dan wel de hoogte van een aantal voorzieningen afhankelijk van de vraag of een persoon minderjarig dan wel meerderjarig is. De SVB beantwoordt deze vraag, ongeacht het woonland of de nationaliteit van de betrokken persoon, op basis van artikel 1:233 van het Burgerlijk Wetboek.

Jurisprudentie
CRvB 4 januari 1989, RSV 1989/194
CRvB 23 maart 1988, RSV 1988/244
CRvB 8 april 1987, RSV 1987/176
CRvB 25 maart 1987, RSV 1987/175
CRvB 25 maart 1987, RSV 1987/174
CRvB 25 maart 1987, RSV 1987/173
CRvB 25 maart 1987, RSV 1987/172
CRvB 1 november 1989, AB 1990, 210
CRvB 13 december 1989, AB 1990, 278
HvJ EG 14 maart 2000, zaken C-102/98 en C-211/98 (Kocak en Örs), Jur. 2000, I-1287, «USZ» 2000/98, ECLI:EU:C:2000:119
CRvB 7 april 1995, JB 1995/124
Rechtbank Amsterdam 1 juli 1994, AOW 91/15673/05 en AKW 91/17034/05, n.g.

SB1290 | Niet-ingezetenen

artikel 2.62 tot en met artikel 2.81 Wet Basisregistratie personen, artikel 31 tot en met 36 Besluit basisregistratie personen

De SVB houdt op grond van hoofdstuk 2, afdeling 2 van de Wet Basisregistratie personen (BRP) en hoofdstuk 2, afdeling 2 van het Besluit basisregistratie personen gegevens bij over niet-ingezetenen. De BRP bevat geen definitie van het begrip 'niet-ingezetene'. Voor de toepassing van de BRP verstaat de SVB onder een niet-ingezetene:

- Een persoon die buiten Nederland woont en een uitkering uit Nederland ontvangt, zijn gezinsleden die van belang zijn voor deze uitkering.
- Een persoon die in de BRP was ingeschreven en geëmigreerd is uit Nederland.
- Een persoon die tijdelijk in Nederland verblijft, zoals een persoon die tijdelijk in Nederland werkzaam is.

SB1291 | Leefvormen

artikel 1 AOW, artikel 3 Anw, artikel 3 Participatiewet, artikel 1 OBR, artikel 1 en artikel 5 Remigratiewet, artikel 1 TAS 2014 en artikel 1 TNS

Bij de uitvoering van de AOW, Anw, Participatiewet, OBR, Remigratiewet, TAS 2014 en TNS is de leefvorm van belang voor het recht op of de hoogte van de uitkering. De SVB heeft beleid geformuleerd over de volgende leefvormen:

- huwelijk en duurzaam gescheiden leven;
- gezamenlijke huishouding; en
- het delen van de kosten met een of meerdere huisgenoten (kostendelersnorm).

Het beleid over huwelijk en duurzaam gescheiden leven staat in SB1002 over huwelijk en duurzaam gescheiden leven. Waar in dit beleid verwezen wordt naar het huwelijk en de huwelijkspartner ziet dit tevens op het geregistreerd partnerschap en de geregistreerde partner. SB1003 over het voeren van een gezamenlijke huishouding bevat het beleid over het begrip gezamenlijke huishouding.

De kostendelersnorm is uitsluitend van toepassing in het kader van de Anw en de Participatiewet. Zie hiervoor het beleid beschreven in SB1292 over toepassing van de kostendelersnorm in de Anw en de Participatiewet.

SB1002 | Huwelijk en duurzaam gescheiden leven

artikel 1, derde lid, onder b AOW, artikel 3, tweede lid Anw, artikel 3, tweede lid, onder b Participatiewet, artikel 1, derde lid OBR, artikel 2b, derde lid en artikel 5 Remigratiewet, artikel 1, derde lid TAS 2014 en artikel 1, derde lid TNS

Indien gehuwde personen duurzaam gescheiden gaan leven is dit van invloed op het recht op of de hoogte van hun uitkering. Scheiding van tafel en bed en echtscheiding zijn niet van invloed op de uitkering als al sprake is van duurzaam gescheiden leven voorafgaand aan het moment van scheiding van tafel en bed of echtscheiding.

Het begrip duurzaam gescheiden leven is nader uitgewerkt in rechterlijke uitspraken. Uit onder meer het arrest van de Hoge Raad van 10 februari 1960, leidt de SVB het volgende af. Voor het aannemen van duurzaam gescheiden leven is naast de feitelijke toestand ook de wil van de echtgenoten van belang, tenzij er sprake is van feitelijke onmogelijkheid tot hervatting van de samenleving. De CRvB heeft dit standpunt nadien bevestigd in de uitspraken van 17 december 1987 en 6 december 1989.

Volgens de CRvB (zie bijvoorbeeld de uitspraken van 30 mei 1973, 5 september 1989 en 5 oktober 1989) is er sprake van duurzaam gescheiden leven in de situatie waarin:

- de echtelijke samenleving is geëindigd door de wil van één of beide echtgenoten;
- ieder afzonderlijk zijn eigen leven leidt als ware hij niet met de ander gehuwd; en
- deze toestand door één of beide echtgenoten als bestendig is bedoeld.

De wil van (een van) de echtgenoten noch de feitelijke toestand is op zichzelf doorslaggevend. De echtelijke samenleving wordt pas verbroken geacht als de wil daartoe zich naar buiten toe uitdrukkelijk manifesteert of als zich een bestendige toestand van een verbroken samenleving voordoet (zie in dit verband de uitspraken van de CRvB van 25 februari 1985 en 21 november 1990). De SVB leidt uit een uitspraak van de

CRvB van 17 december 2013 af dat het enkele feit dat een van de echtgenoten een gezamenlijke huishouding gaat voeren met een ongehuwde niet betekent dat hij duurzaam gescheiden leeft van zijn huwelijkspartner.

Op grond van deze jurisprudentie hanteert de SVB het volgende beleid.

De SVB merkt gehuwden als duurzaam gescheiden levend aan indien:

- er sprake is van een door (een van) de echtgenoten gewilde en als bestendig bedoelde situatie waarbij de feitelijke toestand uitwijst dat beiden een afzonderlijk leven leiden alsof er geen huwelijk was, of
- er sprake is van een door de echtgenoten ongewilde situatie waarbij de samenleving onmogelijk is geworden en feitelijk en (naar gangbare objectieve maatstaven beoordeeld) permanent is verbroken. Als beide echtgenoten in deze situatie echter aangeven dat zij als gehuwd willen worden aangemerkt dan respecteert de SVB deze wens. Daarbij is niet van belang of betrokkenen zich nog als echtgenoten gedragen en presenteren. Op een rechtens onaantastbare beschikking waarin is vastgesteld dat sprake is van duurzaam gescheiden leven komt de SVB uitsluitend terug indien sprake is van nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden in de zin van artikel 4:6 Awb of indien de beschikking onmiskenbaar onjuist moet worden geacht zoals bedoeld in SB1076 over terugkomen van een rechtens onaantastbaar besluit ten voordele van de belanghebbende.

Indien een van de echtgenoten voor langere tijd wegens verpleging is opgenomen in een instelling, maar deze situatie niet op voorhand als onomkeerbaar is aan te merken, slaat de SVB bij de beoordeling of sprake is van duurzaam gescheiden leven ook acht op andere factoren, die erop duiden dat niet de wil bestaat tot verbreking van de echtelijke samenleving. Te denken valt aan regelmatig contact en gemeenschappelijke financiën.

De gevolgen van het aangaan van een huwelijk, dan wel het duurzaam gescheiden gaan leven van een huwelijkspartner verschillen per wet.

AOW:

Voor de toepassing van de AOW is het van belang of de pensioengerechtigde gehuwd of ongehuwd is in verband met de hoogte van het pensioenbedrag en het recht op toeslag. Indien een echtpaar waarvan beide partners pensioengerechtigd zijn duurzaam gescheiden gaat leven, dienen beide gehuwdenpensioenen verhoogd te worden tot het bedrag van het ongehuwdenpensioen. Als een echtpaar waarvan een van de partners de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, duurzaam gescheiden gaat leven heeft de pensioengerechtigde op grond van artikel 1, derde lid, onder b AOW recht op een ongehuwdenpensioen. Indien aan deze pensioengerechtigde tevens een recht op een toeslag is toegekend, vervalt dit recht op toeslag.

Wanneer aan het duurzaam gescheiden leven van twee pensioengerechtigden een einde komt, anders dan door overlijden, verlaagt de SVB beide ongehuwdenpensioenen tot het bedrag van het gehuwdenpensioen. Indien aan het duurzaam gescheiden leven een einde is gekomen na 31 december 2014 en een van de huwelijkspartners is jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, kan geen recht op toeslag meer ontstaan. Dit volgt uit artikel 8, tweede lid, onder b AOW.

Anw:

Voor de toepassing van de Anw is het van belang vast te stellen of een persoon als gehuwd moet worden aangemerkt in verband met zowel het verkrijgen als het vervallen van een recht op nabestaandenuitkering. Als een persoon aan wie een nabestaandenuitkering is toegekend een gezamenlijke huishouding gaat voeren moet deze persoon als gehuwd worden aangemerkt en vervalt het recht op nabestaandenuitkering. Daarentegen kan door het overlijden van een echtgenoot een recht op nabestaandenuitkering ontstaan voor de nog levende echtgenoot.

De Anw kent geen bepaling op grond waarvan duurzaam gescheiden levende echtgenoten als ongehuwd moeten worden aangemerkt. Dit heeft tot gevolg dat bij het overlijden van een van de duurzaam gescheiden levende echtgenoten de andere echtgenoot als nabestaande kan worden aangemerkt. Er kan zich de bijzondere situatie voordoen dat een gehuwde persoon duurzaam gescheiden leeft van zijn echtgenoot en een gezamenlijke huishouding voert met een andere persoon. Op grond van artikel 3, tweede lid Anw is hij dan gehuwd met degene met wie hij een gezamenlijke huishouding voert. De SVB interpreteert artikel 3, tweede lid Anw zo, dat hij als ongehuwd wordt aangemerkt ten opzichte van de echtgenoot van wie hij duurzaam gescheiden leeft. Dit betekent dat de SVB een gehuwde persoon na het overlijden van de echtgenoot van wie hij duurzaam gescheiden leeft niet als nabestaande aanmerkt. De SVB merkt hem wel als nabestaande aan na het overlijden van degene met wie hij een gezamenlijke huishouding voert.

Een andere situatie die zich kan voordoen, betreft de echtgenoot die duurzaam gescheiden leeft en geen gezamenlijke huishouding voert. Hij blijft gehuwd met zijn wettige echtgenoot, ook als deze echtgenoot een gezamenlijke huishouding voert met een andere persoon. Dit leidt tot de bijzondere situatie dat als de echtgenoot die een gezamenlijke huishouding voert met een andere persoon komt te overlijden, zowel zijn echtgenoot waarvan hij duurzaam gescheiden leeft als de persoon met wie hij een gezamenlijke huishouding voert als nabestaande in de zin van de Anw recht kunnen hebben op een nabestaandenuitkering. De SVB baseert deze interpretatie op de systematiek van de Anw, in het bijzonder artikel 3, tweede lid Anw.

Participatiewet:

Voor de toepassing van de Participatiewet is het van belang of de rechthebbende op een AIO-aanvulling gehuwd of ongehuwd is in verband met de hoogte van de toepasselijke norm. Het recht op AIO-aanvulling komt de echtgenoten gezamenlijk toe, tenzij een van de echtgenoten geen recht op een AIO-aanvulling heeft. Indien een echtpaar waarvan beide partners de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, duurzaam gescheiden gaat leven, kunnen beide echtgenoten een zelfstandig recht hebben op een AIO-aanvulling naar de norm van een alleenstaande. De hoogte van deze norm is afhankelijk van de vraag of de echtgenoot zijn hoofdverblijf deelt met een of meer kostendelende medebewoners als bedoeld in artikel 19a Participatiewet. Zie SB1292 over toepassing van de kostendelersnorm in de Anw en Participatiewet voor het beleid over kostendelende medebewoners. Als een echtpaar waarvan een van de partners jonger is dan de pensioengerechtigde leeftijd, duurzaam gescheiden gaat leven heeft de oudste partner recht op een AIO-aanvulling naar de norm van een alleenstaande. De hoogte van deze norm is afhankelijk van de vraag of de echtgenoot zijn hoofdverblijf deelt met een

of meer kostendelende medebewoners als bedoeld in artikel 19a Participatiewet. De jongste partner heeft in die situatie niet langer recht op een AIO-aanvulling.

Wanneer aan het duurzaam gescheiden leven een einde komt, anders dan door overlijden, verleent de SVB de AIO-aanvulling naar de norm van een gehuwde. De hoogte van deze norm is afhankelijk van de vraag of het echtpaar hun hoofdverblijf deelt met een of meer kostendelende medebewoners als bedoeld in artikel 19a Participatiewet.

OBR:

Voor de toepassing van de OBR is het van belang of de rechthebbende gehuwd of ongehuwd is in verband met de hoogte van de overbruggingsuitkering. Indien een echtpaar waarvan beide partners recht hebben op overbruggingsuitkering, duurzaam gescheiden gaat leven, dienen beide uitkeringen verhoogd te worden tot het bedrag van een ongehuwdenuitkering. Als een rechthebbende aan wie een overbruggingsuitkering voor gehuwden is toegekend, duurzaam gescheiden gaat leven, heeft hij recht op een ongehuwdenuitkering.

Wanneer aan het duurzaam gescheiden leven een einde komt, anders dan door overlijden, verlaagt de SVB beide ongehuwdenuitkeringen tot het bedrag van de uitkering voor gehuwden.

Rem:

De Remigratiewet kent geen algemene bepaling op grond waarvan de remigrant die duurzaam gescheiden van zijn echtgenoot leeft als ongehuwd wordt aangemerkt. Wel kent de Remigratiewet de voorwaarde dat de gehuwde remigrant wiens echtgenoot of partner in Nederland woont slechts voor voorzieningen op grond van de Remigratiewet in aanmerking kan komen indien beide echtgenoten of partners tot remigratie overgaan. Deze voorwaarde geldt niet voor de remigrant die duurzaam gescheiden van zijn echtgenoot of partner leeft. Dit volgt uit artikel 2b, derde lid Remigratiewet.

Artikel 5, eerste lid Remigratiewet bepaalt voorts dat indien de remigrant een partner heeft en hij ophoudt met deze persoon een gezamenlijke huishouding te voeren, de remigrant en zijn partner ieder een recht verkrijgen op remigratievoorzieningen voor een alleenstaande remigrant. De SVB past dit artikel ook toe op een gehuwde remigrant, met dien verstande dat zij deze als alleenstaande remigrant aanmerkt als hij duurzaam gescheiden van zijn echtgenoot of partner leeft.

TAS 2014/TNS:

Voor de toepassing van de TAS 2014 en de TNS is van belang of sprake is van duurzaam gescheiden leven omdat bij overlijden van de persoon bij wie maligne mesothelioom of asbestose is vastgesteld zijn echtgenoot recht op uitkering kan hebben. Op grond van de artikelen 1, derde lid TAS 2014 en 1, derde lid TNS merkt de SVB de persoon die duurzaam gescheiden leeft van degene bij wie maligne mesothelioom of asbestose is vastgesteld niet aan als echtgenoot.

Jurisprudentie

CRvB 25 februari 1985, RSV 1985/206
CRvB 17 december 1987, RSV 1988/178
CRvB 5 september 1989, RSV 1990/94
CRvB 5 oktober 1989, RSV 1990/110

CRvB 6 december 1989, AB 1990, 277
CRvB 21 november 1990, RSV 1991/261
CRvB 17 december 2013, ECLI:NL:CRVB:2013:2848
CRvB 30 mei 1973, RSV 1974/12
HR 21 februari 1973, BNB 1973/89
HR 10 februari 1960, RSV 1960/67

SB1003 | Een gezamenlijke huishouding voeren

artikel 1, leden 3, 4 en 5 AOW, artikel 3, leden 2, 3, 4 en 7 Anw, artikel 3, leden 2, 3, 4, 6 en 7 Participatiewet, artikel 1, derde lid OBR, artikel 1, eerste lid, onderdeel g Remigratiewet, artikel 1, tweede lid TAS 2014 en artikel 1, tweede lid TNS, Besluit regels hoofdverblijf in dezelfde woning AOW

Ongehuwd samenwonenden worden in de AOW, de Anw en de Participatiewet gelijkgesteld met gehuwden. In de OBR, TAS 2014 en TNS is dit eveneens het geval door het van overeenkomstige toepassing verklaren van de desbetreffende bepalingen in de AOW. Het hiernavolgende het beleid met betrekking tot het voeren van een gezamenlijke huishouding in het kader van de AOW geldt daarom eveneens voor de OBR, TAS 2014 en TNS.

Het ongehuwd samenwonen wordt in de AOW en de Anw omschreven als het voeren van een gezamenlijke huishouding door een ongehuwde meerderjarige met een andere ongehuwde meerderjarige, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad of, een hiermee ingevolge artikel 1, achtste lid AOW of artikel 3, zevende lid Anw gelijkgesteld kind.

Het ongehuwd samenwonen wordt in de Participatiewet omschreven als het voeren van een gezamenlijke huishouding door een ongehuwde met een ander, tenzij het betreft een aanverwant in de eerste graad, een bloedverwant in de eerste graad of, een hiermee ingevolge artikel 1, achtste lid AOW of artikel 3, zevende lid Anw gelijkgesteld kind, of een bloedverwant in de tweede graad indien er bij één van de bloedverwanten sprake is van zorgbehoefte (zie voor het begrip zorgbehoefte SB1238 over bijzondere situatie: hulpbehoevendheid). De SVB leidt uit de wetsgeschiedenis en de jurisprudentie (CRvB 5 december 2005 en 30 september 2008) af dat van ongehuwd samenwonen in de Participatiewet sprake is als beide personen ongehuwd en meerderjarig zijn.

Voor de toepassing van de Remigratiewet vindt geen gelijkstelling van ongehuwden met gehuwden plaats, maar wordt het begrip partner van de remigrant gebruikt. Dit begrip ziet onder meer op de mee-remigrerende ongehuwd meerderjarige die met de remigrant een gezamenlijke huishouding voert. De SVB gaat ervan uit dat de criteria die zien op de gelijkstelling van ongehuwden aan gehuwden in de AOW en Anw naar analogie gelden voor de remigrant en zijn mee-remigrerende ongehuwde partner. Uit de formulering van artikel 1, tweede lid Remigratiewet blijkt voorts dat een persoon die op het moment waarop de remigrant uit Nederland vertrekt reeds in het bestemmingsland verblijft, uitsluitend kan gelden als partner van de remigrant, als er op dat moment sprake is van een huwelijk of een geregistreerd partnerschap tussen de remigrant en deze persoon.

De vraag of sprake is van het voeren van een gezamenlijke huishouding wordt beantwoord aan de hand van de omstandigheden welke objectief moeten zijn vast te stellen, aldus de Hoge Raad in zijn arrest van 20 maart 1992. Om een gezamenlijke huishouding te kunnen aannemen moet zijn voldaan aan de volgende wettelijke criteria:

- de gerechtigde heeft zijn hoofdverblijf in dezelfde woning als een ander persoon (hoofdverblijfcriterium, zie SB1004 over hoofdverblijf in dezelfde woning) én
- de betrokken personen geven blijk zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins (zorgcriterium, zie SB1005 over zorg dragen voor elkaar).

Degenen die voldoen aan beide voorwaarden (hoofdverblijfcriterium en zorgcriterium), worden geacht een gezamenlijke huishouding te voeren, mits sprake is van een tweepersoonshuishouding (zie SB1007 over meerpersoonshuishouding) en geen uitzondering op deze hoofdregel van toepassing is (zie SB1008, SB1236, SB1237, SB1238).

De wet geeft voorts een opsomming van situaties waarin in ieder geval een gezamenlijke huishouding aanwezig geacht wordt (onweerlegbaar rechtsvermoeden, zie SB1006 over onweerlegbaar rechtsvermoeden).

De wettelijke criteria met betrekking tot hoofdverblijf en zorg zijn nader uitgewerkt in de rechtspraak.

De SVB heeft gedragsregels ontwikkeld voor het bezoeken van belanghebbenden en het bezichtigen van hun woning in verband met het onderzoek naar de leefsituatie. Zie hiervoor SB4234 over gedragsregels bij huisbezoek en bezichtiging woning.

Jurisprudentie
HR 20 maart 1992, JABW 1992/114
CRvB 5 december 2005, ECLI:NL:CRVB:2005:AU7756
30 september 2008, ECLI:NL:CRVB:2008:BF4588

SB1004 | Hoofdverblijf in dezelfde woning (hoofdverblijfcriterium)

Uit vaste jurisprudentie van de CRvB (zie bijvoorbeeld de uitspraken van 26 november 2002 en 27 oktober 2015) blijkt dat de vraag waar iemand zijn hoofdverblijf heeft aan de hand van de concrete feiten en omstandigheden moet worden beantwoord. Voor de toepassing van de AOW geldt dat twee personen die hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning onder bepaalde voorwaarden niet geacht worden hun hoofdverblijf in dezelfde woning te hebben (twee-woningen-regel).

Bij de beoordeling van de vraag waar iemand zijn hoofdverblijf heeft, betrekt de SVB de volgende aan de jurisprudentie ontleende feiten en omstandigheden:

- het adres waarop betrokkene in de Basisregistratie personen (BRP) is ingeschreven;
- betrokkene maakt feitelijk gebruik van de woning;
- de woning is ingericht om een huishouden te voeren;
- betrokkene bewaart kleding of andere eigendommen in deze woning;
- de woning heeft een slaapgelegenheid voor de betrokkene;
- betrokkene ontvangt zijn post op dit adres;
- betrokkene voert en bewaart zijn administratie op dit adres;
- betrokkene oefent zijn hobby's uit op dit adres;
- betrokkene heeft een sleutel van deze woning.

De SVB leidt uit het arrest van de Hoge Raad van 13 maart 2015 af dat ook personen die op afzonderlijke adressen staan ingeschreven hun hoofdverblijf kunnen hebben in dezelfde woning. Bij het aanhouden van afzonderlijke adressen zal aannemelijk moeten

zijn dat hetzelfde adres als hoofdverblijf van beiden fungeert. De SVB leidt voorts uit bovengenoemd arrest van de Hoge Raad af dat zij het hoofdverblijf van iedere persoon afzonderlijk moet beoordelen.

Uit de jurisprudentie van de Hoge Raad (arrest van 30 mei 2001) en de Centrale Raad van Beroep (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 26 november 2002) leidt de SVB af dat de vaststelling dat de betrokken personen feitelijk hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning voldoende is om aan te nemen dat aan het hoofdverblijfcriterium is voldaan, tenzij een deel van de woning op zuiver commerciële basis wordt verhuurd of ter beschikking van een kostganger wordt gesteld en deze huurder of kostganger in dat deel van die woning zijn hoofdverblijf heeft. Van deze uitzondering is naar het oordeel van de SVB in ieder geval geen sprake indien het deel van de woning dat door de huurder of kostganger wordt bewoond, niet geschikt is voor afzonderlijke, zelfstandige bewoning.

Jurisprudentie
HR 13 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:556
HR 30 mei 2001, JABW 2001/101, ECLI:NL:HR:2001:AB1832
CRvB 26 november 2002, RSV 2003/35, ECLI:NL:CRVB:2002:AF1660
CRvB 27 oktober 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:3796

SB1005 | Zorg dragen voor elkaar (zorgcriterium)

Van een gezamenlijke huishouding is sprake als twee personen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en zij blijk geven zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins (zorgcriterium).

De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat het zorgcriterium inhoudt dat de huishouding en het levensonderhoud worden betaald uit de inkomsten van beiden (HR 22 februari 1985).

Indien de partners hun inkomsten en uitgaven strikt gescheiden houden dan wel indien een van de partners geen of een verwaarloosbaar laag inkomen heeft, kan er alleen sprake zijn van een gezamenlijke huishouding indien zij anderszins in elkaars verzorging voorzien (CRvB 15 juli 1993).

De SVB leidt uit de jurisprudentie af (zie bijvoorbeeld CRvB 11 juli 1995 en 6 januari 1998) dat geen sprake is van wederzijdse zorg indien betrokkenen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en de financiële verstrengeling tussen hen beperkt is tot het uitsluitend delen van de woonlasten en daarmee samenhangende vaste lasten. Indien de financiële verstrengeling echter verder gaat dan het louter delen van de woonlasten en/of betrokkenen op enige andere wijze in elkaars verzorging voorzien, neemt de SVB aan dat betrokkenen wél een gezamenlijke huishouding voeren.

Bij de beoordeling of voldaan wordt aan het zorgcriterium betrekt de SVB de volgende elementen.

Ten aanzien van financiële verstrengeling:

- gebruik van de woning en de betaling van de zuivere woonlasten, zoals huur en hypotheek en daaruit voortvloeiende vaste lasten, zoals energiekosten, verzekeringen en gemeentelijke heffingen; en
- gebruik van duurzame goederen zoals auto of caravan; of

- de betaling van de kosten van de huishouding, zoals voeding, boodschappen, vervoer en vakantie; of
- de betaling van overige uit het huishouden voortvloeiende kosten, zoals verzekeringen en leningen.

Ten aanzien van zorg die niet tot uitdrukking komt in financiële verstrengeling:

- verzorging van de huishouding, zoals schoonmaak, bewassing, koken;
- persoonlijke verzorging bij ziekte of gebrek.

Uit de jurisprudentie van de Hoge Raad blijkt dat het ondernemen van gezamenlijke activiteiten zoals het gezamenlijk op vakantie gaan, niet noodzakelijkerwijs gepaard gaat met verzorging (HR 15 juni 2012). Op gezamenlijke activiteiten, zoals het gezamenlijk afleggen van familiebezoek of op vakantie gaan, slaat de SVB daarom alleen acht als bij deze activiteiten sprake is van financiële verstrengeling of een andere vorm van zorg.

Indien ten aanzien van één of meer van de hierboven omschreven elementen zorg aanwezig is, zonder dat sprake is van een louter marginale of incidentele wederzijdse betrokkenheid, gaat de SVB ervan uit dat de betrokkenen aan het zorgcriterium voldoen. Dit is slechts anders indien sprake is van een commerciële relatie (zie SB1237 over bijzondere situatie: commerciële relatie en gezamenlijke huishouding).

Jurisprudentie
HR 15 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012:BV1924, «USZ» 2012/255
CRvB 6 januari 1998, «USZ» 1998/56
HR 22 februari 1985, NJ 1986, 82
CRvB 15 juli 1993, PS 1994/437
CRvB 11 juli 1995, JABW 1995/357

SB1006 | Onweerlegbaar rechtsvermoeden

artikel 1, vijfde lid AOW, artikel 3, vierde lid Anw, artikel 3, vierde lid Participatiewet, Besluit aanwijzing registraties gezamenlijke huishouding 1998

De AOW, Anw en Participatiewet geven een limitatieve opsomming van situaties waarin in ieder geval een gezamenlijke huishouding aanwezig geacht wordt. Dit is het geval indien de betrokkenen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en:

- zij met elkaar gehuwd zijn geweest of eerder voor de toepassing van de betreffende wet daarmee gelijk zijn gesteld, of
- uit hun relatie een kind is geboren of de man een kind van de vrouw heeft erkend, of
- zij zich wederzijds verplicht hebben tot een bijdrage aan de huishouding krachtens een geldend samenlevingscontract; of
- zij op grond van een registratie worden aangemerkt als een gezamenlijke huishouding die naar aard en strekking overeenkomt met de gezamenlijke huishouding als bedoeld in de AOW, Anw of de Participatiewet (bijvoorbeeld de registratie als duurzame gezamenlijke huishouding op grond van de belastingwetgeving). Met betrekking tot dit laatste criterium zijn nadere regels gesteld in het Besluit aanwijzing registraties gezamenlijke huishouding 1998.

Indien zich een van deze situaties voordoet, is sprake van een onweerlegbaar rechtsvermoeden van het bestaan van een gezamenlijke huishouding. Degene die voldoet

aan het hoofdverblijfcriterium én aan een van de hiervoor genoemde criteria wordt geacht een gezamenlijke huishouding te voeren zonder dat nader onderzocht behoeft te worden of wordt voldaan aan het zorgcriterium. Tegenbewijs is niet mogelijk. Betrokkene heeft alleen de gelegenheid aan te tonen dat een registratie op een administratieve vergissing berust. De gezamenlijke huishouding kan wel ten volle worden betwist, indien de SVB rekening heeft gehouden met een registratie waartegen voor de betrokkene geen rechtsmiddel open heeft gestaan (zie CRvB 7 november 2006). In de jurisprudentie is bepaald dat de in de wet genoemde criteria restrictief moeten worden uitgelegd, omdat de daarin genoemde situaties als onweerlegbaar rechtsvermoeden gelden (Pres. Rb. 's-Hertogenbosch 19 december 1996 en Pres. Rb. Amsterdam 13 juni 1997).

Met betrekking tot de vraag of zich een van de in de wet genoemde situaties voordoet en met betrekking tot de reikwijdte van het onweerlegbaar rechtsvermoeden geldt het volgende.

Een persoon wordt op grond van de tekst van de AOW dan wel de Anw geacht eerder gehuwd te zijn geweest of daarmee te zijn gelijkgesteld indien hij met dezelfde persoon gehuwd of als partner geregistreerd is geweest of indien door de SVB eerder voor de toepassing van de AOW dan wel de Anw is vastgesteld dat sprake was van een gezamenlijke huishouding met dezelfde persoon.

Op grond van jurisprudentie van de CRvB slaat de SVB slechts acht op een eerder huwelijk of een eerdere registratie in het kader van de AOW, Anw of Participatiewet als de echtscheiding respectievelijk de registratie heeft plaatsgevonden binnen twee jaar voorafgaande aan het moment waarop wordt besloten over het recht op AOW, Anw of AIO-aanvulling (CRvB 29 november 2005 respectievelijk CRvB 2 mei 2000). Indien evenwel uit het ontbonden huwelijk of de verbroken gezamenlijke huishouding een kind is geboren of een kind van de vrouw door de man is erkend, is er ongeacht de leeftijd van het kind alsnog sprake van een situatie waarin een gezamenlijke huishouding aanwezig wordt geacht (CRvB 21 maart 2006, HR 25 september 2009).

Als samenlevingscontract beschouwt de SVB een notarieel samenlevingscontract, waarin de verplichting is opgenomen financieel of anderszins bij te dragen in de gezamenlijke huishouding.

Als registratie geldt een registratie in de zin van het Besluit aanwijzing registraties gezamenlijke huishouding 1998. De SVB houdt voor de toepassing van deze bepaling geen rekening met registraties die door betrokkene betwist worden. Dit is het geval, indien betrokkene bezwaar heeft aangetekend tegen een beschikking waarin is bepaald dat hij een gezamenlijke huishouding voert en deze beschikking nog niet rechtens onaantastbaar is geworden en indien betrokkene een verzoek tot verbetering of wijziging van een registratie heeft gedaan bij de registratiehouder of een verzoek heeft ingediend bij de rechtbank tot aanpassing van de registratie.

De Remigratiewet noemt geen situaties die een onweerlegbaar rechtsvermoeden van een gezamenlijke huishouding opleveren. Indien echter sprake is van een situatie die in het kader van de AOW, Anw of Participatiewet een onweerlegbaar rechtsvermoeden oplevert, dan gaat de SVB er voor de toepassing van de Remigratiewet van uit dat een gezamenlijke huishouding bestaat.

Het bestaan van een onweerlegbaar rechtsvermoeden kan er niet toe leiden dat twee personen als gehuwd worden aangemerkt indien zij deel uitmaken van een meerpersoonshuishouding.

Jurisprudentie
CRvB 7 november 2006, ECLI:NL:CRVB:2006:AZ2970
HR 25 september 2009, RSV 2009/331, ECLI:NL:HR:2009:BH2580
CRvB 21 maart 2006, ECLI:NL:CRVB:2006:AV7771
CRvB 29 november 2005, RSV 2006/56, ECLI:NL:CRVB:2005:AU7657
Pres. Rb. 's-Hertogenbosch 19 december 1996, JABW 1997/37
Pres. Rb. Amsterdam 13 juni 1997, JABW 1997/139
CRvB 2 mei 2000, JABW 2000/104

SB1007 | Meerpersoonshuishouding

De gelijkstelling van personen die een gezamenlijke huishouding voeren met gehuwden vindt alleen plaats voor zover de gezamenlijke huishouding wordt gevoerd door twee meerderjarige personen. Voeren meer dan twee meerderjarige personen een gezamenlijke huishouding, dan is er sprake van een meerpersoonshuishouding en worden de betrokkenen niet aangemerkt als gehuwd.

De SVB acht een meerpersoonshuishouding in plaats van een gezamenlijke huishouding aanwezig als - ongeacht de verdere aard van de relatie - een meerderjarige ongehuwde persoon ten opzichte van twee andere meerderjarige personen voldoet aan de voorwaarden voor het voeren van een gezamenlijke huishouding. Op minderjarige personen wordt bij deze beoordeling geen acht geslagen.

Vóór de inwerkingtreding van de SVB Beleidsregels 2003 hanteerde de SVB afwijkend beleid wanneer een ouder en een meerderjarig kind het huishouden deelden met een derde persoon. In die situatie gaf het bestaan van bloedverwantschap in de eerste graad tussen de ouder en het kind aanleiding uitsluitend de relatie tussen de ouder en de derde persoon te beoordelen, zodat nimmer tot een meerpersoonshuishouding kon worden geconcludeerd. Op personen die met toepassing van deze oude regel recht op uitkering hebben verkregen krijgt het beleid dat geldt met ingang van de inwerkingtreding van de SVB Beleidsregels 2003 eerst toepassing indien:

- de belanghebbende een daartoe strekkend verzoek indient. De uitkering of het pensioen wordt dan herzien met toepassing van de beleidsregels vervat in SB1076 over terugkomen van een rechtens onaantastbaar besluit ten voordele van de belanghebbende, tot uiterlijk de datum van inwerkingtreding van de SVB Beleidsregels 2003 (1 mei 2003), of
- de toepassing van het nieuwe beleid bij een wijziging van de omstandigheden op een datum gelegen na inwerkingtreding van de SVB Beleidsregels 2003 leidt tot een zelfde of een hogere vaststelling van het recht op uitkering.

SB1008 | Bijzondere situatie: voortduren gezamenlijke huishouding bij (tijdelijk) verblijf elders

Hoewel slechts sprake is van een gezamenlijke huishouding als voldaan wordt aan het criterium van het hebben van hoofdverblijf in dezelfde woning, is in de rechtspraak bepaald (zie bijvoorbeeld CRvB 8 oktober 1992) dat er niet aanstonds een einde komt aan de gezamenlijke huishouding, wanneer één van de partners elders verblijft en dat

verblijf kennelijk tijdelijk van aard is. Zulke tijdelijke onderbrekingen zijn bijvoorbeeld een ziekenhuisopname, vakantie en tijdelijke opname in een verpleeghuis.

Mede op grond van deze jurisprudentie heeft de SVB het volgende beleid ontwikkeld.

Als tijdelijke onderbreking geldt een periode van maximaal zes maanden. Na deze zes maanden is niet langer sprake van een gezamenlijke huishouding.

Er geldt een uitzondering als een van de partners is opgenomen in een verpleeghuis en de opname langer duurt dan zes maanden of kennelijk definitief is. In dat geval beschouwt de SVB de gezamenlijke huishouding niet zonder meer als beëindigd. Indien beide partners in deze situatie verzoeken om te worden behandeld alsof zij nog een gezamenlijke huishouding voeren, dan respecteert de SVB deze wens. De SVB honoreert dit verzoek alleen als de partners een notarieel samenlevingscontract hebben afgesloten, uit hun relatie een kind is geboren, of het eigen kind van één van de partners door de ander is erkend. De gezamenlijke huishouding eindigt echter wel als de feitelijke situatie zodanig is dat er geen financiële verstrengeling en zorg meer is, dan wel de wil tot samenleving niet meer aanwezig is. In situaties waarin nog een vorm van zorg of wederzijdse financiële verstrengeling bestaat, sluit de SVB zoveel mogelijk aan bij het beleid dat geldt voor wettig gehuwden van wie er één in een verpleeghuis is opgenomen. Zij worden op hun verzoek niet aangemerkt als duurzaam gescheiden levenden (zie SB1002 over duurzaam gescheiden leven). De SVB voert dit beleid ten aanzien van partners die een gezamenlijke huishouding voeren, omdat zij deze personen gelijk wil behandelen met gehuwden.

Jurisprudentie
CRvB 8 oktober 1992, RSV 1993/114

SB1236 | Bijzondere situatie: uitstelperiode bij de beoordeling

Het is mogelijk dat een onderzoek naar de leefsituatie aanleiding geeft tot het vermoeden dat sprake is van een gezamenlijke huishouding maar dat niet duidelijk is of de feiten en omstandigheden die tot dit vermoeden aanleiding geven bestendig zijn of een incidenteel karakter dragen. Bijvoorbeeld, twee personen die een eigen woning hebben, verblijven op het moment van beoordeling bij elkaar in verband met een ziekte. In dergelijke situaties kan de SVB het definitieve moment van beoordeling uitstellen naar een later gelegen datum. Voor het uitstel wordt standaard een periode van zes maanden gehanteerd, te rekenen vanaf het moment dat de SVB aan de betrokkenen het vermoeden van het bestaan van een gezamenlijke huishouding schriftelijk kenbaar heeft gemaakt. De SVB hanteert de periode van zes maanden naar analogie met de herlevingsperiode van de Anw (artikel 14, vierde lid en artikel 16, derde lid Anw).

SB1237 | Bijzondere situatie: commerciële relatie en gezamenlijke huishouding

Tussen twee ongehuwden die een commerciële relatie hebben, is geen sprake van een gezamenlijke huishouding. Het hebben van een commerciële relatie is uitsluitend relevant als er elementen van wederzijdse zorg aanwezig zijn. Zijn deze er niet, dan is niet voldaan aan het zorgcriterium en is geen sprake van een gezamenlijke huishouding.

Van een commerciële relatie is sprake indien twee personen zowel ten aanzien van huisvesting als ten aanzien van onderlinge zorg hun relatie op zakelijke wijze hebben vormgegeven. Dit betekent dat zowel ten aanzien van de huisvesting als ten aanzien van de zorg geen financiële verstrengeling optreedt, aangezien aan het gebruik van de woonruimte en het voeren van de huishouding een zakelijke relatie ten grondslag ligt, in

die zin dat voor de te leveren prestaties een prijs is bedongen en wordt betaald. De prijs moet in verhouding staan tot de geleverde prestaties en datgene wat in het commerciële verkeer gebruikelijk is. Dit laatste veronderstelt tevens de periodieke aanpassing van de prijs. De SVB leidt voorts uit de jurisprudentie af dat alleen sprake kan zijn van een commerciële relatie als de kostganger of huurder kan beschikken over een ruimte die zich leent voor afzonderlijke, zelfstandige bewoning (CRvB 18 februari 2003 en CRvB 22 augustus 2006).

Een commerciële relatie dient door de betrokkene aan de hand van schriftelijke bewijsstukken te worden aangetoond. De SVB vereist in ieder geval een schriftelijke overeenkomst waarin de prestaties over en weer zijn omschreven. De SVB gaat ervan uit dat alleen sprake is van een commerciële relatie tussen de personen die staan vermeld op de huur- of kostgangersovereenkomst. In geval van een huwelijk geldt de overeenkomst evenwel voor beide echtgenoten, ook al is slechts een van hen in de overeenkomst opgenomen. Naast de schriftelijke overeenkomst vereist de SVB betalingsbewijzen in de vorm van bankafschriften.

Ten aanzien van de schriftelijke overeenkomst gelden de volgende voorwaarden:

- de overeenkomst moet zijn ondertekend en gedateerd;
- de personen tussen wie de overeenkomst geldt, moeten zijn genoemd;
- de periode waarover de overeenkomst van toepassing is moet zijn genoemd; en
- de te leveren prestaties en de daarvoor bedongen prijs dienen te zijn vastgelegd, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de prijs voor huisvesting en overige diensten.

Ten slotte stelt de SVB als voorwaarde dat de betrokkene een opgave doet van de inkomsten uit hoofde van de commerciële overeenkomst aan de Belastingdienst voor zover dit is vereist op grond van de belastingwetgeving.

Het begrip 'commerciële relatie' speelt ook een rol bij de toepassing van de kostendelersnorm. Zie in dat kader SB1292 over toepassing van de kostendelersnorm in de Anw en de Participatiewet.

Jurisprudentie
CRvB 18 februari 2003, RSV 2003/115, ECLI:NL:CRVB:2003:AF5524
CRvB 22 augustus 2006, ECLI:NL:CRVB:2006:AY8406

SB1238 | Bijzondere situatie: hulpbehoevendheid

artikel 1, onderdeel j, artikel 15 eerste lid, onder d en artikel 16, eerste lid, onder b Anw en artikel 3, tweede lid, onder a Participatiewet

In beginsel ontstaat geen recht op nabestaandenuitkering en eindigt een bestaand recht op nabestaandenuitkering, als de nabestaande een gezamenlijke huishouding voert of gaat voeren. Op dit uitgangspunt geldt een uitzondering voor het voeren van een gezamenlijke huishouding ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende (zorgrelatie). Voor de Participatiewet geldt ook een dergelijke uitzondering, omdat geen sprake is van een gezamenlijke huishouding als twee bloedverwanten in de tweede graad een gezamenlijke huishouding voeren omdat bij één van hen sprake is van een zorgbehoefte.

De SVB leidt uit de uitspraak van de CRvB van 21 mei 2014 af dat het begrip zorgbehoefte in de Participatiewet hetzelfde moet worden uitgelegd als het begrip hulpbehoevend in de zin van de Anw.

Onder een gezamenlijke huishouding ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende wordt verstaan:

- de nabestaande die een gezamenlijke huishouding voert met een hulpbehoevende en de nabestaande of de overleden verzekerde een huishouding is gaan voeren met het doel de hulpbehoevende te gaan verzorgen; of
- de nabestaande die hulpbehoevende is en een gezamenlijke huishouding voert met een ander en een huishouding is gaan voeren om door die ander te worden verzorgd.

Hulpbehoevende is de persoon die vanwege ziekte of een of meer stoornissen van lichamelijke, verstandelijke of geestelijke aard blijvend niet in staat is een eigen huishouding te voeren omdat hij dagelijks is aangewezen op intensieve zorg van anderen (artikel 1, onderdeel j Anw). De SVB heeft voor de toepassing van het begrip hulpbehoevende, mede op basis van de parlementaire geschiedenis, het volgende beleid vastgesteld.

Als hulpbehoevende wordt aangemerkt:

- de persoon van wie reeds is vastgesteld dat hij vanwege ziekte of een stoornis van lichamelijke, verstandelijke of geestelijke aard in aanmerking komt voor duurzame opname in een Wlz-inrichting;
- de persoon die vanwege ziekte of een stoornis van lichamelijke, verstandelijke of geestelijke aard duurzaam is aangewezen op dagelijkse hulp bij alle of de meeste algemene dagelijkse levensverrichtingen, of op constant toezicht teneinde mogelijk gevaar voor zichzelf of voor anderen te voorkomen.

De SVB neemt aan dat van duurzaamheid in de hierboven bedoelde zin sprake is bij een medisch stabiele of verslechterende situatie of bij een situatie waarin op lange termijn een geringe kans op herstel bestaat. De SVB zoekt hiervoor aansluiting bij het duurzaamheidscriterium van artikel 4, tweede en derde lid WIA.

Er moet een causaal verband zijn tussen het gaan voeren van de gezamenlijke huishouding en de hulpbehoevendheid. Dit betekent dat betrokkenen de gezamenlijke huishouding moeten zijn gaan voeren juist vanwege de hulpbehoevendheid van een van beiden. Betrokkenen dienen dit aannemelijk te maken. Aan de hand van het medisch dossier van de hulpbehoevende moet kunnen worden vastgesteld dat de vereiste causaliteit redelijkerwijs aanwezig is op het moment dat de betrokkenen een gezamenlijke huishouding gaan voeren.

Bovenstaand beleid over hulpbehoevendheid in het kader van de Anw is van overeenkomstige toepassing voor de Participatiewet, met dien verstande dat dit uitsluitend geldt voor bloedverwanten in de tweede graad.

Ingeval een gezamenlijke huishouding wordt gevoerd ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende bestaat recht op een inkomensafhankelijke nabestaandenuitkering van 50% van het netto minimumloon. Voor personen die onder het overgangsrecht Anw vallen, geldt dat van deze uitkering een bedrag gelijk aan 30%

van het bruto minimumloon vrijgesteld is van vermindering wegens inkomen. Bij een verzoek om toepassing van de regeling inzake de zorgrelatie beoordeelt de SVB de hulpbehoevendheid slechts wanneer de inkomenspositie van de uitkeringsgerechtigde van dien aard is (geworden) dat de uitkering of de verhoging (ten dele) tot uitkering zou kunnen komen. Het met ingang van 1 juli 2015 van toepassing worden van de kostendelersnorm op grond van artikel 17 Anw is niet van invloed op de hoogte van de nabestaandenuitkering in geval van hulpbehoevendheid.

Als twee bloedverwanten in de tweede graad een gezamenlijke huishouding voeren wegens zorgbehoefte van een van beiden, wordt de rechthebbende op een AIO-aanvulling aangemerkt als alleenstaande. De hoogte van zijn AIO-aanvulling is ook afhankelijk van de vraag of hij zijn hoofdverblijf deelt met een of meer kostendelende medebewoners als bedoeld in artikel 19a Participatiewet. Daarbij geldt dat de bloedverwanten in de tweede graad die een gezamenlijke huishouding voeren wegens zorgbehoefte van een van beiden in beginsel aangemerkt worden als kostendelende medebewoners. Zie SB1292 over toepassing van de kostendelersnorm in de Anw en Participatiewet voor het beleid over kostendelende medebewoners.

Jurisprudentie
CRvB 21 mei 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:2032
CRvB 28 december 2012, «USZ» 2013/51, ECLI:NL:CRVB:2012:BY7872

SB1239 | Anw: opening dan wel herleving van het recht op uitkering na beëindiging van een gezamenlijke huishouding

artikel 14, vierde en vijfde lid, artikel 16, derde lid en vierde lid en artikel 67, eerste lid Anw

Omdat het voeren van een gezamenlijke huishouding in de Anw, anders dan in de AOW en andere socialezekerheidswetten, tot gevolg heeft dat geen recht op nabestaandenuitkering ontstaat of een bestaand recht definitief eindigt dan wel wordt verminderd, zijn in artikel 14, vierde lid en artikel 16, derde lid Anw een openings- en een herlevingsbepaling opgenomen. Deze houden in dat degene die een gezamenlijke huishouding voert, gedurende zes maanden na het overlijden van de verzekerde respectievelijk na de intrekking van de nabestaandenuitkering de tijd krijgt om deze gezamenlijke huishouding te beëindigen. Indien de termijn van zes maanden leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard, dan is de SVB bevoegd een langere termijn vast te stellen (artikel 14, vijfde lid en artikel 16, vierde lid Anw).

Na beëindiging van de gezamenlijke huishouding ontstaat het recht op nabestaandenuitkering alsnog, of herleeft het recht op nabestaandenuitkering met ingang van de eerste dag van de maand waarin de gezamenlijke huishouding is beëindigd. Uit jurisprudentie van de CRvB en de Hoge Raad volgt dat de gezamenlijke huishouding alleen kan worden beëindigd doordat een van de partners een andere woning betrekt. Als men de relatie een andere, commerciële, vorm geeft dan staat het in SB1006 beschreven onweerlegbaar rechtsvermoeden eraan in de weg dat de gezamenlijke huishouding als beëindigd wordt beschouwd (CRvB 29 januari 2002 en HR 20 februari 2004). Dit betekent dat, indien de SVB een gezamenlijke huishouding heeft vastgesteld, betrokkenen deze gezamenlijke huishouding uitsluitend kunnen beëindigen door zich apart te huisvesten.

De nabestaandenuitkering van de nabestaande die voor de aanvang van de gezamenlijke huishouding recht op uitkering ontleent aan het overgangsrecht van artikel 67, eerste lid,

aanhef Anw herleeft niet op grond van artikel 16, derde lid Anw, indien hij een gezamenlijke huishouding is gaan voeren en de nieuwe partner overlijdt binnen zes maanden nadat de gezamenlijke huishouding een aanvang heeft genomen. Deze nabestaande kan daarentegen in beginsel een nieuw recht op uitkering ontlenen aan de Anw. De SVB baseert deze interpretatie van de herlevingsbepaling op de samenhang tussen artikel 16, derde lid Anw en artikel 67, eerste lid, aanhef Anw. Deze uitleg is bevestigd in jurisprudentie van de CRvB (CRvB 25 april 2003 en CRvB 13 juni 2003).

Indien de SVB de uitkering met toepassing van artikel 16 Anw met terugwerkende kracht intrekt omdat een gezamenlijke huishouding is vastgesteld, vangt de termijn van een half jaar aan met ingang van de dag na bekendmaking van de primaire beschikking over het voeren van een gezamenlijke huishouding.

Betrokkene dient zich zo spoedig mogelijk na verbreking van de gezamenlijke huishouding en in beginsel vóór het verstrijken van de zesmaandentermijn bij de SVB te melden met het verzoek tot - eventueel hernieuwde - toekenning van een uitkering. De SVB onderzoekt dan of de gezamenlijke huishouding feitelijk is verbroken.

Indien de betrokkene het verzoek indient nadat de termijn van zes maanden is verlopen, is het voor de SVB moeilijker om uit directe observatie vast te stellen of de gezamenlijke huishouding tijdig is verbroken. De SVB stelt daarom in die situatie zwaardere eisen aan het door de betrokkene te leveren bewijs over het moment waarop de gezamenlijke huishouding is verbroken. De SVB is op grond van artikel 16, vierde lid Anw bevoegd af te wijken van de termijn van zes maanden indien toepassing van die termijn leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard. Van deze bevoegdheid maakt de SVB alleen gebruik indien de individuele omstandigheden van het geval daartoe aanleiding geven. Uit de toelichting van de wetgever op deze bepaling blijkt dat bijvoorbeeld kan worden gedacht aan de situatie waarin een van beide partners nieuwe woonruimte heeft gevonden, maar deze pas na de periode van zes maanden kan betrekken.

Jurisprudentie
HR 20 februari 2004, RSV 2004/127, ECLI:NL:HR:2004:AO4210
CRvB 13 juni 2003, RSV 2003/275, ECLI:NL:CRVB:2003:AH8611
CRvB 29 januari 2002, RSV 2002/118, ECLI:NL:CRVB:2002:AE0165
CRvB 25 april 2003, RSV 2003/200, ECLI:NL:CRVB:2003:AF9332

SB1240 | AOW en Anw: Overgangsrecht t.a.v. de gezamenlijke huishouding

De gelijkstelling van het voeren van een gezamenlijke huishouding met het gehuwd zijn, is in de AOW ingevoerd op 1 januari 1987. Voor AOW-gerechtigden die vóór 1 januari 1987 recht hadden op het ongehuwdenpensioen is een overgangsbepaling vastgesteld. Deze luidt dat AOW-gerechtigden die een gezamenlijke huishouding voeren hun ongehuwdenpensioen behouden als de nieuwe wetgeving voor hen nadeliger is dan de oude wetgeving, én zij vóór 1 januari 1987 al een gezamenlijke huishouding voerden. De AOW-gerechtigde kan verzoeken om toepassing van de nieuwe wetgeving indien die voor hem voordeliger is. De overgangsmaatregel geldt zolang de AOW-gerechtigde een gezamenlijke huishouding blijft voeren met degene met wie hij dit vóór 1 januari 1987 al deed.

De SVB interpreteert het overgangsrecht zodanig dat, indien de AOW-gerechtigde met deze persoon trouwt of een gezamenlijke huishouding gaat voeren met een ander persoon, de nieuwe wetgeving van toepassing wordt.

De SVB hanteert dezelfde interpretatie ten aanzien van het overgangsrecht Anw. Indien degene die een gezamenlijke huishouding voert en op grond van het overgangsrecht Anw recht op nabestaandenuitkering behoudt, trouwt of een gezamenlijke huishouding gaat voeren met een andere persoon, wordt het recht op nabestaandenuitkering beëindigd.

Als degenen die een gezamenlijke huishouding vormen elkaars bloedverwanten in de eerste graad zijn, vindt er geen gelijkstelling met gehuwden plaats. Tot bloedverwanten in de eerste graad behoren ouders en kinderen tot wie de pensioengerechtigde in een familierechtelijke betrekking staat.

Tot 1 januari 1996 werden in de AOW ook personen die een gezamenlijke huishouding voerden met bloedverwanten in de tweede graad (grootouders, kleinkinderen, broers of zusters) niet met gehuwden gelijkgesteld. Ten aanzien van bloedverwanten in de tweede graad die op 31 december 1995 een gezamenlijke huishouding voerden en op die datum recht hadden op ouderdomspensioen, is een overgangsmaatregel getroffen; de betreffende groep pensioengerechtigden behoudt recht op een ongehuwdenpensioen. De overgangsmaatregel kent niet de mogelijkheid op verzoek van betrokkene ervan af te wijken. De wijze van toepassing van dit overgangsrecht vloeit rechtstreeks voort uit de wet.

SB1292 | Toepassing van de kostendelersnorm in de Anw en de Participatiewet

artikel 17, vijfde, zesde en zevende lid Anw, artikel 19a, eerste lid, artikel 22a, eerste en tweede lid Participatiewet

Met ingang van 1 januari 2015 respectievelijk 1 juli 2015 is de kostendelersnorm ingevoerd in de Participatiewet respectievelijk de Anw. Dit houdt in dat de hoogte van de AIO-aanvulling of de nabestaandenuitkering afhankelijk is van het aantal personen dat het hoofdverblijf heeft in dezelfde woning als de rechthebbende op een AIO-aanvulling of de nabestaande.

Op grond van artikel 17, vijfde lid Anw heeft de nabestaande die met een of meer personen het hoofdverblijf heeft in dezelfde woning recht op een nabestaandenuitkering van 50% van het netto-minimumloon. De toepassing van de kostendelersnorm laat onverlet dat de nabestaande die een gezamenlijke huishouding voert of gaat voeren, geen recht heeft op een nabestaandenuitkering. Zie in dat verband ook SB1239 over opening dan wel herleving van het recht op nabestaandenuitkering na beëindiging van een gezamenlijke huishouding.

De hoogte van de AIO-aanvulling is afhankelijk van het aantal kostendelende medebewoners dat het hoofdverblijf heeft in dezelfde woning als de alleenstaande of de gehuwde rechthebbende(n) op een AIO-aanvulling. Op grond van artikel 22a, eerste lid Participatiewet leidt elke extra kostendelende medebewoner die het hoofdverblijf deelt met de alleenstaande of de gehuwden tot een lagere AIO-aanvulling.

Bij de beantwoording van de vraag of een uitkeringsgerechtigde met een of meer personen het hoofdverblijf heeft in dezelfde woning past SVB het beleid toe dat is beschreven in SB1004 over hoofdverblijf in dezelfde woning (hoofdverblijfcriterium).

Op grond van de artikelen 19a, eerste lid Participatiewet respectievelijk 17, zesde en zevende lid Anw, worden bepaalde categorieën personen niet gerekend tot

kostendelende medebewoners of tot de personen die het hoofdverblijf delen met de nabestaande. Dit betreft de volgende personen:

- personen jonger dan 21 jaar;
- personen die onderwijs volgen waarvoor zij in aanmerking kunnen komen voor studiefinanciering of een tegemoetkoming op grond van de WTOS;
- personen die een beroepsopleiding volgen (beroepsbegeleidende leerweg);
- personen die een commerciële relatie hebben met de nabestaande of de rechthebbende op een AIO-aanvulling.

De SVB past de uitzondering voor personen die onderwijs volgen als bedoeld in de artikelen 17, zevende lid, onder d Anw, respectievelijk 19a, eerste lid, onder d Participatiewet ook toe op personen die hun studie tijdelijk onderbreken wegens studieovergang of studiewijziging, mits tussen het moment van uitschrijving en inschrijving niet meer dan drie maanden zijn verstreken.

De uitzondering voor personen met een commerciële relatie geldt niet voor bloed- en aanverwanten in de eerste of tweede graad. Om die reden laat de SVB bij de toepassing van de artikelen 17, zevende lid Anw, respectievelijk 19a, eerste lid Participatiewet een commerciële relatie tussen bloed- en aanverwanten in de eerste of tweede graad buiten beschouwing.

Een commerciële relatie kan verschillende vormen aannemen. Er kan sprake zijn van:

?een overeenkomst tussen een huurder of verhuurder en de uitkeringsgerechtigde over het gebruik van een deel van de woning; of

?een kostgangersrelatie waarbij twee personen zowel ten aanzien van huisvesting als ten aanzien van onderlinge zorg hun relatie op zakelijke wijze hebben vormgegeven.

In beide gevallen geldt de voorwaarde dat er tussen de betreffende personen een schriftelijke overeenkomst moet zijn waarin een commerciële prijs is overeengekomen. Voor de vraag of aan de vereisten van een schriftelijke overeenkomst en een commerciële prijs is voldaan, past SVB het beleid toe dat is beschreven in SB1237 over bijzondere situatie: commerciële relatie en gezamenlijke huishouding.

Begrippen met betrekking tot kinderen

SB1009 | Eigen kinderen / adoptie / erkenning

artikel 5, eerste lid Anw, artikel 4 AKW, artikel 1, eerste lid, onder d en derde lid Remigratiewet

Het vanaf 1 januari 2010 geldende artikel 4 AKW geeft vertaling aan jurisprudentie van de CRvB over het begrip eigen kind. Voor de Anw geldt dat deze voor het begrip eigen kind refereert aan de AKW, zodat artikel 4 AKW ook voor deze wet geldt.

In de Remigratiewet ontbreekt een definitie van het begrip eigen kind. Uit het oogpunt van een uniforme wetsuitvoering past de SVB artikel 4 AKW in het kader van de Remigratiewet naar analogie toe.

Jurisprudentie

CRvB 15 april 2005, RSV 2005/224 ECLI:NL:CRVB:2005:AT4754

SB1010 | Pleegkinderen / pleegouderlijke zorg

artikel 1, negende lid AOW, artikel 1, onder f, artikel 3, achtste lid, artikel 5, lid 1 Anw, artikel 4 AKW, artikel 1 Regeling gelijkstelling pleegkinderen, artikel 1, eerste lid, onder d en derde lid Remigratiewet

Met betrekking tot het begrip pleegkind in de AKW, AOW, Anw, Participatiewet en de Remigratiewet heeft de SVB in de loop der tijd een door de jurisprudentie ondersteund beleid ontwikkeld. Hoewel de invulling van het pleegouderschap vooral in de AKW tot ontwikkeling is gekomen, gelden de uitkomsten van die ontwikkeling in beginsel ook voor de AOW, de Participatiewet en de Remigratiewet.

Ten aanzien van de Anw is de gelijke toepassing van de begrippen met betrekking tot kinderen in de AKW wettelijk geregeld. In een uitspraak van de CRvB van 15 mei 2008 is bevestigd dat daarbij eveneens aansluiting moet worden gezocht bij de Regeling gelijkstelling pleegkinderen. In zijn algemeenheid geldt dat, wil men kunnen spreken van een pleegkind, er dient te zijn voldaan aan de eis van opvoeding én onderhoud van het betrokken kind in een nauwe, exclusieve relatie tussen het kind en de verzekerde of pensioengerechtigde. Voor pleegkinderen is in de AKW geen onderhoudseis geformuleerd. Indien een pleegkind geheel wordt onderhouden, is er volgens de uitspraak van de CRvB van 19 januari 1993 geen plaats voor een onderhoudseis uitgedrukt in een minimumbedrag per week en wordt het kind geacht als eigen kind te worden onderhouden.

Onder opvoeden verstaat de SVB het bijdragen tot de verstandelijke ontwikkeling en de zedelijke, geestelijke en sociale vorming van het kind. Dit laatste veronderstelt een frequent aanwezig zijn van de verzekerde in de nabijheid van het kind. Indien de verzekerde en het betrokken kind op grote afstand van elkaar wonen, zal er blijkens de uitspraken van de CRvB van 4 maart 1987 en 4 november 1994 geen sprake kunnen zijn van een pleegkindsituatie.

Met opvoeding in een nauwe en exclusieve relatie wordt bedoeld dat het uitsluitend de pleegouders zijn die alle belangrijke beslissingen nemen die de vorming van het kind betreffen. Het gaat hierbij onder andere om religie en schoolkeuze. Uit de jurisprudentie van de CRvB (onder meer de uitspraak van 30 januari 1991) blijkt immers dat aan de opvoedingseis wordt voldaan, indien een verzekerde zich wat de opvoeding betreft, op een zodanige wijze gedraagt, dat hij de plaats van de ouders inneemt en indien er wat de opvoeding betreft tussen hem en het betrokken kind een verhouding bestaat als die tussen ouders en eigen kind. De pleegouders moeten daarom geacht worden geheel in de plaats van de ouders te zijn getreden. Indien een nog levende ouder van het kind bevoegd én in staat blijft belangrijke beslissingen te nemen, dan zal in beginsel geen pleegouderschap kunnen worden aangenomen. Dit is veelvuldig uitgemaakt in de jurisprudentie (zie onder meer de uitspraak van de CRvB 14 februari 1990). De verzekerde (verzorger van het kind) kan in een dergelijke situatie wel toezicht over het kind uitoefenen en belangrijke verantwoordelijkheid dragen, maar dit gebeurt dan niet exclusief. Zolang nog een ouder, die niet uit het ouderlijk gezag is ontzet, in leven is, wordt deze geacht nog beslissingen te nemen over de opvoeding van het kind. Indien echter de mogelijkheid tot uitoefening van het ouderlijk gezag en gebruikmaking van de ouderlijke bevoegdheden nog louter theoretisch is, staat dit er niet aan in de weg dat een ander op het punt van de opvoeding van het kind de plaats inneemt van de natuurlijke ouder(s) (zie onder meer CRvB 29 juli 1998). Met ingang van 1 april 2001 hanteert de SVB het beleid dat de beoordeling van de exclusiviteit van de opvoeding en verzorging door degene die zich als pleegouder presenteert slechts wordt getoetst aan de feitelijke

situatie. Het antwoord op de vraag of er voor de eventuele eigen ouder(s) van het kind nog slechts een theoretische mogelijkheid is om zich met de opvoeding en verzorging van het kind bezig te houden, is daarbij verder niet meer van belang. Het is aan degene die zich als pleegouder presenteert om aannemelijk te maken dat de banden tussen de natuurlijke ouder en het betrokken kind (vrijwel) geheel zijn verbroken en dat daardoor de mogelijkheid is ontstaan om de opengevallen plaats van de ouder(s) in te nemen.

Blijkens de vaste jurisprudentie van de CRvB geldt het bovenstaande ook indien de gezinsvoogdij-instelling door de kinderrechter tot gezinsvoogd is benoemd (zie onder meer de uitspraak van de CRvB 3 mei 1995). Aangezien de wettelijke verantwoordelijkheid bij een Bureau Jeugdzorg of bij een andere met de voogdij belaste instelling berust, zal degene aan wie de opvoeding en verzorging van het kind is toevertrouwd het betreffende kind in beginsel niet opvoeden als eigen kind.

Indien de verzekerde krachtens een uitspraak van een Nederlandse rechter is belast met de (tijdelijke) voogdij over het betrokken kind en het kind tot diens huishouden behoort, dan wordt aangenomen dat in beginsel aan de vereisten van opvoeding en exclusiviteit is voldaan. Van dit principe wordt slechts in uitzonderlijke situaties afgeweken, bijvoorbeeld indien sprake is van voogdij over een broer of zus, waarbij er een zeer klein leeftijdsverschil is en de ouders zich daadwerkelijk met de opvoeding bemoeien dan wel daarin bijdragen (zie bijvoorbeeld CRvB 30 januari 1991).

In één situatie wordt voor het aannemen van pleegouderschap niet de eis van exclusiviteit gesteld. Dit betreft de situatie waarin een persoon die niet de eigen ouder is met toepassing van artikel 1:253t BW mede met het ouderlijk gezag over het betrokken kind is belast. Indien het kind tot het huishouden van die persoon behoort en die persoon het kind verzorgt en opvoedt, zal het kind als pleegkind worden aangemerkt, ongeacht de mate waarin de eigen ouder zich nog met de opvoeding en verzorging van het kind bezighoudt.

Ten aanzien van het recht op kinderbijslag doet zich een bijzonder feitencomplex voor bij adoptie van een kind uit het buitenland. De toekomstige ouder verneemt op een gegeven moment de personalia van het kind dat hij toegewezen krijgt. Vanaf dat moment wordt hij geacht een band met het kind te hebben en kan volgens het door de SVB gehanteerde beleid onder voorwaarden recht op kinderbijslag voor het kind als pleegkind bestaan. Dit is mede afhankelijk van de tijdsduur tussen het moment van de toewijzing of het vernemen van de personalia en het moment waarop het kind tot het huishouden van de verzekerde gaat behoren. Duurt deze periode korter dan zes maanden, dan kan het kind, mits aan de onderhoudseis wordt voldaan, voor die tijd zonder nadere eisen als pleegkind worden aangemerkt. Duurt deze periode langer dan zes maanden, dan kan het te adopteren kind voor de periode die voorafgaat aan de laatste zes maanden voordat het kind tot het huishouden van de adoptiefouders is gaan behoren toch als pleegkind worden aangemerkt indien in die periode:

- de onderhoudsbijdrage werd betaald; én
- het adoptieproces al in een onomkeerbaar stadium verkeerde, dat wil zeggen dat het kind al was toegewezen en geaccepteerd; én
- de adoptiefouders contact hadden met het kind; én
- de adoptiefouders invloed konden uitoefenen op de verblijfplaats en/of de opleiding van het kind.

Als geen sprake is van opvoeding in een nauwe en exclusieve relatie, kan een kind met een pleegkind worden gelijkgesteld als wordt voldaan aan de vereisten gesteld in de Regeling gelijkstelling pleegkinderen. Op grond van die regeling kan een kind met een pleegkind worden gelijkgesteld indien onder meer aan de voorwaarde wordt voldaan dat het kind door de verzekerde wordt onderhouden als ware het een eigen kind. De SVB hanteert ten aanzien van deze voorwaarde het beleid dat daaraan in ieder geval niet wordt voldaan als een derde, bijvoorbeeld een voogdij- of zorginstelling, bijdraagt aan het onderhoud van het kind, tenzij de derde deze bijdrage ook zou leveren in geval het kind nog ten minste een levende ouder heeft die niet uit het ouderlijk gezag is ontzet. De SVB baseert deze uitleg op jurisprudentie van de CRvB (CRvB 20 augustus 2010).

Jurisprudentie

CRvB 26 mei 1994, RSV 1995/14
CRvB 4 november 1994, PS 1995/133
CRvB 18 november 1994, KBW 1993/89, n.g.
CRvB 3 mei 1995, KBW 1994/2, n.g.
CRvB 29 juli 1998, RSV 1998/288
CRvB 15 mei 2008, ECLI:NL:CRVB:2008:BD3136
CRvB 20 augustus 2010, ECLI:NL:CRVB:2010:BN4706, USZ 2010/294
CRvB 10 september 1993, KBW 1992/74, n.g.
CRvB 19 januari 1993, RSV 1993/256
CRvB 4 maart 1987, RSV 1987/206
CRvB 14 februari 1990, AB 1990, 410
CRvB 30 januari 1991, KBW 1989/91, n.g.

SB1011 | Aangehuwde kinderen

artikel 1, achtste lid AOW, artikel 3, zevende lid, artikel 5, eerste lid Anw, artikel 4 AKW, artikel 3, zevende lid Participatiewet, artikel 1, eerste lid, onder d Remigratiewet

Onder aangehuwd kind van de gerechtigde verstaat de SVB in elk geval het eigen kind van de huwelijkspartner van de gerechtigde dat door die huwelijkspartner in het huwelijk is ingebracht.

Daarnaast merkt de SVB in het kader van de AOW, Anw en Participatiewet als aangehuwd kind van de gerechtigde aan, het eigen kind van de partner van de gerechtigde dat door die partner in een niet-huwelijkse relatie is ingebracht. Dit is het geval indien de gerechtigde en diens partner als partner geregistreerd zijn in de zin van boek 1, titel 5a BW.

Omdat in de AOW, de Anw, de Participatiewet en de Remigratiewet het voeren van een gezamenlijke huishouding gelijk wordt gesteld met gehuwd zijn, beschouwt de SVB voor de toepassing van deze wetten eveneens als aangehuwde kinderen de kinderen van de partner met wie een gezamenlijke huishouding wordt gevoerd. Aangezien in de AKW de begrippen huwelijk, gehuwde of echtgenoot niet voorkomen, ontbreekt in de AKW een bepaling op grond waarvan een geregistreerd partnerschap of het voeren van een gezamenlijke huishouding gelijk worden gesteld met gehuwd zijn. Uit het oogpunt van een congruente wetstoepassing, beschouwt de SVB niettemin ook voor de toepassing van de AKW als aangehuwde kinderen de kinderen van de geregistreerde partner of de partner met wie een gezamenlijke huishouding wordt gevoerd als beschreven in SB1003 over een gezamenlijke huishouding voeren.

In geval van ontbinding van het huwelijk of beëindiging van het geregistreerd partnerschap of de gezamenlijke huishouding blijft een aangehuwd kind, ongeacht de reden van ontbinding of beëindiging, voor de toepassing van de AOW, Anw, AKW en Participatiewet de status van aangehuwd kind behouden.

Op grond van een arrest van de HR van 31 januari 1968 merkt de SVB schoonzoons of schoondochters niet aan als aangehuwde kinderen.

Jurisprudentie
CRvB 17 februari 1999, RSV 1999/155, «USZ» 1999/125, ECLI:NL:CRVB:1999:ZB8175
HR 31 januari 1968, RSV 1968/79

SB1013 | Ouderloos

artikel 1, onder f, artikel 9, artikel 26, eerste lid, artikel 27, eerste lid, onder b, en artikel 28, derde lid Anw

Artikel 26 Anw opent het recht op wezenuitkering voor het kind dat door het overlijden van een verzekerde ouder ouderloos is geworden. Onder ouderloos wordt in de rechtspraak verstaan de situatie dat niemand het juridisch ouderschap op grond van het Nederlands burgerlijk recht meer heeft over het kind. Hieruit leidt de SVB af dat door het overlijden van pleeg- of stiefouders een kind niet ouderloos kan worden in de zin van de Anw.

Jurisprudentie
CRvB 20 december 1983, RSV 1984/99

SB1014 | Tot het huishouden behoren

artikel 14, leden 1 en 3 Anw, artikel 7, leden 1 en 6 en artikel 7a, eerste lid AKW

Het begrip huishouden is in de Anw en AKW niet gedefinieerd. De SVB heeft op grond van de jurisprudentie de volgende beleidslijn ontwikkeld. Het begrip ziet op het bestaan van een gezinseenheid, waarbij zowel het element van gezamenlijk wonen als aspecten van sociale, economische en educatieve binding in onderlinge samenhang een rol kunnen spelen. Het begrip huishouden is niet beperkt tot de situatie waarin gehuwde personen of personen tussen wie een familierechtelijke relatie bestaat, samenleven. Ook wanneer tussen personen geen huwelijkse of familierechtelijke relatie bestaat kunnen deze personen een huishouden vormen (zie onder andere de uitspraak van de CRvB van 6 december 1985).

Blijkens vaste jurisprudentie van de CRvB ziet het begrip huishouden op de feitelijke situatie van het samenwonen. Daarbij wordt als hoofdregel gehanteerd dat van één huishouden sprake kan zijn indien de te beoordelen persoon op dezelfde plaats woont als waar zijn overige gezinsleden wonen. Bij twijfel of hiervan sprake is wordt een persoon geacht daar te wonen waar hij het merendeel van de voor de nachtrust bestemde tijd doorbrengt (ten minste vier nachten per week).

In uitzonderingsgevallen kan een persoon meer huishoudens hebben, bijvoorbeeld in het geval van meerdere huwelijken, maar dit zal ondubbelzinnig moeten blijken (zie onder meer de uitspraak van de CRvB van 15 juni 1988).

Met betrekking tot gedetineerden voert de SVB het volgende beleid. Als een verzekerde is gedetineerd en zijn kind is in een ander huishouden ondergebracht, dan behoort het kind tot het huishouden van een ander. Als een verzekerde korter dan zes maanden is gedetineerd en hij een huishouden achterlaat dat in stand blijft, dan wordt het kind geacht tot zijn huishouden te behoren. Bij bepaalde penitentiaire inrichtingen bestaat de mogelijkheid om het kind bij de vrouwelijke gedetineerde te laten verblijven. In dat geval blijft het kind tot haar huishouden behoren.

In sommige gevallen is niet op voorhand duidelijk tot welk huishouden een kind behoort. In dat geval hanteert de SVB het criterium dat het kind behoort tot het huishouden waar het merendeel van de voor de nachtrust bestemde tijd doorbrengt (minimaal vier nachten per week). Bestaat er evenwel een opgelegde of overeengekomen regeling betreffende opvoeding en verblijf van het kind, dan acht de SVB hetgeen daarover in de betrokken regeling is geregeld doorslaggevend (zie ook de uitspraak van de CRvB van 29 mei 1991, alsmede SB1096 over kinderbijslagbetaling bij gescheiden huishoudens; echtscheiding en co-ouderschap).

Een kind wordt ook geacht tot een huishouden te behoren wanneer het daar normaal deel van uitmaakt maar tijdelijk - bijvoorbeeld vanwege vakantie of opname in een inrichting of ziekenhuis - elders verblijft. De SVB beschouwt een verblijf van het kind in een inrichting of ziekenhuis als tijdelijk indien dit verblijf naar verwachting niet langer dan zes maanden zal duren. Als de opname onvoorzien langer duurt dan zes maanden, dan wordt het kind na ommekomst van die periode niet meer geacht tot het huishouden te behoren. Is al bij aanvang van de opname bekend dat het verblijf langer dan zes maanden zal duren dan wordt het kind vanaf de eerste dag geacht niet meer tot het huishouden te behoren.

Een verblijf van het kind in een instelling vanwege detentie of een verplichte of vrijwillige uithuisplaatsing beschouwt de SVB niet als tijdelijk, ongeacht of dit verblijf korter of langer dan zes maanden duurt. Het kind wordt dan niet geacht tot het huishouden te behoren. Een uitzondering geldt als sprake is van een crisisplaatsing van maximaal een maand. In dat geval wordt het kind wel geacht tot het huishouden te blijven behoren.

In de situatie waarin een kind wordt vermist of is ontvoerd zal niet meteen duidelijk zijn of het kind heeft opgehouden te behoren tot het huishouden van de kinderbijslaggerechtigde. De SVB hanteert in dat geval het beleid dat het kind geacht wordt tot het huishouden van de gerechtigde te behoren tot zes maanden na de dag van vermissing dan wel ontvoering. Indien na zes maanden nog geen duidelijkheid is verkregen over de verblijfplaats van het kind, beëindigt de SVB het recht op kinderbijslag.

Het recht op nabestaandenuitkering kan afhankelijk zijn van de voorwaarde dat een kind niet tot het huishouden van een ander behoort (artikel 14, eerste lid, onder a Anw). Als het kind tot het huishouden behoort van de nabestaande dan is in ieder geval aan deze voorwaarde voldaan. De vraag of het kind tevens behoort tot een ander huishouden - dit kan bij co-ouderschap (zie SB1096 over kinderbijslagbetaling bij gescheiden huishoudens; echtscheiding en co-ouderschap) - is in dat geval niet relevant. Dit blijkt uit de uitspraak van de CRvB van 28 november 2003.

Als een kind niet als eigen, aangehuwd of pleegkind tot het huishouden van de verzekerde of nabestaande behoort, kan bij de toepassing van de AKW en Anw de vraag

rijzen of een kind zelfstandig woont dan wel of het al dan niet behoort tot het huishouden van een ander. Ter beantwoording van deze vraag hanteert de SVB het volgende beleid. Kinderen vanaf 16 jaar worden in ieder geval geacht zelfstandig te wonen, indien zij:

- op kamers bij een hospita wonen:
- samenwonen of;
- over zelfstandige woonruimte beschikken.

Ook kinderen jonger dan 16 jaar kunnen zelfstandig wonen. Bij de vraag of dit het geval is wordt door de SVB niet zonder meer teruggevallen op de hierboven geformuleerde criteria, maar wordt afzonderlijk onderzoek ingesteld naar de omstandigheden van het geval.

Een kind wordt in ieder geval geacht tot het huishouden van een ander te behoren indien het kind woont bij:

- familie;
- de ex-echtgenoot van de verzekerde;
- de echtgenoot van de verzekerde, waarmee de verzekerde geen huishouden (meer) vormt;
- een gastgezin.

Jurisprudentie
CRvB 19 september 2003, «USZ» 2003/352, ECLI:NL:CRVB:2003:AN7323
CRvB 28 november 2003 RSV 2004/43, ECLI:NL:CRVB:2003:AO0614
http://www.svb.nl/images/CRvB 3 maart 1995, AB 1995,458
CRvB 3 maart 1995, RSV 1995/190
CRvB 26 oktober 1993, KBW 1992/51, n.g.
CRvB 6 december 1985, RSV 1986/113
CRvB 15 juni 1988, RSV 1989/41
CRvB 29 mei 1991, RSV 1992/20
CRvB 17 juli 1991, RSV 1992/135

SB1015 | Huishouden in het buitenland bij verblijf in Nederland

Op de algemene regel dat het huishouden ziet op de feitelijke situatie van samenwonen is een uitzondering mogelijk als een verzekerde naar Nederland is gekomen en zijn gezin in het land van herkomst woont. De verzekerde kan in dat geval met zijn gezin nog één huishouden blijven vormen. Ter beoordeling van de vraag of in de bedoelde situatie sprake is van één huishouden hanteert de SVB het volgende beleid.

Indien een verzekerde naar Nederland is gekomen en zijn gezin in het land van herkomst woont, kan hij één huishouden blijven vormen met zijn gezin indien zijn binding met het land van herkomst zo sterk is dat hij geacht kan worden daar te lande woonplaats te houden. Hij dient dan tevens een voortdurende band met zijn gezin te onderhouden, hetgeen moet blijken uit regelmatige contacten. Indien aan deze voorwaarden niet of niet langer wordt voldaan, dan is sprake van een 'breuk' in het huishouden en worden de verzekerde en zijn gezin niet geacht één huishouden te vormen. De vraag of het hem kan worden verweten dat een breuk met zijn huishouden is opgetreden kan bij de beoordeling van de desbetreffende feiten en omstandigheden geen rol spelen (zie hiervoor onder meer de uitspraak van de CRvB van 19 juli 2000).

Aan het voortbestaan van het huishouden komt een einde op het moment dat de verzekerde als ingezetene van Nederland kan worden aangemerkt. Vanaf dat moment staat de sterke binding met Nederland eraan in de weg om ook nog woonplaats in het land van herkomst aan te nemen. Op deze regel bestaan twee uitzonderingen.

- Een breuk wordt geacht niet te hebben plaatsgevonden indien de verzekerde een aanvraag om gezinshereniging heeft ingediend vóór het moment waarop hij als ingezetene van Nederland wordt aangemerkt. In deze situatie is de beslissing op de aanvraag bepalend voor de vraag of het huishouden blijft voortbestaan. Indien afwijzend op de aanvraag wordt beslist, wordt een breuk in het huishouden aangenomen vanaf het moment waarop deze beslissing in kracht van gewijsde is gegaan.
- De tweede uitzondering wordt gevormd door de situatie waarin de verzekerde volgens de maatstaven van de toepasselijke bepalingen uit de AOW, de Anw en de AKW en het arrest van de Hoge Raad van 12 april 2013 zowel in Nederland als in een ander land woont. Deze uitzondering is niet aan de orde indien met toepassing van de criteria neergelegd in artikel 11, eerste lid Verordening (EG) nr. 987/2009 wordt geconstateerd dat de verzekerde zijn woonplaats in Nederland heeft.

In deze uitzonderingssituaties kan niettemin een breuk in het huishouden optreden indien betrokkene niet langer regelmatige contacten met zijn gezin onderhoudt.

Aparte vermelding verdient de situatie van de asielzoeker die zijn gezin achterlaat in zijn land van herkomst zonder het voornemen daarnaar nog terug te keren. In een dergelijke situatie wordt volgens de jurisprudentie van de CRvB (zie onder meer de uitspraken van 16 september 1987, 7 december 1988, 27 oktober 1999 en 5 september 2003) een breuk geacht niet te zijn opgetreden indien betrokkene spoedig na zijn aankomst in Nederland de nodige - reële kansen biedende - stappen tot gezinshereniging heeft ondernomen. De SVB hanteert hierbij het uitgangspunt dat stappen tot gezinshereniging spoedig zijn genomen als deze binnen zes maanden na aankomst in Nederland zijn ondernomen.

Indien een breuk in het huishouden is opgetreden, kan het huishouden weer 'herleven' indien betrokkene de nodige stappen onderneemt tot gezinshereniging. In deze situatie wordt één huishouden aangenomen vanaf het moment dat op de aanvraag om gezinshereniging in begunstigende zin is beslist. Als vervolgens niet binnen twaalf maanden daadwerkelijk gezinshereniging plaatsvindt, treedt wederom een breuk in het huishouden op.

Jurisprudentie
HR 12 april 2013, «USZ» 2013/150, ECLI:NL:HR:2013:BZ6824
CRvB 5 september 2003, RSV 2003/280
CRvB 16 september 1987, RSV 1988/102
CRvB 7 december 1988, RSV 1989/189
CRvB 27 oktober 1999, RSV 1999/304, «USZ» 1999/339, ECLI:NL:CRVB:1999:AA5292
CRvB 19 juli 2000, RSV 2000/194
CRvB 5 september 2003, RSV 2003/278, «USZ» 2003/315, ECLI:NL:CRVB:2003:AL6964
CRvB 5 september 2003, RSV 2003/279

Onderwijs in de zin van de Leerplichtwet 1969

SB1016 | **Onderwijs van kinderen in Nederland**

artikel 26, tweede lid Anw, artikel 7, tweede lid onder a, b en c en derde lid, onder a sub i, artikel 7aa AKW

Op grond van de Leerplichtwet 1969 zijn kinderen verplicht onderwijs te volgen tot zij een startkwalificatie hebben verkregen, door het behalen van een diploma op Havo, VWO of MBO2-niveau.

Voor kinderen van 16 jaar of 17 jaar die nog geen startkwalificatie hebben behaald, bestaat uitsluitend recht op kinderbijslag of wezenuitkering als zij voldoen aan de verplichtingen van de Leerplichtwet 1969.

Het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet 1969 wordt uitgeoefend door leerplichtambtenaren. Op grond van artikel 7, derde lid AKW en artikel 26, zesde lid, Anw meldt de leerplichtambtenaar aan de SVB wanneer een kind niet voldoet aan de verplichtingen van de Leerplichtwet 1969. De SVB gaat er daarom van uit dat een kind aan de verplichtingen uit de Leerplichtwet 1969 voldoet, tenzij de leerplichtambtenaar de SVB meedeelt dat dit niet het geval is. In dat geval beëindigt de SVB het recht op kinderbijslag of wezenuitkering. Dit recht herleeft met ingang van het kwartaal respectievelijk de maand waarin het kind naar het oordeel van de leerplichtambtenaar opnieuw aan de verplichtingen voldoet.

Voor een kind van 16 of 17 jaar dat een startkwalificatie heeft behaald, gelden voor het recht op kinderbijslag geen nadere voorwaarden ten aanzien van de tijdbesteding van het kind. Een wees van 16 of 17 jaar die een startkwalificatie heeft behaald, kan recht hebben op een wezenuitkering als hij een vervolgstudie volgt. Een wees van 18 jaar of ouder maar jonger dan 21 jaar die een vervolgstudie volgt, kan ook recht hebben op een wezenuitkering. Deze wees hoeft geen startkwalificatie te hebben behaald.

Voor een nadere invulling van het begrip vervolgstudie sluit de SVB aan bij de artikelen 4a en 4c van de Leerplichtwet 1969. Het kind moet zijn ingeschreven bij een school of instelling die volledig dagonderwijs verzorgt (of een bij wet geregelde combinatie van leren en werken die ook een volledige dag beslaat) en het kind moet de school geregeld bezoeken. Ten aanzien van deze laatste voorwaarde sluit de SVB aan bij het bepaalde in artikel 21 van de Leerplichtwet 1969. Dit betekent dat het kind een school niet geregeld bezoekt als het gedurende een periode van vier weken 16 uren les- of praktijkles zonder geoorloofde reden afwezig is. Als geoorloofde reden worden bijvoorbeeld de volgende omstandigheden beschouwd: ziekte van het kind, sluiting van de school, of tijdelijke ontzegging van de toegang tot de school bij wijze van tuchtmaatregel.

Uit artikel 7aa AKW volgt dat de verzekerde geen recht op kinderbijslag heeft voor een kind, dat op de eerste dag van een kalenderkwartaal recht heeft op studiefinanciering op grond van de Wet studiefinanciering 2000. De SVB legt deze bepaling zo uit dat er ook geen recht op kinderbijslag bestaat als nog niet onherroepelijk is beslist op een aanvraag om studiefinanciering.

SB1293 |

Onderwijs van kinderen in het buitenland

Kinderen die in het buitenland wonen, vallen niet onder de Leerplichtwet 1969. Daarom onderzoekt de SVB of kinderen van 16 of 17 jaar die in het buitenland wonen, voldoen aan de volgende aan de Leerplichtwet 1969 ontleende verplichtingen:

- ingeschreven zijn bij een school of instelling met een inschrijvings- en verzuimadministratie,

- een opleiding volgen die leidt tot het behalen van een startkwalificatie,
- de school geregeld bezoeken, en
- volledig dagonderwijs of een combinatie van leren en werken volgen.

De SVB gaat ervan uit dat met een opleiding een startkwalificatie kan worden behaald als de opleiding voldoet aan de volgende criteria:

- deskundige begeleiding of toezicht door de onderwijsinstelling;
- voorbereidend op enig examen, resulterend in een diploma of getuigschrift;
- de mogelijkheid tot het beroepsmatig verrichten van activiteiten overeenkomstig de opleiding;

De SVB merkt algemeen vormend onderwijs dat wordt afgesloten met een examen resulterend in een diploma of getuigschrift en dat toegang geeft tot vervolgonderwijs of dat als minimumvereiste geldt voor een functie of beroep, aan als onderwijs waarmee een startkwalificatie kan worden behaald.

De SVB beschouwt praktische lessen of werkzaamheden als opleiding voor zover deze een verplicht karakter hebben en een integrerend onderdeel van het theoretische onderwijs vormen.

Ten aanzien van de voorwaarde dat een kind de school of instelling regelmatig bezoekt, sluit de SVB aan bij het bepaalde in artikel 21 van de Leerplichtwet 1969 zoals beschreven in SB1016 over onderwijs van kinderen in Nederland. Als het onderwijs niet aan de bovenstaande criteria voldoet, maar dient als noodzakelijke voorbereiding op ander onderwijs dat wel aan de criteria voldoet, merkt de SVB deze vooropleiding ook aan als onderwijs waarmee een startkwalificatie kan worden behaald.

Als een kind van 16 of 17 jaar geen startkwalificatie heeft behaald en evenmin onderwijs volgt dat voldoet aan de hiervoor genoemde voorwaarden kan recht op kinderbijslag of wezenuitkering bestaan als:

- het in het bezit is van een getuigschrift of schooldiploma praktijkonderwijs;
- het als zeer moeilijk lerend of meervoudig gehandicapt kind het speciaal onderwijs heeft bezocht;
- zich een situatie voordoet die overeenkomt met een van de gronden waaronder de leerplichtambtenaar ingevolge de Leerplichtwet 1969 vrijstelling kan verlenen van de verplichting om ingeschreven te staan bij een school of instelling.

De SVB beoordeelt aan de hand van de feiten en omstandigheden van het individuele geval of betrokkene zich op een van deze gronden kan beroepen.

Voor een kind van 16 of 17 jaar dat een startkwalificatie heeft behaald of in het buitenland een opleiding heeft afgerond die gelijkgesteld wordt met het behalen van een startkwalificatie, gelden voor het recht op kinderbijslag geen nadere voorwaarden ten aanzien van de tijdbesteding van het kind. Als dit kind een wees is, kan recht op een wezenuitkering bestaan als de wees een vervolgstudie volgt. Een wees van 18 jaar of ouder maar jonger dan 21 jaar die een vervolgstudie volgt, kan ook recht hebben op een wezenuitkering. Deze wees hoeft geen startkwalificatie te hebben behaald. Of sprake is van een vervolgstudie beoordeelt de SVB aan de hand van de criteria die gelden voor een vervolgstudie in Nederland (zie SB1016 over onderwijs voor kinderen in Nederland).

SB1294 | Tijdelijke onderbreking van het onderwijs

Het kan voorkomen dat een kind het volgen van onderwijs tijdelijk onderbreekt. De SVB beoordeelt of hiervan sprake is bij:

- kinderen van 16 of 17 jaar die in het buitenland wonen; en
- wezen die recht hebben op een wezenuitkering omdat zij een vervolgstudie doen.

De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat bij een tijdelijke onderbreking van de opleiding, veroorzaakt door bijvoorbeeld studie-overgang of ziekte, het kind nog geacht wordt onderwijs te volgen (zie bijvoorbeeld CRvB 27 augustus 1986 en CRvB 25 juli 1990). De SVB beschouwt een onderbreking van de studie als tijdelijk als die minder dan zes maanden duurt en de opleiding zowel voor als na de onderbreking recht op kinderbijslag of wezenuitkering kan geven.

Jurisprudentie
CRvB 25 juli 1990, KBW 1989/85, n.g.
CRvB 27 augustus 1986, RSV 1987/104

SB1018 | Arbeidsongeschiktheid

artikel 11, artikel 14, eerste lid, onder b en artikel 26, tweede lid, onder b Anw

Op grond van de Anw bestaat recht op Anw-uitkering indien iemand arbeidsongeschikt is. Voor de formulering van het arbeidsongeschiktheidscriterium in de Anw heeft de wetgever aangesloten bij het arbeidsongeschiktheidscriterium van de arbeidsongeschiktheidswetten, zoals vervat in onder meer artikel 18, eerste lid WAO. Uit jurisprudentie volgt voorts dat de mate van arbeidsongeschiktheid in het kader van de Anw moet worden gebaseerd op een verzekeringsgeneeskundig en arbeidsdeskundig onderzoek overeenkomstig de vereisten van het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten (Stb. 2000, 307). Tevens dient, evenals bij de arbeidsongeschiktheidswetten, de onderzoeksmethode die wordt gebruikt bij de Anw betrouwbaar, objectief, toetsbaar, consistent en reproduceerbaar te zijn.

Ten aanzien van de bepaling van de mate van arbeidsongeschiktheid in het kader van de Anw, hanteert de SVB de volgende beleidslijn. Indien een persoon op grond van de WIA, de WAO, de WAZ of de Wet WAJONG voor minimaal 45% arbeidsongeschikt is verklaard, volgt de SVB dit oordeel. Hiervan wordt slechts afgeweken indien er concrete aanwijzingen of vermoedens bestaan dat de mate van arbeidsongeschiktheid niet of niet langer juist is voor het bepalen van de mate van arbeidsongeschiktheid in het kader van de Anw. In dat geval verricht de SVB een eigen keuring. De SVB verricht tevens een eigen keuring als een persoon niet eerder is gekeurd of als de persoon die arbeidsongeschikt is in de zin van de WIA, de WAO, de WAZ of de Wet WAJONG daarom vraagt.

Als de SVB een eigen keuring verricht, vergelijkt de SVB de resterende verdiencapaciteit van de nabestaande met het inkomen per uur dat gezonde personen, als genoemd in artikel 11 Anw, met arbeid gewoonlijk verdienen (het zogenoemde maatmaninkomen). Indien de nabestaande op de dag bedoeld in artikel 14, eerste lid, onder b Anw ten minste 2 jaar geen inkomen uit beroepswerkzaamheden heeft ontvangen of geen loongerelateerde socialeverzekeringsuitkering heeft genoten, gebruikt de SVB het wettelijk minimumuurloon als maatmaninkomen.

Jurisprudentie
CRvB 9 november 2004, RSV 2004/351, ECLI:NL:CRVB:2004:AR4716
CRvB 28 januari 2003, RSV 2003/75, «USZ» 2003/102, ECLI:NL:CRVB:2003:AF5510
CRvB 29 november 1994, RSV 1996/136

Nabestaande en pseudo-nabestaande

SB1019 | Nabestaande
artikel 1, onder d Anw

De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat een persoon niet als nabestaande wordt aangemerkt indien hij meerdere echtgenotes heeft en één van zijn echtgenotes overlijdt (zie CRvB 12 oktober 1994).

Jurisprudentie
CRvB 12 oktober 1994, AB 1995, 313
CRvB 6 maart 1990, RSV 1990/367

SB1020 | Pseudo-nabestaande
artikel 4 Anw

Op grond van de Anw kan een man of vrouw ook recht op nabestaandenuitkering ontlenen aan het overlijden van een verzekerde met wie hij of zij op het moment van overlijden niet langer was gehuwd. Betrokkene kan in dergelijke situaties slechts recht hebben op een nabestaandenuitkering indien hij onmiddellijk voorafgaand aan het overlijden van de ex-echtgenoot krachtens rechterlijke uitspraak, een notarieel verleden overeenkomst of een mede door een advocaat ondertekende akte, recht had op alimentatie van deze ex-echtgenoot op grond van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. De SVB interpreteert artikel 4 Anw zo dat indien de juridische verplichting tot het betalen van alimentatie ten tijde van het overlijden bestond, niet van belang is of feitelijke betaling van de alimentatie plaatsvond.

De verplichting tot het verschaffen van levensonderhoud moet krachtens artikel 4 Anw tot stand zijn gekomen door tussenkomst van de rechter of een bij de echtscheiding betrokken advocaat. Deze voorwaarde wordt blijkens de wetsgeschiedenis vooral gehanteerd om te verzekeren dat de alimentatie-overeenkomst niet onder misbruik van omstandigheden tot stand is gekomen. Aan dit uitgangspunt kan echter eveneens zijn voldaan als bij de echtscheiding gebruik is gemaakt van bepaalde vormen van alternatieve geschillenbeslechting zoals mediation. De SVB hanteert daarom het beleid dat aan de voorwaarden gesteld in artikel 4, onder b Anw wordt geacht te zijn voldaan, indien sprake is van een schriftelijke alimentatie-overeenkomst die ten tijde van de echtscheiding tot stand is gekomen in een met voldoende waarborgen omklede procedure. Een alimentatie-overeenkomst die tot stand is gekomen door bemiddeling van een bij het Nederlands Mediation Instituut geaccrediteerde bemiddelaar wordt daarom door de SVB aangemerkt als een alimentatie-overeenkomst zoals bedoeld in artikel 4, onder b Anw.

Indien een alimentatieverplichting is opgelegd naar buitenlands recht, hanteert de SVB als beleid dat de buitenlandse alimentatie wordt gelijkgesteld aan een verplichting tot levensonderhoud zoals bedoeld in Boek 1 van het BW als de vereisten voor en de

rechtsgevolgen van de buitenlandse rechtsfiguur overeenkomen met die van hun Nederlandse equivalent.

Voor de toepassing van artikel 4 Anw worden (voormalig) ongehuwd samenwonenden niet met gehuwden gelijkgesteld.

Artikel 4, onder c Anw stelt aan het recht op uitkering voor een pseudo-nabestaande de nadere voorwaarde dat deze slechts recht op een nabestaandenuitkering kan doen gelden indien hij recht op een nabestaandenuitkering zou hebben gehad als de ex-echtgenoot op de datum van de echtscheiding was overleden. Uit de jurisprudentie van de CRvB blijkt dat deze voorwaarde zo moet worden verstaan dat indien zich na de datum van echtscheiding een situatie voordoet die aanleiding geeft tot het intrekken van een nabestaandenuitkering, de pseudo-nabestaande nadien geen recht op uitkering kan ontlenen aan het overlijden van de ex-echtgenoot. Dit is slechts anders indien de intrekkingsgrond zou zijn gelegen in het voeren van een gezamenlijke huishouding en deze gezamenlijke huishouding binnen zes maanden na aanvang is verbroken.

De hoogte van de nabestaandenuitkering waarop een nabestaande op grond van artikel 4 Anw aanspraak kan maken, is gerelateerd aan de hoogte van de alimentatieverplichting op het moment van overlijden. Indien de alimentatie gelijk aan of hoger was dan de maximale bruto nabestaandenuitkering, bestaat in beginsel recht op de maximale bruto nabestaandenuitkering. Bij een alimentatie die lager was dan de maximale bruto nabestaandenuitkering, wordt het recht op de nabestaandenuitkering uitgedrukt in een percentage dat overeenstemt met de verhouding waarin de laatst ontvangen alimentatie tot de maximale bruto nabestaandenuitkering stond.

Met betrekking tot de duur van het recht op een nabestaandenuitkering op grond van deze bepaling heeft de SVB als beleidslijn vastgesteld dat deze wordt bepaald door de verdere voorwaarden van de Anw en dus niet samenhangt met de looptijd van de oorspronkelijke alimentatieverplichtingen.

Jurisprudentie
CRvB 13 januari 1999, RSV 1999/188, «USZ» 1999/97

Kring van verzekerden

SB1021 | Algemeen

artikel 2 (oud), 2, 3, 6 en 6a AOW, artikel 6, 7, 13 en 13a Anw, artikel 2, 3, 6 en 6a AKW, artikel 9 KB 746, artikel 8 Vreemdelingenwet 2000

De kring van verplicht verzekerden voor de AOW, de Anw en de AKW wordt gevormd door ingezetenen van Nederland, door niet-ingezetenen die hier te lande in loondienst werken en op grond daarvan aan de loonbelasting zijn onderworpen, en door niet-ingezetenen die in Nederland als zelfstandige werken. Sinds 1 juli 1998 (de datum van inwerkingtreding van de Koppelingswet) is op grond van artikel 6, tweede lid AOW, artikel 13, tweede lid Anw en artikel 6, tweede lid AKW niet verzekerd de vreemdeling die niet rechtmatig in Nederland verblijft in de zin van artikel 8, onder a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000. Het gaat hier om de vreemdeling die niet onvoorwaardelijk tot Nederland is toegelaten.

Op deze regels zijn uitzonderingen geformuleerd in het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 (KB 746). In dit besluit is aan de SVB in artikel 24 de discretionaire bevoegdheid gegeven om in geval van onbillijkheden van overwegende aard van de in het besluit gestelde regels af te wijken.

Ten aanzien van de kring van verzekerden moet worden opgemerkt, dat de nationaalrechtelijke situatie sterk bepaald wordt door het internationale recht, met name Verordening (EG) nr. 883/2004 en bilaterale verdragen. Indien de verordening of een verdrag van toepassing is, wordt de verzekeringspositie van de betrokkene bij voorrang op grond daarvan bepaald. Slechts indien geen internationaal instrument toepasselijk is, wordt de verzekeringspositie uitsluitend beoordeeld op basis van de nationaalrechtelijke bepalingen.

De beleidsregels die betrekking hebben op internationaal recht, zijn opgenomen in het deel Internationaal.

SB1022 | Ingezetene / wonen

artikel 2, artikel 3 en artikel 6, eerste lid, onder a, en tweede lid AOW en AKW, artikel 6, artikel 7 en artikel 13 Anw, KB 746

Op basis van artikel 6, eerste lid, onder a van de AOW en AKW, en artikel 13, eerste lid, onder a van de Anw is een ingezetene verplicht verzekerd, behoudens als hij niet onvoorwaardelijk tot Nederland is toegelaten, dan wel als er sprake is van één van de uitzonderingen opgesomd in KB 746. Ingezetene is degene die in Nederland woont (artikel 2 AOW en AKW en artikel 6 Anw). Waar iemand woont of waar een lichaam gevestigd is, wordt naar de omstandigheden beoordeeld (artikel 3 AOW en AKW en artikel 7 Anw). Het hiernavolgende beleid van de SVB met betrekking tot ingezetenschap is ontwikkeld op grond van omvangrijke jurisprudentie.

Een persoon wordt geacht in Nederland te wonen als tussen hem en Nederland een duurzame band van persoonlijke aard bestaat. Of sprake is van zulk een band, moet worden beoordeeld aan de hand van alle in aanmerking komende feiten en omstandigheden van het geval (HR 21 januari 2011 en HR 4 maart 2011). Objectieve en subjectieve factoren als woon- en werkomgeving, gezin, financiën en inschrijving in het bevolkingsregister worden tegen elkaar afgewogen om tot een eindoordeel te komen; er wordt niet beslist op basis van één factor, het onderlinge verband van factoren is doorslaggevend.

Uit de jurisprudentie blijkt voorts dat de wil van een betrokkene om in Nederland te wonen van belang kan zijn. De intentie dient echter te worden beoordeeld aan de hand van het gedrag en dient te blijken uit de feiten en omstandigheden. Op de intentie van een betrokkene wordt geen acht geslagen als deze niet objectief kan worden vastgesteld. Evenmin komt aan de intentie enig belang toe als deze niet kan worden verwezenlijkt. Het enkele voornemen zich in Nederland te vestigen vormt op zichzelf nimmer een afdoende omstandigheid voor het aannemen van ingezetenschap (HR 17 januari 1996).

Een factor waarop de SVB in het bijzonder acht slaat is de duurzaamheid van het verblijf in Nederland of elders. Voor zover de verdere feiten en omstandigheden geen uitsluitsel geven over de woonplaats van een betrokkene past de SVB daarom naar analogie de beleidsregels toe ten aanzien van het verlies van ingezetenschap na vertrek uit Nederland (zie SB1027 over einde verplichte verzekering na vertrek uit Nederland).

Uit het arrest van de Hoge Raad van 12 april 2013 volgt dat de mogelijkheid bestaat dat iemand volgens de maatstaven van de toepasselijke bepalingen uit de AOW, de Anw en de AKW zowel in Nederland als in een ander land woont, al zal dat zich slechts in uitzonderlijke gevallen voordoen. Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 16 mei 2013 in de zaak Wencel blijkt echter dat de mogelijkheid om in twee landen te wonen zich niet voordoet bij toepassing van het Unierecht. Het Hof heeft in dat verband verklaard dat, wanneer de rechtspositie van een persoon kan vallen onder de wetgeving van meerdere lidstaten, het begrip 'lidstaat waar een persoon woont' doelt op de lidstaat waar de betrokkene zijn normale woonplaats heeft en waar zich ook het gewone centrum van zijn belangen bevindt. Bij toepassing van het Unierecht geeft de SVB daarom onverkorte toepassing aan de jurisprudentie van het Hof van Justitie en de daaraan ontleende criteria neergelegd in artikel 11, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 987/2009.

Jurisprudentie
HR 21 januari 2011, RSV 2011/140, ECLI:NL:HR:2011:BP1466
HR 4 maart 2011, RSV 2011/150, ECLI:NL:HR:2011:BP6285
HR 12 april 2013, «USZ» 2013/150, ECLI:NL:HR:2013:BZ6824
HvJ EU 16 mei 2013, «USZ» 2013/209, zaak C-589/10 (Wencel), ECLI:EU:C:2013:303
HR 17 januari 1996, RSV 1996/210; ECLI:NL:HR:1996:AA1836

SB1273 | Band met Nederland

Bij het onderzoek naar de duurzame band van persoonlijke aard van een persoon met Nederland is onder meer de wijze waarop hij voorziet in zijn onderhoud van belang. Ingeval een belanghebbende in loondienst of als zelfstandige in Nederland werkt, zal er veelal sprake zijn van een sterke band. In een dergelijke situatie zal in combinatie met

andere factoren gemakkelijker ingezetenschap kunnen worden aangenomen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit CRvB 19 december 1985.

Bij de beoordeling van de band met Nederland slaat de SVB voorts bijvoorbeeld acht op de volgende feiten en omstandigheden:

- de plaats waar het gezinsleven van de belanghebbende zich afspeelt;
- het naar school gaan in Nederland door de kinderen;
- het volgen van onderwijs gericht op integratie of participatie op de arbeidsmarkt;
- politieke, culturele en/of andere activiteiten (bijvoorbeeld lidmaatschap van een politieke partij, een sportvereniging of een geloofsgenootschap);
- de aanwezigheid van een in Nederland wonend familielid dat reeds geruime tijd in Nederland woont en/of werkt;
- aanwijzingen die erop duiden dat de betrokkene binnen afzienbare tijd of in de toekomst Nederland zal verlaten en zich elders zal vestigen.

Jurisprudentie
CRvB 19 december 1985, RSV 1986/166

SB1274 | **Duurzame woning**

Hoewel de vraag waar iemand woont, moet worden beantwoord aan de hand van alle relevante feiten en omstandigheden, blijkt uit de jurisprudentie dat aan het kunnen beschikken over een duurzame woning veel belang toekomt.

Uit de jurisprudentie blijkt dat een woning als duurzaam moet worden beschouwd als de woning permanent ter beschikking staat van de belanghebbende en door hem te allen tijde kan worden betrokken. Het is niet van belang of een belanghebbende de woning in eigendom heeft of huurt. Wel moet duidelijk zijn dat de woning niet slechts bedoeld is voor korte verblijven, zoals in geval van een vakantiewoning, een pied à terre voor zakelijk gebruik, studie en dergelijke.

Van een duurzame woning kan ook sprake zijn als de belanghebbende daar enige tijd niet verblijft. Het is in dat geval voldoende indien hij de woning permanent ter beschikking houdt en de intentie heeft daarnaar terug te keren. Het achterlaten van het aanwezige meubilair in een woning kan deze intentie tot uitdrukking brengen.

SB1023 | **Invloed van nationaliteit en vreemdelingenrecht**
artikel 14, 20, 28 en 33 Vreemdelingenwet 2000

Of tussen een persoon en Nederland een duurzame band van persoonlijke aard bestaat, kan mede worden afgeleid uit de verblijfsrechtelijk status in de zin van de Vreemdelingenwet 2000. De duurzame band tussen een vreemdeling en Nederland is immers groter naarmate de zekerheid op voortgezet verblijf in Nederland die een vreemdeling aan zijn verblijfstitel kan ontlenen, groter is. Voor het bestaan van een duurzame band van persoonlijke aard acht de SVB daarom van belang of de belanghebbende beschikt over een verblijfstitel voor bepaalde (artikelen 14 en 28 Vw 2000) of voor onbepaalde tijd (artikelen 20 en 33 Vw 2000). Hierbij hanteert de SVB het volgende beleid.

Indien de belanghebbende in het bezit is van een vergunning voor onbepaalde tijd neemt de SVB in het algemeen ingezetenschap aan. Als iemand een vergunning voor bepaalde tijd heeft, dan kan dit, bezien in het licht van de overige van belang zijnde

omstandigheden, bijdragen tot de conclusie dat hij in Nederland woont. Als iemand (nog) niet beschikt over een vergunning tot verblijf bestaat in beginsel geen zekerheid op voortgezet verblijf in Nederland. In een dergelijke situatie kan een gerealiseerde verblijfsduur van drie jaar in Nederland echter een positieve aanwijzing vormen voor het aannemen van ingezetenschap.

Van verzekering op grond van ingezetenschap is pas sprake vanaf het moment dat de belanghebbende rechtmatig in Nederland verblijft. Wordt een vergunning tot verblijf verleend met terugwerkende kracht dan neemt de SVB met terugwerkende kracht verzekering aan tot het moment waarop het ingezetenschap is ontstaan; de verzekering kan echter niet ingaan voor de ingangsdatum van de vergunning.

Ten aanzien van een persoon met de Nederlandse nationaliteit of een in Nederland verblijvende vreemdeling die op grond van EU-recht beschikt over een materieel verblijfsrecht, slaat de SVB met name acht op de nationaliteit van de belanghebbende als de overige feiten en omstandigheden geen uitsluitsel bieden over de vraag of deze persoon in Nederland of elders woont. De SVB wenst hiermee te vermijden dat een persoon als ingezetene wordt aangemerkt uitsluitend wegens het bestaan van een juridische band met Nederland (HR 17 januari 1996).

Jurisprudentie
Hoge Raad 17 januari 1996, RSV 1996/210; ECLI:NL:HR:1996:AA1836

SB1027 | Einde verplichte verzekering na vertrek uit Nederland

Indien een ingezetene uit Nederland vertrekt, heeft dit niet altijd tot gevolg dat de verzekering direct eindigt omdat als uitgangspunt geldt dat de band met Nederland, na vertrek naar het buitenland, slechts geleidelijk verdwijnt (zie bijvoorbeeld CRvB 15 juni 1994 en 22 juni 1994). Of de band met Nederland verbroken is, stelt de SVB vast op basis van het totaalbeeld van de feiten, waaruit in het concrete geval moet blijken of de betrokkene zijn woonplaats in Nederland heeft opgegeven. De SVB beoordeelt dit aan de hand van dezelfde criteria als die welke gelden voor ingezetenschap in Nederland (Zie SB1022 over ingezetene en wonen).

In dit verband onderscheidt de SVB drie situaties:

- Betrokkene vertrekt uit Nederland met het voornemen om zich definitief in een ander land te vestigen. In dat geval geldt dat het ingezetenschap eindigt op de datum volgend op die van het feitelijk vertrek uit Nederland. Of het vertrek een definitief karakter heeft, moet blijken uit het totaal beeld van alle relevante omstandigheden.
- Betrokkene heeft het voornemen om minder dan een jaar buiten Nederland te verblijven. In die situatie geldt dat het ingezetenschap niet eindigt, mits het - voorgenomen - verblijf buitenslands bedoeld is tijdelijk te zijn. Of sprake is van een tijdelijk verblijf buiten Nederland van minder dan een jaar moet blijken uit het totaalbeeld van alle relevante omstandigheden.
- Betrokkene heeft het voornemen om langer dan een jaar buiten Nederland te verblijven en het vertrek heeft geen definitief karakter.

In de laatste situatie geldt als uitgangspunt dat naarmate betrokkene langer buiten Nederland verblijft het waarschijnlijk is dat de band met Nederland minder sterk wordt. In gevallen waarin het onderzoek naar de feitelijke omstandigheden niet leidt tot de conclusie dat sprake is van een definitief verblijf in het buitenland beschouwt de SVB

betrokkene het eerste jaar na het feitelijk vertrek uit Nederland (nog) als ingezetene. Na dat jaar beschouwt de SVB het ingezetenschap als geëindigd, tenzij betrokkene zelf aantoont dat de feitelijke omstandigheden het (voorlopig) handhaven van het ingezetenschap rechtvaardigen. Als drie jaar zijn verlopen na de datum van vertrek uit Nederland, beschouwt de SVB het ingezetenschap zonder meer als geëindigd. De periode van verblijf buiten Nederland heeft dan zo lang geduurd, dat betrokkene niet langer geacht wordt een duurzame band van persoonlijke aard met Nederland te hebben. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen maakt de SVB op deze regel een uitzondering.

Indien met toepassing van voorgaande beleidsregels op de datum van vertrek uit Nederland vaststaat dat het ingezetenschap verloren zal gaan, dan merkt de SVB - ongeacht de vraag of de belanghebbende het voornemen heeft zich permanent in het buitenland te vestigen - het vertrek uit Nederland direct als definitief aan.

Indien vreemdelingen naar het buitenland vertrekken, kan dit al eerder dan na ommekomst van de genoemde termijnen negatieve gevolgen hebben voor de verblijfstitel. Indien de verblijfstitel komt te vervallen kan de vreemdeling sinds 1 juli 1998 niet meer op grond van ingezetenschap verzekerd zijn.

Jurisprudentie
CRvB 22 juni 1994, AB 1995, 78
CRvB 15 juni 1994, AB 1995, 76

SB1029 | Betekenis van registraties (BRP en IND)

Bij de beoordeling van het ingezetenschap steunt de SVB in de praktijk sterk op de basisregistratie personen (BRP). Dit betekent dat de SVB aanneemt dat een betrokkene geen ingezetene is als hij niet in de BRP staat ingeschreven. De SVB kan echter periodes van ingezetenschap aannemen die afwijken van de BRP-indicatie. De SVB verricht nader onderzoek als zij over aanwijzingen beschikt die duiden op een van de BRP-indicatie afwijkende situatie en wanneer de betrokkene daar uitdrukkelijk om verzoekt.

Ten aanzien van een vreemdeling die zonder verblijfstitel in de BRP is opgenomen, gaat de SVB er niet zonder meer van uit dat hij niet over een verblijfstitel beschikt. Voordat de uitkering wordt geweigerd of de betaling ervan wordt opgeschort, stelt de SVB de vreemdeling in de gelegenheid om aan te tonen dat de IND heeft vastgesteld dat hij rechtmatig in Nederland verblijft. Slaagt de vreemdeling daarin niet of reageert hij niet binnen de door de SVB gestelde termijn, dan gaat de SVB ervan uit dat hij niet over een verblijfstitel beschikt. De SVB is van oordeel dat zij, behoudens situaties waarop het Unierecht ziet, niet de bevoegdheid heeft zelfstandig de rechtmatigheid van verblijf van een vreemdeling in Nederland vast te stellen.

Onderdanen van de Europese Unie, de Europese Economische Ruimte en Zwitserland hebben op grond van Europese regelgeving, met name Richtlijn 2004/38, een rechtstreeks verblijfsrecht in Nederland. Bij deze onderdanen neemt de SVB op grond van de uitspraken van de Centrale Raad van Beroep van 19 maart 2013 en 20 januari 2015 aan dat uitsluitend sprake is van onrechtmatig verblijf vanaf de datum waarop de IND dit aan de betrokkene bij besluit bekend heeft gemaakt.

Uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU) volgt dat een staatsburger van een derde land die een Unieburger als kind heeft, aan artikel 20 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) een recht op verblijf kan ontlenen in de lidstaat waarvan zijn kind de nationaliteit bezit. Dit recht doet

zich voor als de weigering van een verblijfsrecht tot gevolg zou hebben dat het kind feitelijk wordt verplicht om het grondgebied van de lidstaat waarvan hij staatsburger is te verlaten, maar ook dat van de Unie als geheel (HvJ EU 8 maart 2011 en 15 november 2011). In deze gevallen vloeit het verblijfsrecht van een staatsburger van een derde land rechtstreeks voort uit het VWEU. Dit betekent dat een dergelijk verblijfsrecht bestaat ook als de staatsburger van het derde land zich niet bij de IND heeft gemeld (Zie Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State 9 augustus 2013 en Hoge Raad 14 februari 2014). In voorkomende gevallen onderzoekt de SVB daarom of de betrokkene een verblijfsrecht kan ontlenen aan artikel 20 VWEU. De SVB onderzoekt dit aan de hand van informatie die de betrokkene heeft verstrekt. Bij dit onderzoek gaat het niet om het antwoord op de vraag of de weigering om een uitkering toe te kennen tot gevolg heeft dat het kind wordt verplicht het grondgebied van Nederland of de Unie als geheel te verlaten, maar om de vraag of de weigering van een verblijfsrecht met zich brengt dat het kind geen andere keus heeft dan met de ouder, staatsburger van het derde land, buiten de Unie te verblijven. De SVB baseert deze zienswijze op een uitspraak van de CRvB van 17 december 2012. De SVB laat zich bij het onderzoek adviseren door de IND en past bij de beoordeling de relevante beleidsregels toe uit de Vreemdelingencirculaire 2000.

Jurisprudentie

CRvB 17 december 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BY6416
Hoge Raad 14 februari 2014, ECLI:NL:HR:2014:277
ABRvS 9 augustus 2013, ECLI:NL:RVS:2013:725
CRvB 6 april 1994, RSV 1995/12
CRvB 15 juni 1994, AB 1995, 76
CRvB 19 maart 2013, ECLI:NL:CRVB:2013:BZ3857
CRvB 20 januari 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:57, USZ 2015/93
HvJ EU 8 maart 2011, zaak C-34/09, Ruiz Zambrano, ECLI:EU:C:2011:124
HvJ EU 15 november 2011, zaak C-256/11, Dereci e.a., ECLI:EU:C:2011:734

SB1030 | Verzekering op grond van werken

artikel 6, eerste lid, onder b AOW en AKW, artikel 13, eerste lid, onder b Anw en artikel 9 KB 746

Behalve ingezetenen zijn verzekerd personen die niet in Nederland wonen maar wel in Nederland werkzaam zijn. Enerzijds gaat het om de persoon die arbeid verricht in dienstbetrekking en op grond daarvan onderworpen is aan de loonbelasting. Onder het begrip dienstbetrekking vallen zowel een publiekrechtelijke als een privaatrechtelijke arbeidsverhouding. De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat geen eisen mogen worden gesteld aan de omvang van de dienstbetrekking (vergelijk HvJ EG 3 mei 1990 en HR 12 juni 1991). Een vreemdeling kan alleen verzekerd zijn op grond van het verrichten van arbeid in loondienst als deze arbeid wordt verricht in overeenstemming met de Wet arbeid vreemdelingen. Anderzijds gaat het om de niet-ingezetene die in Nederland werkt als zelfstandige. Deze persoon is verzekerd als hij winst (daaronder mede begrepen negatieve winst) uit Nederlandse onderneming geniet als bedoeld in artikel 7.2, tweede lid, onder a Wet op de Inkomstenbelasting 2001.

Binnen de groep van personen die verzekerd is op basis van werken zijn er personen die in Nederland verblijven, maar van wie (nog) niet gezegd kan worden dat zij naar de omstandigheden beoordeeld in Nederland wonen en dus (nog) niet verzekerd zijn op

basis van ingezetenschap. In een dergelijke situatie kan de verzekeringsgrond na verloop van tijd wijzigen. Indien bepaalde signalen wijzen op verzekering op grond van ingezetenschap stelt de SVB hiernaar een onderzoek in en wordt zo nodig de verzekeringsgrond aangepast. Na een periode van drie jaar onderzoekt de SVB welke verzekeringsgrond de meest aangewezen is, waarbij ten aanzien van onvoorwaardelijk tot Nederland toegelaten vreemdelingen als uitgangspunt geldt dat na drie jaar veelal sprake zal zijn van verzekering op grond van ingezetenschap, tenzij er aanwijzingen zijn die op het tegendeel wijzen.

Het kan voorkomen dat een persoon in het verleden in Nederland arbeid heeft verricht maar daarvan geen bewijs meer voorhanden heeft. In beginsel leidt dit ertoe dat geen verzekering op grond van werken kan worden aangenomen. Als vaststaat dat de betrokken persoon in Nederland verbleef en hij geloofwaardig verklaart arbeid te hebben verricht, maar ter zake van deze arbeid geen bewijs meer kan worden verkregen, neemt de SVB wel aan dat er sprake is geweest van verzekering op grond van werken als aannemelijk is dat hij met zijn verblijf tot doel had arbeid in dienstbetrekking te verrichten.

Jurisprudentie
HvJ EG 12 mei 1998, nr. C-85/96 (Martinez Sala), Jur. 1998, I-2691, RSV 1998/273, «USZ» 1998/185, ECLI:EU:C:1998:217
HR 12 juni 1991, RSV 1992/74
HvJ EG 3 mei 1990, nr. C-2/89 (Kits van Heijningen), Jur. 1990, I-1755, RSV 1990/309, ECLI:EU:C:1990:183

SB1040 | Voortzetting van het recht op kinderbijslag

artikel 7c AKW, artikel 26 en 27 KB 746

Tot 1 januari 2000 konden personen met langlopende socialezekerheidsuitkeringen verplicht verzekerd zijn voor de volksverzekeringen ingevolge de achtereenvolgende besluiten uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen. De verzekeringspositie van deze personen was laatstelijk geregeld in artikel 26 van KB 746. Met ingang van 1 januari 2000 is die bepaling komen te vervallen en geldt als hoofdregel dat personen met langlopende socialezekerheidsuitkeringen niet verzekerd zijn voor de volksverzekeringen indien zij in het buitenland wonen. De wetgever heeft een uitzondering gemaakt voor personen die vóór 1 januari 2000 verzekerd waren ingevolge artikel 26 en op die grond recht op kinderbijslag hadden. Deze uitzondering was vervat in artikel 27 van KB 746. Sedert 1 januari 2006 is deze overgangsregel voortgezet in artikel 7c AKW, welke materieel gelijk is aan artikel 27 van KB 746. Met deze bepalingen wordt de volgende rechtssituatie verwoord. Teneinde vanaf 1 januari 2000 recht te hebben op kinderbijslag dient de persoon genoemd in artikel 7c AKW op 31 december 1999 verzekerd te zijn geweest ingevolge artikel 26 én dient hij in het vierde kwartaal van 1999 recht te hebben gehad op kinderbijslag voor een kind dat jonger was dan 18 jaar. Aan deze voorwaarde is voldaan indien een persoon in genoemd kwartaal voldeed aan de materiële voorwaarden die gelden voor het recht op kinderbijslag. Het is niet vereist dat aan deze persoon op basis van een aanvraag daadwerkelijk kinderbijslag is toegekend over het vierde kwartaal van 1999. Dit blijkt uit een arrest van de HR van 8 april 2011. Indien een persoon wel verzekerd was in het kwartaal voorafgaande aan 1 januari 2000 maar geen recht op kinderbijslag kon doen gelden, bijvoorbeeld omdat zijn kind eerst na 1 oktober 1999 is geboren of omdat hij voor het vierde kwartaal anderszins

geen recht had op kinderbijslag, voldoet hij niet aan de voorwaarden gesteld in artikel 27 en is hij met ingang van 1 januari 2000 niet verzekerd voor de AKW. Ditzelfde geldt voor de persoon die in het vierde kwartaal van 1999 wel recht had op kinderbijslag voor een kind dat jonger was dan 18 jaar, maar op 31 december 1999 niet verplicht verzekerd was ingevolge artikel 26 van KB 746.

Indien een persoon voldoet aan de voorwaarden van artikel 7c AKW, dan heeft hij voor al zijn kinderen recht op kinderbijslag mits aan de voorwaarden voor het recht op kinderbijslag wordt voldaan. Dit geldt ook ten aanzien van kinderen voor wie hij in het vierde kwartaal 1999 geen recht op kinderbijslag kon doen gelden, bijvoorbeeld omdat zij nog niet geboren waren.

Op grond van artikel 27 werd de voortgezette verzekering beëindigd indien:

- de verzekerde persoon niet langer voldoet aan de voorwaarden voor de verzekering vervat in artikel 26 zoals die bepaling luidde vóór 1 januari 2000 (het beleid ter zake van dat artikel is terug te vinden in de Beleidsregels SVB 1999); of
- indien het (jongste) kind waarvoor in het vierde kwartaal van 1999 kinderbijslag werd genoten, de leeftijd van 18 jaar bereikt.

Artikel 27 KB 746 stelde niet als eis dat voor het kind waarvoor in het vierde kwartaal van 1999 recht op kinderbijslag heeft bestaan, bij voortduring recht blijft bestaan. Indien derhalve na 31 december 1999 in enig kwartaal geen recht op kinderbijslag bestond voor dat kind, bijvoorbeeld omdat het uitwonend was en niet aan de onderhoudseis werd voldaan, kon in een later kwartaal weer recht op kinderbijslag voor dat kind ontstaan.

Jurisprudentie
HR 8 april 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP4794

SB1031 | Uitbreiding en beperking kring van verzekerden

De artikelen 6, derde lid AOW en AKW en 13, derde lid Anw bevatten de grondslag om bij algemene maatregel van bestuur de kring van verzekerden voor de volksverzekeringen uit te breiden en te beperken. Dit is laatstelijk gebeurd in het besluit van 24 december 1998 (KB 746). Dit KB is in werking getreden op 1 januari 1999 en is van belang voor de beoordeling van de verzekering over tijdvakken vanaf die datum. Met betrekking tot tijdvakken gelegen vóór 1 januari 1999 zijn de aan KB 746 voorafgaande besluiten kring verzekerden volksverzekeringen van belang. De SVB heeft beleid vastgesteld over de opeenvolgende besluiten KB 557,KB 164 en KB 746. KB 557 gold in de periode van 1 oktober 1976 tot 1 juli 1989 en KB 164 gold in de periode 1 juli 1989 tot 1 januari 1999.

Beoordeling verzekering over tijdvakken vóór 1 januari 1999

SB1032 | Vrouwen waarvan de echtgenoot van de kring der verzekerden is uitgesloten

artikel 2, eerste lid, onder j KB 557 (zoals deze tekst luidde voor 1 april 1985), artikel 13a AOW

De gehuwde vrouw waarvan de echtgenoot was uitgesloten van verzekering, bijvoorbeeld in verband met grensarbeid, werd op grond van artikel 2, eerste lid, onder j van KB 557, zoals deze bepaling laatstelijk luidde, gedurende de niet verzekerde tijdvakken van haar echtgenoot uitgesloten van verzekering ingevolge de volksverzekeringswetten. Deze bepaling van KB 557 is ingetrokken met ingang van 1

april 1985, maar de SVB laat deze bepaling op grond van een arrest van de HR van 26 augustus 1998 buiten toepassing met ingang van 1 januari 1980.

Op 1 januari 2002 is artikel 13a aan de AOW toegevoegd. Op grond van die bepaling mogen niet langer kortingen uit hoofde van de hiervoor aangeduide KB-bepaling worden toegepast bij de berekening van het AOW-pensioen van de gehuwde vrouw. Dit geldt eveneens ten aanzien van de toeslag op het ouderdomspensioen ten behoeve van de gehuwde vrouw.

In internationale situaties kan de hoogte van een Anw-uitkering afhankelijk zijn van de duur van de verzekering in Nederland (pro-rata uitkering), zodat de hiervoor beschreven uitsluiting van verzekering van de gehuwde vrouw bij haar overlijden leidt tot een lagere uitkering voor de nabestaande wegens het ontbreken van een met artikel 13a AOW vergelijkbare bepaling in de Anw. Voor de Anw kunnen echter wel rechten worden ontleend aan het arrest Wessels-Bergervoet van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) van 4 juni 2002. Naar aanleiding van dit arrest en latere jurisprudentie (zie bijvoorbeeld CRvB 11 mei 2007) neemt de SVB de betreffende tijdvakken in aanmerking als tijdvakken van verzekering in Nederland bij een pro rata nabestaandenuitkering. Dit betekent dat de SVB geen korting uit hoofde van artikel 2, eerste lid, onder j van KB 557 toepast.

Jurisprudentie
HR 26 augustus 1998, RSV 1999/12, «USZ» 1998/316, ECLI:NL:HR:1998:AA2548
EHRM 4 juni 2002 (Wessels-Bergervoet), RSV 2002/181, EHRC 2002/60
CRvB 11 mei 2007, USZ 2007/215, ECLI:NL:CRVB:2007:BA7165

SB1033 | Ingezetenen die een buitenlandse uitkering ontvangen

artikel 2, eerste lid, onder c KB 557

De ingezetene die ingevolge een buitenlandse wettelijke regeling een uitkering wegens ouderdom, overlijden of arbeidsongeschiktheid ontvangt, is uitgezonderd van de verzekering ingevolge de Nederlandse volksverzekeringen indien hij 'verzekerd blijft' op grond van de buitenlandse wettelijke regeling. Uit de jurisprudentie (zie HR 2 juli 1986, CRvB 13 maart 1996 en 27 maart 1996) leidt de SVB het volgende af.

Betrokkene wordt geacht aan deze voorwaarde te voldoen indien hij uit hoofde van zijn aanspraak ingevolge het buitenlandse stelsel van sociale verzekering, van dat stelsel een bescherming ondervindt die naar aard en omvang op één lijn is te stellen met de bescherming die de Nederlandse volksverzekeringen bieden. Dat wil zeggen dat het geheel van aanspraken dat betrokkene aan die buitenlandse sociale verzekering ontleent, zich naar aard en omvang niet wezenlijk onderscheidt van het geheel van aanspraken dat hij zou hebben als verzekerde krachtens de volksverzekeringen. De beoordeling of hiervan sprake is, is feitelijk van aard. Er wordt nauwgezet nagegaan of het buitenlandse verzekeringspakket zowel wat de dekking van het verzekerde risico als wat de reikwijdte en de hoogte van de te verlenen prestaties betreft, overeenkomt met het Nederlandse verzekeringspakket. Een vergelijking van de aard en de omvang van de uitkering die betrokkene op het moment van de beoordeling geniet, blijft evenwel achterwege.

In voorkomende gevallen wordt bovenstaande uitleg van het begrip 'verzekerd blijven krachtens een buitenlandse wettelijke regeling' analoog toegepast op de uitsluitingsgronden in de onderdelen a, b, e en g van artikel 2, eerste lid KB 557.

Jurisprudentie
HR 2 juli 1986, RSV 1987/92
CRvB 13 maart 1996, RSV 1996/139
CRvB 27 maart 1996, RSV 1996/140

SB1034 | Personeel van volkenrechtelijke organisaties en hun gezinsleden

artikel 13 KB 164

Personeel in dienst van een volkenrechtelijke organisatie is in beginsel niet verzekerd voor de volksverzekeringen. Hierbij kan worden onderscheiden tussen personeel dat buiten Nederland arbeid verricht (dit was van de verzekering uitgesloten op grond van artikel 10 van KB 164) en personeel dat in Nederland arbeid verricht (dit was uitgesloten op grond van artikel 13 van KB 164). Artikel 13, derde lid, van KB 164 voorzag in uitsluiting van gezinsleden van in Nederland werkend personeel. Gezinsleden van buiten Nederland werkend personeel werden niet uitgesloten van de verzekering voor de volksverzekeringen. Om te voorkomen dat de gezinsleden van in Nederland werkend personeel minder gunstig worden behandeld dan de gezinsleden van buiten Nederland werkend personeel, geeft de SVB alleen toepassing aan artikel 13, derde lid KB 164 indien de zetelovereenkomst tussen de volkenrechtelijke organisatie en Nederland tot de uitsluiting van de gezinsleden dwingt. In alle andere gevallen gaat de SVB, in afwijking van de tekst van KB 164, uit van de verzekering van de gezinsleden. Met deze beleidsregel sluit de SVB aan bij de voorwaarden vervat in artikel 14, derde lid KB 746. De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat deze beleidsregel uitsluitend ziet op de toepassing van KB 164 en niet geldt voor perioden gelegen voor de inwerkingtreding van dat besluit (zie CRvB 16 oktober 2015).

Jurisprudentie
CRvB 16 oktober 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:3678

SB1295 | Personen die niet geacht kunnen worden blijvend binnen het Rijk te wonen

artikel 6, eerste en tweede lid AOW (zoals de tekst luidde tot 1 januari 1965), artikel 2, onder e en f KB 624, artikel 2, onder e en f KB 230, artikel 2, onder e en f KB 24, artikel 2, eerste lid, onder h KB 575, artikel 2, eerste lid, onder h KB 557, artikel 1, onder b, Besluit aanwijzing volkenrechtelijke organisaties 1967, artikel 1, onder b, Besluit aanwijzing volkenrechtelijke organisaties 1971, artikel 2 Besluit aanwijzing volkenrechtelijke organisaties 1980

Tot 1 januari 1965 bepaalde artikel 6, tweede lid AOW dat personen die voor in Nederland verrichte arbeid wedde of loon genieten ten laste van een andere mogendheid, uitgesloten zijn van de verzekering voor de AOW onder de voorwaarde dat zij niet geacht kunnen worden blijvend binnen het Rijk te wonen. Eenzelfde regeling was voor het personeel van volkenrechtelijke organisaties opgenomen in de opeenvolgende Besluiten over de uitbreiding en beperking van de kring van verzekerden voor de volksverzekeringen. Het ?niet geacht kunnen worden blijvend binnen het Rijk te wonen? is tevens als voorwaarde gehanteerd voor de uitsluiting van de verzekering van personen bedoeld in een aantal Besluiten aanwijzing volkenrechtelijke organisaties alsmede in enkele besluiten van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De SVB neemt aan dat aan het criterium ?niet geacht kunnen worden blijvend binnen het Rijk te wonen? is voldaan als een persoon, komend vanuit het buitenland, in Nederland arbeid is gaan verrichten waarvoor hij beloond is door een vreemde mogendheid en ter zake van die arbeid onder de pensioenregeling van die mogendheid

valt. Voor medewerkers van volkenrechtelijke organisaties of van door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangeduide private bedrijven neemt de SVB aan dat het criterium wordt voldaan zolang de pensioenregeling van de volkenrechtelijke organisatie dan wel de private werkgever van toepassing is gebleven.

De SVB leidt deze uitleg van het criterium ?niet geacht kunnen worden blijvend binnen het Rijk te wonen? af uit de wetsgeschiedenis bij artikel 6, eerste lid, onder c AOW zoals dit artikel luidde tot 1 januari 1965 over personen die door de Nederlandse overheid zijn uitgezonden en wedde of loon genieten ten laste van het Rijk. Uit de toelichting op die bepaling blijkt dat de wetgever van oordeel is dat een dergelijke persoon zich blijvend buiten Nederland heeft gevestigd vanaf het moment dat hij niet langer onder de in Nederland geldende ambtelijke pensioenregeling valt.

Beoordeling verzekering over tijdvakken vanaf 1 januari 1999

SB1035 | **Wonen in Nederland, werken buiten Nederland**

artikel 12 KB 746

Artikel 12, eerste lid, KB 746 bepaalt dat personen die langer dan drie maanden buiten Nederland werken voor een in Nederland gevestigde werkgever verzekerd blijven voor de volksverzekeringen. Voorwaarde is dat men in Nederland woont. Uit het beleid van de SVB over de territoriale werking van Verordening (EG) nr. 883/2004 volgt dat, indien de betrokkene onmiddellijk voorafgaand aan het werken buiten Nederland in Nederland verzekerd was, het wonen in een andere lidstaat van de EU of de EER of het wonen in Zwitserland gelijkgesteld moet worden met het wonen in Nederland.

Het komt voor dat een persoon beurtelings in en buiten Nederland werkt en tussenliggende perioden van kort verlof geniet. Bij de beoordeling of er ten aanzien van een dergelijke persoon sprake is van een aaneengesloten periode van arbeid buiten Nederland van ten minste drie maanden hanteert de SVB inzake verlofperiodes de volgende beleidsregel. Uitgangspunt is dat een periode van verlof die wordt genoten in aansluiting op een periode van werken, wordt toegerekend aan de direct voorafgaande werkperiode. Indien het verlof evenwel wordt genoten in aansluiting op een periode van werken buiten Nederland die korter is dan drie maanden, en de werknemer direct na de betreffende verlofperiode weer in Nederland gaat werken, wordt het verlof niet toegerekend aan de buitenlandse werkperiode.

Op grond van het arrest van de HR van 17 december 1997 acht de SVB artikel 12 van KB 746 mede van toepassing op zeevarenden die in Nederland wonen en varen in dienst van een buiten Nederland gevestigde werkgever.

De SVB interpreteert het begrip 'arbeid' in de zin van artikel 12 op gelijke wijze als het begrip arbeid zoals werd bedoeld in artikel 22 van de (ingetrokken) Wet op de inkomstenbelasting 1964. Hieronder vallen zowel arbeid in dienstbetrekking als buiten een dergelijk verband verrichte werkzaamheden. In de belastingrechtspraak zijn daarbij als voorwaarden gesteld dat de arbeid moet zijn verricht in het economisch verkeer en dat met de arbeid het verkrijgen van enig geldelijk voordeel moet zijn beoogd of volgens de in het maatschappelijk verkeer geldende regelen redelijkerwijs moet kunnen worden verwacht. De SVB hanteert deze interpretatie van het begrip 'arbeid' eveneens ten aanzien van de overige bepalingen uit KB 746 waarin het begrip wordt genoemd of beleidsmatig toepassing verkrijgt.

Jurisprudentie

HvJ 29 juni 1994, zaak C-60/93 (Aldewereld), Jur. 1994, I-2991, RSV 1995/68, ECLI:EU:C:1994:271
HR 17 december 1997, nr. 32.003, BNB 1998/66c, ECLI:NL:HR:1997:AA3354
HR 17 december 1997, nr. 32.216, BNB 1998/67c, ECLI:NL:HR:1997:AA3352

SB1036 | Personeel van diplomatieke zendingen en consulaire posten

artikel 13, derde lid, KB 746

Met ingang van 1 september 1984 werden de buitenlandse leden van het administratieve, technische en bedienend personeel van diplomatieke of consulaire ambtenaren of posten van een vreemde mogendheid verzekerd geacht indien zij duurzaam in Nederland verbleven (artikel 2, lid 1 onder f KB 557). Met ingang van 1 augustus 1987 heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken de interpretatie van het begrip 'duurzaam verblijf' aangescherpt, waarbij aan de leden van het personeel die reeds vóór 1 augustus 1987 in Nederland werkzaam waren is toegezegd dat geen verandering in hun verzekeringspositie zou optreden. Teneinde aan deze toezegging tegemoet te komen, heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan personen op wie artikel 13, derde lid van toepassing is, de mogelijkheid geboden vóór 15 december 1999 te kiezen tussen verzekering en niet-verzekering. Het beleid van de SVB is de door deze personen gemaakte keuzes te respecteren zodat degenen die kenbaar hebben gemaakt verplicht verzekerd te willen zijn, door de SVB als verplicht verzekerd worden aangemerkt.

SB1037 | Tijdelijk in Nederland studerenden

artikel 8 en artikel 20 KB 746

Uit de toelichting op KB 746 blijkt dat van studie in de zin van artikel 20 sprake is indien de voor werkzaamheden beschikbare tijd grotendeels in beslag wordt genomen door het volgen van onderwijs of van een beroepsopleiding. Aan deze voorwaarde wordt volgens beleid van de SVB voldaan als meer dan de helft van de voor werkzaamheden beschikbare tijd, berekend op basis van een 38-urige werkweek, besteed wordt aan onderwijs of een beroepsopleiding. Voor de toepassing van artikel 20 KB 746 is volgens de SVB sprake van onderwijs of een beroepsopleiding wanneer is voldaan aan de volgende criteria:

- deskundige begeleiding of toezicht door de onderwijsinstelling;
- voorbereidend op enig examen, resulterend in een diploma of getuigschrift;
- de mogelijkheid tot het beroepsmatig verrichten van activiteiten overeenkomstig de opleiding.

Praktische lessen of werkzaamheden worden als opleiding beschouwd voor zover deze een verplicht karakter hebben en een integrerend onderdeel van de theoretische opleiding vormen. Als het onderwijs niet aan de bovenstaande criteria voldoet, maar dient als noodzakelijke voorbereiding op ander onderwijs dat wel aan de criteria voldoet, wordt deze vooropleiding ook als onderwijs aangemerkt. Voor de beoordeling van het aantal uren dat wordt besteed aan het volgen van onderwijs worden schooluren, huiswerkuren alsmede de reistijd in verband met het volgen van het onderwijs in aanmerking genomen.

Indien een persoon 19 uren of meer per week studeert, dient te worden bezien of de reden waarom de persoon in Nederland verblijft uitsluitend bestaat uit het volgen van onderwijs. Een persoon wordt in ieder geval niet geacht uitsluitend wegens

studieredenen in Nederland te wonen indien hij arbeid gaat verrichten, met uitzondering van arbeid ten behoeve van de studie zoals een stage. Tot deze regel concludeert de SVB naar analogie van artikel 8 van KB 746, waarin het verrichten van arbeid in het buitenland leidt tot beëindiging van de verzekering van tijdelijk buiten Nederland studerende personen. In die bepaling - waarvan artikel 20 het spiegelbeeld vormt - wordt geen voorwaarde gesteld aan de omvang van de arbeid.

SB1038 | Ontheffing van de verplichte verzekering: artikel 18 en artikel 22

artikel 18 en 22 KB 746

In KB 746 is bepaald dat de SVB ontheffing van de verzekeringsplicht verleent indien een belanghebbende voldoet aan de in de artikelen 18 of 22 genoemde criteria.

Bij de vaststelling van de hoogte van de buitenlandse uitkering of de uitkering van een volkenrechtelijke organisatie in de zin van artikel 22, eerste lid van KB 746, hanteert de SVB het in SB1049 over inkomenstoets, herleiding naar maandinkomen en wisselkoersen neergelegde beleid over de omrekening van in buitenlandse valuta uitgedrukt inkomen en koerswijzigingen.

De SVB verleent ontheffing van de verzekeringsplicht met ingang van de eerste dag waarop aan de voorwaarden voor ontheffing is voldaan mits de SVB het verzoek tot ontheffing binnen één jaar na die dag ontvangt. Als het verzoek tot ontheffing op een latere datum wordt ingediend dan verleent de SVB ontheffing van de verzekeringsplicht met ingang van de datum waarop het verzoek om ontheffing bij de SVB is ingediend. In gevallen waarin deze handelwijze leidt tot onbillijkheden van overwegende aard, is de SVB echter bevoegd de ontheffing te verlenen met een terugwerkende kracht van ten hoogste drie jaar. De SVB beziet bij elk verzoek aan de hand van de individuele feiten en omstandigheden of zich een onbillijkheid van overwegende aard voordoet. De volgende - niet-limitatief genoemde - gevallen kunnen zich daarbij voordoen:

- Het verzoek om ontheffing is ingediend binnen een jaar nadat de reeds in Nederland wonende betrokkene de beschikking heeft ontvangen waarbij aan hem de buitenlandse uitkering is toegekend.
- De late indiening van het verzoek om ontheffing is een aantoonbaar gevolg van het verstrekken van onjuiste en/of onvolledige voorlichting door een publiekrechtelijk orgaan (bijvoorbeeld de Belastingdienst) en betrokkene had redelijkerwijs niet aan die voorlichting hoeven te twijfelen.
- Het verzoek om ontheffing is laat ingediend omdat de betrokkene als gevolg van een geestelijke stoornis of een zware lichamelijke handicap niet in staat was tijdig een verzoek in te dienen en niet van hem gevergd kon worden dat hij zich liet vertegenwoordigen.

De SVB gaat ervan uit dat van onbillijkheden van overwegende aard in ieder geval geen sprake kan zijn in gevallen die geen bijzonder geval opleveren volgens de beleidsregels neergelegd in SB1071 over bijzonder geval.

SB1039 | Onbillijkheden van overwegende aard: artikel 24

artikel 24 KB 746

Artikel 24 van KB 746 geeft de SVB de bevoegdheid in geval van een onbillijkheid van overwegende aard af te wijken van de in KB 746 gestelde regels inzake uitbreiding en beperking van de kring van verzekerden volksverzekeringen, dan wel deze regels buiten

toepassing te laten. Deze bevoegdheid komt de SVB uitsluitend toe voor zover de onbillijkheid van overwegende aard voortvloeit uit de toepassing van KB 746.

De SVB hanteert als beleid dat de onbillijkheid van overwegende aard uitsluitend voortvloeit uit de toepassing van KB 746 indien:

- betrokkene door toepassing van KB 746 verplicht verzekerd dan wel niet verplicht verzekerd geraakt, of
- een bepaling van KB 746 ziet op de situatie van betrokkene, maar betrokkene niet voldoet aan de nadere voorwaarden die in die bepaling worden gesteld aan de uitbreiding of beperking van de verzekeringsplicht.

Op basis van het samenspel van alle relevante feiten en factoren wordt in het individuele geval een gemotiveerde beschikking genomen, waarbij wordt vastgesteld of de toepassing van KB 746 tot een onredelijke uitkomst zou leiden en het in het individuele geval van bijzondere hardheid of onredelijkheid zou getuigen geen gebruik te maken van de bevoegdheid gegeven in artikel 24 van KB 746.

In het kader van de toepassing van artikel 24 van KB 746 heeft de SVB de volgende toetsingscriteria geformuleerd op grond waarvan besloten wordt om iemand in afwijking van de van toepassing zijnde regel uit te sluiten van dan wel op te nemen in de verzekering:

- Als een ingezetene van een andere lidstaat van de Europese Gemeenschap verzekerd is, met inachtneming van het door de SVB gevoerde beleid, op grond van artikel 12 van KB 746 en in de situatie geraakt dat sprake is van dubbele verzekering maar geen sprake zou zijn van dubbele verzekering als de betrokkene in Nederland zou wonen, dan sluit de SVB de betrokkene met toepassing van artikel 24 op verzoek uit van de verzekering ingevolge de volksverzekeringen. Als iemand overigens in de situatie geraakt, dat sprake is van dubbele verzekering en dubbele premie-afdracht ten gevolge waarvan het inkomen dubbel wordt belast zonder dat daar dubbele aanspraken tegenover staan, en zou het gezien alle feiten en omstandigheden, met name de financiële situatie van betrokkene, van bijzondere hardheid getuigen als aan die situatie geen einde wordt gemaakt door het treffen van een afwijkende regel ter zake van de verzekering, dan kan eveneens besloten worden tot uitsluiting van verplichte verzekering.
- Als iemand in de situatie geraakt, dat hij wat zijn verzekeringspositie betreft tussen wal en schip valt in die zin dat materieel geen sprake is van een adequate verzekering en zou het, gezien alle feiten en omstandigheden, dat wil zeggen gelet op de zorgplicht die de Nederlandse overheid heeft ten aanzien van bepaalde personen en gelet op de financiële positie van de betrokkene en diens mogelijkheid om op private basis een adequate dekking te bewerkstelligen, van bijzondere hardheid getuigen, indien aan die situatie geen einde wordt gemaakt door het treffen van een afwijkende regeling ter zake van de verzekering, dan kan tot opneming in de verzekering worden besloten.

Naast de hierboven genoemde factoren kunnen er ook andere factoren zijn waarmee in het voorliggende geval rekening dient te worden gehouden bij de vraag of de hardheidsclausule moet worden toegepast.

Een postuum verzoek om toepassing van artikel 24 dat wordt ingediend door rechtverkrijgenden van een overleden persoon wordt door de SVB niet gehonoreerd. De

SVB stelt zich op het standpunt dat de betrokkene zelf een beroep moet hebben gedaan op het bestaan van onbillijkheden van overwegende aard.

Jurisprudentie
CRvB 9 september 1998, RSV 1999/29
CRvB 8 december 2006, RSV 2007/69, ECLI:NL:CRVB:2006:AZ4059

Gemoedsbezwaarden

SB1041 | Ontheffing van de verzekeringsplicht

artikel 64, eerste lid, Wfsv, artikel 2, leden 1 en 2, Zvw, artikel 4.1, eerste lid, artikel 4.2, leden 1 en 2, artikel 4.9, achtste lid Regeling Wfsv

Een gemoedsbezwaarde kan bij de SVB een ontheffing van de premieplicht aanvragen voor één of meer volksverzekeringen of alle werknemersverzekeringen. Ingevolge artikel 2, tweede lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw) leidt een ontheffing voor de Wlz tevens tot een ontheffing voor de Zvw.

Indien een minderjarig kind en zijn ouders van mening verschillen over de aanvraag van een ontheffing voor het minderjarige kind, dan voert de SVB de wens van het kind uit (SVR circulaire 146, 27 februari 1959).

Op grond van artikel 4.2, tweede lid, Regeling Wfsv moet de gemoedsbezwaarde bij het indienen van zijn aanvraag verklaren dat hij noch zichzelf, noch iemand anders, noch zijn eigendommen heeft verzekerd. Indien de gemoedsbezwaarde een lopende verzekering heeft opgezegd, maar aan een opzegtermijn is gebonden, dan zal de SVB toch een ontheffing verlenen indien een bevestiging van de opzegging wordt overlegd. Dit geldt niet voor een verzekering op grond van de Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen. De opzegtermijn van deze verzekering moet wel zijn afgelopen.

Indien deelname aan een verzekering door de overheid of door de werkgever verplicht is gesteld (bijvoorbeeld verplichte deelname aan een bedrijfspensioenfonds) en het niet mogelijk is om hiervan te worden vrijgesteld, werpt de SVB de deelname aan deze verzekering niet tegen. Een aan de hypotheek gekoppelde levensverzekering vormt voor de SVB geen grond om een ontheffing te weigeren.

De SVB neemt na afloop van de voor rechtspersonen geldende ontheffingstermijn van vijf jaar niet zelf contact op met de gemoedsbezwaarde rechtspersonen en werkgevers. Het initiatief om tot verlenging van de ontheffing te komen ligt bij betrokkenen zelf. Als zij een hernieuwd ontheffingsverzoek doen, wordt, indien aan de voorwaarden voldaan wordt, opnieuw ontheffing verleend. Zo niet, dan vervalt de ontheffing gemoedsbezwaarden.

SB1042 | Overlijdensuitkering

artikel 3 Regeling uitkering aan gemoedsbezwaarden ex artikel 48 AOW

De SVB betaalt de overlijdensuitkering in principe altijd uit, ongeacht het saldo van de spaarrekening van de overledene. Ingeval de rechthebbenden op de overlijdensuitkering niet in aanmerking wensen te komen voor deze uitkering omdat het spaarsaldo nihil is, kunnen zij uiteraard de overlijdensuitkering terugstorten.

De overlijdensuitkering wordt niet uitbetaald, indien de gemoedsbezwaarde gedurende zijn leven te kennen heeft gegeven niet langer voor een uitkering in aanmerking te willen komen omdat het spaarsaldo was uitgeput.

Indien een gemoedsbezwaarde géén uitkering gemoedsbezwaarden heeft aangevraagd of deze heeft laten stopzetten, wordt een postume aanvraag AOW of uitkering gemoedsbezwaarden van nabestaanden afgewezen. Nabestaanden kunnen dus geen verandering brengen in een situatie die een gewetensbezwaarde op grond van zijn overtuiging tot stand gebracht heeft.

Vrijwillige verzekering

SB1043 | Aanvraag

artikel 6, 6a, 35, eerste lid, artikel 36, eerste lid, artikel 38, eerste lid, artikel 39, eerste lid, AOW en artikel 63a, eerste lid, artikel 63b, eerste lid, Anw

De artikelen 35 en 38 AOW en 63a Anw regelen de mogelijkheid om na het einde van de verplichte verzekering deze op vrijwillige basis voort te zetten of bij aanvang van de verplichte verzekering tot 'inkoop' over te gaan van de achterliggende niet verzekerde periode. De aanvraag voor vrijwillige verzekering moet worden ingediend binnen een termijn van één jaar na beëindiging van de verplichte verzekering respectievelijk tien jaar na aanvang van de verplichte verzekering. Voor personen jonger dan 17 jaar die op de dag na de dag waarop hun verplichte verzekering eindigt de dan geldende aanvangsleeftijd als bedoeld in artikel 7a van de AOW hebben bereikt, geldt voor de vrijwillige verzekering als bedoeld in artikel 35 AOW een uitzondering op de aanmeldtermijn van één jaar. In verband met het beleid in SB1275 over de ingangsdatum van de vrijwillige verzekering AOW laat de SVB deze personen toe als zij vóór het bereiken van hun 18e verjaardag een aanvraag indienen.

Uit het oogpunt van dienstverlening bevordert de SVB aanvragen voor bij de SVB bekende personen die potentieel het recht hebben om zich vrijwillig te verzekeren. Het betreft onder meer de volgende categorieën personen:

- de AOW-gerechtigde die Nederland metterwoon verlaat;
- de jongere echtgenoot van een persoon met een AOW-pensioen, indien de SVB verneemt dat deze met de pensioengerechtigde Nederland metterwoon verlaat;
- de gezinsleden die tot het huishouden behoren van degene die zich heeft aangemeld voor vrijwillige verzekering;
- nabestaanden met een Anw-uitkering indien bekend is dat zij Nederland metterwoon verlaten;
- personen die bij de SVB of bij het socialeverzekeringsorgaan van hun woonland een aanvraag om AOW-pensioen hebben ingediend binnen een jaar na het einde van hun verplichte verzekering.

De verantwoordelijkheid voor het indienen van een aanvraag blijft echter te allen tijde bij de betrokkene zelf berusten.

De termijn van tien jaar die geldt voor de 'inkoop' vangt aan op het moment waarop betrokkene voor het eerst verzekerd wordt ingevolge de AOW. De SVB maakt hierbij geen onderscheid tussen verzekering op grond van artikel 6 AOW of artikel 6a AOW.

SB1044 | Overschrijding van de aanvraagtermijn

Als een betrokkene zijn aanvraag indient na het verstrijken van de termijn van één respectievelijk tien jaar dan is hij in beginsel niet meer bevoegd tot deelname aan de vrijwillige verzekering. De SVB acht een termijnoverschrijding alleen verschoonbaar als sprake is van bijzondere omstandigheden op grond waarvan de betrokkene niet kan

worden tegengeworpen dat hij zijn aanvraag niet tijdig heeft ingediend. Bij de beoordeling hiervan geeft de SVB overeenkomstige toepassing aan het beleid dat is beschreven in SB1071 over bijzonder geval.

Ten aanzien van situaties waarin ten onrechte premies volksverzekeringen op het salaris of de uitkering zijn ingehouden over een tijdvak waarin de betrokkene niet verplicht verzekerd was hanteert de SVB het volgende beleid. Als de betrokkene redelijkerwijs in de veronderstelling kon verkeren verzekerd te zijn geweest kan een uitzondering worden gemaakt op de regel dat aanmelding voor vrijwillige verzekering binnen één jaar moet plaatsvinden. De veronderstelling dat er sprake van verzekering was dient dan door of namens betrokkene te worden geuit. Vrijwillige verzekering wordt aangeboden als de betrokkene aangeeft in het vertrouwen te hebben verkeerd over de litigieuze periode verzekerd te zijn geweest op basis van de onverplichte inhouding van premies volksverzekering. Indien de veronderstelling wordt geuit binnen één jaar nadat de (verplichte) premiebetaling is gestopt, kan eveneens voortzetting van de vrijwillige verzekering worden aangeboden.

Als niet daadwerkelijk premie is betaald, kan betrokkene zich ook niet beroepen op een veronderstelling deswege verzekerd te zijn geweest.

Het hiervoor beschreven beleid is mede van toepassing op lokaal aangeworven personeel werkzaam bij Nederlandse diplomatieke of consulaire posten in het buitenland en personen werkzaam bij de Nederlandse vrijwilligersorganisatie SNV. Deze personen zijn tot 1 januari 1998 ten onrechte verzekerd geacht door hun werkgever, het Ministerie van Buitenlandse Zaken. In overleg met de SVB heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken deze situatie met ingang van 1 januari 1998 beëindigd en de betrokken personen hierover geïnformeerd. De SVB hanteert ten aanzien van deze personen als beleid dat zij tot 1 januari 1998 verzekerd worden geacht, voor zover geen restitutie van de premieheffing heeft plaatsgevonden.

Voor werknemers die gedetacheerd zijn geweest door een van de vijf staatsuitleenbedrijven genoemd in het (tijdelijk) Akkoord tussen Nederland en Joegoslavië van 11 maart 1987 (Trb. 1987, 187) geldt in aanvulling op het hiervoor beschreven beleid het volgende. De door deze bedrijven gedetacheerde werknemers zijn op grond van artikel 36 van KB 164 en de Wet verduidelijking verzekerings- en premieplicht (Stb. 1998, 267) vanaf 1 januari 1989 niet verzekerd voor de volksverzekeringen. Omdat vanaf 1 januari 1989 niettemin premies volksverzekeringen zijn geheven, laat de SVB een korting op het AOW-pensioen of de toeslag achterwege voor tijdvakken vanaf 1 januari 1989 waarover ten onrechte premies zijn betaald. De SVB past deze regel slechts toe als geen premierestitutie heeft plaatsgevonden en geen sprake is van verzekeringsopbouw in Kroatië of Slovenië.

Indien aantoonbaar en doelbewust handelen of nalaten van betrokkene zelf ertoe heeft geleid dat deze in een positie is gekomen dat ten onrechte premies volksverzekeringen werden ingehouden, is het beleid van de SVB geen vrijwillige verzekering aan te bieden (zie ook de uitspraak van de CRvB van 10 december 1993). Zo gaat de SVB ervan uit dat personen die niet rechtmatig in Nederland verblijven dan wel in strijd met de Wet arbeid vreemdelingen arbeid in loondienst verrichten en om die reden niet verplicht verzekerd zijn, zich redelijkerwijs bewust moeten zijn van de onrechtmatigheid van hun verblijf of arbeid in Nederland. Derhalve kunnen deze personen aan onterechte inhouding van volksverzekeringspremies geen rechtens te honoreren vertrouwen van

verplichte verzekering ontlenen, op grond waarvan de SVB de betrokkenen in weerwil van het dwingendrechtelijke voorschrift inzake de aanmeldingstermijn tot de vrijwillige verzekering zou kunnen toelaten.

Jurisprudentie
CRvB 18 december 1996, AOW 1993/149 en AWW 1993/195
CRvB 10 december 1993, AB 1994, 374
CRvB 19 september 1990, AOW 1989/38, n.g.
CRvB 14 december 1972, RSV 1973/151

SB1275 | Ingangsdatum vrijwillige verzekering AOW

artikel 35, eerste lid, artikel 36, eerste lid, artikel 38 AOW

De mogelijkheid om na eindiging van de verplichte verzekering AOW de verzekering op vrijwillige basis voort te zetten, staat op grond van artikel 35, eerste lid AOW open voor de persoon die op de dag na de dag dat zijn verplichte verzekering eindigt de aanvangsleeftijd als bedoeld in artikel 7a AOW heeft bereikt. Artikel 35, eerste lid AOW bepaalt dat de vrijwillige verzekering ingaat op de dag na de dag dat de verplichte verzekering is geëindigd. Door de geleidelijke verhoging van de pensioenleeftijd kan dit voor jongeren betekenen dat zij zich vrijwillig moeten verzekeren over tijdvakken die niet zullen meetellen bij de berekening van het ouderdomspensioen. Dit doet zich in ieder geval voor als de verplichte verzekering eindigt voor het bereiken van de 17-jarige leeftijd, aangezien het pensioen zal worden berekend over de 50 jaren voorafgaande aan de leeftijd van 67 jaar. Om deze reden wijkt de SVB van artikel 35, eerste lid AOW af indien de gewezen verzekerde op de dag nadat zijn verplichte verzekering is geëindigd nog niet de hoogste in artikel 7a AOW vastgelegde aanvangsleeftijd heeft bereikt. De SVB hanteert in dat geval het beleid dat de vrijwillige verzekering ingaat op de dag waarop de gewezen verzekerde die aanvangsleeftijd bereikt. Op deze wijze wordt voorkomen dat de gewezen verzekerde premie verschuldigd is over tijdvakken waarvan bij voorbaat vaststaat dat deze niet worden meegeteld bij de berekening van het ouderdomspensioen. De periode van maximaal tien jaar waarover men zich vrijwillig kan verzekeren, vangt aan op de dag waarop de vrijwillige verzekering ingaat in plaats van op de dag na de dag waarop de verplichte verzekering is geëindigd.

Artikel 38 AOW regelt de mogelijkheid om bij aanvang van de verplichte verzekering tot 'inkoop' over te gaan van de achterliggende niet verzekerde periode. Op grond van artikel 38, eerste lid AOW vangt die vrijwillige verzekering aan op de aanvangsleeftijd als bedoeld in artikel 7a AOW die geldt op de eerste dag van de verplichte verzekering. De SVB hanteert bij de toepassing van artikel 38 AOW eveneens het beleid dat zij geen premies heft over tijdvakken waarvan wegens de geleidelijke verhoging van de pensioenleeftijd bij voorbaat vaststaat dat deze niet worden meegeteld bij de berekening van het ouderdomspensioen.

SB1046 | De premie voor de vrijwillige verzekering

artikel 3.3 Besluit Wfsv

Artikel 3.3. Besluit Wfsv schrijft voor op welke wijze de SVB de premie die is verschuldigd voor toelating tot de vrijwillige verzekering dient vast te stellen.

Op grond van het derde lid van artikel 3.3 Besluit Wfsv kan de SVB uitgaan van het feitelijk premie-inkomen als bedoeld in de onderdelen b van het eerste en het tweede lid van artikel 3.3 Besluit Wfsv. Bij de vaststelling van het feitelijk premie-inkomen neemt de SVB de premies van buitenlandse particuliere inkomensdervingsverzekeringen op gelijke wijze in aanmerking als de premies voor buitenlandse wettelijke inkomensdervingsverzekeringen. Eerstbedoelde premies zijn als uitgave voor inkomensvoorziening aftrekbaar van het premie-inkomen. Omdat daarmee het eindresultaat gelijk is aan de situatie waarin premies voor wettelijke inkomensdervingsverzekeringen op het inkomen worden ingehouden, maakt de SVB voor de inkomensvaststelling geen onderscheid tussen de particulier betaalde premies en de wettelijke verzekeringspremies.

In artikel 3.3, vijfde lid, Besluit Wfsv is bepaald dat de minimumpremie voor de vrijwillige verzekering over een achterliggende periode (inkoop) gelijk is aan de premie die verschuldigd is over het op het moment van aanvraag geldende wettelijk minimumloon (inclusief vakantietoeslag). Voor inkoop van jaren waarin de vrijwillig verzekerde jonger was dan 23 jaar wordt daarbij uitgegaan van het op het moment van aanvraag geldende wettelijk minimum jeugdloon. De SVB hanteert het beleid dat zij voor elk te verzekeren kalenderjaar in de inkoopperiode uitgaat van de leeftijd die de vrijwillig verzekerde had op 1 januari van dat jaar.

SB1047 | Betaling van de premie

artikel 70 Wfsv en artikel 3.5 Besluit Wfsv

De SVB stelt op grond van artikel 70 van de Wfsv de termijnen vast waarbinnen de premie betaald moet worden. De SVB heeft deze termijn vastgesteld op maximaal drie maanden vanaf het moment waarop betrokkene is geïnformeerd over de hoogte van het door hem verschuldigde bedrag.

Indien een belanghebbende gemotiveerd verzoekt om uitstel of spreiding van de betaling, kan een betalingsregeling overeengekomen worden. De betalingsregeling kan bijvoorbeeld een maandelijkse betaling gespreid over ten hoogste twaalf maanden zijn.

De SVB hanteert als beleid dat de premiebetaling in euro's dient te geschieden. De wisselkosten die hierbij een rol kunnen spelen komen voor rekening van de belanghebbende.

Uit de toepasselijke wetsbepalingen (artikel 37, eerste lid, onder e AOW en artikel 63c, eerste lid, onder d Anw) vloeit voort dat als de door de SVB gestelde termijn met meer dan drie maanden wordt overschreden, de bevoegdheid tot deelname aan de vrijwillige verzekering vervalt (zie SB1258 over het einde van de vrijwillige verzekering)

Uit artikel 37, eerste lid, onder e, AOW, artikel 63c, eerste lid, onder d, Anw en artikel 3.8, derde lid, van het Besluit Wfsv leidt de SVB af dat de mededeling over de verschuldigde premie niet leidt tot een verplichting tot betaling van een geldsom als bedoeld in titel 4.4 Awb.

SB1257 | De maximale termijn voor deelname aan de vrijwillig voortgezette verzekering

artikel 35 AOW, artikel 63a Anw, artikel VII Wet herziening vrijwillige verzekering AOW en Anw

Op grond van artikel 35, eerste lid AOW en artikel 63a, eerste lid Anw kan een gewezen verzekerde zich vrijwillig verzekeren over een termijn van ten hoogste tien jaar na de dag waarop zijn verplichte verzekering eindigt.

Voor bepaalde categorieën gewezen verzekerden alsmede hun echtgenoten en inwonende minderjarige kinderen geldt op grond van artikel 35, derde en vierde lid AOW en artikel 63a, derde en vierde lid Anw geen maximale deelnametermijn. De SVB legt deze bepalingen zo uit dat tijdvakken waarin een gewezen verzekerde behoort tot een van de aangewezen categorieën niet meetellen voor de termijn van tien jaar. Indien de echtgenoot of de inwonende minderjarige kinderen deelnemen aan de vrijwillige verzekering past de SVB deze regel ook toe als de gewezen verzekerde zelf niet deelneemt aan de vrijwillige verzekering.

SB1258 | Einde van de vrijwillige verzekering

artikel 37 AOW, artikel 63c Anw, artikel 3.8 Besluit Wfsv

Artikel 37 AOW en artikel 63c Anw geven aan op welk moment de vrijwillige verzekering eindigt.

De SVB restitueert in afwijking van artikel 3.6 Besluit Wfsv te veel betaalde premies ongeacht de reden van beëindiging van de vrijwillige verzekering. Als het terug te betalen bedrag lager is dan € 10,- en moet worden overgemaakt op een buitenlandse bankrekening, restitueert de SVB de premie alleen op verzoek van betrokkene. De kosten die de bank in dat geval in rekening brengt zijn vaak hoger dan het te restitueren bedrag.

SB1296 | Onjuiste vaststelling tijdvakken van vrijwillige verzekering bij inkoop

artikel 38, eerste lid AOW

In artikel 38, eerste lid AOW is bepaald onder welke voorwaarden een verzekerde zich vrijwillig kan verzekeren over de achterliggende periode (inkoop). Hij kan zich alleen vrijwillig verzekeren, voor zover hij in die achterliggende periode niet onderworpen was aan een buitenlandse wettelijk verplichte ouderdomsverzekering, die bij het bereiken van de daarin aangegeven leeftijd recht geeft op ouderdomspensioen.

Op het moment van vaststellen van het AOW-pensioen gaat de SVB er in beginsel van uit dat tijdvakken van vrijwillige verzekering terecht zijn ingekocht. Als op dat moment echter blijkt dat er tijdvakken zijn ingekocht die de verzekerde op grond van artikel 38, eerste lid AOW niet mocht inkopen, dan hanteert de SVB het volgende beleid. De SVB honoreert de ingekochte tijdvakken als het vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel zich ertegen verzetten om deze tijdvakken niet in aanmerking te nemen. De SVB gaat ervan uit dat het vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel zich hier alleen niet tegen verzetten als de tijdvakken ten onrechte zijn ingekocht, omdat de verzekerde onjuiste of onvolledige informatie heeft verstrekt. Hiermee sluit de SVB aan bij het beleid in SB1255 over het terugkomen van een beschikking betreffende de vaststelling van verzekerde tijdvakken.

Als de SVB bij het toekennen van een AOW-pensioen beslist om ingekochte tijdvakken niet te honoreren, dan restitueert zij de voor dat tijdvak betaalde premie aan de

betrokkene. Omdat dit zich alleen voordoet als de betrokkene onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt, vergoedt zij daarbij geen wettelijke rente.

SB1048 | Vrijwillige verzekering voor in de EU wonende uitkeringsgerechtigden

artikel 40 AOW, artikel 63e Anw en artikel 4 Besluit vrijwillige verzekering AOW en ANW voor in de Europese Unie wonende uitkeringsgerechtigden

Tot 1 januari 2006 was het mogelijk dat in de EU, EER of Zwitserland wonende personen wel verplicht verzekerd waren ingevolge de werknemersverzekeringen of de Ziekenfondswet maar niet verplicht verzekerd waren voor de overige Nederlandse socialezekerheidswetten. Naar aanleiding van het arrest van het HvJ EG van 7 juli 2005 (Van Pommeren-Bourgondiën) is in artikel 40 AOW en artikel 63e Anw bepaald dat deze personen zich alsnog vrijwillig kunnen verzekeren voor de AOW en de Anw over voor 1 januari 2006 gelegen perioden. De voorwaarden waaronder de vrijwillige verzekering wordt aangegaan, zijn geregeld in het Besluit vrijwillige verzekering AOW en ANW voor in de Europese Unie wonende uitkeringsgerechtigden (Stb. 2005, 720).

De nieuwe mogelijkheid om alsnog een vrijwillige verzekering af te sluiten is beperkt tot personen die verplicht verzekerd zijn geweest voor de volksverzekeringen. Hiertoe rekent de SVB niet de personen die in aanmerking komen voor huwelijkse tijdvakken op grond van Bijlage XI bij Verordening (EG) nr. 883/2004. Zie in dit verband voorts het beleid dat is beschreven in SB2155 over vrijwillige verzekering.

Voor de vrijwillige verzekering geldt een aanvraagtermijn van twee jaren, te rekenen vanaf 1 januari 2006. Verzoeken die na afloop van deze termijn worden ingediend, worden door de SVB steeds als een bijzonder geval aangemerkt (zie ook SB1071 over bijzonder geval). De reden hiervoor is dat de rechtspositie van de onderhavige groep personen onderhevig is geweest aan een dermate wisselend rechtsregime dat de juiste implicaties van het Europese recht voor de betrokkenen niet langer duidelijk kunnen zijn, terwijl over het nieuwe recht op vrijwillige verzekering geen individuele voorlichting kan worden gegeven. In gevallen waarin de vrijwillige verzekering ertoe leidt dat de SVB alsnog een Anw-uitkering toekent of een ouderdomspensioen herziet, doet zij dit met volledige terugwerkende kracht vanwege het bijzondere karakter van de getroffen regeling.

Jurisprudentie
HvJ EG 7 juli 2005, zaak C-227/03 (Van Pommeren-Bourgondiën), RSV 2005/260, ECLI:EU:C:2005:431

Recht op uitkering

AOW, Anw en OBR

SB1276 | Voortvluchtigen

artikel 8c AOW, artikel 32e en 32f Anw, artikel 7, derde lid OBR

Op grond van de artikelen 8c AOW en 32e en 32f Anw ontstaat geen recht op pensioen of uitkering dan wel eindigt het recht op pensioen of uitkering indien de belanghebbende zich onttrekt aan de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of een vrijheidsbelemmerende maatregel. Op grond van artikel 7, derde lid OBR is het bepaalde in artikel 8c AOW van overeenkomstige toepassing op de OBR.

De SVB verstaat onder onttrekken als bedoeld in artikel 8c AOW en de artikelen 32e en 32f Anw in ieder geval de situatie waarin een onherroepelijke veroordeling tot een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel nog niet ten uitvoer is gelegd, de veroordeelde in verband daarmee in het landelijk opsporingsregister is opgenomen en door de politie of andere daartoe bevoegde instanties tevergeefs één of meer pogingen zijn ondernomen tot tenuitvoerlegging van de straf of maatregel te komen. Deze uitleg is door de Centrale Raad van Beroep bevestigd in een uitspraak van 12 december 2012.

Jurisprudentie

CRvB 12 december 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BY6593

SB1049 | Inkomenstoets, herleiding naar maandinkomen, wisselkoersen

artikel 8, 10 en 11 AOW, artikel 10, 18, 19 en 67 Anw, artikel 9 OBR en artikel 2:2, 2:4, 4:1 en 4:3 Algemeen inkomensbesluit socialezekerheidswetten

De pensioengerechtigde die voor 1 januari 2015 is gehuwd, voor die datum recht heeft op ouderdomspensioen en van wie de (huwelijks)partner jonger is dan de pensioengerechtigde leeftijd, heeft mogelijk recht op een toeslag voor zijn (huwelijks) partner. Als de partner inkomen uit arbeid of overig inkomen heeft, wordt dit inkomen geheel of gedeeltelijk op de toeslag in mindering gebracht. In geval voor de partner geen recht op toeslag bestaat vanwege een te hoog inkomen van die partner, volgt uit artikel 8, tweede lid AOW onder meer dat vanaf 1 januari 2015 geen recht op toeslag meer kan ontstaan als gevolg van een wijziging van het inkomen. Artikel 8, derde lid AOW maakt hierop een uitzondering voor de situatie waarin het recht op toeslag is geëindigd als gevolg van een incidentele stijging van het inkomen van de partner. Het beleid over het begrip 'incidentele stijging van het inkomen' is opgenomen in SB1297.

De hoogte van de nabestaandenuitkering en de overbruggingsuitkering zijn eveneens inkomensafhankelijk. Voor de nabestaandenuitkering geldt dat inkomen uit arbeid gedeeltelijk en overig inkomen geheel in mindering wordt gebracht. Voor personen die ten tijde van de inwerkingtreding van de Algemene nabestaandenwet een weduwenpensioen op grond van de Algemene Weduwen- en Wezenwet ontvingen geldt een deels afwijkende regeling die is opgenomen in artikel 67 Anw.

Voor de overbruggingsuitkering geldt dat inkomen uit arbeid gedeeltelijk en overig inkomen geheel in mindering wordt gebracht. Daarnaast geldt voor de opening van het recht op overbruggingsuitkering op grond van artikel 4, eerste lid, onder b OBR een aparte inkomenstoets. Het hierna volgende beleid is niet van toepassing op deze inkomenstoets.

Het Algemeen inkomensbesluit socialezekerheidswetten (hierna: Inkomensbesluit) bepaalt wat moet worden verstaan onder inkomen uit arbeid en overig inkomen. In geval van werknemers in de zin van de werknemersverzekeringen sluit dit besluit voor de invulling van het loonbegrip aan bij de Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv). In geval van personen die niet verzekerd zijn voor de werknemersverzekeringen maar wel werknemer zijn, sluit het Inkomensbesluit voor de invulling van het loonbegrip aan bij de Wet op de Loonbelasting 1964 (Wet LB 1964). Voor de vaststelling van de hoogte van het overig inkomen verwijst het Inkomensbesluit noch naar de Wfsv noch naar de Wet LB 1964. Het beleid van de SVB is om bij de vaststelling van het overig inkomen aan te sluiten bij de bepalingen van de Wfsv.

Volgens artikel 2:4, eerste lid, onder j, Inkomensbesluit is een uitkering op grond van de Anw overig inkomen in de zin van de AOW. De SVB beschouwt de vergoeding Zvw en de tegemoetkoming Anw niet als een uitkering op grond van de Anw en derhalve niet als overig inkomen.

Artikel 4:1, eerste tot en met achtste lid Inkomensbesluit schrijft voor op welke wijze het inkomen dient te worden bepaald op een bedrag per maand. Indien dit leidt tot een kennelijk onredelijk resultaat, geeft artikel 4:1, negende lid van het Inkomensbesluit de SVB de bevoegdheid het inkomen op andere wijze te bepalen. Ten aanzien van deze bepaling voert de SVB het volgende beleid:

- De SVB rekent incidentele betalingen zoals: overwerkvergoedingen, winstdelingsuitkeringen en eindejaarsuitkeringen, toe aan het tijdstip waarop ze worden genoten. Dit leidt er over het algemeen toe dat een incidentele uitkering in mindering wordt gebracht in de maand waarin deze wordt uitbetaald. Uit een uitspraak van de CRvB van 15 november 2002 volgt echter dat deze regel kan leiden tot een kennelijk onredelijk resultaat als een incidentele uitkering door - maandelijkse - opbouw tot stand is gekomen en deze uitkering geheel of gedeeltelijk is opgebouwd vóór het moment waarop recht op nabestaandenuitkering of ouderdomspensioen is ontstaan. In een dergelijk geval geeft de SVB toepassing aan artikel 4:1, negende lid Inkomensbesluit. Op grond daarvan neemt de SVB het gedeelte van de incidentele uitkering dat is opgebouwd voordat recht op de nabestaandenuitkering of AOW-pensioen is ontstaan, niet in aanmerking als in mindering te brengen inkomen.
- Als de SVB een uitkering in mindering brengt, rekent de SVB bedragen die worden nabetaald toe aan de uitkeringstermijnen waarop de nabetaling betrekking heeft. In het geval van een eenmalige betaling van aanvullend pensioen die voortvloeit uit een indexering door een pensioenfonds neemt de SVB deze betaling geheel in aanmerking in de maand van uitbetaling.

Daarnaast wijkt de SVB met toepassing van artikel 4:1, negende lid van het Inkomensbesluit in de volgende gevallen af van de bepalingen in het besluit:

- Voor een kleine groep AOW-gerechtigden met een wegens inkomen gekorte toeslag valt het gezinsinkomen lager uit dan het gezinsinkomen van AOW-

gerechtigden van wie het gezinsinkomen bestaat uit een AOW-pensioen met volledige toeslag. De verklaring hiervoor is dat de Nederlandse loonheffing verschillende tarieven kent voor personen die de pensioengerechtigde leeftijd als bedoeld in artikel 7a hebben bereikt en personen die die leeftijd nog niet hebben. Als de Nederlandse loonheffing tot resultaat heeft dat het netto inkomen van de AOW-gerechtigde en zijn partner lager uitvalt dan het netto AOW-pensioen met volledige toeslag, verlaagt de SVB het overig inkomen van de partner zodanig, dat het netto gezinsinkomen van de AOW-gerechtigde even hoog is als het netto AOW-pensioen met volledige toeslag. Of dit beleid toegepast moet worden beoordeelt de SVB zoveel mogelijk zelf, aan de hand van de door de AOW-gerechtigde aangeleverde gegevens over zijn inkomen en dat van zijn partner.

- Ten aanzien van nabestaanden van personen die als Belgisch grensarbeider in Nederland hebben gewerkt en die voor de jaren van arbeid in Nederland van Belgische zijde een aanvulling ontvangen op het Belgische overlevingspensioen, hanteert de SVB het volgende beleid. Om een spiraalwerking van een steeds hoger wordende aanvulling uit België en een steeds groter wordende korting op de Nederlandse nabestaandenuitkering te voorkomen, beschouwt de SVB de Belgische aanvulling niet als inkomen in de zin van het Inkomensbesluit.
- Krachtens artikel 2:5, eerste lid Inkomensbesluit worden vakantiebonnen niet aangemerkt als inkomen uit arbeid of overig inkomen. Een vakantiebon wordt aan sommige werknemers en uitkeringsgerechtigden verstrekt en vervangt de vakantie-uitkering waarop de meeste werknemers of uitkeringsgerechtigden aanspraak kunnen maken. In sommige situaties vervangt de vakantiebon eveneens de loondoorbetaling tijdens verlof. Op het moment dat een vakantiebon wordt verzilverd wordt het daardoor verkregen inkomen door de SVB als inkomen in de zin van het Inkomensbesluit aangemerkt. De SVB voert daarbij als beleid dat zij slechts het gedeelte van de vakantiebon dat bedoeld is als loondoorbetaling tijdens verlof in aanmerking neemt als inkomen. Het gedeelte van de vakantiebon dat bedoeld is als vakantie-uitkering wordt derhalve niet in mindering gebracht op de uitkering. Dit beleid hanteert de SVB eveneens bij reserveringen van loon voor vakantie- en verlofperioden bij uitzendkrachten.

Op grond van artikel 4:1, zesde lid, Inkomensbesluit heeft de SVB de bevoegdheid om bij per maand wisselende inkomsten op basis van een geschat inkomen een gemiddeld inkomen te bepalen. In dat geval dient na een periode van ten hoogste twaalf maanden een herberekening plaats te vinden op basis van het reëel genoten inkomen.

Bij wisselende inkomsten vraagt de SVB de betrokkene een schatting te maken van het te verwachten inkomen per maand. Periodiek onderzoekt de SVB het werkelijk genoten inkomen. Als dit inkomen gedurende de volledige periode, of gedurende een deel daarvan, heeft gelegen binnen de grenzen waartussen een gekorte toeslag of nabestaandenuitkering wordt verleend, wordt het recht over de betreffende periode vastgesteld met behulp van het gemiddelde inkomen per maand in deze periode. Voor zover het inkomen buiten deze grenzen heeft gelegen wordt de hoogte van het recht vastgesteld op basis van het feitelijk in de betreffende maand genoten inkomen. In totaal ontvangt betrokkene dan een even groot bedrag aan toeslag of nabestaandenuitkering als hij zou ontvangen bij vaststelling per maand op basis van het feitelijk genoten inkomen.

De SVB brengt alleen het inkomen in mindering dat betrekking heeft op het tijdvak waarover In geval het recht op AOW-toeslag, Anw-uitkering of overbruggingsuitkering bestaat. Als het inkomen van de betrokkene betrekking heeft op een volledige

kalendermaand en het recht op AOW-toeslag, Anw-uitkering of overbruggingsuitkering niet op de eerste dag van de maand ingaat of eindigt, neemt de SVB niet het volledige inkomen over die maand in aanmerking. In plaats daarvan brengt de SVB alleen het inkomen in mindering dat betrekking heeft op het gedeelte van de maand waarover recht op uitkering bestaat. Voor deze tijdsevenredige berekening maakt het niet uit op welke dag van die maand het inkomen is uitbetaald.

Op grond van artikel 4:3, eerste lid Inkomensbesluit rekent de SVB niet in euro's uitgedrukt inkomen om in euro's met behulp van de door de Europese Centrale Bank geadviseerde wisselkoersen.

In gevallen van hyperinflatie gaat de SVB uit van een meer recente koers. Van hyperinflatie is volgens het beleid van de SVB sprake als valuta binnen één kwartaal een devaluatie ten opzichte van de euro ondergaan van 20 procent of meer, of als valuta tijdens twee aaneensluitende kwartalen een devaluatie ten opzichte van de euro ondergaan van 10 procent of meer per kwartaal.

Jurisprudentie
CRvB 15 november 2002, RSV 2003/59, «USZ» 2003/24, ECLI:NL:CRVB:2002:AF2374

SB1297 | Incidentele stijging van het inkomen

artikel 8, tweede en derde lid AOW

Artikel 8, tweede lid, onder a, en derde lid AOW bepalen dat vanaf 1 januari 2015 geen recht op toeslag kan ontstaan als gevolg van een wijziging van het inkomen van de partner van de AOW-gerechtigde, tenzij het recht op toeslag is geëindigd als gevolg van een incidentele stijging van het inkomen. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat met een incidentele stijging van het inkomen wordt gedoeld op een stijging van het inkomen die niet permanent is, zoals bij de afkoop van pensioen, het incidenteel meer werken, de ontvangst van een overwerkvergoeding, de ontvangst van een eindejaarsuitkering, de ontvangst van een dertiende of veertiende maand, de ontvangst van een gratificatie in de vorm van een geldbedrag, de ontvangst van een nabetaling en de afname van een fiscale oudedagsreserve.

Op basis van deze wetsgeschiedenis hanteert de SVB het volgende beleid. Er is in ieder geval sprake van een incidentele stijging van het inkomen indien als gevolg van een wijziging van het inkomen gedurende maximaal drie maanden achtereen geen recht op toeslag bestaat. Naar aanleiding van een verzoek van de AOW-gerechtigde of een ander signaal neemt de SVB tevens aan dat sprake is van een incidentele stijging van het inkomen in geval van:

- meerdere incidentele stijgingen achter elkaar, zoals de combinatie van drie maanden overwerk met de afkoop van een pensioen. Er is dan sprake van een incidentele stijging van het inkomen gedurende de periode waarin meerdere incidentele inkomsten worden ontvangen.
- wisselende inkomsten als gevolg van een arbeidscontract met flexibele uren of een variabele vergoeding. In dat geval neemt de SVB aan dat sprake is van een incidentele stijging van het inkomen indien gedurende maximaal twaalf maanden geen recht op toeslag bestaat als gevolg van de wisselende inkomsten.

- inkomsten in buitenlandse valuta. De SVB rekent de buitenlandse valuta minimaal een keer per jaar om naar euro's. Indien na deze omrekening het inkomen in euro's is gestegen en de het recht op toeslag eindigt, is sprake van een incidentele stijging van het inkomen indien de wisselkoers weer daalt binnen twaalf maanden na de beëindiging van het recht op toeslag.

SB1298 | Recht op ouderdomspensioen: tijdvakken korter dan een jaar

artikel 7, eerste lid, onderdeel b AOW

Artikel 7, eerste lid, onderdeel b AOW bepaalt dat er geen recht op ouderdomspensioen ontstaat als een persoon minder dan een vol jaar verzekerd is geweest. De SVB kent niettemin een pensioen toe als de toepassing van een verdrag of Verordening (EG) nr. 883/2004 daartoe dwingt. Dit is het geval als een verdrag voorschrijft dat, voor de opening van het recht op ouderdomspensioen, tijdvakken uit een andere staat moeten worden samengeteld met tijdvakken van AOW-verzekering en in het verdrag niet uitdrukkelijk is voorzien in de mogelijkheid een pensioen te weigeren als sprake is van een tijdvak van minder dan een jaar. Verordening (EG) nr. 883/2004 voorziet wel in de weigering van een pensioen als dit is gebaseerd op een tijdvak van minder dan een jaar. Bijlage XI, Nederland, onder 2, b Verordening (EG) nr. 883/2004 schrijft echter voor dat de personen die aan die bepaling voordelen kunnen ontlenen, in afwijking van artikel 7 van de AOW geacht worden recht te hebben op een pensioen. Dit betekent dat de SVB ook in deze gevallen een pensioen toekent als het tijdvak waaruit de aanspraak op ouderdomspensioen voortvloeit korter is dan een vol jaar.

SB1050 | Schuldige nalatigheid

artikel 13 AOW, artikel 10 OBR, artikel 61 en artikel 62 Wfsv

Indien een persoon die verplicht verzekerd is voor de volksverzekeringswetten de verschuldigde premies niet voldoet, beslist de SVB of sprake is van schuldig nalaten als bedoeld in de artikelen 13 AOW en 10 OBR. Schuldige nalatigheid leidt tot een korting op het ouderdomspensioen of de overbruggingsuitkering.

Voordat de SVB een beslissing neemt over de schuldige nalatigheid probeert zij de oorzaak van het niet betalen van de premies te achterhalen, tenzij het gevallen betreft waarin artikel 61, tweede lid of artikel 62 Wfsv van toepassing is. Als de betrokkene aangeeft dat er omstandigheden zijn op grond waarvan het niet betalen hem niet kan worden verweten, beoordeelt de SVB of er van een niet toerekenbaar niet betalen sprake is. Financiële en sociale aspecten spelen daarbij een rol. Ernstige verslaving, detentie, schuldsanering en faillissement van de betrokkene, of een inkomen beneden de bijstandsnorm kunnen omstandigheden vormen op grond waarvan de SVB betrokkene niet schuldig nalatig verklaart.

Blijkt niet van bijzondere omstandigheden waarom betrokkene niet heeft betaald, dan verklaart de SVB betrokkene schuldig nalatig. Van bijzondere omstandigheden is in ieder geval geen sprake als het niet betalen van de verschuldigde premie het gevolg is van:

- de terugvordering van een voorlopige teruggaaf (CRvB 13 september 2013);
- het handelen of nalaten van een gemachtigde (CRvB 21 februari 2014);
- de wijze van bedrijfsvoering (CRvB 16 januari 2002).

Lukt het niet om betrokkene te bereiken, of reageert hij niet en wijzen de door de Belastingdienst aangedragen gegevens op schuldige nalatigheid, dan verklaart de SVB betrokkene eveneens schuldig nalatig.

De artikelen 61 en 62 Wfsv zijn op 1 januari 2006 in werking getreden. Uit de uitspraak van de CRvB van 27 augustus 2009 vloeit voort dat deze bepalingen ook van toepassing zijn op de beoordeling van schuldige nalatigheid over tijdvakken gelegen voor 1 januari 2006.

Jurisprudentie
CRvB 21 februari 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:604
CRvB 13 september 2013, ECLI:NL:CRVB:2013:1769
CRvB 16 januari 2002, USZ 2002/80, ECLI:NL:CRVB:2002:AD9464
CRvB 27 augustus 2009, ECLI:NL:CRVB:2009:BJ7419

SB1051 | Overgangsvoordelen AOW

artikel 55, artikel 56 en artikel 57 AOW

Aangezien de AOW op 1 januari 1957 in werking is getreden, zou voor het jaar 2007 niemand aanspraak kunnen maken op een volledig pensioen. Om deze situatie op te lossen, is in de artikelen 55 en 56 AOW een overgangsregeling getroffen, volgens welke de jaren tussen de 15e verjaardag van de verzekerde en 1 januari 1957 met verzekerde jaren uit hoofde van de AOW worden gelijkgesteld, mits de verzekerde na zijn 59ste zes jaren in Nederland heeft gewoond, hij in Nederland blijft wonen en Nederlander is.

Op basis van artikel 57 AOW zijn twee Koninklijke Besluiten tot stand gekomen op grond waarvan de in artikel 56 AOW gestelde nationaliteits- en wooneisen onder bepaalde voorwaarden terzijde kunnen worden gesteld. Het betreft hier het Besluit gelijkstelling niet-Nederlanders met Nederlanders (KB 605) en het Besluit gelijkstelling van wonen buiten het Rijk met wonen binnen het Rijk (KB 632).

De in de artikelen 55 en 56 AOW opgenomen wooneisen ter verkrijging van het recht op de nationale overgangsvoordelen kunnen niet met een beroep op artikel 7 Verordening (EG) nr. 883/2004 terzijde worden gesteld. Dit blijkt uit het arrest van het HvJ EG van 2 mei 1990 (Winter-Lutzins).

De nationaliteitseis van artikel 56 AOW en de nationaliteitseisen in de op artikel 57 AOW gebaseerde Koninklijke Besluiten kunnen opzij worden gezet uit hoofde van de in internationale regelingen opgenomen discriminatieverboden naar nationaliteit. In verband met ontwikkelingen in de rechtspraak van het HvJ EU is dit gegeven mede van belang geworden voor gezinsleden en nabestaanden van personen die vallen onder de werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 883/2004en de overeenkomsten die tussen de EG en enkele derde landen zijn afgesloten (zie hiervoor tevens SB2123 over gezinsleden en nabestaanden en SB2166 over de reikwijdte van de non-discriminatiebepalingen ten aanzien van gezinsleden).

In het bijzonder naar aanleiding van arresten van het HvJ EG van 30 april 1996 (Cabanis) en 3 oktober 1996 (Hallouzi), heeft de SVB voor dergelijke gezinsleden en nabestaanden het volgende beleid ontwikkeld.

SB1052 | Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van werknemers en zelfstandigen die onder de personele werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 883/2004 vallen

De nationale overgangsvoordelen AOW worden ook toegekend aan gezinsleden en nagelaten betrekkingen, voor zover zij voldoen aan de wooneisen van de artikelen 55 en 56 AOW. De gezinsleden en nagelaten betrekkingen aan wie de nationale overgangsvoordelen AOW zijn toegekend, kunnen deze exporteren binnen de EU. Artikel 3, onder e, van het Besluit gelijkstelling van wonen buiten Nederland met wonen in Nederland, verschaft aan Nederlanders het recht toegekende overgangsvoordelen over de gehele wereld te exporteren. De nationaliteit van het gezinslid of de nagelaten betrekking wordt voor de toepassing van deze bepaling met de Nederlandse gelijkgesteld zolang deze zich beweegt binnen de grenzen van de territoriale werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 883/2004.

Jurisprudentie
HvJ EG 2 mei 1990, zaak 293/88 (Winter-Lutzins), Jur. 1990, I-1623, RSV 1990/310, ECLI:EU:C:1990:170
HvJ EG 30 april 1996, zaak C-308/93 (Cabanis), Jur. 1996, I-2097, RSV 1998/96, ECLI:EU:C:1996:169
HvJ EG 3 oktober 1996, zaak C-126/95 (Hallouzi), Jur. 1996, I-4807, RSV 1997/80, ECLI:EU:C:1996:368

SB1053 | Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van Marokkaanse, Algerijnse, Tunesische en Turkse werknemers

Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van Marokkaanse, Algerijnse, Tunesische en Turkse werknemers moeten op dezelfde wijze als een Nederlander worden behandeld. Dit geldt zolang de werknemers en hun gezinsleden of nagelaten betrekkingen in de EU wonen. Zij komen dus evenzeer, ongeacht hun nationaliteit, voor de nationale overgangsvoordelen in aanmerking voor zover zij voldoen aan de wooneisen van de artikelen 55 en 56 AOW. Tevens kunnen zij de overgangsvoordelen binnen de EU exporteren. Uit het arrest van het HvJ EG van 3 oktober 1996 (Hallouzi), wordt door de SVB evenwel afgeleid dat zodra de werknemer en/of het gezinslid of de nagelaten betrekking zich buiten de EU vestigt, de verplichting tot gelijkstelling van de nationaliteit tot een einde komt. De toegekende overgangsvoordelen kunnen dus niet worden geëxporteerd buiten het grondgebied van de EU.

Voor de vraag welke personen als gezinslid of nagelaten betrekking worden aangemerkt zie SB2166 over de reikwijdte van de non-discriminatiebepalingen ten aanzien van gezinsleden.

Jurisprudentie
HvJ EG 3 oktober 1996, zaak C-126/95 (Hallouzi), Jur. 1996, I-4807, RSV 1997/80, ECLI:EU:C:1996:368

SB1054 | Uitsluitingsgronden Anw

artikel 15 en artikel 27 Anw

In bepaalde gevallen, geregeld in de artikelen 15 en 27 Anw, komt de nabestaande of wees niet voor een uitkering ingevolge de artikelen 14 en 26 Anw in aanmerking omdat een uitsluitingsgrond van toepassing is. De uitsluitingsgronden beogen bepaalde vormen van misbruik van de Anw te voorkomen.

SB1055 | Gezondheidstoestand ten tijde aanvang verzekering of ten tijde huwelijkssluiting

artikel 15, eerste lid, onder a en b, en artikel 27, eerste lid, onder a Anw

In artikel 15, eerste lid, onder b, en artikel 27, eerste lid, onder a Anw is geregeld dat als de verzekerde binnen een jaar na aanvang van de verzekering is overleden, de nabestaande of wees geen recht heeft op uitkering, indien de gezondheidstoestand van de verzekerde dit overlijden ten tijde van de aanvang van de verzekering redelijkerwijs moest doen verwachten. In artikel 15, eerste lid, onder a Anw is voorts geregeld dat ook geen recht op nabestaandenuitkering bestaat indien de echtgenoot van de nabestaande is overleden binnen een jaar na de huwelijkssluiting en dit overlijden redelijkerwijs was te verwachten. Uit de jurisprudentie blijkt dat bij de toepassing van deze bepalingen doorslaggevend is of deze verwachting bij de aanvang van de verzekering of ten tijde van de huwelijkssluiting redelijkerwijs aanwezig moet zijn geweest bij de verzekerde en/of de nabestaande. Voor toepassing van deze uitsluitingsgrond is dus geen plaats als het overlijden slechts voor medici redelijkerwijs te voorzien is geweest. Als sprake is van een onderbroken verzekering, moet als datum van aanvang van de verzekering steeds worden uitgegaan van de dag waarop de laatste verzekeringsperiode voorafgaande aan het overlijden begon.

De SVB neemt in ieder geval aan dat bij de verzekerde, de echtgenoot of beiden de verwachting aanwezig is geweest dat het overlijden binnen één jaar zou plaatsvinden, indien het overlijden op medische gronden redelijkerwijs binnen één jaar te verwachten was én deze verwachting door een arts aan een van beiden is medegedeeld. Bij de beoordeling of het overlijden op medische gronden redelijkerwijs binnen één jaar te verwachten was vraagt de SVB medisch advies aan een externe organisatie. Het advies bevat informatie over de levensverwachting, de behandelende artsen en hun conclusies, en welke mededelingen zij daarover hebben gedaan aan de patiënt.

De SVB hanteert de lijn dat met de datum van huwelijkssluiting de datum van aanvang van het voeren van een gezamenlijke huishouding wordt gelijkgesteld. Indien de nabestaande en de overledene met wie hij gehuwd was, voor het huwelijk al een gezamenlijke huishouding voerden, merkt de SVB het moment van aanvang van de gezamenlijke huishouding aan als het moment van huwelijkssluiting.

Artikel 15, vierde lid, Anw bepaalt dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in artikel 15, eerste lid, sub a en b, Anw niet van toepassing zijn indien de nabestaande recht op nabestaandenuitkering zou hebben gehad als hij niet opnieuw was gehuwd. Op grond van de wetsgeschiedenis bij het vierde lid van artikel 15 Anw legt de SVB deze bepaling aldus uit dat ondanks het bestaan van bedoelde uitsluitingsgronden geen nieuw recht ontstaat dat is gebaseerd op het laatste overlijden, maar dat het recht dat de nabestaande had op het moment dat hij opnieuw in het huwelijk trad, herleeft.

Voor de toepassing van artikel 6 Verordening (EG) nr. 883/2004 moeten tijdvakken van verzekering vervuld krachtens de wettelijke regeling van een lidstaat van de EU worden opgeteld bij de periode van verzekering in Nederland als waren die tijdvakken in Nederland vervuld (zie SB2150 over in aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering).

Jurisprudentie
CRvB 17 april 1963, RSV 1963/101
CRvB 14 mei 1970, RSV 1970/160

SB1056 | Opzettelijke levensberoving

artikel 15, eerste lid, onder c en artikel 27, eerste lid, onder b Anw

De nabestaande of wees die zijn of haar (huwelijks)partner of de betrokken verzekerde, al of niet als medepleger, opzettelijk van het leven heeft beroofd, kan op grond van artikel 15, eerste lid, onder c en artikel 27, eerste lid, onder b geen aanspraken ontlenen aan de Anw.

Het begrip 'opzettelijk van het leven beroven' wordt uitgelegd conform het strafrechtelijke begrip omschreven in de artikelen 287 tot en met 295 van het Wetboek van Strafrecht.

Op grond van de uitspraak van 18 december 1996 van de CRvB mogen de genoemde uitsluitingsbepalingen niet worden toegepast in een situatie waarin strafrechtelijk is bewezen verklaard dat de betrokkene de (huwelijks)partner of de verzekerde opzettelijk van het leven heeft beroofd, maar waarbij betrokkene wegens de aanwezigheid van een strafuitsluitingsgrond is ontslagen van alle rechtsvervolging. Conform deze uitspraak voert de SVB als beleid dat hierbij geen onderscheid wordt gemaakt of er sprake is van een schulduitsluitingsgrond of een rechtvaardigingsgrond.

Jurisprudentie
CRvB 29 maart 1985, RSV 1985/212
CRvB 18 december 1996, RSV 1997/178, «USZ» 1997/13

AKW

SB1057 | Voldoen aan de onderhoudsvoorwaarden

artikel 7 AKW, artikel 5, artikel 6, artikel 7, artikel 8 Besluit uitvoering kinderbijslag

Voor kinderen die tot zijn huishouden behoren, hoeft een verzekerde niet aan te tonen dat zij door hem worden onderhouden. Voor uitwonende kinderen gelden de voorwaarden van het Besluit uitvoering kinderbijslag. De artikelen 5 en 6 van het Besluit uitvoering kinderbijslag bepalen hoeveel een verzekerde voor een uitwonend kind moet bijdragen om in aanmerking te komen voor enkelvoudige of dubbele kinderbijslag. Voorts bepaalt artikel 8 Besluit uitvoering kinderbijslag welke bijdragen worden opgeteld bij de bijdrage van de verzekerde in de onderhoudskosten van het kind.

Uit vaste jurisprudentie van de CRvB (zie onder meer de uitspraak van 10 februari 1988) blijkt dat betalingen geacht worden gelijkelijk besteed te zijn voor de in het betreffende huishouden verblijvende kinderen waarvoor aanspraak op kinderbijslag kan bestaan. Als in een huishouden zowel kinderen zijn waarvoor het onderhoud moet worden aangetoond als kinderen waarvoor dit niet is vereist, gaat de SVB ervan uit dat de betalingen gelijkelijk zijn besteed aan de kinderen waarvoor het onderhoud moet worden aangetoond.

Uit vaste jurisprudentie van de CRvB (zie onder meer de uitspraak van 12 december 1990) komt ook als vaste regel naar voren dat betalingen die in een bepaald kwartaal zijn verricht worden geacht te zijn gedaan ten behoeve van de kosten van levensonderhoud in dat betreffende kwartaal.

Als in een kwartaal meer is betaald dan het minimumbedrag voor een bepaalde onderhoudsnorm kan het 'overschot' volgens de jurisprudentie van de CRvB in beginsel niet worden aangewend ter voldoening van de onderhoudsbijdrage voor het volgende

kwartaal. Volgens de uitspraak van de CRvB van 27 december 1995 kunnen betalingen verricht in een bepaald kwartaal wel beschouwd worden als bijdrage voor een volgend kwartaal indien uit een vast systeem van betalingen valt af te leiden dat de bijdrage niet anders dan (mede) bestemd kan zijn voor een volgend kwartaal. De SVB hanteert het beleid dat betalingen die in een bepaald kwartaal verricht worden, maar naar hun aard betrekking hebben op het hele jaar, als onderhoudsbijdragen voor volgende kwartalen beschouwd worden. Een voorbeeld hiervan is het schoolgeld dat de verzekerde voor het hele jaar ineens vooruit betaalt.

Voorts hanteert de SVB het beleid dat zij bijdragen voor levensonderhoud niet toerekent aan kwartalen die vooraf gaan aan het kwartaal waarin de betaling plaatsvindt. Hierop maakt de SVB de volgende uitzonderingen:

- De verzekerde voldoet een in rechte vaststaande vordering die betrekking heeft op een voorafgaand kwartaal, zoals een door de rechter getroffen voorziening met betrekking tot alimentatie of een van overheidswege vastgestelde bijdrage voor een kind dat in een instelling is geplaatst. De betaling van een dergelijke vordering rekent de SVB toe aan de kwartalen waarop deze betrekking heeft ongeacht het moment waarop de vordering komt vast te staan.
- Voordat adoptie plaatsvindt, betalen de (pleeg)ouders vaak de kosten van verzorging en overdracht van het kind. Deze betalingen rekent de SVB toe aan de kwartalen gelegen voor de datum van de betaling.
- Wanneer een kind achteraf ten onrechte studiefinanciering blijkt te hebben genoten, wordt het recht op studiefinanciering met terugwerkende kracht ingetrokken. De ten onrechte uitbetaalde studiefinanciering wordt in het algemeen teruggevorderd. Indien over deze periode recht op kinderbijslag bestaat voor een onderwijs volgend kind en de verzekerde de ten onrechte uitbetaalde studiefinanciering heeft terugbetaald, merkt de SVB dit aan als bijdrage in de onderhoudskosten over de betrokken kwartalen.

Op grond van artikel 7 Besluit uitvoering kinderbijslag hanteert de SVB een fictieve onderhoudsbijdrage als het kind bij de verzekerde verblijft of de verzekerde bij het kind verblijft, terwijl het kind niet tot het huishouden van verzekerde behoort. De verzekerde moet dit verblijf aannemelijk maken. Feitelijk aantoonbare extra uitgaven ten behoeve van het kind worden bij de fictieve onderhoudsbijdrage opgeteld.

Uit vaste jurisprudentie van de CRvB (zie onder meer de uitspraak van 17 juli 1996) blijkt dat onderhoudsbijdragen voor kinderen die in het buitenland wonen op een voor de SVB eenvoudig te controleren wijze moeten plaatsvinden. Dit betekent dat de onderhoudsbijdrage voor kinderen in het buitenland in beginsel moet worden gedaan door middel van een bankoverschrijving aan de verzorger van het kind of het kind zelf. Bij het vaststellen van de hoogte van de betaalde onderhoudsbijdrage tellen overmakingskosten ook mee.

Voor de uitvoering van het vereiste van de eenvoudige controleerbaarheid van het aantonen van onderhoudsbijdragen hanteert de SVB de volgende voorwaarden:

- De SVB accepteert uitsluitend betalingen, die zijn verricht via betalingsinstellingen en banken die op basis van het toepasselijke nationale recht bevoegd zijn om financiële transacties te verrichten.

- Bij overschrijving van een bedrag van de rekening van de verzekerde naar de rekening van de verzorger van het kind is het (internet)bankafschrift voldoende bewijs voor het aantonen van de betaling.
- Bij storting op de bankrekening van de verzorger van het kind of het kind, moet de verzekerde het stortingsbewijs overleggen.
- Bij opname van een bedrag van de bankrekening van de verzekerde moet de verzekerde een bankafschrift overleggen waaruit blijkt dat het bedrag met de bankpas van de verzorger van het kind of van het kind is opgenomen. Het nummer van die bankpas moet bekend zijn bij de SVB.
- Bij overmaking van bedragen door tussenkomst van erkende intermediairs, bijvoorbeeld via de Western Union Money Transfer, dienen zowel de storting door de verzekerde als de opname door de verzorger van het kind of het kind zelf, te worden aangetoond.

Alleen als door uitzonderlijke omstandigheden betaling via een erkende bank of betalingsinstelling niet mogelijk is, mag de verzekerde ook op andere wijze aantonen dat hij heeft voldaan aan de onderhoudsbijdrage. Het is dan echter aan de verzekerde om de onmogelijkheid van betaling op de voorgeschreven wijze aannemelijk te maken. Ook zal hij in die gevallen elke door hem gevolgde stap van de wijze van betaling moeten aantonen.

Postpakketten worden niet geaccepteerd als middel om de onderhoudsbijdrage aan te tonen, aangezien deze wijze van voldoen van de onderhoudsbijdrage voor de SVB oncontroleerbaar is.

Jurisprudentie
CRvB 17 juli 1996, PS Katern 1997/1/1
CRvB 27 december 1995, RSV 1996/252
CRvB 22 juli 1994, KBW 1992/106 en 107, n.g.
CRvB 9 januari 1991, RSV 1992/16
CRvB 10 februari 1988, RSV 1988/226
CRvB 12 december 1990, RSV 1991/265

SB1299 | Inkomen van kinderen van 16 en 17 jaar

artikel 7, vijfde lid AKW, artikel 2 en artikel 4 Besluit uitvoering kinderbijslag

Voor kinderen van 16 en 17 jaar bestaat alleen recht op kinderbijslag als het inkomen van het kind niet te hoog is. Wat onder het inkomen van het kind moet worden verstaan, is omschreven in artikel 2 van het Besluit uitvoering kinderbijslag. In artikel 4 van het Besluit uitvoering kinderbijslag is geregeld dat het inkomen uit vakantiewerk tot een bepaald bedrag is uitgezonderd van het inkomensbegrip. Op grond van dit artikel is geen sprake van vakantiewerk als de arbeid ook buiten de zomervakantie voor langere tijd wordt verricht. Voorts is geen sprake van vakantiewerk als de arbeid deel uitmaakt van de studie of opleiding die het kind volgt. Uit de toelichting bij het Besluit uitvoering kinderbijslag blijkt, dat indien in de vakantieperiode meer wordt gewerkt dan voordien en nadien gebruikelijk is, het meerwerk wel als vakantiewerk geldt. In de situatie waarin het kind tijdens de zomervakantie arbeid verricht in aansluiting op arbeid die deel uitmaakt van een studie of opleiding, hanteert de SVB het volgende beleid. De SVB merkt deze arbeid aan als vakantiewerk indien uit de stageovereenkomst of de leer-arbeidsovereenkomst blijkt dat het kind niet verplicht is om de arbeid tijdens de zomervakantie voort te zetten.

SB1300 | Recht op dubbele kinderbijslag voor uitwonende kinderen

artikel 7, zesde lid AKW, artikel 15 Besluit uitvoering kinderbijslag, Regeling dubbele kinderbijslag om onderwijsredenen

Op grond van artikel 7, zesde lid AKW bestaat recht op dubbele kinderbijslag voor bepaalde categorieën kinderen die niet tot het huishouden van de verzekerde behoren en ook niet als eigen kind, aangehuwd of pleegkind tot het huishouden van een ander behoren. Daarbij is vereist dat de verzekerde voldoet aan de onderhoudsbijdrage bedoeld in artikel 6 Besluit uitvoering kinderbijslag (zie ook SB1057 over voldoen aan de onderhoudsvoorwaarden). Het gaat om kinderen die:

- uitwonend zijn in verband met ziekte of gebreken;
- uitwonend zijn in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding.

De woorden 'in verband met' brengen tot uitdrukking dat er een causaal verband moet zijn tussen het uitwonend worden van het kind en de ziekte of gebreken, respectievelijk het volgen van het onderwijs of de beroepsopleiding. Voor de vraag of sprake is van een causaal verband hanteert de SVB het volgende beleid. De SVB beoordeelt uitsluitend na een verhuisbeweging van het kind of recht bestaat op dubbele kinderbijslag.

Voor het vaststellen van het recht op dubbele kinderbijslag heeft de SVB voorts beleid geformuleerd over de volgende onderwerpen:

- als eigen, aangehuwd of pleegkind tot het huishouden van een ander behoren;
- onderwijs of een beroepsopleiding;
- beroep van de verzekerde;
- verzekerden die wonen in een geïsoleerd gebied.

ALS EIGEN, AANGEHUWD OF PLEEGKIND TOT HET HUISHOUDEN VAN EEN ANDER BEHOREN

Er kan alleen recht bestaan op dubbele kinderbijslag voor een uitwonend kind, als het kind niet tot het huishouden van de verzekerde behoort en ook niet als eigen kind, aangehuwd of pleegkind tot het huishouden van een ander behoort. Zie voor het beleid over deze begrippen SB1009 over eigen kinderen/adoptie/erkenning, SB1011 over aangehuwde kinderen en SB1010 over pleegkinderen/pleegouderlijke zorg.

Bij de beoordeling tot welk huishouden een kind behoort, hanteert de SVB het beleid dat staat in SB1014 over tot het huishouden behoren. Daarnaast hanteert de SVB uitsluitend voor de beoordeling van het recht op dubbele kinderbijslag het volgende beleid. De SVB gaat ervan uit dat een kind als eigen, aangehuwd of pleegkind tot een huishouden behoort, als een ouder veelvuldig bij het uitwonende kind verblijft. De SVB neemt aan dat de ouder en het kind een huishouden vormen als:

- de ouder 46 dagen of meer in een kwartaal bij het kind verblijft. Het hoeft niet om een aaneengesloten periode van verblijf te gaan. De SVB neemt aan dat sprake is van een huishouden op de peildatum van het kwartaal waarin het verblijf bij het kind aanvangt;
- de ouder in twee opeenvolgende kwartalen gedurende een aaneengesloten periode van 46 dagen of meer bij het kind verblijft. In dit geval neemt de SVB het huishouden niet in aanmerking op de peildatum van het kwartaal waarin het

verblijf bij het kind aanvangt, maar houdt zij daarmee rekening op de peildatum van het daaropvolgende kwartaal.

Bij de toepassing van dit beleid beschouwt de SVB de persoon of de personen van wie het kind een eigen, aangehuwd, of pleegkind is als ouder. Als ouders die een huishouden vormen afwisselend bij het kind verblijven, telt de SVB de periodes van verblijf samen voor zover deze niet met elkaar overlappen. Van een verblijf bij het kind is alleen sprake als de ouder de voor de nachtrust bestemde tijd bij het kind doorbrengt. De SVB gaat uit van een termijn van 46 dagen, omdat dit gemiddeld genomen de helft van het aantal dagen in een kwartaal is.

ONDERWIJS OF EEN BEROEPSOPLEIDING

Er kan recht bestaan op dubbele kinderbijslag als de verzekerde aantoont dat het kind uitwonend is, omdat het een beroepsopleiding volgt die is aangewezen in Bijlage A bij de Regeling dubbele kinderbijslag om onderwijsredenen. Er kan ook recht bestaan op dubbele kinderbijslag als de verzekerde aantoont dat het kind als toptalent op het gebied van dans en muziek dan wel als topsporter op tenminste toptalentniveau een school voor voortgezet onderwijs bezoekt die wordt genoemd in Bijlage B van voornoemde Regeling.

De hiervoor genoemde bijlagen hebben betrekking op beroepsopleidingen en scholen in Nederland. Voor kinderen die in het buitenland wonen, hanteert de SVB het volgende beleid. De verzekerde moet aannemelijk maken dat het kind uitwonend is, omdat het een beroepsopleiding of school voor voortgezet onderwijs bezoekt die vergelijkbaar is met de opleidingen en scholen die worden genoemd in Bijlage A of B bij de Regeling dubbele kinderbijslag om onderwijsredenen. Als het kind een school bezoekt die vergelijkbaar is met de scholen die worden genoemd in Bijlage B, moet de verzekerde tevens aannemelijk maken dat het kind tenminste is aangemerkt als topsporter of als toptalent op het gebied van dans en muziek.

Naast de inhoud van het onderwijs is de afstand tot de dichtstbijzijnde beroepsopleiding of school van belang voor het recht op dubbele kinderbijslag. De locatie van de beroepsopleiding of school moet zich op een bepaalde afstand bevinden van het woonadres van de verzekerde of het woonadres van de ander tot wiens huishouden het kind laatstelijk behoorde. Op grond van artikel 2 van de Regeling dubbele kinderbijslag om onderwijsredenen moet deze afstand minimaal 25 kilometer bedragen. Als er een vergelijkbare school of opleiding is binnen deze afstand bestaat geen recht op dubbele kinderbijslag. De SVB leidt uit de wetsgeschiedenis af dat geen sprake is van een vergelijkbare school of opleiding als deze dichterbij is maar geen vooropleiding biedt voor de gewenste dansopleiding, of niet voorziet in een opleiding voor de specifieke sport die het kind uitoefent.

Voor het bepalen van de hiervoor bedoelde afstand hanteert de SVB het volgende beleid. De SVB berekent de afstand met behulp van www.routenet.nl. Daarbij gaat de SVB uit van de kortst mogelijke route. Als de verzekerde aantoont dat de kortst mogelijke route minimaal 25 kilometer bedraagt bij het gebruik van een andere gangbare routeplanner, dan gaat de SVB van deze afstand uit.

In geval van co-ouderschap waarbij de ene ouder op een afstand van meer dan 25 kilometer woont en de ander op een afstand van minder dan 25 kilometer, gaat de SVB

voor de afstand uit van de langste afstand. (Zie voor het beleid over co-ouderschap SB1096 over kinderbijslagbetaling bij echtscheiding en co-ouderschap).

BEROEP VAN DE VERZEKERDE

Als een gezin een trekkend of varend bestaan leidt vanwege het beroep van de verzekerde of zijn partner kan een kind uit een dergelijk gezin om studieredenen uitwonend zijn. In dat geval kan recht op dubbele kinderbijslag bestaan. Uit artikel 7, zesde lid, onderdeel b AKW juncto artikel 15, eerste lid Besluit uitvoering kinderbijslag volgt dat dit uitsluitend geldt voor personen met het beroep van binnenschipper, kermisexploitant of circusartiest en de persoon die hiermee is gelijkgesteld op basis van artikel 1, tweede lid Subsidieregeling opvang kinderen met een trekkend/varend bestaan.

VERZEKERDEN DIE WONEN IN GEÏSOLEERD GEBIED

Verzekerden die wonen in een geïsoleerd gebied kunnen voor hun uitwonende onderwijs volgende kinderen in aanmerking komen voor dubbele kinderbijslag. Artikel 7, zesde lid, onderdeel b AKW juncto artikel 15, tweede lid van het Besluit uitvoering kinderbijslag regelen dat het gaat om Ameland, Vlieland, Terschelling of Schiermonnikoog.

Voor de Europese Unie, de Europese Economische Ruimte, Zwitserland en verdragslanden geldt eveneens dat recht kan bestaan op dubbele kinderbijslag als de verzekerde of de ander van wiens huishouden het kind laatstelijk deel uitmaakte, woont in een geïsoleerd gebied. De SVB neemt aan dat hiervan sprake is als de school- en reistijd van het kind meer dan 12 uur per dag in beslag neemt of als dagelijks reizen naar school onmogelijk is. Het gaat daarbij om een reis op basis van openbaar vervoer inclusief voor- en natransport of om eigen vervoer.

Recht op AOW, Anw, kinderbijslag en OBR in het buitenland

SB1058 |

Export van uitkeringen

artikel 8a, artikel 9a, artikel 62a AOW, artikel 32a, artikel 32b, artikel 68a Anw, artikel 7b, artikel 41b AKW, artikel 7, tweede lid OBR

Op grond van de artikelen 8a en 9a AOW, de artikelen 32a en 32b Anw en artikel 7b AKW vindt export van uitkeringen naar het buitenland niet of beperkt plaats, indien in het land waarnaar export zou plaatsvinden onvoldoende controle op de rechtmatige betaling van de uitkering kan worden uitgeoefend.

Op grond van artikel 7, tweede lid OBR bestaat ook geen recht op overbruggingsuitkering indien de rechthebbende niet in Nederland woont. In dit artikel is het tweede tot en met vijfde lid van artikel 8a van de AOW van overeenkomstige toepassing verklaard. Daarom geldt het beleid over de export van uitkeringen in het kader van de AOW eveneens voor de OBR.

Hoofdregel is dat geen (Anw en OBR) of slechts een gedeeltelijk (AOW) recht op uitkering bestaat indien de betrokkene niet in Nederland woont. Voor de AKW geldt als hoofdregel dat geen recht op kinderbijslag bestaat indien het kind niet in Nederland woont. Deze regels gelden niet voor:

- Personen die wonen in een land waarin op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie recht op een uitkering kan bestaan. Een dergelijk recht kan bestaan ongeacht de vraag of het verdrag dan wel besluit handhavingsbepalingen bevat. Er gelden aanvullende voorwaarden voor de woonplaats van het kind. Zie voor deze voorwaarden het beleid onder het kopje 'Gevolgen voor AKW'.
- Bepaalde categorieën personen en personen die wonen in Aruba, in Curaçao, in Sint Maarten of in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius of Saba op grond van het Besluit afwijkende regels beperking export uitkeringen.
- Personen op wie het overgangsrecht als bedoeld in de artikelen 62a AOW en 68a Anw van toepassing is.

Het begrip wonen in de hiervoor genoemde bepalingen uit de AOW, Anw en AKW wijkt niet af van het begrip wonen bij de beoordeling van ingezetenschap. De beleidsregels in SB1022 over ingezetene / wonen zijn dus van overeenkomstige toepassing.

GEVOLGEN VOOR AOW, ANW EN OBR:

Voor de AOW, Anw en OBR geldt het volgende. Indien een betrokkene woont in een land waarnaar export van een uitkering mogelijk is op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie, bestaat recht op uitkering ook indien de betrokkene zelf aan het verdrag of het besluit als zodanig geen rechten kan ontlenen (bijvoorbeeld omdat hij niet onder de personele werkingssfeer van het verdrag of besluit valt). Het is echter wel noodzakelijk dat de uitkering onder de materiële werkingssfeer van het verdrag of besluit valt. Dit leidt de SVB af uit de tekst en de parlementaire geschiedenis van de artikelen 8a en 9a AOW en 32a en 32b Anw.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid maakt de landen bekend waarin recht op een uitkering op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie kan bestaan. De SVB gaat ervan uit dat deze bekendmaking slechts declaratoire werking heeft, zodat een persoon die woont in een land waarin op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie wel recht op uitkering kan bestaan, recht heeft op deze uitkering ook indien het land niet voorkomt op de lijst van landen die door de minister is bekendgemaakt.

De artikelen 62a, eerste lid AOW en 68a, eerste lid Anw bevatten overgangsrecht voor de situatie dat een verdrag wordt opgezegd of de voorlopige toepassing van een verdrag of een daarmee gelijk te stellen situatie eindigt. Op grond van artikel 62a, eerste lid AOW zijn de artikelen 8a, eerste lid en 9a, eerste lid AOW niet van toepassing op de pensioengerechtigde, op wie die artikelen als gevolg van de opzegging van een verdrag, de beëindiging van de voorlopige toepassing van een verdrag dan wel de beëindiging van een daarmee gelijk te stellen situatie van toepassing zouden worden. Dit geldt zolang de pensioengerechtigde blijft wonen in hetzelfde land als het land waar hij woonde op de dag voor buitenwerkingtreding als gevolg van die opzegging respectievelijk op de dag voor de beëindiging en hij blijft voldoen aan de voorwaarden voor het recht op ouderdomspensioen. Artikel 68a, eerste lid Anw bevat eenzelfde overgangsregeling voor het recht op Anw-uitkering.

De SVB legt de zinsnede ?blijft voldoen aan de voorwaarden voor het recht? in de artikelen 62a, eerste lid AOW en 68a, eerste lid Anw zo uit, dat moet zijn voldaan aan de materiële voorwaarden voor het recht als bedoeld in Hoofdstuk III, paragraaf 1,

AOW respectievelijk Hoofdstuk 3, afdeling 1, Anw. Niet is vereist dat het recht op uitkering op aanvraag is vastgesteld en aldus geldend is gemaakt. De SVB baseert deze uitleg mede op het arrest van de Hoge Raad van 8 april 2011 waarin een soortgelijk overgangsrecht aan de orde was.

GEVOLGEN VOOR AKW:

Voor de AKW geldt het volgende. Door de inwerkingtreding op 1 januari 2015 van de Wet van 19 juni 2014 tot wijziging van enkele socialezekerheidswetten in verband met een andere vormgeving van de exportbeperking in de Algemene Kinderbijslagwet en het regelen van overgangsrecht voor de situatie van opzegging of wijziging van een verdrag dan wel een daarmee gelijk te stellen situatie, is artikel 7b AKW met ingang van 1 januari 2015 gewijzigd. Uit deze bepaling volgt dat geen recht op kinderbijslag bestaat als een kind niet in Nederland woont, tenzij het woont in een andere EU-lidstaat dan Nederland, de EER of Zwitserland en de verzekerde ouder valt onder de personele werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 883/2004. De exportbepaling van een aantal verdragen staat echter in de weg aan de toepassing van artikel 7b AKW. Het gaat om de verdragen met Australië, Bosnië-Herzegovina, Canada, Indonesië, Israël, Kaap-Verdië, Kosovo, Marokko, Montenegro, Nieuw-Zeeland, Quebec, Servië, Suriname, Tunesië, Verenigde Staten, Zuid-Afrika en Zuid-Korea. Op grond van deze verdragen bestaat recht op kinderbijslag indien de rechthebbende of het kind woont op het grondgebied van de andere verdragsluitende partij. Dit betekent dat het niet mogelijk is om met toepassing van artikel 7b, eerste lid AKW het recht op kinderbijslag te weigeren voor kinderen die in deze landen wonen.

In artikel 41b AKW is geregeld dat artikel 7b AKW gedurende de twee kwartalen volgend op de buitenwerkingtreding van een verdrag, de inwerkingtreding van een wijziging van een verdrag, de beëindiging van de voorlopige toepassing van een verdrag of een daarmee gelijk te stellen situatie buiten toepassing blijft in geval niet langer recht op kinderbijslag bestaat uitsluitend als gevolg van de beëindiging van de voorlopige toepassing of een daarmee gelijk te stellen situatie. Dit geldt indien het kind op de peildatum van de hiervoor bedoelde twee kwartalen in hetzelfde land woont als het land waarin het woonde op de eerste dag van het daaraan voorafgaande kalenderkwartaal en de verzekerde blijft voldoen aan de overige voorwaarden voor het recht op kinderbijslag. De SVB beschouwt het recht op kinderbijslag op grond van de uitspraak van de CRvB van 12 december 2014, (ECLI:NL:CRVB:4181) als een duuruitkering. Dit heeft tot gevolg dat de SVB artikel 41b AKW niet toepast als een verdrag een overgangsbepaling bevat op grond waarvan de SVB een recht op uitkering dat is verkregen op grond van het verdrag niet mag beëindigen in geval van opzegging van dat verdrag. In dit kader is tevens van belang dat rechten die worden ontnomen als gevolg van een wijziging van een verdrag eveneens onder de bescherming vallen van de hiervoor bedoelde overgangsbepaling van het desbetreffende verdrag. Dit volgt uit de uitspraak van de CRvB van 29 juli 2011.

De SVB interpreteert artikel 41b AKW zo, dat deze bepaling niet van toepassing is indien een kind wordt geboren na de peildatum van het kwartaal dat voorafgaat aan het kwartaal waarin het verdrag buiten werking treedt, de wijziging van het verdrag ingaat, de voorlopige toepassing van het verdrag eindigt of een daarmee gelijkgestelde situatie.

Op grond van artikel 7b AKW zoals dat luidde tot 1 januari 2015 was het voor het recht op kinderbijslag voldoende dat het kind woonde in een land waarin op grond van

Verordening (EG) nr. 883/2004 recht op kinderbijslag kan bestaan. De eis dat de verzekerde ouder moet vallen onder de personele werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 883/2004 gold niet. De situatie dat niet langer recht bestaat op kinderbijslag doordat de verzekerde ouder niet valt onder de personele werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 883/2004, valt niet onder de overgangsregeling van artikel 41b AKW. Het recht op kinderbijslag eindigt in dat geval niet als gevolg van een wijziging of beëindiging van een verdrag, maar als gevolg van een wijziging van de nationale wetgeving. De SVB past in deze situatie de overgangstermijn van twee kwartalen zoals voorzien in artikel 41b AKW naar analogie toe. Op deze wijze beoogt de SVB een eigendomsontneming te realiseren die voldoet aan de eisen van artikel 1van het Eerste Protocol bij het EVRM.

Jurisprudentie
CRvB 5 maart 2009, ECLI:NL:CRVB:2009:BI0962
CRvB 5 maart 2009, «USZ» 2009/154, ECLI:NL:CRVB:2009:BI0952
HR 8 april 2011, RSV 2011/218, ECLI:NL:HR:2011:BP4794
CRvB 29 juli 2011, ECLI:NL:CRVB:2011:BR3965
CRvB 12 december 2014, «USZ» 2015/53, ECLI:NL:CRVB:2014:4181
CRvB 14 maart 2003, RSV 2003/114, «USZ» 2003/147, ECLI:NL:CRVB:2003:AF5937

SB1301 | Toepassing van het woonlandbeginsel in de Anw en AKW

artikel 17, derde lid Anw, artikel 12, tweede lid AKW

Door de inwerkingtreding op 1 juli 2012 van de Wet woonlandbeginsel in de sociale zekerheid is in de Anw en de AKW het woonlandbeginsel ingevoerd. Dit houdt in dat de hoogte van de Anw-uitkering of de kinderbijslag afhankelijk is van het woonland van de gerechtigde respectievelijk het kind indien de gerechtigde respectievelijk het kind woont buiten Nederland, een van de andere lidstaten van de EU, de EER of Zwitserland.

De CRvB heeft in de uitspraken van 21 maart 2014, 9 mei 2014 en 12 december 2014 geoordeeld dat toepassing van het woonlandbeginsel op de Anw-uitkering of de kinderbijslag in strijd is met onder meer artikel 6 Besluit 3/80, artikel 11 Europees Verdrag inzake sociale zekerheid of artikel 5, eerste lid Verdrag inzake sociale zekerheid met Marokko. Op grond van deze uitspraken past de SVB het woonlandbeginsel niet langer toe op:

- de Anw-uitkering van gerechtigden die wonen in Bosnië-Herzegovina, Canada, Chili, India, Israël, Kosovo, Macedonië, Marokko, Montenegro, Québec, Servië, Suriname, Turkije of Zuid-Korea.
- de kinderbijslag voor kinderen die wonen in Israël, Marokko, Suriname of Zuid-Korea.

Ten aanzien van degenen die wonen in een van deze landen en die geen bezwaar en beroep hebben ingesteld tegen de beslissing over de toepassing van het woonlandbeginsel op hun uitkering, past de SVB het woonlandbeginsel voor de Anw niet meer toe met ingang van 1 maart 2014 en voor de AKW met ingang 1 oktober 2014.

Ten aanzien van personen die wonen in Australië of Nieuw-Zeeland past de SVB het woonlandbeginsel evenmin toe, omdat de verdragen inzake sociale zekerheid met deze landen hieraan in de weg staan.

Jurisprudentie
CRvB 12 december 2014, «USZ» 2015/53, ECLI:NL:CRVB:2014:4181
CRvB 21 maart 2014, RSV 2014/163, «USZ» 2014/183, ECLI:NL:CRVB:2014:845
CRvB 9 mei 2014, RSV 2014/208, «USZ» 2014/215, ECLI:NL:CRVB:2014:1466

Participatiewet

SB1302 | Verblijf buiten Nederland

artikel 11, artikel 13, eerste lid, onderdeel d en vierde lid, artikel 16, artikel 17 Participatiewet

Op grond van artikel 13 Participatiewet is het personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt toegestaan per kalenderjaar maximaal 13 weken in het buitenland te verblijven. Voor personen die jonger zijn dan de pensioengerechtigde leeftijd geldt een maximum verblijfsduur van 4 weken per kalenderjaar. De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat een betrokkene op de dag van vertrek verblijf houdt in Nederland en op de dag van terugkeer verblijf houdt buiten Nederland (CRvB 22 maart 2011).

Het verblijf in het buitenland hoeft niet een aaneengesloten periode te zijn, mits de 4 of 13 weken niet worden overschreden. Als een aaneengesloten periode van verblijf in twee opeenvolgende kalenderjaren valt, mag de maximale duur van dit verblijf niet langer zijn dan de duur die voor één kalenderjaar is toegestaan. Dat wil zeggen 4 of 13 weken.

Als de betrokkene de toegestane verblijfsduur in het buitenland overschrijdt dan eindigt in beginsel het recht op AIO-aanvulling. Dit recht eindigt evenwel niet als sprake is van zeer dringende redenen om de AIO-aanvulling betaalbaar te blijven stellen na het verstrijken van de toegestane verblijfsduur. De SVB leidt uit de jurisprudentie af (bijvoorbeeld CRvB 19 februari 2008) dat hiervan alleen sprake is in geval van een acute noodsituatie die niet aan de betrokkene is toe te rekenen en de behoeftige omstandigheden waarin hij verkeert niet op een andere manier te verhelpen zijn dan door het verlenen van de AIO-aanvulling. Van een acute noodsituatie is bijvoorbeeld sprake als een situatie levensbedreigend van aard is of als die blijvend ernstig psychisch of lichamelijk letsel of invaliditeit tot gevolg kan hebben (zie CRvB 1 december 2009). De SVB leidt voorts uit de jurisprudentie af dat het op de weg van de betrokkene ligt om aan te tonen dat hij niet tijdig naar Nederland kon terugkeren (zie CRvB 1 februari 2005).

Indien een alleenstaande rechthebbende niet tijdig uit het buitenland terugkeert of als gehuwde rechthebbenden op dezelfde datum de toegestane duur van het verblijf in het buitenland overschrijden en geen sprake is van dringende redenen, dan trekt de SVB het recht op AIO-aanvulling in met ingang van het moment waarop de toegestane verblijfsduur in het buitenland is overschreden. Tevens beoordeelt de SVB of de AIO-aanvulling die ten gevolge van de intrekking onverschuldigd is betaald, moet worden teruggevorderd.

Indien een AIO-aanvulling is verleend voor gehuwden, een van beide echtgenoten langer dan toegestaan in het buitenland verblijft en voor deze echtgenoot geen recht meer op AIO-aanvulling bestaat, dan behoudt de andere echtgenoot recht op AIO-aanvulling. Na het verstrijken van de wettelijke vakantieduur wordt het recht op AIO-aanvulling ten behoeve van de te lang in het buitenland verblijvende echtgenoot beëindigd of ingetrokken met ingang van de dag waarop de toegestane verblijfsduur in het buitenland is overschreden. Tevens beoordeelt de SVB of de AIO-aanvulling die ten

gevolge van de intrekking onverschuldigd is betaald, moet worden teruggevorderd. De AIO-aanvulling van de echtgenoot die recht op een AIO-aanvulling behoudt, wordt herzien naar de norm voor een alleenstaande.

Op een hernieuwde aanvraag om AIO-aanvulling van een persoon die na een te lang verblijf terugkeert, past de SVB het beleid in SB1307 over ingangsdatum bij aanvraag AIO-aanvulling mutatis mutandis toe.

Jurisprudentie
CRvB 22 maart 2011, ECLI:NL:CRVB:2011:BQ0142
CRvB 1 december 2009, ECLI:NL:CRVB:2009:BK6576
CRvB 1 februari 2005, ECLI:NL:CRVB:2005:AS4908
CRvB 19 februari 2008, ECLI:NL:CRVB:2008:BC5813

Inkomen en vermogen

SB1303 | Inkomen

Artikel 19, artikel 31 en artikel 32 Participatiewet

Uit artikel 19 Participatiewet volgt dat alleen recht op AIO-aanvulling bestaat als het in aanmerking te nemen inkomen van de alleenstaande of het gezin lager is dan de toepasselijke bijstandsnorm. Dit geldt ook als een van de echtgenoten geen recht op AIO-aanvulling heeft. Op grond van artikel 32, derde en vierde lid Participatiewet moet de SVB bij de vaststelling van de AIO-aanvulling rekening houden met de middelen van de echtgenoot die geen recht op AIO-aanvulling heeft. Een speciale situatie doet zich voor bij de toeslag op het ouderdomspensioen van een rechthebbende op AIO-aanvulling met een echtgenoot die wegens tijdelijk verblijf of wonen in het buitenland geen recht op AIO-aanvulling heeft. Hoewel de SVB de toeslag aan deze rechthebbende toekent en over het algemeen ook aan hem betaalt, behoort de toeslag ingevolge artikel 31, tweede lid, onder a Participatiewet niet tot zijn middelen. De SVB rekent deze toeslag op grond van jurisprudentie van de CRvB (CRvB 16 augustus 2011) toe aan de middelen van de niet-rechthebbende echtgenoot.

De Participatiewet bevat geen regels over het vaststellen van inkomsten uit eigen bedrijf of zelfstandig beroep van een AIO-gerechtigde die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt. Deze inkomsten zijn veelal pas na afloop van het boekjaar bekend. De SVB hanteert hierbij het volgende beleid. Totdat de inkomsten definitief zijn vastgesteld, stelt de SVB de AIO-aanvulling van betrokkene vast aan de hand van een fictief inkomen. Dit fictief inkomen is gelijk aan het gemiddelde inkomen per maand gedurende de twee boekjaren die direct aan het desbetreffende jaar voorafgaan en waarover de Belastingdienst het inkomen heeft vastgesteld. De SVB stelt de AIO-aanvulling definitief vast na afloop van een boekjaar. Voor de berekening van het inkomen van een zelfstandige gaat de SVB uit van de netto winst minus de verschuldigde inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen.

Jurisprudentie
CRvB 16 augustus 2011, RSV 2011/313, «USZ» 2011/268, ECLI:NL:CRVB:2011:BR5726

SB1304 | Vermogen

Artikel 31, tweede lid, onder m en artikel 34, eerste en tweede lid Participatiewet

Het recht op AIO-aanvulling is mede afhankelijk van het vermogen van de alleenstaande of het gezin. Als dit vermogen een bepaalde grens te boven gaat, bestaat geen recht op AIO-aanvulling. Op grond van artikel 34, eerste lid, onder a, Participatiewet is het vermogen bij aanvang van de AIO-aanvulling gelijk aan de waarde van de bezittingen waarover de alleenstaande of het gezin beschikken of redelijkerwijs kunnen beschikken, verminderd met de aanwezige schulden. Indien de schulden de waarde van de bezittingen overtreffen, stelt de SVB het vermogen vast op nihil. Dit volgt uit de jurisprudentie (CRvB 23 december 2008 en 14 september 2010).

De middelen die betrokkene ontvangt in de periode waarover een AIO-aanvulling is toegekend, behoren op grond van artikel 34, eerste lid, onder b, Participatiewet eveneens tot het vermogen, tenzij deze middelen inkomsten vormen als bedoeld in de artikelen 32 en 33 Participatiewet. De SVB brengt schulden die ontstaan tijdens de verlening van de AIO-aanvulling niet in mindering op het vermogen (CRvB 23 december 2008). Uit de wetsgeschiedenis bij artikel 34 Participatiewet blijkt dat de SVB hetzelfde moet handelen indien betrokkene tijdens de verlening van de AIO-aanvulling zijn vermogen aanspreekt voor uitgaven.

Als de verlening van een AIO-aanvulling minder dan dertig dagen wordt onderbroken, bijvoorbeeld door een te lang verblijf in het buitenland, stelt de SVB het vermogen vast alsof geen onderbreking heeft plaatsgevonden. Bij een onderbreking van ten minste dertig dagen stelt de SVB het vermogen bij hervatting van de AIO-aanvulling vast alsof het een eerste aanvraag betreft (CRvB 29 april 2008).

Onder bezittingen verstaat de SVB geld en op geld waardeerbare goederen.

GELD

Voorbeelden van geld zijn: contant geld, geld op een betaalrekening, spaargeld, deposito's, aandelen, obligaties en de afkoopwaarde van een koopsom of levensverzekeringspolis.

Bij de vaststelling van het vermogen hanteert de SVB het beleid dat zij een deel van het positief saldo op een betaalrekening buiten aanmerking laat zodat betrokkene nog lopende uitgaven kan doen. De SVB laat een bedrag ter hoogte van de van toepassing zijnde bijstandsnorm vrij.

Bij overlijden keert een uitvaartverzekering in natura of in geld uit. De SVB laat de waarde in natura alsmede het in geld uitgekeerde bedrag volledig buiten aanmerking. Wanneer een uitvaartverzekering ontbreekt, laat de SVB een door betrokkene voor zijn begrafenis of crematie gereserveerd bedrag vrij indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Het gereserveerde bedrag staat op een aparte rekening.
- Het gestorte bedrag is niet hoger dan € 5.000,-.
- Het bedrag is tussentijds niet opvraagbaar.

Op grond van artikel 31, tweede lid, onder m, Participatiewet en artikel 34, tweede lid, onder e, Participatiewet behoren vergoedingen voor immateriële schade niet tot de middelen van betrokkene, voor zover deze vergoedingen naar het oordeel van de SVB uit een oogpunt van bijstandsverlening verantwoord zijn. De SVB hanteert het beleid

om een derde deel van de schadevergoeding buiten aanmerking te laten, met een maximum van € 45.000,-.

GOEDEREN

Bezittingen in natura die naar hun aard en waarde algemeen gebruikelijk zijn, of die noodzakelijk zijn gelet op de omstandigheden van betrokkene en zijn gezin, merkt de SVB op grond van artikel 34, tweede lid, onder a, Participatiewet niet aan als vermogen. Te denken valt aan de inboedel van betrokkene. Bij een waarde van de inboedel groter dan € 85.000,- verricht de SVB nader onderzoek naar het bezit van goederen die ? gelet op hun waarde ? niet als algemeen gebruikelijk zijn aan te merken.

De SVB hanteert het beleid dat een auto met een waarde tot € 4.500,- naar zijn aard en waarde algemeen gebruikelijk is. Voor auto's met een waarde van meer dan € 4.500,- geldt een vrijlating van € 4.500,-. Beschikt betrokkene over meer dan één auto dan wordt de waarde van de tweede en volgende auto geheel als vermogen in aanmerking genomen.

Voor de vaststelling van de waarde gaat de SVB in beginsel uit van de verkoopwaarde volgens de ANWB/Bovag koerslijst die geldt op het moment dat de SVB het vermogen vaststelt. In het geval de SVB beschikt over gegevens waaruit blijkt dat de waarde in de koerslijst niet bruikbaar is, gaat zij uit van de daadwerkelijke waarde van de auto. Indien de auto vanwege zijn leeftijd niet voorkomt in de koerslijst, neemt de SVB aan dat de waarde nihil is, tenzij het een oldtimer betreft. In dat geval stelt de SVB de waarde op een andere wijze vast.

Motoren, boten, caravans, campers en tuinhuisjes acht de SVB vanwege hun aard niet algemeen gebruikelijk. Beschikt betrokkene niet over een auto dan merkt de SVB een motor aan als noodzakelijk. In dat geval is het hierboven weergegeven beleid ten aanzien van vermogen in de vorm van een auto van overeenkomstige toepassing.

Jurisprudentie
CRvB 29 april 2008, «USZ» 2008/204, ECLI:NL:CRVB:2008:BD0961
CRvB 23 december 2008, RSV 2009/76, ECLI:NL:CRVB:2008:BH0415
CRvB 14 september 2010, «USZ» 2010/330, ECLI:NL:CRVB:2010:BN7955

SB1305 | Krediethypotheek en pandrecht

artikel 34, eerste lid, onderdeel a en tweede lid, onderdeel d, artikel 48, derde lid, artikel 50 Participatiewet

De SVB kan een AIO-aanvulling in de vorm van een geldlening verlenen aan een eigenaar van een woning wanneer hij de woning zelf bewoont en sprake is van een overwaarde van de woning die het vrij te laten vermogen als bedoeld in artikel 34, tweede lid, onderdeel d Participatiewet te boven gaat. Het bedrag van de overwaarde is gelijk aan de waarde van de woning minus de daarop rustende schuld. De SVB hanteert bij het verlenen van een AIO-aanvulling in de vorm van een geldlening het volgende beleid.

De SVB neemt ter bepaling van de waarde van een woning de jaarlijks vastgestelde WOZ-waarde over. Deze wijze van vaststellen is in de jurisprudentie aanvaard (CRvB 6 april 1999). Indien voor een woning geen WOZ-waarde is vastgesteld, laat de SVB zich

adviseren door een gecertificeerd taxateur die in overleg met de belanghebbende wordt aangewezen.

Aan de verlening van een AIO-aanvulling in de vorm van een geldlening verbindt de SVB de verplichting dat een recht van hypotheek of pand wordt gevestigd als zekerheid voor de nakoming van de rente- en aflossingsverplichtingen. De SVB verplicht hiertoe niet indien de overwaarde van de woning minus het vrij te laten vermogen als bedoeld in artikel 34, tweede lid, onderdeel d Participatiewet minder bedraagt dan € 5000,-.

De SVB vestigt een pandrecht door middel van een onderhandse akte die wordt geregistreerd bij de Belastingdienst. De kosten die zijn verbonden aan taxatie, het vestigen van een hypotheek of pandrecht komen voor rekening van de belanghebbende, maar op verzoek kan de SVB deze kosten voorfinancieren.

In geval van beëindiging van de AIO-aanvulling moet de betrokkene de geldlening binnen een periode van tien jaar terugbetalen. Indien het inkomen van de betrokkene hierdoor op enig moment minder bedraagt dan de toepasselijke bijstandsnorm, dan verlengt de SVB deze periode zodat de betrokkene ten minste beschikt over een inkomen ter hoogte van de toepasselijke bijstandsnorm. Indien de betrokkene de geldlening geheel of gedeeltelijk met zijn vermogen kan aflossen, geldt hiervoor geen aflossingsduur van tien jaar. De betrokkene moet in dat geval zijn vermogen zo snel mogelijk aanwenden om de geldlening af te lossen.

De SVB brengt na beëindiging van de AIO-aanvulling geen rente in rekening bij de betrokkene. Indien naar het oordeel van de SVB de betrokkene de geldlening verwijtbaar niet aflost, eist de SVB het restant van de geldlening direct op en is, in geval van niet tijdige betaling, over dit restant wel wettelijke rente verschuldigd.

Jurisprudentie
CRvB 6 april 1999, ECLI:NL:CRVB:1999:ZB8216

SB1059 | Remigratiewet

artikel 2b en artikel 6a, eerste lid Remigratiewet

Uit artikel 2b, eerste lid, onderdeel f, artikel 2b, tweede lid en artikel 6a Remigratiewet volgt dat een remigrant of zijn partner geen recht hebben op remigratievoorzieningen als de remigrant of zijn partner zich onttrekt aan de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel. In SB1276 over voortvluchtigen is uitgewerkt wat de SVB verstaat onder onttrekken als bedoeld in artikel 8c AOW en de artikelen 32e en 32f Anw. De SVB past dit beleid overeenkomstig toe in het kader van de Remigratiewet.

De SVB verstaat onder een schriftelijk bewijs als bedoeld in artikel 2b, eerste lid, onderdeel g Remigratiewet een door de bevoegde autoriteiten van het bestemmingsland afgegeven document waaruit blijkt dat het de remigrant en zijn meeremigrerende partner en kinderen is toegestaan gedurende ten minste een jaar na het vertrek uit Nederland onafgebroken in het bestemmingsland te verblijven.

Van remigratie door beide echtgenoten als bedoeld in artikel 2b,derde lid is naar het oordeel van de SVB sprake als beide echtgenoten binnen de termijn van zes maanden na dagtekening van de toekenningsbeschikking als bedoeld in artikel 4, vijfde lid Remigratiewet, dan wel in geval van verlenging van die termijn binnen uiterlijk twaalf

maanden na dagtekening van die beschikking zijn geremigreerd (zie SB1081 over bijzonderheden met betrekking tot de Remigratiewet).

TAS 2014

SB1063 | **Werknemers**

artikel 3, onder a, artikel 10, onder a TAS 2014

De Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers 2014 (TAS 2014) heeft tot doel een uitkering te verstrekken aan personen die lijden aan de door asbest veroorzaakte ziekte maligne mesothelioom of asbestose en die in verband met die ziekte (nog) geen civielrechtelijke vergoeding van hun voormalige werkgever kunnen krijgen.

Op grond van de TAS 2014 heeft recht op een voorschot de persoon bij wie de ziekte maligne mesothelioom of asbestose is vastgesteld en die aannemelijk heeft gemaakt dat deze ziekte is veroorzaakt door blootstelling aan asbest tijdens het verrichten van arbeid als werknemer. De regeling hanteert de term voorschot. Juridisch gezien is van een voorschot geen sprake aangezien het besluit over de verlening van een voorschot geen voorlopige maar een definitieve vaststelling van het recht op uitkering betreft.

Het voorschot is bedoeld als een tegemoetkoming die voor zover mogelijk bij leven van de werknemer tot uitbetaling komt. De SVB baseert zich daarom bij de beoordeling van de vraag of de ziekte asbestose is vastgesteld, op het oordeel van het Nederlands Asbestose Panel (NAP) zoals bedoeld in artikel 4.2 van het Protocol diagnostiek asbestose. Voor de vraag of de ziekte maligne mesothelioom is vastgesteld, gaat de SVB uit van het voorlopig verslag van het Nederlands Mesotheliomenpanel (NMP) zoals bedoeld in artikel 3.2 van het Protocol diagnostiek maligne mesothelioom. Deze protocollen zijn als bijlagen gepubliceerd bij de TAS 2014.

De SVB legt het voorschrift dat de blootstelling aan asbest moet hebben plaatsgevonden tijdens het verrichten van arbeid als werknemer zo uit, dat sprake moet zijn geweest van loondienst tijdens de blootstelling aan asbest.

De SVB acht in ieder geval een oorzakelijk verband aanwezig tussen de ziekte maligne mesothelioom en blootstelling aan asbest tijdens het verrichten van arbeid als werknemer als:

- de betrokkene ten minste zes maanden werkzaam is geweest in de primaire of secundaire asbestindustrie, of
- de betrokkene ten minste zes maanden werkzaam is geweest in een functie of beroep voorkomend op de beroepenlijst die deel uitmaakt van het advies van de Gezondheidsraad aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 15 april 1998 en op basis van zijn stellige verklaring aannemelijk is dat hij tijdens dit dienstverband aan asbest is blootgesteld.

In andere situaties stelt het Instituut asbestslachtoffers (IAS) vast of in het individuele geval sprake is geweest van een relevante blootstelling aan asbest tijdens het verrichten van arbeid voordat de SVB een voorschot toekent. De aanvrager kan een dergelijke blootstelling aantonen door aanvullende informatie te verstrekken over door hem verrichte taken en werkzaamheden, alsmede het gebruik van asbesthoudende materialen en de toepassing daarvan.

De SVB laat zich bij de uitvoering van de TAS 2014 adviseren door het IAS. De SVB acht zich aan de adviezen van het IAS gebonden voor zover deze tot stand zijn gekomen overeenkomstig de hiervoor weergegeven beleidsregels. Adviezen die afwijken van deze beleidsregels leiden slechts tot toekenning van een voorschot indien het IAS voldoende motiveert waarom in het individuele geval van de beleidsregels moet worden afgeweken.

SB1064 | Huisgenoten

artikel 7, artikel 8 en artikel 9 TAS

De bepalingen van de TAS 2014 over het recht op voorschot bij de ziekte maligne mesothelioom zijn van overeenkomstige toepassing op huisgenoten van werknemers. Dit betekent dat de voor werknemers geldende eisen en beleidsregels in SB1063 over het voorschot bij de ziekte maligne mesothelioom ook van toepassing zijn op huisgenoten.

Een huisgenoot komt slechts in aanmerking voor een voorschot als ten tijde van de asbestblootstelling sprake is geweest van een duurzaam hoofdverblijf met de werknemer. De SVB hanteert het uitgangspunt dat van gezamenlijk hoofdverblijf in ieder geval sprake is geweest indien de huisgenoot ten tijde van de asbestblootstelling:

- met de werknemer gehuwd was, of
- het eigen of aangehuwde kind van de werknemer en minderjarig was.

Aan het criterium van duurzaamheid wordt voldaan als het gezamenlijk hoofdverblijf minimaal zes maanden heeft geduurd. Dit blijkt uit de toelichting op de TAS 2014. In geval het gezamenlijk hoofdverblijf minder dan zes maanden heeft geduurd, merkt de SVB dit hoofdverblijf toch als duurzaam aan, indien vaststaat dat een relevante asbestblootstelling heeft plaatsgevonden en de perioden van gezamenlijk verblijf en asbestblootstelling elkaar geheel overlappen.

TNS

SB1306 | Verblijfsduur

artikel 2, onder i, artikel 9, tweede lid TNS

De Regeling tegemoetkoming niet-loongerelateerde slachtoffers van mesothelioom en asbestose (TNS) heeft tot doel een tegemoetkoming te verstrekken aan personen die lijden aan de door asbest veroorzaakte ziekte asbestose of maligne mesothelioom waarbij de blootstelling aan asbest niet heeft plaatsgevonden als gevolg van arbeid in loondienst.

Om voor een tegemoetkoming op grond van de TNS in aanmerking te komen, moet een persoon gedurende een zodanige aaneengesloten periode woonplaats in Nederland hebben gehad dat aannemelijk is dat de blootstelling aan asbest in Nederland heeft plaatsgevonden. Op grond van artikel 2, onder i TNS bedraagt deze aaneengesloten periode ten minste tien jaar, gelegen in het tijdvak tussen tien en zestig jaar voorafgaand aan het tijdstip van indiening van de aanvraag om een tegemoetkoming.

De SVB is op grond van artikel 9, tweede lid TNS bevoegd af te wijken van de aaneengeslotenheid van de periode van tien jaar wonen in Nederland, indien de SVB van oordeel is dat het belang van de TNS daartoe noodzaakt. In dat kader hanteert de SVB het volgende beleid. Aan de voorwaarde bedoeld in artikel 2, onder i TNS is eveneens voldaan indien een persoon in de referteperiode van vijftig jaar ten minste

vijftien jaar in Nederland heeft gewoond, waarvan ten minste twee maal een aaneengesloten periode van vijf jaar.

Aanvraag en herziening

SB1065 | Toekenning op aanvraag

artikel 14, eerste lid AOW en artikel 33, eerste lid Anw en artikel 14, leden 1 en 2 AKW, artikel 43, eerste lid jo, artikel 47b Participatiewet, artikel 13 OBR, artikel 14, leden 1 en 2 TAS 2014, artikel 5, leden 1 en 2 TNS

Om voor een AOW-pensioen, een Anw-uitkering, kinderbijslag, een AIO-aanvulling, een overbruggingsuitkering, een remigratie-uitkering, een voorschot op grond van de TAS 2014 dan wel een tegemoetkoming op grond van de TNS in aanmerking te komen moet een aanvraag worden ingediend bij de SVB.

De SVB bevordert aanvragen om AOW-pensioen voor in Nederland wonende personen die de pensioengerechtigde leeftijd als bedoeld in artikel 7a AOW bereiken. Deze personen ontvangen vijf maanden voordat zij de pensioengerechtigde leeftijd bereiken, een brief van de SVB waarin zij worden gewezen op de mogelijkheid om elektronisch een aanvraag in te dienen. Zie ook SB3195 over indiening en gegevensverstrekking.

De SVB bevordert aanvragen om een overbruggingsuitkering zoveel mogelijk op basis van inkomensgegevens uit de polisadministratie en vermogensgegevens van de Belastingdienst.

Personen aan wie de SVB een onvolledig AOW-pensioen heeft toegekend, ontvangen twee maanden voor de ingangsdatum van het AOW-pensioen een brief van de SVB waarin ze worden gewezen op de mogelijkheid om een AIO-aanvulling aan te vragen.

Indien een in Nederland wonende persoon overlijdt, wijst de SVB de achterblijvende huwelijkspartner of geregistreerde partner in een brief op de mogelijkheid om een nabestaandenuitkering aan te vragen.

Indien een AOW-gerechtigde overlijdt en de langstlevende (huwelijks-)partner buiten Nederland woont, bevordert de SVB dat de achterblijvende partner een aanvraag om een Anw-uitkering indient, als uit de gegevens blijkt dat hierop mogelijk recht bestaat. Eveneens bevordert de SVB een aanvraag om wezenuitkering indien bij het overlijden van een AOW- of Anw-gerechtigde uit de dossiergegevens van betrokkene blijkt dat mogelijk een recht op wezenuitkering bestaat.

De SVB bevordert aanvragen om kinderbijslag voor in Nederland wonende personen die nog geen kinderbijslag ontvangen, als zij na de geboorte van een kind binnen dertig dagen aangifte doen bij de burgerlijke stand. Als al recht op kinderbijslag bestaat, bevordert de SVB bij de geboorte van volgende kinderen geen aanvraag. De toekenning van kinderbijslag vindt dan automatisch plaats op basis van gegevensuitwisseling tussen de BRP en de SVB. Zie SB1067 over toekenning zonder aanvraag.

Bij aangiftes vanaf dertig dagen na de geboorte van een kind en in alle overige situaties, berust de verantwoordelijkheid voor het indienen van een aanvraag bij de betrokkene.

De SVB is met het Instituut Asbestslachtoffers overeengekomen dat dit instituut een aanvraag voor een voorschot op grond van de TAS 2014 en een tegemoetkoming op grond van de TNS zal bevorderen indien het in het desbetreffende geval een positief advies kan verstrekken over het recht op een voorschot of een tegemoetkoming.

SB1066 | Postume aanvraag

artikel 14, eerste lid AOW, artikel 33, eerste lid Anw en artikel 14, eerste lid AKW

Indien een pensioen- of uitkeringsgerechtigde bij leven geen aanvraag om uitkering heeft ingediend, kunnen diens erfgenamen na zijn overlijden alsnog een aanvraag indienen. Dit is een zogenaamde postume aanvraag. De aanvraag kan ook worden ingediend door een executeur die van rechtswege gemachtigde is van de erfgenamen. Een postume aanvraag in geval van gemoedsbezwaren wordt niet gehonoreerd (zie SB1042 over overlijdensuitkering). Gelet op de aard van de uitkering wordt een postume aanvraag om AIO-aanvulling evenmin gehonoreerd.

SB1068 | Toekenning van voorschotten

artikel 4:95 Awb

De SVB is op grond van artikel 4:95 Awb bevoegd om een voorschot te verlenen. Ten aanzien van de verlening van voorschotten hanteert de SVB het volgende beleid.

Een voorschot kan worden verleend indien het onderzoek naar de voor het recht op uitkering relevante gegevens nog niet is afgerond en:

- de SVB binnen de wettelijke termijn niet definitief kan beslissen op de aanvraag, of
- de SVB weliswaar binnen de wettelijke termijn zal kunnen beslissen, maar van betrokkene gezien zijn financiële situatie niet gevergd kan worden dat hij een definitieve beslissing afwacht. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een persoon te laat zijn aanvraag om ouderdomspensioen heeft ingediend of een nabestaande geen overige inkomsten heeft.

Tot verlening van een voorschot kan in deze situaties worden overgegaan voor zover redelijkerwijs geen twijfel hoeft te bestaan aan het recht op uitkering. Per individueel geval wordt bepaald of bij wijze van voorschot een uitkering wordt verstrekt, en zo ja, of dit een volledige dan wel een gedeeltelijke uitkering zal zijn. Het voorschot wordt dan berekend aan de hand van de reeds beschikbare gegevens waarbij wordt uitgegaan van de juistheid van gedocumenteerde opgaven van betrokkenen, tenzij er contra-indicaties zijn om van die juistheid uit te gaan. Met name bij de AOW zal veelal bij wijze van voorschot een gedeeltelijk ouderdomspensioen worden verstrekt dat is gebaseerd op door de aanvrager gedocumenteerde en/of reeds door de SVB geverifieerde tijdvakken van verzekering.

De beslissing een voorschot te verlenen wordt aan de betrokkene door middel van een beschikking in de zin van artikel 1:3 Awb bekendgemaakt. Als definitief op het recht om uitkering kan worden beslist, wordt de voorschotbeslissing met terugwerkende kracht herzien in een definitieve beslissing. Indien het voorschot te laag is vastgesteld, vindt nabetaling plaats na de definitieve toekenning. Indien de toekenning van het voorschot ten onrechte of tot een te hoog bedrag heeft plaatsgevonden, vindt verrekening of terugvordering plaats.

Remigratievoorzieningen worden bij wege van voorschot verstrekt met ingang van de eerste dag van de maand na die waarin de aanvrager heeft aangegeven, te zullen remigreren. Het voorschot wordt omgezet in een definitieve toekenning zodra de SVB bericht van de BRP heeft ontvangen dat de aanvrager uit Nederland is vertrokken.

In alle gevallen geldt ingevolge de Awb als voorwaarde dat de aanvraag volledig en juist is (zie SB3196 over aanvulling van de aanvraag).

Jurisprudentie
CRvB 19 juli 1989, RSV 1990/91

SB1067 | Toekenning zonder aanvraag

artikel 14, tweede lid AOW, artikel 14, leden 1 en 2 AKW

In enkele situaties kent de SVB een uitkering toe zonder dat daarvoor een aanvraag is gedaan. Het gaat om de ambtshalve toekenning van een AOW-pensioen en de automatische toekenning van kinderbijslag voor het tweede kind en volgende kinderen.

De SVB gebruikt de bevoegdheid om een pensioen ambtshalve toe te kennen bij personen die in het buitenland wonen. De SVB gaat daartoe over indien zij al een uitkeringsrelatie heeft met de betrokkene of zijn partner. Dit betekent dat de SVB een AOW-pensioen ambtshalve toekent aan de volgende personen:

?de jongere partner van de pensioengerechtigde, mits de pensioengerechtigde voor die partner een toeslag ontvangt;

?de Anw-gerechtigde;

?gerechtigden op een remigratie-uitkeringen partners van gerechtigden op een remigratie-uitkering.

Bij de geboorte van het eerste kind bevordert de SVB de aanvraag om kinderbijslag, zie SB1065 over toekenning op aanvraag. Bij de geboorte van volgende kinderen kent de SVB automatisch kinderbijslag toe als na de geboorte van het kind binnen dertig dagen aangifte is gedaan bij de burgerlijke stand in Nederland. De toekenning van kinderbijslag vindt dan plaats op basis van gegevensuitwisseling tussen de basisregistratie personen (BRP) en de SVB. Eventuele fouten in deze gegevensuitwisseling die tot gevolg hebben dat de SVB de kinderbijslag niet of niet tijdig toekent, komen voor risico en rekening van de SVB. In deze gevallen kent de SVB de kinderbijslag toe met een terugwerkende kracht van maximaal vijf jaar; dit is conform het beleid beschreven in SB1076 over terugkomen van een rechtens onaantastbaar besluit ten voordele van de belanghebbende wegens een fout van de SVB. Deze termijn wordt berekend vanaf het moment waarop de SVB de fout in de gegevensuitwisseling heeft geconstateerd, dan wel de betrokkene een verzoek om herziening heeft ingediend.

Bij aangiftes vanaf dertig dagen na de geboorte en in alle overige situaties, berust de verantwoordelijkheid voor het indienen van een aanvraag bij de betrokkene.

SB1069 | Ingangsdatum uitkering

artikel 16 AOW, artikel 14, leden 2 en 3, artikel 26, vierde lid en artikel 33, vierde lid Anw en artikel 14, derde lid AKW, artikel 7, leden 1, 2 en 3 Remigratiebesluit

Het recht op ouderdomspensioen krachtens de AOW gaat in op de dag waarop aan de voorwaarden voor het recht op ouderdomspensioen is voldaan (artikel 16, eerste lid AOW). Het recht op een uitkering krachtens de Anw gaat in op de eerste dag van de maand, waarin aan de voorwaarden voor het recht op uitkering is voldaan, (artikel 26, vierde lid Anw) dan wel op de eerste dag van de maand van het overlijden van verzekerde (artikel 14, tweede lid Anw).Voor de vaststelling van de concrete inhoud van een recht is de situatie op de dag waarop de aanspraakgevende gebeurtenis zich voordoet, beslissend en niet die op de eerste dag van de maand (zie ter bevestiging van dit uitgangspunt CRvB 14 september 1976).

Ingevolge de artikelen 16, tweede lid AOW en 33, vierde lid Anw wordt het recht op de desbetreffende uitkering niet vastgesteld over perioden gelegen voor één jaar voorafgaand aan de dag van ontvangst van de aanvraag. Op grond van artikel 14, derde lid van de AKW kan het recht op kinderbijslag eveneens niet worden vastgesteld over perioden gelegen voor één jaar voorafgaand aan de eerste dag van het kalenderkwartaal waarin de aanvraag om kinderbijslag werd ingediend. Voor aanvragen om dubbele kinderbijslag voor thuiswonende kinderen die intensieve zorg nodig hebben, geldt een andere termijn. Zie hiervoor SB1283 over recht op dubbele kinderbijslag voor thuiswonende kinderen die intensieve zorg nodig hebben.

Ingevolge de Remigratiewet vindt toekenning van een uitkering in beginsel plaats zonder terugwerkende kracht.

De SVB kan van de hiervoor weergegeven hoofdregels in bijzondere gevallen afwijken (zie SB1070 over terugwerkende kracht van meer dan een jaar).

Indien de aanvrager aan de voorwaarden voor het recht op een AOW-pensioen, Anw-uitkering, of kinderbijslag voldoet en de aanvraag één jaar of meer na de maand respectievelijk het kwartaal waarin aan de voorwaarden voor het recht op uitkering wordt voldaan, is ingediend, verleent de SVB altijd een terugwerkende kracht van minimaal één jaar.

Bij een postume aanvraag om AOW-pensioen of Anw-uitkering is de terugwerkende kracht beperkt tot maximaal één jaar vanaf de eerste dag van de maand van aanvraag. Een verdergaande terugwerkende kracht is in deze gevallen niet aan de orde, omdat er geen hardheid aanwezig kan zijn bij degene die een postume aanvraag indient. De beoordeling van hardheid is strikt gebonden aan de omstandigheden van de gerechtigde zelf (zie ter bevestiging van dit uitgangspunt CRvB 21 februari 2008).

Het komt voor dat een uitkering is toegekend en de gerechtigde daarna deze uitkering niet wenst te ontvangen. De SVB stopt in die gevallen de betaling van de uitkering. Als de gerechtigde later alsnog verzoekt om betaling van de uitkering dan acht de SVB de voorschriften betreffende de ingangsdatum van de uitkering niet van toepassing. De reden hiervoor is dat er geen wettelijke basis is om het recht op uitkering op aanvraag in te trekken zodat de SVB op verzoek van een gerechtigde uitsluitend de betaling van een uitkering kan staken. De SVB geeft daarom bij een verzoek om hervatting van de uitkering toepassing aan het beleid betreffende de invordering van de uitkering (zie SB1089 over invordering van de uitkering).

Jurisprudentie

CRvB 21 februari 2008, ECLI:NL:CRVB:2008:BC5628, RSV 2008/172
CRvB 14 september 1976, RSV 1976/339

SB1070 | Terugwerkende kracht van meer dan een jaar

artikel 16, tweede lid AOW, artikel 33, vierde lid Anw

In bijzondere gevallen waarin de AOW- of Anw-aanvraag meer dan één jaar te laat wordt ingediend, is de SVB bevoegd deze uitkering met een terugwerkende kracht van meer dan één jaar toe te kennen. Als een aanvraag meer dan één jaar te laat is ingediend toetst de SVB eerst of er sprake is van een bijzonder geval. Alleen als dit het geval is, is de SVB bevoegd de uitkering met een terugwerkende kracht van meer dan één jaar toe te kennen. Van deze bevoegdheid maakt de SVB alleen gebruik als het van hardheid zou getuigen, de terugwerkende kracht tot één jaar te beperken. Dit beleid is in de jurisprudentie in algemene zin aanvaard (zie CRvB 1 juli 1998).

Jurisprudentie
CRvB 1 juli 1998, RSV 1998/275

SB1071 | Bijzonder geval

Volgens het beleid van de SVB is er sprake van een bijzonder geval:

- indien de belanghebbende door een niet aan hem toe te rekenen oorzaak niet in staat was tijdig een aanvraag in te dienen of te laten indienen;
- indien de belanghebbende onbekend was met zijn mogelijke recht op pensioen of uitkering én deze onbekendheid verschoonbaar was.

Dit beleid is in de jurisprudentie aanvaard (zie onder andere de uitspraken van de CRvB van 13 maart 1984, 30 januari 1991 en 29 april 1993).

Op grond van dit beleid wordt in elk voorkomend geval aan de hand van de individuele feiten en omstandigheden bezien of het geval als bijzonder kan worden aangemerkt. Beoordeeld wordt of het complex van omstandigheden in onderlinge samenhang een bijzonder geval oplevert.

De volgende - niet limitatief opgesomde - gevallen kunnen zich voordoen:

- De aanvraag is te laat ingediend omdat de aanvrager als gevolg van een geestelijke stoornis of een zware lichamelijke handicap niet in staat was tijdig een aanvraag in te dienen (zie bijvoorbeeld CRvB 6 oktober 1992). In deze situatie wordt echter geen bijzonder geval aangenomen indien van betrokkene redelijkerwijs gevergd mocht worden dat hij zich liet vertegenwoordigen.
- De te late aanvraag is een aantoonbaar gevolg van onjuiste en/of onvolledige voorlichting door een publiekrechtelijk orgaan en betrokkene had redelijkerwijs niet aan die voorlichting hoeven twijfelen (zie CRvB 14 juni 1960 en 10 mei 1989).
- De te late aanvraag is een gevolg van onbekendheid met rechten, welke voortvloeien uit verdragsbepalingen of uit bijzondere nationale bepalingen (CRvB 15 november 1995). Hoofdregel is, dat onbekendheid met de wet of een internationale regeling niet zonder meer leidt tot het aannemen van een bijzonder geval, tenzij blijkt van een bijkomende omstandigheid op grond waarvan betrokkene niet op de hoogte kon zijn van zijn wettelijke rechten (zie hiervoor bijvoorbeeld CRvB 27 september 1983).

Het uitgangspunt hierbij is dat iedereen weet dat hij als hij de pensioengerechtigde leeftijd als bedoeld in artikel 7a AOW bereikt of als zijn echtgenoot overlijdt, waarschijnlijk een pensioen- of uitkeringsrecht geldend kan maken. Gebeurt dit in Nederland, dan zullen uitvoeringsorganen wijzen op eventuele rechten in andere lidstaten van de EU of verdragslanden. Dient men in een ander land een aanvraag in, dan zullen de uitvoeringsorganen in dat land attenderen op het bestaan van eventuele rechten in Nederland. Dit laatste hoeft echter niet altijd het geval te zijn omdat:

- iemand na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd doorgaat met werken;
- een buitenlands pensioen kan ingaan vóór het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd;
- iemand in het buitenland geen recht heeft op een uitkering.

Deze concrete situaties kunnen volgens de jurisprudentie een bijkomende omstandigheid vormen, waardoor onbekendheid met rechten kan worden geëxcuseerd. Er kan dan sprake zijn van een bijzonder geval.

- De wetgever heeft nationale bepalingen niet tijdig in overeenstemming gebracht met internationale, rechtstreeks werkende bepalingen. De hoogste bevoegde rechter acht op een zeker moment strijdigheid met een dergelijke internationale bepaling aanwezig. Voorwaarde is dat de betrokkene naar aanleiding van zo'n omslag in jurisprudentie, die voldoende bekend is gemaakt, een aanvraag heeft ingediend. Indien niet binnen één jaar na de bekendmaking van de jurisprudentie een aanvraag wordt ingediend, is er geen sprake van een bijzonder geval, omdat algemeen bekend is geworden dat die aanspraken (kunnen) bestaan. Voor de termijn van één jaar is aansluiting gezocht bij de in de wet gehanteerde termijnen.

De SVB leidt voorts uit de jurisprudentie af dat de volgende situaties geen bijzonder geval opleveren:

- een fout van de belangenbehartiger van de betrokkene (CRvB 17 november 1965 en 25 mei 1966);
- onvoldoende activiteit van de betrokkene (CRvB 16 november 1966 en 27 september 1967);
- het niet-aangetekend verzenden van stukken door de betrokkene;
- onvoldoende oplettendheid van de betrokkene;
- enkele onbekendheid met de wettelijke bepalingen (CRvB 9 januari 1963 en 27 september 1983);
- een noodgedwongen verblijf in het buitenland;
- niet kunnen lezen en schrijven, terwijl men over voldoende hulp kan beschikken;
- niet op de hoogte zijn van gepubliceerde beleidswijzigingen en voldoende bekend geworden jurisprudentie vormt na verloop van een bepaalde termijn - in het algemeen een jaar - geen verschoonbare onbekendheid en derhalve geen bijzonder geval (CRvB 12 november 1993 en 29 april 1993).

Jurisprudentie

CRvB 29 april 1993, RSV 1994/11
CRvB 12 november 1993, AB 1994, 322
CRvB 15 november 1995, 94/2550 AWW, n.g.
CRvB 29 april 1993, RSV 1994/10
CRvB 30 januari 1991, RSV 1991/182
CRvB 14 juni 1960, RSV 1960/181

CRvB 9 januari 1963, RSV 1963/35
CRvB 17 november 1965, RSV 1965/166
CRvB 25 mei 1966, RSV 1966/82
CRvB 16 november 1966, RSV 1967/33
CRvB 27 september 1967, RSV 1968/15
CRvB 16 september 1975, RSV 1976/70
CRvB 27 september 1983, RSV 1983/240
CRvB 13 maart 1984, RSV 1984, 136
CRvB 10 mei 1989, RSV 1990/14

SB1072 | **Hardheid**

Wanneer er volgens de hierboven aangeduide criteria sprake is van een bijzonder geval, moet de SVB vervolgens beoordelen of zij gebruik zal maken van haar bevoegdheid om het pensioen of de uitkering met terugwerkende kracht van meer dan een jaar toe te kennen.

De SVB maakt gebruik van deze bevoegdheid wanneer het van hardheid zou getuigen, te volstaan met een terugwerkende kracht van één jaar. Het door de SVB ontwikkelde hardheidsbeleid, waarin gerelateerd wordt aan de inkomenspositie van de betrokkenen, is in bestendige jurisprudentie aanvaard (zie bijvoorbeeld de uitspraken van de CRvB van 30 januari 1991, 12 november 1993 en 26 mei 1994).

Volgens dit beleid is er sprake van hardheid indien een persoon schade heeft geleden als gevolg van het niet aanvragen van de uitkering waarop hij op grond van de desbetreffende aanspraakgevende gebeurtenis recht zou hebben gehad. Deze schade wordt geacht te zijn opgetreden indien zijn netto inkomen mede door het niet tijdig aanvragen van de desbetreffende uitkering, onder de voor hem geldende minimumnorm is gedaald in de periode welke is gelegen tussen de datum van de aanspraakgevende gebeurtenis en de datum die ligt één jaar voor de aanvraag.

Voor de bepaling van het netto-inkomen worden alle inkomensbestanddelen van de gerechtigde en zijn eventuele partner, zoals bijvoorbeeld inkomen uit arbeid, uitkeringen, bovenwettelijke pensioenen of inkomen uit vermogen, in aanmerking genomen. Op dit genoten inkomen kunnen eventueel bijzondere uitgaven in mindering worden gebracht welke verband houden met het verzekerde risico zoals bijvoorbeeld kosten van leningen die betrokkene heeft moeten maken om te kunnen voorzien in de behoeften waarvoor de desbetreffende uitkeringen zijn bedoeld. Als minimumnorm voor toepassing op de AOW gelden de op de desbetreffende situatie toepasselijke volledige netto uitkeringsbedragen zoals vervat in artikel 9 AOW. Indien het AOW-pensioen als minimumnorm wordt gehanteerd voor een aanvrager met een partner wordt de norm die voor de aanvrager geldt verhoogd met het desbetreffende normbedrag voor zijn partner.

Ten aanzien van de nabestaandenuitkering en de halfwezenuitkering krachtens de Anw geldt als minimumnorm het maximale netto bedrag aan nabestaandenuitkering als bedoeld in artikel 17 Anw, eventueel vermeerderd met de halfwezenuitkering als bedoeld in artikel 25 Anw (zoals dit artikel gold tot 1 juli 2013), voor zover hierop in de periode waarover de eventuele hardheid wordt beoordeeld, recht zou hebben bestaan.

De betrokkene dient de geleden schade aannemelijk te maken door overlegging van schriftelijke stukken.

Jurisprudentie
CRvB 28 november 2001, RSV 2002/28, «USZ» 2002/11
CRvB 26 mei 1994, RSV 1995/88
CRvB 30 januari 1991, RSV 1991/182
CRvB 25 september 1991, PS 1991/761
CRvB 12 november 1993, AB 1994, 322

SB1073 | Mate van terugwerkende kracht

De mate van terugwerkende kracht van het recht op het pensioen of de nabestaandenuitkering hangt af van de omvang van het schadebedrag. De SVB verleent zoveel terugwerkende kracht als nodig is om het vastgestelde schadebedrag te compenseren, met een maximum van vijf jaar gerekend vanaf het moment van de aanvraag. Bij het bepalen van deze termijn is aansluiting gezocht bij de verjaringstermijn voor rechtsvorderingen tot betaling van periodieke geldsommen (art. 3:308 BW).

Als schadebedrag merkt de SVB aan het verschil tussen de voor betrokkene geldende minimumnorm en zijn netto inkomen in de in aanmerking te nemen periode, met dien verstande dat het in aanmerking te nemen schadebedrag nooit hoger kan zijn dan het recht waarop betrokkene in de desbetreffende periode ten hoogste aanspraak had kunnen maken.

SB1283 | Ingangsdatum ouderdomspensioen bij bereiken 65-jarige leeftijd vóór 1 april 2012

artikel 7 (tekst op 31 maart 2012), artikel 16 (tekst op 31 maart 2012) AOW

Met ingang van 1 april 2012 bepaalt artikel 16, eerste lid AOW dat het ouderdomspensioen ingaat op de dag dat de pensioengerechtigde leeftijd wordt bereikt. Indien echter een belanghebbende op of na 1 april 2012 een aanvraag om ouderdomspensioen indient en de ingangsdatum van het pensioen vóór 1 april 2012 ligt, gaat het ouderdomspensioen in op de eerste dag van de maand waarin daarop recht bestaat.

SB1260 | Ingangsdatum dubbele kinderbijslag voor thuiswonende kinderen die intensieve zorg nodig hebben

artikel 14, derde lid AKW

Op grond van artikel 7a, eerste lid AKW bestaat recht op dubbele kinderbijslag voor thuiswonende kinderen die intensieve zorg nodig hebben. Artikel 14, derde lid AKW regelt dat het recht op dubbele kinderbijslag voor deze kinderen niet eerder kan ingaan dan de eerste dag van het kalenderkwartaal waarin de aanvraag wordt ingediend. Voor de vraag of een kind intensieve zorg nodig heeft, wint de SVB voor zowel kinderen die in Nederland wonen als die in het buitenland wonen advies in bij het CIZ. Dit advies ziet niet op kwartalen die liggen voor de datum waarop het is afgegeven. De SVB neemt echter aan dat het ook geldt voor de periode die ligt tussen de datum van de aanvraag en de datum van het advies.

Ingangsdatum AIO-aanvulling

SB1307 | Ingangsdatum bij aanvraag AIO-aanvulling

artikel 11, eerste lid en artikel 47a Participatiewet

Op grond van artikel 47a, eerste lid Participatiewet ontstaat het recht op een AIO-aanvulling op de dag waarop de pensioengerechtigde leeftijd wordt bereikt. De SVB kent een AIO-aanvulling toe vanaf de dag waarop het recht hierop is ontstaan, maar niet eerder dan de dag waarop de aanvrager zich heeft gemeld om een AIO-aanvulling aan te vragen. Van een melding is sprake als naam, adres en woonplaats bij de SVB zijn geregistreerd en de aanvrager in staat is gesteld zijn aanvraag in te dienen bij de SVB.

De aanvrager moet zijn aanvraag zo spoedig mogelijk indienen bij de SVB. De SVB hanteert als regel dat een aanvraag zo spoedig mogelijk is ingediend, als de aanvrager een ondertekend aanvraagformulier indient binnen twee weken nadat hij zich voor het eerst bij de SVB heeft gemeld om een AIO-aanvulling aan te vragen. Voldoet een aanvrager hier niet aan en valt hem dit te verwijten, dan kent de SVB de AIO-aanvulling toe vanaf de dag dat de schriftelijke aanvraag is ingediend.

Op grond van jurisprudentie kan de SVB de AIO-aanvulling met terugwerkende kracht toekennen indien sprake is van bijzondere omstandigheden. De SVB leidt uit jurisprudentie af dat hiervan in ieder geval sprake is als:

- de aanvrager door een niet aan hem toe te rekenen oorzaak niet in staat was tijdig een aanvraag in te dienen of te laten indienen;
- de te late aanvraag een aantoonbaar gevolg is van onjuiste en/of onvolledige voorlichting door een publiekrechtelijk orgaan en de aanvrager redelijkerwijs niet aan die voorlichting had hoeven twijfelen (zie CRvB 14 juni 1960 en 10 mei 1989).

De SVB baseert dit op de volgende ? niet limitatief opgesomde ? voorbeelden uit de jurisprudentie:

- De aanvrager die een aanvraag indient is door de gemeente op onjuiste wijze of onvoldoende voorgelicht (CRvB 22 april 2008 en Rechtbank Amsterdam 9 juli 2008).
- De aanvrager was absoluut en voortdurend buiten staat zich te melden en zelf dan wel met behulp van derden een aanvraag in te dienen (CRvB 7 februari 2006 en CRvB 6 juni 2006).
- De aanvrager aan wie een verblijfsvergunning met terugwerkende kracht is toegekend en wiens recht op uitkering in het verleden vanwege het ontbreken van een verblijfsvergunning is afgewezen of ingetrokken. Hierbij moet de aanvrager aannemelijk maken dat hij niet in de noodzakelijke kosten van het bestaan heeft kunnen voorzien over de periode vanaf de ingangsdatum van de verblijfsvergunning tot aan de datum waarop de aanvraag is ingediend of de melding heeft plaatsgevonden (CRvB 24 mei 2011).

Als sprake is van bijzondere omstandigheden verleent de SVB de AIO-aanvulling met terugwerkende kracht als ten behoeve van de noodzakelijke kosten van bestaan schulden zijn aangegaan waaraan daadwerkelijk terugbetalingsverplichtingen zijn verbonden. De mate van terugwerkende kracht hangt af van de omvang van de terugbetalingsverplichting die bestaat op het moment van aanvraag. De SVB verleent zoveel terugwerkende kracht als nodig is om de vastgestelde terugbetalingsverplichting te compenseren, met een maximum van vijf jaar gerekend vanaf het moment van de aanvraag. Bij het bepalen van deze termijn is aansluiting gezocht bij de verjaringstermijn voor rechtsvorderingen tot betaling van periodieke geldsommen (artikel 3:308 BW). In geval de SVB gelijktijdig met de AIO-aanvulling ook AOW-pensioen met

terugwerkende kracht toekent, stelt de SVB de terugbetalingsverplichting vast op het bedrag dat resteert na aftrek van de nabetaling van het AOW-pensioen.

Uit de jurisprudentie leidt de SVB verder af dat in de volgende ? niet limitatief opgesomde ? situaties geen sprake is van bijzondere omstandigheden om de AIO-aanvulling met terugwerkende kracht te verlenen:

- De enkele omstandigheid dat aanvrager in de periode vóór de aanvraag niet beschikte over middelen om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien (CRvB 7 november 2000 en CRvB 20 augustus 2002).
- Het feit dat een eerder verstrekte uitkering wordt teruggevorderd (CRvB 25 maart 2003).
- Het enkele feit dat de gevraagde gegevens in een later stadium alsnog zijn verstrekt, in een geval waarin het niet verstrekken van gevraagde gegevens heeft geleid tot intrekking van de uitkering en waarin aanvrager een nieuwe aanvraag indient (CRvB 19 juli 2005).

Jurisprudentie
CRvB 24 mei 2011, ECLI:NL:CRVB:2011:BQ8120; JWWB 2011, 151
Rechtbank Amsterdam 9 juli 2008, ECLI:NL:RBAMS:2008:BF1057; JWWB 2008, 275
CRvB 22 april 2008, ECLI:NL:CRVB:2008:BD0411; RSV 2008, 154
CRvB 6 juni 2006, ECLI:NL:CRVB:2006:AX8855
CRvB 14 juni 1960, RSV 1960/181
CRvB 10 mei 1989, RSV 1990/14
CRvB 7 november 2000, nr. 99/322 NABW, ECLI:NL:CRVB:2000:2
CRvB 20 augustus 2002, nr. 00/535 NABW, ECLI:NL:CRVB:2002:6
CRvB 25 maart 2003, ECLI:NL:CRVB:2003:AF7522; USZ 2003, 162
CRvB 19 juli 2005, ECLI:NL:CRVB:2005:AT9979
CRvB 7 februari 2006, ECLI:NL:CRVB:2006:AV1413

SB1308 | Ingangsdatum inrichtingsnorm

artikel 23 Participatiewet

Artikel 23 Participatiewet bepaalt dat voor personen die zijn opgenomen in een inrichting aparte normbedragen gelden, de zogenaamde ?inrichtingsnorm? of ?zak- en kleedgeldnorm?. Onder inrichting wordt verstaan: een instelling die zich richt op verpleging of verzorging van hulpbehoevenden die daar verblijven, of een instelling die slaapgelegenheid biedt en waarbij de mogelijkheid van hulpverlening of begeleiding gedurende meer dan de helft van ieder etmaal aanwezig is. Uit jurisprudentie volgt dat een (algemeen) ziekenhuis ook een inrichting is in de zin van de Participatiewet (CRvB 18 februari 2003).

De SVB past de inrichtingsnorm toe vanaf de dag waarop de opname drie maanden onafgebroken heeft geduurd.

Jurisprudentie
CRvB 18 februari 2003, ECLI:NL:CRVB:2003:AF5534

SB1284 | Ingangsdatum overbruggingsuitkering

artikel 15, leden 1 en 2 OBR

Het recht op overbruggingsuitkering krachtens de OBR gaat in op de dag waarop een rechthebbende de leeftijd van 65 jaar bereikt, maar niet eerder dan de dag waarop een uitkering op grond van een regeling als bedoeld in artikel 5 OBR eindigt of wordt verlaagd (artikel 15, eerste lid OBR).

Het recht op overbruggingsuitkering kan echter niet eerder ingaan dan de dag waarop de aanvraag werd ingediend. De SVB kan hiervan op grond van artikel 15, tweede lid OBR in bijzondere gevallen afwijken (zie SB1285 over terugwerkende kracht van maximaal een jaar).

SB1285 | Terugwerkende kracht van maximaal een jaar

artikel 15, tweede lid OBR

In bijzondere gevallen waarin de aanvraag om overbruggingsuitkering wordt ingediend nadat het recht op overbruggingsuitkering is ontstaan, is de SVB bevoegd deze uitkering met terugwerkende kracht toe te kennen. Als een aanvraag te laat is ingediend, toetst de SVB of sprake is van een bijzonder geval. Het beleid in SB1071 over bijzonder geval is daarbij van overeenkomstige toepassing. Het beleid in SB1072 over hardheid is echter niet van overeenkomstige toepassing, omdat de SVB er - gelet op de voorwaarden voor het recht op overbruggingsuitkering - van uitgaat dat aan het vereiste van hardheid is voldaan.

In deze bijzondere gevallen kent de SVB een overbruggingsuitkering toe met een terugwerkende kracht van maximaal een jaar gerekend van het moment van de aanvraag.

Het voorgaande is niet van toepassing in geval van een postume aanvraag om overbruggingsuitkering. Bij een dergelijke aanvraag kan geen sprake zijn van hardheid, omdat de beoordeling daarvan strikt gebonden is aan de omstandigheden van de gerechtigde zelf (zie ter bevestiging van dit uitgangspunt CRvB 21 februari 2008).

Jurisprudentie

CRvB 21 februari 2008, ECLI:NL:CRVB:2008:BC5628, RSV 2008/172

SB1074 | Ingangsdatum remigratie-uitkering

Het recht op een periodieke remigratie-uitkering en op een eventuele tegemoetkoming in de kosten van een ziektekostenverzekering, gaat in op de dag nadat de remigrant naar het bestemmingsland is vertrokken. Is de remigrant al vertrokken voordat de SVB een beschikking op zijn aanvraag neemt, dan gaat de uitkering in op de eerste dag van de maand na die waarin de beschikking wordt genomen. Wanneer deze laatste regel leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard kan de SVB de regel buiten toepassing laten of hiervan afwijken ten gunste van de remigrant. De SVB acht een onbillijkheid van overwegende aard aanwezig als de remigrant om redenen van klemmende aard de beschikking niet in Nederland heeft kunnen afwachten. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de situatie waarin een remigrant de beslissing niet heeft kunnen afwachten:

- wegens ernstige ziekte van een in het bestemmingsland verblijvend gezinslid; of
- wegens het aanvangen van een studie in het bestemmingsland, mits in redelijkheid niet gevergd kan worden dat de studie later wordt aangevangen; of
- wegens zwaarwegende zakelijke belangen in het land van bestemming.

Ingeval de SVB een onbillijkheid van overwegende aard aanwezig acht, geeft de SVB toepassing aan haar bevoegdheid om de remigratievoorzieningen met terugwerkende

kracht toe te kennen indien het van hardheid zou getuigen om de voorzieningen niet met terugwerkende kracht te doen ingaan. Bij de beoordeling of sprake is van hardheid en de vaststelling van de mate van terugwerkende kracht wordt het beleid vervat in SB1072 over hardheid en SB1073 over mate van terugwerkende kracht mutatis mutandis toegepast.

Jurisprudentie
CRvB 28 november 2001, RSV 2002/28, «USZ» 2002/11, ECLI:NL:CRVB:2001:AD7130

Herziening en intrekking

Herziening ten voordele van de gerechtigde

SB1075 | **Verhoging wegens wijziging van de omstandigheden**
artikel 17, leden 1 en 3 AOW, artikel 19 en 67, zesde lid Anw, artikel 14 AKW en artikel 16 OBR

Het ouderdomspensioen, de Anw-uitkering en de overbruggingsuitkering moeten worden verhoogd als de belanghebbende door een wijziging van de omstandigheden voor een hoger pensioen of een hogere uitkering in aanmerking komt.

De herziening van het ouderdomspensioen of de Anw-uitkering door een wijziging van de omstandigheden die leidt tot een verhoging, gaat in op de eerste dag van de maand waarin de wijziging heeft plaatsgevonden (artikel 17, derde lid AOW en artikel 19 Anw). De SVB wijkt van deze hoofdregel af als de herziening van het ouderdomspensioen het gevolg is van de inkoop van niet verzekerde tijdvakken door de pensioengerechtigde of zijn echtgenoot. De SVB herziet het ouderdomspensioen in dat geval op het moment dat de verschuldigde premie volledig is voldaan. Zij verhoogt het ouderdomspensioen met terugwerkende kracht tot de eerste dag van de maand waarin de aanvraag om inkoop is gedaan, mits de premie binnen de door de SVB gestelde termijn is betaald.

De AKW kent geen expliciete bepaling over de herziening van kinderbijslag wegens een wijziging van omstandigheden die een verhoging van de kinderbijslag tot gevolg heeft. Ondanks dat feit wordt de SVB geacht om ook tot herziening van reeds vastgestelde kinderbijslagrechten over te gaan indien zich een wijziging in de omstandigheden heeft voorgedaan. De herziening geldt in dat geval met ingang van het kwartaal waarin op de peildatum de gewijzigde omstandigheden van kracht zijn.

De Participatiewet bevat geen bepalingen ten aanzien van de herziening van de AIO-aanvulling die leidt tot een verhoging van de AIO-aanvulling. De SVB leidt uit de artikelen 11, 19 en 45, eerste lid Participatiewet in samenhang bezien af dat het recht op AIO-aanvulling ook in dat geval moet worden herzien. De SVB past in dat geval het beleid toe in SB1309 over verhoging AIO-aanvulling wegens wijziging van de omstandigheden.

Wijzigingen van omstandigheden die plaatsvinden na het vertrek van de remigrant kunnen binnen de systematiek van de Remigratiewet niet leiden tot verhoging van de aan een persoon toegekende remigratievoorzieningen.

Als de wijziging van de omstandigheden die leidt tot een verhoging van het AOW-pensioen, meer dan een jaar na de maand waarin deze heeft plaatsgevonden aan de SVB

wordt gemeld, wordt het pensioen - behoudens in bijzondere gevallen waarin sprake is van hardheid - met een terugwerkende kracht van een jaar verhoogd.

Voor de Anw geldt deze wettelijke beperking van de terugwerkende kracht niet. Doet zich een wijziging van omstandigheden voor die leidt tot een verhoging van de Anw-uitkering dan verhoogt de SVB de Anw-uitkering met ingang van de eerste dag van de maand waarin de wijziging van omstandigheden heeft plaatsgevonden (zie de artikelen 19 en 67, zesde lid Anw).

Voor de verhoging van kinderbijslag met terugwerkende kracht zoekt de SVB aansluiting bij artikel 14, derde lid AKW. Dit betekent dat de SVB de kinderbijslag met een terugwerkende kracht van een jaar verhoogt.

Wat het ouderdomspensioen betreft is de SVB op grond van artikel 17, derde lid AOW in bijzondere gevallen bevoegd meer dan één jaar terugwerkende kracht aan de verhoging te verlenen. De vraag of er sprake is van een bijzonder geval wordt beoordeeld aan de hand van de criteria, vermeld in SB1071 over bijzonder geval. In bijzondere gevallen maakt de SVB gebruik van haar bevoegdheid als het van hardheid zou getuigen de terugwerkende kracht van de verhoging tot een jaar te beperken. Of sprake is van hardheid wordt beoordeeld aan de hand van de regels vermeld in SB1072 over hardheid. De mate van terugwerkende kracht wordt beoordeeld aan de hand van de regels vermeld in SB1073 over de mate van terugwerkende kracht.

Ten aanzien van de Anw, die geen beperking van de terugwerkende kracht van een verhoging kent, komt dit beleid niet aan de orde.

De herziening van de overbruggingsuitkering door een wijziging van de omstandigheden die leidt tot een verhoging, gaat in op de eerste dag van de maand waarin de wijziging heeft plaatsgevonden (artikel 16, tweede lid OBR), met dien verstande dat de verhoging - behoudens bijzondere gevallen - niet verder terug kan gaan dan de dag waarop de aanvraag om de overbruggingsuitkering werd ingediend.

Als de wijziging van de omstandigheden die leidt tot een verhoging van de overbruggingsuitkering meer dan een jaar na de maand waarin deze heeft plaatsgevonden aan de SVB wordt gemeld, verhoogt de SVB de uitkering met terugwerkende kracht tot de dag waarop de aanvraag werd ingediend, met een maximum van een jaar. Indien sprake is van een bijzonder geval verhoogt de SVB de overbruggingsuitkering met volledige terugwerkende kracht. De vraag of er sprake is van een bijzonder geval beoordeelt de SVB aan de hand van de criteria vermeld in SB1071 over bijzonder geval.

SB1076 | Terugkomen van een rechtens onaantastbaar besluit ten voordele van de belanghebbende

artikel 4:6 Awb

Soms is er geen sprake van een wijziging van omstandigheden, maar is het toekenningsbesluit onjuist. Uit artikel 4:6 Awb en de jurisprudentie van de CRvB volgt dat de SVB in die gevallen in beginsel bevoegd is een verzoek om herziening zonder nader onderzoek af te wijzen onder verwijzing naar het eerdere besluit tenzij van die bevoegdheid in redelijkheid geen gebruik kan worden gemaakt (zie CRvB 6 november 2003). Ten aanzien van deze bevoegdheid hanteert de SVB als beleid dat zij zich in redelijkheid gehouden acht terug te komen van een rechtens onaantastbaar besluit indien dit besluit onmiskenbaar onjuist moet worden geacht.

Artikel 17, derde lid AOW, artikel 19 Anw en artikel 16 OBR zien niet op deze situatie. Ook de AKW kent geen bepaling die in deze situatie voorziet. Ten aanzien van de vraag met welke terugwerkende kracht zal worden teruggekomen op een eerder besluit hanteert de SVB daarom het hierna volgende beleid. Dit beleid is niet van toepassing op een besluit over de AIO-aanvulling. Zie voor gevallen waarin de SVB terugkomt op een rechtens onaantastbaar besluit over de AIO-aanvulling SB1310 over terugkomen van een rechtens onaantastbaar besluit in het voordeel van de belanghebbende.

De onjuistheid van een besluit kan het gevolg zijn van:

- een fout van de SVB;
- overige omstandigheden, zoals een fout van de belanghebbende of een derde.

Voorts kan een besluit op enig moment onjuist worden geacht als gevolg van een wijziging van het beleid van de SVB.

Van een onjuist besluit als gevolg van een fout van de SVB is sprake als de SVB op basis van de gegevens die ten tijde van de toekenning beschikbaar waren of die bij een normaal onderzoek van de SVB beschikbaar zouden zijn geweest, de uitkering correct had kunnen vaststellen aan de hand van de toen geldende wetgeving en beleidsregels, en de belanghebbende alle relevante informatie tijdig heeft verstrekt. De SVB verhoogt de uitkering in dergelijke gevallen ambtshalve of op verzoek met volledige terugwerkende kracht, echter tot een maximum van vijf jaar. Deze termijn wordt berekend vanaf het moment waarop de SVB haar fout heeft geconstateerd, dan wel de betrokkene een verzoek om herziening heeft ingediend.

Als een rechtens onaantastbaar geworden besluit bij nader inzien voor onjuist wordt gehouden als gevolg van een wijziging in het beleid van de SVB ten gunste van de belanghebbende, gelden de volgende aan de jurisprudentie van de CRvB ontleende regels (zie onder meer CRvB 24 september 1987, CRvB 18 december 1997 en CRvB 21 maart 2001). In beginsel beslist de SVB per categorie van gevallen of reeds vastgestelde uitkeringen moeten worden herzien en zo ja, met welke terugwerkende kracht. Daarbij hanteert de SVB in het algemeen de volgende uitgangspunten. In beginsel moeten personen zelf een verzoek indienen voor herziening op basis van nieuw beleid. Als het nieuwe beleid is gebaseerd op één rechterlijke uitspraak zal de SVB de beleidswijziging in het algemeen laten ingaan op de datum van die uitspraak. Andere beleidswijzigingen zullen in het algemeen ingaan op de datum waarop de SVB tot beleidswijziging beslist of op een andere, apart vastgestelde datum. Herziening van rechtens onaantastbaar geworden besluiten zal plaatsvinden met een terugwerkende kracht van ten hoogste één jaar vanaf het moment waarop de belanghebbende om herziening heeft gevraagd, tot uiterlijk de ingangsdatum van het nieuwe beleid. In dit verband neemt de SVB aan dat van een rechtens onaantastbaar besluit sprake is als hiertegen op de ingangsdatum van het nieuwe beleid geen rechtsmiddelen meer openstaan. In bijzondere gevallen waarin het van hardheid zou getuigen om de terugwerkende kracht tot een jaar te beperken, herziet de SVB de uitkering met een langer terugwerkende kracht tot ten hoogste de ingangsdatum van het nieuwe beleid of de datum van de rechterlijke uitspraak. De beleidsregels die zijn beschreven in SB1070 over terugwerkende kracht van meer dan een jaar zijn daarbij van overeenkomstige toepassing.

In overige gevallen wordt de uitkering met analoge toepassing van artikel 17, derde lid AOW, artikel 33, vierde lid Anw, artikel 14, derde lid AKW verhoogd met een

terugwerkende kracht van een jaar. Artikel 16, tweede lid OBR verklaart artikel 17, derde lid AOW van overeenkomstige toepassing. De SVB verhoogt de overbruggingsuitkering in dat geval daarom eveneens met een terugwerkende kracht van een jaar. Hoewel de Remigratiewet geen bepaling bevat die zich in dit kader voor analoge toepassing leent, hanteert de SVB ook voor de toepassing van deze wet een termijn van een jaar. Deze termijn wordt berekend vanaf het moment waarop een verzoek om herziening is gedaan. Voor de AOW en de Anw geldt het volgende. Als volgens de regels beschreven in SB1070 over terugwerkende kracht van meer dan een jaar sprake is van een bijzonder geval waarin het van hardheid zou getuigen om de terugwerkende kracht tot een jaar te beperken, dan komt de SVB met volledig terugwerkende kracht terug van haar besluit, echter met een maximum van vijf jaar. In het kader van de OBR hanteert de SVB het volgende beleid. Als volgens de regels beschreven in SB1285 over terugwerkende kracht van maximaal een jaar sprake is van een bijzonder geval dan komt de SVB met volledige terugwerkende kracht terug van haar besluit.

Er kunnen bijzondere situaties voorkomen waarin de belanghebbende ondanks herhaald verzoek van de SVB de controlevoorschriften op grond van artikel 15, eerste lid AOW, artikel 36, eerste lid Anw, artikel 16, eerste lid AKW of artikel 8g Remigratiewet of de mededelingsverplichting op grond van artikel 49 AOW, artikel 35 Anw, artikel 15 AKW, artikel 25 OBR of artikel 5aRemigratiewet niet of niet behoorlijk is nagekomen, als gevolg waarvan de SVB niet meer kon vaststellen of er nog recht op uitkering bestond. In die gevallen heeft de SVB na schorsing van de betaling de uitkering ingetrokken. Voldoet de belanghebbende nadat de intrekkingsbeslissing rechtens onaantastbaar is geworden alsnog aan de verplichting, dan kan komen vast te staan dat hij zijn recht op uitkering steeds heeft behouden. De SVB komt dan terug van het intrekkingsbesluit (zie hiervoor verder SB1100 over niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB).

Jurisprudentie
CRvB 24 december 2003, RSV 2004/90
CRvB 6 november 2003, «JB» 2004/29, ECLI:NL:CRVB:2003:AN7838
CRvB 24 september 1987, AB 1988/149
CRvB 15 januari 1992, RSV 1992/315
CRvB 29 april 1993, RSV 1994/9
CRvB 18 december 1997, AB 1998, 124
CRvB 21 maart 2001, RSV 2001/151, ECLI:NL:CRVB:2001:AB1691

Herziening of intrekking ten nadele van de belanghebbende

SB1077 | **Verlaging of intrekking ex nunc wegens wijziging van de omstandigheden**

artikel 17, vierde lid AOW en artikel 17, zesde lid AOW jo. Regeling nadere regels inzake intrekking en herziening van het ouderdomspensioen, artikel 16, tweede lid Anw en artikel 19, tweede lid Anw, artikel 16, tweede lid OBR, artikel 12, leden 1, 2 en 6 Remigratiewet en artikel 10 Remigratiebesluit

Artikel 17, vierde lid AOW, artikel 16, tweede lid Anw en artikel 19, tweede lid Anw bepalen dat een verlaging of beëindiging van de uitkering die voortvloeit uit een wijziging van de omstandigheden, ingaat op de eerste dag van de maand volgende op die waarin de wijziging van de omstandigheden heeft plaatsgevonden. Artikel 16, tweede lid OBR verklaart artikel 17, tweede tot en met het zevende lid AOW en de daarop

berustende bepalingen van overeenkomstige toepassing. Om die reden geldt het hiernavolgende het beleid in het kader van de AOW eveneens voor de OBR.

Indien de beëindiging van een nabestaandenuitkering uitsluitend het gevolg is van de toegenomen arbeidsgeschiktheid van de nabestaande wijkt de SVB af van het bepaalde in artikel 16, tweede lid Anw (zie hiervoor SB1287 over beëindiging nabestaandenuitkering wegens toegenomen arbeidsgeschiktheid). In geval van wijziging van het inkomen herziet de SVB de uitkering evenwel met ingang van de eerste dag van de maand waarin die wijziging zich voordoet, ongeacht of de uitkering moet worden verhoogd of verlaagd. Dit is bepaald in artikel 1a van de Regeling nadere regels inzake intrekking en herziening van het ouderdomspensioen en in artikel 19, eerste lid Anw.

De Participatiewet kent geen expliciete bepaling over de herziening of intrekking van de AIO-aanvulling wegens wijziging van de omstandigheden. Uit artikel 45, eerste lid Participatiewet vloeit echter voort dat de SVB tot verlaging van een al vastgestelde AIO-aanvulling moet overgaan indien zich een wijziging in de omstandigheden voordoet die tot een lagere uitkering leidt.

In geval van wijziging van het inkomen herziet de SVB de AIO-aanvulling met ingang van de eerste dag van de maand waarin die wijziging zich voordoet, tenzij de betrokkene door de wijziging van het inkomen ten minste gedurende dertig dagen geen recht meer heeft op een AIO-aanvulling. In het laatste geval geeft de SVB toepassing aan artikel 45, derde lid Participatiewet en trekt de AIO-aanvulling in met ingang van de dag waarop de wijziging van het inkomen zich voordoet.

In geval van een wijziging in de leefsituatie hanteert de SVB het beleid dat het recht op AIO-aanvulling met ingang van dezelfde dag als het ouderdomspensioen wordt herzien. Als een wijziging in de leefsituatie ertoe leidt dat geen recht meer bestaat op AIO-aanvulling, beëindigt de SVB het recht op AIO-aanvulling, zo nodig in afwijking van artikel 45, derde lid Participatiewet, met ingang van de eerste dag van de maand volgend op die waarin de wijziging plaatsvond.

Uit artikel 6 Remigratiewet en artikel 10 Remigratiebesluit volgt dat de verlaging of intrekking van voorzieningen ingevolge de Remigratiewet als regel ingaat op de eerste dag van de maand volgende op die waarin de wijziging van omstandigheden heeft plaatsgevonden. De AKW kent geen expliciete bepalingen inzake de herziening van kinderbijslag wegens wijziging van de omstandigheden. Ondanks dat feit wordt de SVB geacht ook tot verlaging van reeds vastgestelde kinderbijslagrechten over te gaan indien zich een wijziging in de omstandigheden heeft voorgedaan die hiertoe noopt. De herziening geldt in dat geval met ingang van het kwartaal waarin op de peildatum de gewijzigde omstandigheden van kracht waren.

In zeer uitzonderlijke situaties kan het voorkomen dat het rechtszekerheids- of vertrouwensbeginsel zich verzet tegen een herziening of intrekking met ingang van de maand of het kwartaal na die waarin de wijziging plaatsvond. In dergelijke situaties kan de SVB - afhankelijk van de omstandigheden van het individuele geval - geheel van herziening of intrekking afzien, of een afbouwregeling toepassen.

Indien de SVB een afbouwregeling toepast, verlaagt zij de uitkering stapsgewijs gedurende maximaal een jaar. Van een afbouwregeling kan uitsluitend sprake zijn als ten minste wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- de SVB heeft onjuiste of onvolledige inlichtingen verstrekt, dan wel nagelaten noodzakelijke inlichtingen te verstrekken, waardoor betrokkene intrekking of verlaging van de uitkering niet behoefde te verwachten;
- betrokkene was niet op andere wijze op de hoogte van de noodzaak tot intrekking of verlaging van de uitkering, terwijl deze hem ook niet redelijkerwijs duidelijk behoefde te zijn;
- door herziening of intrekking vindt een ingrijpend verlies aan inkomen plaats.

SB1078 | Verlaging of intrekking met terugwerkende kracht wegens wijziging van de omstandigheden

artikel 17a AOW, artikel 34 Anw, artikel 14a AKW, artikel 16, tweede lid OBR, artikel 6c Remigratiewet

Het kan voorkomen dat een verlaging of intrekking van een uitkering wegens wijziging van de omstandigheden niet tijdig plaatsvindt omdat de SVB niet tijdig van de wijziging op de hoogte was of omdat zij een wijziging waarvan zij wel tijdig op de hoogte was niet heeft verwerkt. De SVB is dan op grond van artikel 17a, eerste lid AOW, artikel 34, eerste lid Anw, artikel 14a, eerste lid AKW, artikel 16, tweede lid OBR en artikel 6c, eerste lid Remigratiewet verplicht de toekenningsbeschikking te herzien of in te trekken. Op grond van artikel 54, derde lid, eerste volzin Participatiewet is de SVB eveneens verplicht om het besluit tot toekenning van een AIO-aanvulling te herzien of in te trekken indien de betrokkene de SVB niet of niet tijdig op de hoogte stelt van een wijziging van de omstandigheden. Indien de AIO-aanvulling anderszins ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend, is de SVB op grond van artikel 54, derde lid, tweede volzin Participatiewet bevoegd om de toekenningsbeschikking te herzien of in te trekken. De SVB maakt in beginsel gebruik van deze bevoegdheid.

De SVB kan geheel of gedeeltelijk afzien van herziening of intrekking indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn (artikel 17a, tweede lid AOW, artikel 34, tweede lid Anw, artikel 14a, tweede lid AKW, artikel 16, tweede lid OBR en artikel 6c, derde lid Remigratiewet). Bij de toepassing van artikel 54, derde lid, tweede volzin Participatiewet hanteert de SVB eveneens het beleid dat zij geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking afziet als sprake is van dringende redenen. De SVB matigt de terugwerkende kracht van de herziening of intrekking niet indien de toepassing van de zes-maanden-jurisprudentie gunstiger is voor de betrokkene. Zie SB1327 over zes-maanden-jurisprudentie.

Bij de beantwoording van de vraag of sprake is van dringende redenen spelen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur een rol, zoals het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel. De SVB hanteert in dit verband de volgende beleidsregels.

De SVB gaat niet tot herziening met volledig terugwerkende kracht over als de uitkeringsgerechtigde al zijn verplichtingen is nagekomen, en hij voorts niet heeft kunnen begrijpen dat de uitkering ten onrechte of tot een te hoog bedrag werd verleend. In een dergelijk geval herziet de SVB de uitkering in beginsel zonder terugwerkende kracht. Deze regel vloeit wat betreft remigratievoorzieningen direct voort uit artikel 6c, vierde lid Remigratiewet. Het kan voorkomen dat de uitkeringsgerechtigde hierdoor een niet te rechtvaardigen voordeel geniet. In die situatie beperkt de SVB de herziening tot het bedrag van het voordeel dat de betrokkene heeft genoten.

Is het niet tijdig herzien van de uitkering een gevolg van een fout van de SVB, maar heeft de betrokkene deze fout kunnen onderkennen, dan vindt herziening of intrekking in beginsel plaats met volledig terugwerkende kracht.

Bij de beantwoording van de vraag of de betrokkene heeft kunnen onderkennen dat hij te veel ontving hanteert de SVB de volgende stelregels:

- Bij de beoordeling of de betrokkene kon onderkennen dat hem ten onrechte of tot een te hoog bedrag uitkering werd verleend wordt het gestelde in SB1071 over bijzonder geval mutatis mutandis toegepast.
- De SVB pleegt bij toekenning van een uitkering aan de gerechtigde mede te delen welke feiten en omstandigheden hij spontaan aan de SVB moet melden. Als deze mededeling heeft plaatsgevonden gaat de SVB ervan uit dat het de betrokkene redelijkerwijs duidelijk kan zijn dat deze feiten en omstandigheden van invloed konden zijn op de uitkering.

SB1079 | Terugkomen van een rechtens onaantastbaar besluit ten nadele van de belanghebbende

artikel 17a AOW, artikel 34 Anw, artikel 14a AKW, artikel 16, tweede lid OBR en artikel 6c Remigratiewet

Het kan voorkomen dat de SVB een onjuist besluit heeft genomen als gevolg van door de betrokkene of een derde verstrekte onjuiste of onvolledige gegevens, dan wel omdat de SVB een fout heeft gemaakt bij het nemen van het besluit. In deze gevallen is de SVB op grond van artikel 17a, eerste lid AOW, artikel 34, eerste lid Anw, artikel 14a, eerste lid AKW, artikel 16, tweede lid OBR en artikel 6c, eerste lid Remigratiewet verplicht terug te komen van haar besluit, ook als deze rechtens onaantastbaar is geworden. De uitkering moet in beginsel worden verlaagd of ingetrokken met volledig terugwerkende kracht. Op grond van artikel 54, derde lid, eerste volzin Participatiewet is de SVB eveneens verplicht om het besluit tot toekenning van een AIO-aanvulling te herzien of in te trekken indien de betrokkene de SVB niet of niet tijdig op de hoogte heeft gesteld van een wijziging van de omstandigheden. Indien de AIO-aanvulling anderszins ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend, is de SVB op grond van artikel 54, derde lid, tweede volzin Participatiewet bevoegd om de toekenningsbeschikking te herzien of in te trekken. De SVB maakt in beginsel gebruik van deze bevoegdheid.

De SVB kan geheel of gedeeltelijk afzien van herziening of intrekking indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn (artikel 17a, tweede lid AOW, artikel 34, tweede lid Anw, artikel 14a, tweede lid AKW, artikel 16, tweede lid OBR en artikel 6c, derde lid Remigratiewet). Bij de toepassing van artikel 54, derde lid, tweede volzin Participatiewet hanteert de SVB eveneens het beleid dat zij geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking afziet als sprake is van dringende redenen. De SVB past hiervoor het beleid, beschreven in SB1078 over verlaging of intrekking met terugwerkende kracht wegens wijziging van de omstandigheden, mutatis mutandis toe.

In geval van wijziging in het beleid van de SVB bijvoorbeeld naar aanleiding van gewijzigde inzichten of nieuwe jurisprudentie, komt de SVB niet met terugwerkende kracht ten nadele van de belanghebbende terug van een rechtens onaantastbaar geworden besluit. Bestaande rechten worden gedurende een periode van een half tot een heel jaar na bekendmaking van het gewijzigde beleid ongemoeid gelaten.

SB1080 | Verlaging of intrekking bij onzekerheid over voortbestaan aanspraak wegens niet nakomen controlevoorschriften of mededelingsverplichting

artikel 17a AOW, artikel 34 Anw, artikel 14a AKW, artikel 16, tweede lid OBR en artikel 6c Remigratiewet

Artikelen 17a, eerste lid, onder c AOW, artikel 34, eerste lid, onder c Anw, artikel 14a, eerste lid, onder c AKW, artikel 16, tweede lid OBR en artikel 6c, eerste lid, onder c Remigratiewet bepalen dat de SVB een besluit tot toekenning van pensioen of uitkering herziet of intrekt, als het niet of niet behoorlijk nakomen van de controlevoorschriften of een mededelingsverplichting ertoe leidt dat niet kan worden vastgesteld of nog recht op uitkering bestaat. De wijze waarop de SVB deze bepaling toepast wordt beschreven in SB1100 over niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB.

De SVB kan geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking op grond van de genoemde bepalingen afzien als daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. Aangezien het hier gaat om gevallen waarin de SVB geen duidelijk beeld van de omstandigheden kan krijgen, en waarin het recht op (een deel van de) uitkering aan ernstige twijfel onderhevig is, zal deze bevoegdheid in de onderhavige gevallen zelden of nooit worden toegepast.

Herziening van een AIO-aanvulling in het voordeel van de belanghebbende

SB1309 | Verhoging AIO-aanvulling wegens wijziging van de omstandigheden

artikel 11, artikel 19, artikel 44, eerste lid, artikel 45, eerste en derde lid Participatiewet

De Participatiewet bevat geen bepalingen ten aanzien van de herziening van de AIO-aanvulling die leidt tot een verhoging van de AIO-aanvulling. De SVB leidt evenwel uit de artikelen 11, 19 en 45, eerste lid Participatiewet in samenhang bezien af dat het recht op AIO-aanvulling ook in dat geval moet worden herzien.

Daarnaast leidt de SVB uit artikel 44, eerste lid Participatiewet af, dat de wet geen ruimte biedt voor een verhoging van de AIO-aanvulling met terugwerkende kracht. De SVB verhoogt de AIO-aanvulling daarom vanaf het moment van melding door de belanghebbende. In de hierna volgende situaties wijkt de SVB van dit uitgangspunt af.

TIJDIG EN VERSCHOONBAAR TE LAAT VOLDOEN AAN DE MEDEDELINGSVERPLICHTING:

Bij een tijdige melding door de belanghebbende van een wijziging in de omstandigheden herziet de SVB de AIO-aanvulling met ingang van de dag waarop de wijziging zich heeft voorgedaan. Onder een tijdige melding verstaat de SVB: binnen vier weken nadat het van belang zijnde feit heeft plaatsgevonden of de relevante wijziging van omstandigheden is ingetreden.

Als een belanghebbende een wijziging in zijn omstandigheden niet binnen vier weken na de desbetreffende wijziging doorgeeft, verhoogt de SVB de AIO-aanvulling met ingang van de dag van melding. In geval van bijzondere omstandigheden die de te late melding verschoonbaar maken, verhoogt de SVB de AIO-aanvulling echter met terugwerkende kracht als ten behoeve van de noodzakelijke kosten van bestaan schulden zijn aangegaan waaraan daadwerkelijk terugbetalingsverplichtingen zijn verbonden. Bij het bepalen van de mate van terugwerkende kracht en de vraag of sprake is van bijzondere

omstandigheden, past de SVB het beleid in SB1307 over ingangsdatum bij aanvraag AIO-aanvulling overeenkomstig toe.

AANSLAG INKOMSTENBELASTING EN PREMIES VOLKSVERZEKERINGEN:

De SVB maakt gebruik van de bevoegdheid om de AIO-aanvulling met terugwerkende kracht te verhogen als de belanghebbende over het in aanmerking genomen bruto inkomen alsnog op aanslag inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen of inkomensafhankelijke bijdrage Zvw is verschuldigd. Als de belanghebbende een belastingschuld niet hoeft te voldoen, verhoogt de SVB de AIO-aanvulling niet met terugwerkende kracht. De SVB baseert dit beleid op de wetsgeschiedenis.

Het kan voorkomen dat een voorlopige teruggaaf te hoog was door onterecht ontvangen heffingskortingen en de SVB de bedragen van de voorlopige teruggaaf als inkomen in mindering heeft gebracht op de AIO-aanvulling. Uit paragraaf 8.2 van de Rekenregels en handleiding loonheffingen over bijstandsuitkeringen 2015 van de Belastingdienst volgt dat de SVB in dat geval de aanslag moet voldoen. De SVB geeft hieraan invulling door de AIO-aanvulling met terugwerkende kracht te verhogen tot het bedrag van de aanslag. De SVB acht zich niet gehouden deze aanslag te voldoen als zij de bedragen van de voorlopige teruggaaf niet eerder in aanmerking heeft genomen voor de hoogte van de AIO-aanvulling.

WIJZIGING IN DE LEEFSITUATIE:

Bij een wijziging in de leefsituatie hanteert de SVB het beleid dat het recht op AIO-aanvulling met ingang van dezelfde dag als het ouderdomspensioen wordt herzien. Dit betekent dat de SVB het recht op AIO-aanvulling, zo nodig in afwijking van artikel 45, derde lid Participatiewet, verhoogt met ingang van de eerste dag van de maand waarin de wijziging plaatsvond als de belanghebbende een dergelijke wijziging tijdig meldt. In geval de belanghebbende een wijziging in zijn leefsituatie niet tijdig meldt, verhoogt de SVB het recht op AIO-aanvulling, zo nodig in afwijking van artikel 45, derde lid Participatiewet, met ingang van de eerste dag van de maand waarin de melding plaatsvond.

SB1310 | Terugkomen van een rechtens onaantastbaar besluit in het voordeel van de belanghebbende

artikel 4:6 Awb

Soms is er geen sprake van een wijziging van omstandigheden, maar bestaat twijfel over de juistheid van een besluit. Uit artikel 4:6 Awb en de jurisprudentie van de CRvB (CRvB 6 november 2003) volgt dat de SVB in dat geval bevoegd is een verzoek om herziening van dat besluit zonder nader onderzoek af te wijzen, tenzij van die bevoegdheid in redelijkheid geen gebruik kan worden gemaakt. De SVB hanteert in dit kader bij de uitvoering van de AOW als beleid dat zij zich in redelijkheid gehouden acht terug te komen van een rechtens onaantastbaar besluit indien dit besluit onmiskenbaar onjuist moet worden geacht (Zie SB1076 over terugkomen van een rechtens onaantastbaar besluit ten voordele van de belanghebbende). Dit uitgangspunt past de SVB ook toe in het kader van de uitvoering van de Participatiewet.

Als de SVB terugkomt van een eerder besluit stelt zij met toepassing van het volgende beleid vast of zij terugwerkende kracht geeft aan het nieuwe besluit.

Een besluit kan onjuist zijn als gevolg van:

- een fout van de SVB;
- een wijziging in het beleid van de SVB;
- een fout van de belanghebbende.

Van een onjuist besluit als gevolg van een fout van de SVB is sprake als de SVB op basis van de gegevens die ten tijde van de toekenning beschikbaar waren of die bij een normaal onderzoek van de SVB beschikbaar zouden zijn geweest, de AIO-aanvulling correct had kunnen vaststellen aan de hand van de toen geldende wetgeving en beleidsregels, en de belanghebbende alle relevante informatie tijdig heeft verstrekt. De SVB verhoogt de AIO-aanvulling in dergelijke gevallen ambtshalve of op verzoek. Het beleid inzake de mate van terugwerkende kracht bij een toekenning op een eerste aanvraag in SB1307 over ingangsdatum bij aanvraag AIO-aanvulling is daarbij van overeenkomstige toepassing. Tevens past de SVB dat beleid naar analogie toe als de belanghebbende aantoonbaar heeft ingeteerd op zijn vrij te laten vermogen. De SVB verhoogt de AIO-aanvulling met ingang van het moment waarop zij haar fout heeft geconstateerd als niet blijkt dat de belanghebbende schulden is aangegaan of op zijn vrij te laten vermogen heeft ingeteerd.

Als een rechtens onaantastbaar geworden besluit bij nader inzien voor onjuist wordt gehouden als gevolg van een wijziging in het beleid van de SVB ten gunste van de belanghebbende geldt het in de vorige alinea geformuleerde beleid eveneens, met dien verstande dat de SVB de AIO-aanvulling niet herziet over perioden gelegen voor de datum van inwerkingtreding van het gewijzigde beleid. Betreft de wijziging van het beleid evenwel de invulling van een discretionaire bevoegdheid dan verhoogt de SVB de AIO-aanvulling vanaf het moment dat de belanghebbende om herziening verzoekt dan wel vanaf de datum die de SVB heeft bepaald voor de desbetreffende beleidswijziging.

Is het onjuiste besluit het gevolg van een fout van de belanghebbende dan past de SVB het beleid toe over tijdig en verschoonbaar te laat voldoen aan de mededelingsverplichting in SB1309 over verhoging AIO-aanvulling wegens wijziging van de omstandigheden.

Jurisprudentie
CRvB 6 november 2003, ECLI:NL:CRVB:2003:AN7838

SB1286 | Herziening of intrekking van een ouderdomspensioen wegens schuldige nalatigheid

artikel 17a AOW

Het kan voorkomen dat de SVB een belanghebbende schuldig nalatig verklaart nadat de belanghebbende de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt. De SVB is dan op grond van artikel 17a, eerste lid AOW verplicht de toekenningsbeschikking te herzien of in te trekken. Dat is ook het geval indien zij tijdig op de hoogte was van de schuldige nalatigheid maar deze wijziging niet heeft verwerkt.

Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn, kan de SVB op grond van artikel 17a, tweede lid AOW besluiten geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking af te zien. Bij de beantwoording van de vraag of sprake is van dringende redenen spelen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur een rol, zoals het vertrouwensbeginsel en

het rechtszekerheidsbeginsel. Deze kunnen er eveneens toe nopen dat de SVB geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking afziet. De SVB hanteert in dit verband het volgende beleid.

De SVB gaat niet tot herziening met volledig terugwerkende kracht over als de pensioengerechtigde niet heeft kunnen onderkennen dat hij de op aanslag verschuldigde premie volksverzekeringen niet of niet volledig heeft betaald waardoor het ouderdomspensioen ten onrechte of tot een te hoog bedrag werd verleend. In dat geval herziet de SVB het ouderdomspensioen in beginsel zonder terugwerkende kracht.

Bij de beantwoording van de vraag of de pensioengerechtigde heeft kunnen onderkennen dat hij te veel ouderdomspensioen ontving, hanteert de SVB de volgende stelregels:

- De SVB beoordeelt of de betrokkene kon onderkennen dat hij de op aanslag verschuldigde premie volksverzekeringen niet of niet volledig heeft betaald.
- Alvorens de SVB een betrokkene schuldig nalatig verklaart, neemt de Belastingdienst in het algemeen invorderingsmaatregelen. De SVB neemt daarom in beginsel aan dat een belanghebbende kon onderkennen dat hij de op aanslag verschuldigde premie volksverzekeringen niet of niet volledig heeft betaald.

Voorts ziet de SVB af van herziening met terugwerkende kracht als zij te lang heeft gedaan over het nemen van een beschikking over de schuldige nalatigheid van de belanghebbende. Bij het nemen van een beschikking over schuldige nalatigheid past de SVB artikel 51 AOW overeenkomstig toe, met dien verstande dat de beslistermijn aanvangt op het moment van ontvangst van het verzoek tot schuldige nalatigheid verklaring van de Belastingdienst.

SB1255 | Terugkomen van een beschikking betreffende de vaststelling van verzekerde tijdvakken

In het kader van de verzekerdenadministratie neemt de SVB beschikkingen waarin zij vaststelt gedurende welke tijdvakken een belanghebbende verzekerd is geweest voor de volksverzekeringen. Deze beschikkingen worden genomen voordat het AOW-pensioen of de Anw-uitkering ingaat.

Bij de toekenning van het AOW-pensioen of de Anw-uitkering stelt de SVB alle verzekerde tijdvakken definitief vast. Als de SVB tijdvakken van verzekering eerder heeft vastgesteld en hierover een besluit heeft genomen en de betrokkene bij zijn aanvraag om AOW-pensioen of Anw-uitkering een langere verzekerde periode claimt, moet hij deugdelijk en toereikend motiveren waarom de eerdere vaststelling naar zijn mening onjuist was (zie CRvB 13 mei 2015).

Als bij de toekenning van een AOW-pensioen of Anw-uitkering blijkt dat de eerdere vaststelling van verzekerde tijdvakken niet juist is, hanteert de SVB het volgende beleid.

In beginsel komt de SVB terug van een onjuiste vaststelling van verzekerde tijdvakken als dit ertoe leidt dat de belanghebbende recht heeft op een hoger AOW-pensioen of een hogere Anw-uitkering. De SVB kan van dit uitgangspunt afwijken als de verzekerde tijdvakken eerder onjuist zijn vastgesteld door toedoen van de belanghebbende en over het betreffende tijdvak geen premies volksverzekeringen zijn afgedragen.

Als correctie van de eerder vastgestelde verzekerde tijdvakken ertoe zal leiden dat de belanghebbende recht heeft op een lager AOW-pensioen of een lagere Anw-uitkering, toetst de SVB in hoeverre het vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel zich verzetten tegen een herziening van de vastgestelde tijdvakken. De SVB gaat er vanuit dat het vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel zich hier in ieder geval niet tegen verzetten als de verzekerde tijdvakken onjuist zijn vastgesteld doordat de belanghebbende onjuiste of onvolledige informatie heeft verstrekt en hem dit kan worden verweten.

Jurisprudentie
CRvB 13 mei 2015, «USZ» 2015/244, ECLI:NL:CRVB:2015:1590

SB1287 | Beëindiging nabestaandenuitkering wegens toegenomen arbeidsgeschiktheid

artikel 14, eerste lid, onderdeel b, artikel 16, leden 1 en 2 Anw

Op grond van artikel 16, eerste lid, onderdeel a Anw eindigt het recht op nabestaandenuitkering als de nabestaande niet langer voor ten minste 45% arbeidsongeschikt is (zie SB1018 over arbeidsongeschiktheid). Het tweede lid van artikel 16 Anw schrijft voor dat de nabestaandenuitkering in dat geval eindigt met ingang van de eerste dag van de maand volgend op die waarin deze wijziging zich voordoet. De CRvB heeft in het kader van de arbeidsongeschiktheidswetten meermalen overwogen dat het zorgvuldigheidsbeginsel met zich meebrengt dat, indien een uitkering wordt verlaagd of ingetrokken vanwege toegenomen arbeidsgeschiktheid, een uitlooptermijn in acht moet worden genomen. Deze uitlooptermijn bedraagt in beginsel twee maanden (zie bijvoorbeeld CRvB 21 februari 1992 en 24 juli 1992). Voor personen die buiten Nederland wonen moet een langere termijn in acht genomen worden, omdat de toegankelijkheid van de Nederlandse arbeidsmarkt hierbij een rol speelt (zie bijvoorbeeld CRvB 14 juli 1999 en 19 april 2000). Uit de uitspraak van 15 juli 2011 van de CRvB blijkt dat deze zogenoemde 'aanzegjurisprudentie' ook geldt bij de beëindiging van een nabestaandenuitkering wegens toegenomen arbeidsgeschiktheid.

De SVB hanteert in dit kader het volgende beleid.

Indien de beëindiging van een nabestaandenuitkering uitsluitend het gevolg is van de toegenomen arbeidsgeschiktheid van de nabestaande wijkt de SVB af van het bepaalde in artikel 16, tweede lid Anw en past zij een uitlooptermijn toe. De SVB hanteert voor nabestaanden die in Nederland wonen een uitlooptermijn van twee maanden, voor buiten Nederland wonende EU-onderdanen vier maanden en voor overige in het buitenland wonende nabestaanden zes maanden.

De uitlooptermijn begint op de dag volgend op de dag waarop de SVB het beëindigingsbesluit heeft verzonden. Indien het UWV de nabestaande al voorafgaand aan de verzending van het beëindigingsbesluit schriftelijk heeft geïnformeerd over de eindconclusie van de herbeoordeling van de mate van arbeidsongeschiktheid en de voorgehouden functies waarop die conclusie is gebaseerd, begint de uitlooptermijn op de dag volgend op de dag waarop de nabestaande door het UWV schriftelijk is geïnformeerd.

Rekening houdend met de uitlooptermijnen en artikel 16, tweede lid Anw beëindigt de SVB de nabestaandenuitkering op de eerste dag van de derde, respectievelijk vijfde

respectievelijk zevende kalendermaand volgend op de maand waarin de uitlooptermijn is gaan lopen.

De SVB past geen uitlooptermijn toe indien het de nabestaande redelijkerwijs duidelijk kan zijn dat geen recht meer bestaat op een nabestaandenuitkering. Hiervan is in ieder geval sprake als de nabestaande het eigen werk volledig heeft hervat.

Jurisprudentie
CRvB 15 juli 2011, RSV 2011/265, ECLI:NL:CRVB:2011:BR1933
CRvB 19 april 2000, «USZ» 2000/142, ECLI:NL:CRVB:2000:ZB8796
CRvB 14 juli 1999, RSV 1999/240, USZ 1999/223, ECLI:NL:CRVB:1999:AA8620
CRvB 21 februari 1992, RSV 1992/211
CRvB 24 juli 1992, RSV 1992/345

SB1081 | Bijzonderheden met betrekking tot de Remigratiewet

artikel 2, onderdeel b, artikel 4, vijfde liden artikel 6 Remigratiewet

VERTREK BINNEN ZES MAANDEN NA DAGTEKENING BESCHIKKING

De SVB kan de beschikking tot toekenning van remigratievoorzieningen geheel of gedeeltelijk intrekken als de remigrant en zijn eventuele partner en kinderen niet binnen zes maanden na de dagtekening van de beschikkingen zijn geremigreerd, tenzij de remigrant of zijn partner redelijkerwijs geen verwijt kan worden gemaakt van de overschrijding van deze termijn (artikel 4, vijfde lid Remigratiewet). De SVB heeft voor de toepassing van deze bevoegdheid het volgende beleid vastgesteld.

Is de remigrant nog niet uit Nederland vertrokken, dan trekt de SVB de beschikking in beginsel geheel of gedeeltelijk in. Volledige intrekking vindt plaats als de remigrant dan wel zijn echtgenoot of geregistreerde partner van wie hij niet duurzaam gescheiden leeft, niet is vertrokken. Vertrek van deze personen is een voorwaarde voor het ontstaan van recht op voorzieningen op grond van de Remigratiewet (artikel 2b, derde lid Remigratiewet). Als een andersoortige partner, dan wel kinderen niet zijn vertrokken, dan herziet de SVB de beschikking en stelt zij de voorzieningen vastgesteld op de bedragen waarop de remigrant recht heeft ten behoeve van zichzelf en zijn reeds vertrokken gezinsleden. Mederemigratie van een dergelijke partner of kind is in het systeem van de Remigratiewet namelijk geen voorwaarde voor toekenning van voorzieningen aan de remigrant.

De SVB ziet af van gehele of gedeeltelijke intrekking van de toekenningsbeschikking als aan de remigrant of zijn partner redelijkerwijs geen verwijt kan worden gemaakt van de overschrijding van de termijn van zes maanden. Van een dergelijke situatie is in de eerste plaats sprake als de belanghebbende voor afloop van de termijn van zes maanden bij de SVB een verzoek om uitstel heeft ingediend welk verzoek is gehonoreerd. De SVB verleent in ieder geval uitstel voor ten hoogste een half jaar in geval van:

- noodzakelijke medische behandeling van de remigrant of een van zijn gezinsleden, welke in Nederland moet plaatsvinden en niet binnen de oorspronkelijke termijn van een half jaar kan zijn voltooid;
- voltooiing van een schoolopleiding, studie of beroepsopleiding in Nederland van de remigrant of een van zijn gezinsleden;

- noodzakelijke afwikkeling van zakelijke belangen, mits de betrokkene zich voldoende heeft ingespannen om deze afwikkeling binnen de termijn van zes maanden te voltooien;
- andere gronden van vergelijkbaar belang en vergelijkbare urgentie.

Als de remigrant geen verzoek om uitstel heeft ingediend, gaat de SVB er niettemin van uit dat aan de remigrant of zijn partner redelijkerwijs geen verwijt worden gemaakt van overschrijding van de termijn van zes maanden als een klemmend belang van de remigrant of een van zijn gezinsleden voortzetting van het verblijf in Nederland noodzakelijk maakt.

Als de remigrant dan wel zijn gezinsleden een jaar na de dagtekening van de toekenningsbeschikking nog niet zijn vertrokken, gaat de SVB in ieder geval tot gehele of gedeeltelijke intrekking van de beschikking over. De remigrant kan zolang hij in Nederland verblijft op een later moment een nieuwe aanvraag om remigratievoorzieningen indienen.

Als de remigrant en zijn gezin inmiddels, zij het niet binnen zes maanden na dagtekening van de beschikking, zijn vertrokken, gebruikt de SVB de bevoegdheid tot gehele of gedeeltelijke intrekking van de toekenningsbeschikking wegens overschrijding van de vertrektermijn in beginsel niet. Aangezien een dergelijke intrekking een definitieve uitsluiting van de remigrant van (een deel van) de remigratievoorzieningen tot gevolg heeft, en de SVB slechts beperkte administratieve overlast ondervindt als gevolg van eventueel noodzakelijke extra controlemaatregelen, meent de SVB dat zij in het algemeen bij afweging van alle in aanmerking komende belangen zoals voorgeschreven in artikel 3:4 Awb in redelijkheid niet tot deze intrekking zal kunnen komen.

VERKRIJGING NATIONALITEIT

Artikel 2, onderdeel b Remigratiewet schrijft voor dat een remigrant met de Nederlandse nationaliteit al hetgeen moet doen wat in redelijkheid mogelijk is, om de nationaliteit van het bestemmingsland met bekwame spoed te verkrijgen. De SVB hanteert ten aanzien van dit voorschrift de regel dat de remigrant in beginsel binnen zes maanden na aankomst in het bestemmingsland een aanvraag tot naturalisatie moet indienen. Als na een periode van zes maanden na aankomst in het bestemmingsland geen aanvraag tot naturalisatie is ingediend, schorst de SVB het recht op de remigratievoorziening. Als na het verstrijken van één jaar nog geen verzoek tot naturalisatie is ingediend of dit niet is aangetoond, dan beëindigt de SVB het recht op remigratievoorziening definitief met ingang van het moment waarop de voorziening is geschorst.

VESTIGING HOOFDVERBLIJF IN NEDERLAND

Artikel 6 Remigratiewet bepaalt dat het recht op voorzieningen van de remigrant, zijn partner of het kind eindigt met ingang van de eerste dag van de maand volgend op die waarin de remigrant, zijn partner of het kind zijn hoofdverblijf in Nederland vestigt. Of hiervan sprake is wordt door de SVB naar de omstandigheden beoordeeld. De SVB gaat ervan uit dat in ieder geval sprake is van hoofdverblijf in Nederland:

- als aan de betrokkene een vergunning is verleend als bedoeld in artikel 14, artikel 20 dan wel artikel 28 van de Vreemdelingenwet 2000, of

- als de betrokkene is teruggekeerd naar Nederland en een verzoek indient op grond van de artikelen 14, 20 of 28 Vreemdelingenwet 2000 in Nederland te mogen verblijven, mits hij een besluit op dit verzoek in Nederland mag afwachten, of
- als betrokkene in Nederland verblijft en anderszins uit het geheel van feiten en omstandigheden blijkt dat hij de intentie heeft duurzaam in Nederland te verblijven.

Jurisprudentie

CRvB 28 juni 1989, RSV 1991/21
CRvB 4 juli 1990, RSV 1991/77
CRvB 10 juni 1997, RSV 1998/63
Rb. 's Gravenhage 26 februari 1998, RSV 1998/209, AB 1998, 264
CRvB 6 maart 1998, RSV 1998/198
CRvB 16 januari 1987, RSV 1987/184
CRvB 3 mei 1983, RSV 1983/181
CRvB 13 mei 1982, RSV 1982/202
CRvB 23 januari 1964, RSV 1964/52

Betaling

SB1083 | Tijdstip van betaling

artikel 19, eerste lid AOW, artikel 46, eerste lid Anw, artikel 18, eerste lid AKW, artikel 45, eerste lid Participatiewet en artikel 4:87 Awb

Op grond van artikel 4:87 Awb betaalt de SVB een uitkering binnen zes weken na het toekennen daarvan. Uit bijzondere wettelijke bepalingen kan een later tijdstip van betaling volgen.

De SVB maakt van de bevoegdheid gegeven in artikel 19, eerste lid AOW en artikel 46, eerste lid Anw ten aanzien van in Nederland wonende uitkeringsgerechtigden gebruik door het pensioen of de uitkering uit te betalen in de laatste week van de maand. Dit is in overeenstemming met de in Nederland bij het bedrijfsleven en de overheid gangbare praktijk.

De SVB betaalt de kinderbijslag aan in Nederland wonenden doorgaans in de eerste twee weken van het kwartaal dat volgt op het kwartaal waarover het recht op kinderbijslag bestaat. De SVB kan zonder nader besluit de betaling van kinderbijslag aanhouden tot het einde van het 'betaalkwartaal', als daarvoor aanleiding is. Dit doet de SVB bijvoorbeeld als onduidelijkheid bestaat over een rechtsbepalend feit.

Artikel 45, eerste lid Participatiewet bepaalt dat de AIO-aanvulling per kalendermaand wordt vastgesteld en betaald. Ook regelt dit artikellid dat de vakantie-uitkering jaarlijks wordt betaald in de maand juni over de aan die maand voorafgaande twaalf maanden. Indien het recht op een AIO-aanvulling is beëindigd, vindt de betaling van de vakantie-uitkering echter plaats binnen drie maanden volgend op de maand waarin de AIO-aanvulling is beëindigd.

De SVB past deze bepaling zodanig toe dat de betaling van de AIO-aanvulling zo veel mogelijk aansluit bij de betaling van ouderdomspensioenen op grond van de AOW. Dit betekent voor de betaling van de maandelijkse AIO-aanvulling en de vakantie-uitkering het volgende. De SVB betaalt de AIO-aanvulling in de laatste week van de maand. Als ook recht bestaat op een ouderdomspensioen betaalt de SVB de AIO-aanvulling en het ouderdomspensioen in een bedrag uit. In afwijking van artikel 45, eerste lid Participatiewet betaalt de SVB de vakantie-uitkering jaarlijks in de maand mei. Dit is ook het geval als het recht op een AIO-aanvulling is beëindigd, maar het recht op een ouderdomspensioen nog bestaat.

Jurisprudentie
CRvB 20 juli 1988, RSV 1989/60

SB1084 | Overmakingskosten

artikel 4:91 Awb

Op grond van artikel 4:91 Awb kan de SVB overmakingskosten in rekening brengen aan de gerechtigde die zijn uitkering buiten de EU, EER of Zwitserland wenst te ontvangen. De SVB hanteert het beleid dat overmakingskosten in mindering worden gebracht op uitkeringen op grond van de AOW of de Anw, tenzij een internationale overeenkomst anders bepaalt.

Voor betalingen naar Australië, Bosnië Herzegovina, Israël, Kaapverdië, Macedonië, Marokko, Servië-Montenegro, Tunesië en Turkije mogen ingevolge de met deze landen gesloten verdragen en bijbehorende Administratieve Akkoorden geen overmakingskosten in rekening worden gebracht.

SB1085 | Betaling aan een derde

artikel 26, tweede lid AOW, artikel 49, eerste lid Anw artikel 21 AKW en artikel 46, derde lid Participatiewet

Op basis van een machtiging van de gerechtigde kan de SVB de uitkering overmaken op een bankrekening van een ander dan van hemzelf.

Bij beslagleggingen en bij machtigingen tot betaling van een deel van de uitkering aan een ander uitvoeringsorgaan is gesplitste betaling van de uitkering mogelijk. De SVB heeft echter het beleid dat zij machtigingen om een deel van een uitkering aan een andersoortige derde te betalen niet honoreert. Hetzelfde geldt voor constructies waarmee deurwaarders soms proberen een deelbetaling van een pensioen of uitkering te verkrijgen. Aan een machtiging tot uitbetaling aan een andere persoon of instelling geeft de SVB alleen gevolg indien het de betaling van de gehele uitkering (inclusief de eventuele toeslag en de vakantie-uitkering) betreft. De SVB baseert dit beleid op het uitgangspunt dat de administratie van de SVB niet onnodig mag worden verzwaard bij de betaling van uitkeringen en pensioenen. De SVB maakt een uitzondering op dit beleid als uit de mededeling van een bijstandsmaatschappelijk werker of een erkende schuldhulpverlener blijkt dat de gerechtigde structureel problemen heeft met de vaste en maandelijkse betalingen ten behoeve van de meest primaire levensbehoeften zoals huur, gas, elektra, water en zorgverzekeringspremie. In dat geval betaalt de SVB op verzoek van de gerechtigde de crediteur rechtstreeks door middel van een gesplitste betaling. De SVB hanteert daarbij het beleid dat zij alleen vaste bedragen betaalt ten behoeve van primaire levensbehoeften die maandelijks verschuldigd zijn apart van het overige deel van de uitkering. Voorts verzoekt de SVB de betrokkene om een machtiging voor het verrichten van de door de crediteur verlangde maandelijkse betaling. Deze werkwijze voorkomt dat een nieuwe machtiging nodig is na een wijziging van de bedragen.

Op basis van artikel 26, tweede lid AOW en artikel 46, derde lid Participatiewet kan een machtiging tot uitbetaling van het pensioen of de AIO-aanvulling aan een ander door de gerechtigde worden ingetrokken. In de Anw en de Remigratiewet is niet expliciet de mogelijkheid tot verlening dan wel intrekking van een machtiging tot betaling aan een ander dan de rechthebbende opgenomen. Ook in dit geval gaat de SVB er echter van uit dat een machtiging kan worden verleend en ingetrokken.

Ook een kinderbijslaggerechtigde kan de SVB machtigen de hem toekomende kinderbijslag aan een ander dan hemzelf over te maken. Betrokkene kan deze machtiging weer intrekken (artikel 23, tweede lid AKW). Indien recht op kinderbijslag voor

meerdere kinderen bestaat, kan de SVB de kinderbijslag voor elk kind afzonderlijk aan een derde betalen.

Van de bevoegdheid bedoeld in artikel 49, eerste lid Anw en artikel 21 AKW maakt de SVB bijvoorbeeld gebruik indien blijkt dat de wezenuitkering of de kinderbijslag evident niet ten goede komt aan het kind of de wees. Dit kan blijken na een zorgvuldig onderzoek naar aanleiding van een extern signaal, eventueel na het horen van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen.

Indien de gerechtigde handelingsonbekwaam is of onder bewind is gesteld, betaalt de SVB op grond van het BW aan de curator of bewindvoerder.

Inhouding eigen bijdrage Wlz en betaling aan een inrichting of gemeente

SB1086 | Inhouding eigen bijdrage Wlz

artikel 20, leden 1 en 3 AOW en artikel 57, leden 2 en 3 Anw

Wanneer een pensioengerechtigde een bijdrage verschuldigd is op grond van de Wet langdurige zorg (Wlz heeft de SVB de bevoegdheid om door inhouding op het pensioen direct de eigen bijdrage Wlz uit te betalen aan het Zorginstituut Nederland (ZIN). Dit is geregeld in artikel 20, eerste en derde lid AOW en artikel 57, tweede en derde lid Anw.

Als de gerechtigde naast het AOW-pensioen of de Anw-uitkering geen andere inkomsten heeft en een inkomensafhankelijke bijdrage moet betalen, hanteert het Wlz-uitvoeringsorgaan de standaard eigen bijdrage, waarvan de hoogte verschillend is voor ongehuwden en gehuwden met of zonder recht op toeslag. Ingeval de gerechtigde wel andere inkomsten heeft, zal het Wlz-uitvoeringsorgaan een hogere eigen bijdrage vaststellen. Ook deze hogere eigen bijdrage houdt de SVB op verzoek in op het pensioen en betaalt zij aan het ZIN uit. De SVB gaat daarbij uit van de juistheid van het door het Wlz-uitvoeringsorgaan afgegeven besluit over de eigen bijdrage.

Aan een verzoek van een AOW- of Anw-gerechtigde om geheel of gedeeltelijk af te zien van de inhouding van de eigen bijdrage komt de SVB niet tegemoet. De SVB kiest voor deze handelwijze om nodeloze administratieve belasting voor de betrokken uitvoeringsorganen en de gerechtigde te vermijden.

SB1087 | Betaling aan een inrichting of gemeente

artikel 20, tweede lid AOW en artikel 57, eerste lid Anw

Wanneer de pensioen- of uitkeringsgerechtigde is opgenomen in een inrichting ter verpleging van geesteszieken of zwakzinnigen kan de SVB, op grond van artikel 20, tweede lid AOW en artikel 57, eerste lid Anw, het pensioen of de uitkering uitbetalen aan de inrichting of de gemeente die de opnamekosten heeft betaald. Van deze bevoegdheid mag alleen gebruik gemaakt worden als de gemeente of de inrichting hierom verzoekt. Indien de SVB echter een dergelijk verzoek heeft ontvangen zal zij in beginsel altijd gebruik maken van bedoelde bevoegdheid. De SVB sluit hiermee aan bij het destijds door de wetgever in de Memorie van Toelichting uiteengezette oogmerk van de regeling dat iedere andere wijze van inning een nodeloze administratieve inspanning voor de gerechtigde zou betekenen.

SB1088 | Betaling aan de Dienst Uitvoering Onderwijs

artikel 25, eerste lid AKW

Op grond van artikel 25, eerste lid AKW is de SVB bevoegd om in bepaalde gevallen de kinderbijslag rechtstreeks te betalen aan de Dienst Uitvoering Onderwijs. De SVB maakt van deze bevoegdheid gebruik in geval aan een kind ten onrechte studiefinanciering is betaald, omdat over die periode recht op kinderbijslag bestond.

SB1089 | Invordering van de uitkering

artikel 23 AOW, artikel 52 Anw en artikel 22 AKW

Nadat een pensioen of uitkering is toegekend zijn de maandtermijnen daarvan voor de gerechtigde invorderbaar (zie CRvB 30 september 1975). In de rechtspraak is bepaald dat de vervalperiode van twee jaar van artikel 23 AOW gaat lopen op het moment waarop de betrokkene tot die maandtermijn gerechtigd is geworden (zie HR 11 september 1992). Bij de toepassing van vervalperiode als bedoeld in artikel 52 Anw en artikel 21 OBR hanteert de SVB dezelfde uitleg. Een toegekende kwartaaltermijn aan kinderbijslag kan worden ingevorderd gedurende drie maanden na de dag van betaalbaarstelling van deze kwartaaltermijn.

In het algemeen betaalt de SVB het pensioen of de uitkering op de door de gerechtigde aangegeven wijze, dat wil zeggen door storting op een door de gerechtigde aangegeven bankrekening. Ook betaling per postwissel, met een geldigheidsduur van twee maanden, is mogelijk (zie CRvB 4 oktober 1977). Ingeval de gerechtigde geen betaalwijze heeft aangegeven of een postwissel niet inbaar blijkt door toedoen van de gerechtigde (bijvoorbeeld door opgave van een foutief adres), dan reserveert de SVB de AOW-pensioentermijnen en de OBR-uitkeringstermijnen tot maximaal twee jaar en de Anw-uitkeringstermijnen tot maximaal drie maanden na de datum waarop uitbetaling zou zijn geschied als een betaalwijze wel bekend en effectief zou zijn geweest. Daarna vervalt definitief het recht op uitbetaling. Het recht op uitbetaling van kinderbijslag vervalt in beginsel drie maanden na betaalbaarstelling. Ten aanzien van de Anw- en de AKW-uitkeringstermijnen heeft de SVB echter de bevoegdheid om in bijzondere gevallen af te wijken van de termijn van drie maanden. Onder een bijzonder geval moet bijvoorbeeld worden verstaan een vertraging in de afhandeling van een overboeking door een buitenlandse bankinstelling. Het voorgaande geldt ook als de uitkering niet is uitbetaald op verzoek van de gerechtigde.

De Remigratiewet en de lagere regelgeving op grond van deze wet bevatten geen speciale bepalingen inzake invordering van de voorzieningen. Hier gelden de reguliere bepalingen van het BW.

Jurisprudentie
HR 11 september 1992, NJ 1992, 746
CRvB 4 oktober 1977, RSV 1978/53
CRvB 30 september 1975, RSV 1976/76

Beëindiging uitkering na overlijden en overlijdensuitkering

SB1090 | Beëindiging pensioen of uitkering na overlijden

In de AOW en de Anw is geen bepaling opgenomen die de datum van het beëindigen van het pensioen of de uitkering in geval van overlijden regelt. Uit de toelichting bij de

wet waarbij artikel 18 AOW is gewijzigd, blijkt dat het recht op uitkering van rechtswege ophoudt met ingang van de dag na overlijden.

Met betrekking tot de Anw hanteert de SVB hetzelfde beëindigingsmoment in geval van overlijden.

De Participatiewet bevat evenmin een bepaling die de datum van het beëindigen van de AIO-aanvulling in geval van overlijden regelt. Uit de toelichting bij de wet waarbij artikel 76 van de Algemene bijstandswet is gewijzigd, blijkt dat het recht op uitkering van rechtswege ophoudt met ingang van de dag na overlijden.

Wanneer een overleden gerechtigde geen rechthebbenden op een overlijdensuitkering nalaat, beëindigt de SVB het pensioen of de uitkering dus met ingang van de dag na overlijden.

SB1091 | Nalatenschap

Het aan de gerechtigde toegekende pensioen of de uitkering, de eventueel toegekende toeslag en de vakantie-uitkering tot en met de dag waarop het overlijden plaatsvond - voor zover nog niet uitbetaald - behoort tot de nalatenschap van de gerechtigde. De SVB maakt dit bedrag over op de rekening van de overledene.

SB1092 | Overlijdensuitkering

artikel 18 AOW, artikel 51 Anw en artikel 8, Remigratiebesluit

Na overlijden van een AOW- of Anw-gerechtigde, betaalt het pensioen of de uitkering vanaf de dag na het overlijden in de vorm van een overlijdensuitkering uit aan de door de wet aangewezen rechthebbende(n). De uitkering die aan de gerechtigde zelf is uitbetaald over een tijdvak gelegen na de dag van zijn overlijden verrekent de SVB met de overlijdensuitkering.

Op grond van artikel 45, vijfde lid Participatiewet betaalt de SVB na overlijden van een rechthebbende op een AIO-aanvulling, de AIO-aanvulling vanaf de dag na het overlijden tot en met een maand na de dag van overlijden in de vorm van een overlijdensuitkering uit aan de door de wet aangewezen rechthebbende(n), mits voor de rechthebbende(n) door het overlijden geen recht meer bestaat op een AIO-aanvulling of deze naar een lagere norm zou worden verleend.

Indien rechthebbenden op de overlijdensuitkering niet bij de SVB bekend zijn, verricht de SVB een onderzoek door een verzoek om informatie te zenden naar het laatstbekende huis- of correspondentie-adres van de overledene.

De SVB betaalt de overlijdensuitkering vervolgens belastingvrij en zo mogelijk in een bedrag ineens uit aan degenen die daar op basis van de betreffende bepalingen voor in aanmerking komen. De overlijdensuitkering wordt berekend aan de hand van de op het moment van overlijden geldende pensioen- en uitkeringsbedragen. Er wordt geen rekening gehouden met eventuele wijzigingen van deze bedragen die na de datum van overlijden zijn doorgevoerd. Na de dag van overlijden van een AIO-gerechtigde betaalt de SVB de AIO-aanvulling in de vorm van een overlijdensuitkering op basis van de norm die van toepassing is op het moment van overlijden. De SVB leidt uit de wetsgeschiedenis af dat hierop de middelen van de rechthebbende(n) op overlijdensuitkering in mindering moeten worden gebracht.

Met betrekking tot remigratievoorzieningen geldt het onderscheid tussen de nalatenschap en een overlijdensuitkering niet. Artikel 8, eerste tot en met derde lid, van het Remigratiebesluit bepaalt dat het recht op remigratievoorzieningen vervalt, dan wel wordt omgezet, met ingang van de eerste dag van de tweede maand na het overlijden van de rechthebbende. Het vierde lid van dit artikel bepaalt dat de na het overlijden nog verschuldigde voorzieningen worden uitbetaald aan achtereenvolgens de partner van de remigrant, de kinderen van de remigrant, dan wel personen die hiervoor naar het oordeel van de SVB op billijkheidsoverwegingen in aanmerking komen en die binnen zes maanden na het overlijden een hiertoe strekkende aanvraag hebben ingediend. De SVB gaat ervan uit dat deze bepaling mede betrekking heeft op voorzieningen waarop voor het overlijden van de rechthebbende aanspraak is ontstaan, maar die nog niet tot uitbetaling zijn gekomen. Als personen die op billijkheidsoverwegingen voor uitbetaling van de nog verschuldigde voorzieningen in aanmerking komen beschouwt de SVB in de eerste plaats personen met wie de overledene in gezinsverband leefde. Zijn dergelijke personen niet aan te wijzen, dan kan de persoon in aanmerking komen die geheel of gedeeltelijk de kosten van de laatste ziekte of de uitvaart van de overledene heeft bekostigd, dan wel anderszins financiële verplichtingen van de overledene op zich heeft genomen of in diens levensonderhoud heeft voorzien. Deze laatste categorie van personen kan ook voor uitbetaling van de nog verschuldigde voorzieningen als bedoeld in artikel 9, lid 2, Remigratiebesluit in aanmerking komen.

Schorsing van de betaling

SB1093 | Schorsing wegens twijfels aan de rechtmatigheid van de betaling

artikel 19, vijfde lid AOW jo. artikel 4 Regeling nadere regels inzake intrekking en herziening van het ouderdomspensioen, artikel 46, derde lid Anw, artikel 19 AKW, artikel 19, tweede lid OBR en artikel 6d Remigratiewet

In gevallen waarin twijfel bestaat over het recht op uitkering en nog niet vaststaat vanaf welk moment mogelijk geen recht meer bestaat, schort de SVB (een gedeelte van) de betaling op, of schorst zij deze. Twijfel over het recht op uitkering rijst bijvoorbeeld indien:

- Er duidelijke aanwijzingen zijn dat het relevante inkomen van de partner van een AOW-gerechtigde of van een Anw-gerechtigde niet correct is opgegeven.
- Een in het buitenland wonende gerechtigde verzuimt zijn levensbewijs of dat van zijn kinderen in te zenden.
- Een Anw-gerechtigde weigert zich te onderwerpen aan een geneeskundig onderzoek als bedoeld in artikel 37 Anw.
- De gerechtigde niet reageert op herhaalde verzoeken om informatie.
- Een gerechtigde op een remigratievoorziening in Nederland verblijft en er aanwijzingen zijn dat er sprake is van verplaatsing van het hoofdverblijf naar Nederland.

De SVB gaat voorts over tot opschorting of schorsing als de betrokkene na te zijn gerappelleerd niet aan een verzoek van de SVB heeft voldaan. Leidt de schorsing of opschorting van de betaling niet tot een reactie van de gerechtigde waaruit blijkt dat het recht op uitkering onverkort is blijven voortbestaan, dan herziet de SVB de uitkering of trekt deze in (zie SB1100 over niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB).

SB1311 | Schorsing van de betaling van de AIO-aanvulling

De Participatiewet bevat geen bepaling over het schorsen van de betaling van de AIO-aanvulling. De SVB leidt echter uit de jurisprudentie van de CRvB af (bijvoorbeeld CRvB 3 mei 2005 en 12 augustus 2011) dat het schorsen van de betaling van de AIO-aanvulling is toegestaan als de SVB het gegronde vermoeden heeft, dat:

- het recht op AIO-aanvulling niet (meer) bestaat; of
- er recht op een lagere uitkering bestaat; of
- de mededelingsverplichting van artikel 17, eerste lid Participatiewet niet is nagekomen.

Gelet hierop schorst de SVB de betaling van de AIO-aanvulling als twijfel bestaat over de rechtmatigheid van de betaling. Dit is bijvoorbeeld het geval indien:

- er duidelijke aanwijzingen zijn dat de betrokkene over een te hoog vermogen beschikt;
- de SVB aanwijzingen heeft dat de b de maximale verblijfsduur in het buitenland heeft overschreden. Zie SB1302 over verblijf buiten Nederland.

Jurisprudentie
CRvB 12 augustus 2011, ECLI:NL:CRVB:2011:BR4929
CRvB 3 mei 2005, ECLI:NL:CRVB:2005:AT5908

SB1094 | Opschorting wegens onrechtmatig verblijf in Nederland

artikel 19a AOW, artikel 46a Anw en artikel 19, tweede lid OBR

Op grond van artikel 19a AOW en artikel 46a Anw is de SVB gehouden de betaling van het pensioen of de uitkering op te schorten indien degene aan wie een uitkering is toegekend een vreemdeling is die niet rechtmatig in Nederland verblijf houdt in de zin van artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000. Artikel 19, tweede lid OBR verklaart artikel 19a AOW van overeenkomstige toepassing. Om die reden geldt het hiernavolgende het beleid in het kader van de AOW eveneens voor de OBR.

Indien een buiten Nederland wonende uitkeringsgerechtigde naar Nederland komt gaat de SVB er gedurende de eerste drie maanden van zijn verblijf in Nederland van uit dat er sprake is van rechtmatig verblijf in de zin van artikel 8, onderdeel i Vreemdelingenwet 2000. Slechts als de ten aanzien van het verblijfsrecht van de belanghebbende bevoegde instantie aan de SVB meldt dat deze onrechtmatig in Nederland verblijft, schort de SVB gedurende deze eerste drie maanden de uitbetaling van de uitkering op. Nadat deze termijn van drie maanden is verstreken gaat de SVB tot opschorting van de uitbetaling van de uitkering over, tenzij in individuele gevallen uit de omstandigheden blijkt dat de belanghebbende zijn hoofdverblijf in een ander land dan Nederland niet heeft opgegeven. Na negen maanden onafgebroken verblijf in Nederland wordt er in ieder geval van uitgegaan dat betrokkene zijn hoofdverblijf buiten Nederland heeft opgegeven en wordt de uitbetaling van de uitkering opgeschort.

Ten aanzien van onderdanen van een lidstaat van de EU of EER en van Zwitserse onderdanen gaat de SVB ervan uit dat zij rechtmatig in Nederland verblijven, tenzij een bevoegde instantie op het gebied van verblijfsrecht aan de SVB meldt dat er sprake is van onrechtmatig verblijf.

Indien na toepassing van artikel 19a AOW of artikel 46a Anw het onrechtmatig verblijf van de belanghebbende in Nederland eindigt, betaalt de SVB de volledige achterstallige uitkering alsnog uit.

Uitbetaling bij nationale samenloop van kinderbijslagrechten

SB1095 | Kinderbijslagbetaling binnen een huishouden

artikel 18, leden 2 en 3 AKW

Artikel 18, tweede lid AKW, bepaalt dat indien twee personen die een gezamenlijke huishouding vormen gelijktijdig recht op kinderbijslag hebben voor hetzelfde kind, de kinderbijslag wordt uitbetaald aan degene die zij daartoe gezamenlijk hebben aangewezen. Het derde lid van artikel 18 AKW bepaalt voorts dat indien een gezamenlijke aanwijzing als bedoeld in het tweede lid niet heeft plaatsgevonden, de SVB bepaalt aan wie de kinderbijslag wordt uitbetaald. De SVB heeft voor de in het derde lid bedoelde bevoegdheid het volgende beleid ontwikkeld.

Bij samenloop van het recht op kinderbijslag binnen één huishouden waarbij geen gezamenlijke aanwijzing voor de uitbetaling van die kinderbijslag heeft plaatsgevonden, betaalt de SVB de kinderbijslag uit aan de persoon die het eerst de aanvraag heeft ingediend. Zijn de aanvragen gelijktijdig ingediend dan betaalt de SVB de kinderbijslag uit aan de persoon van wie de beginletter van de achternaam zonder voorvoegsel het eerst in het alfabet voorkomt. Bij gehuwde vrouwen hanteert de SVB hierbij de meisjesnaam. Indien ook uit deze vergelijking geen voorrangsrecht op betaling kan worden afgeleid, betaalt de SVB de kinderbijslag uit aan de jongste van de rechthebbenden.

SB1096 | Kinderbijslagbetaling bij gescheiden huishoudens; echtscheiding en co-ouderschap

artikel 18, leden 4 en 6 AKW en artikel 10 Besluit uitvoering kinderbijslag

Als de ouders van een kind gescheiden huishoudens voeren en het kind in één van beide huishoudens woont, heeft de ouder in wiens huishouden het kind woont recht op kinderbijslag. Als de andere ouder, tot wiens huishouden het kind niet behoort, het kind onderhoudt, bijvoorbeeld door alimentatie te betalen, heeft ook deze ouder recht op kinderbijslag. Artikel 18, vierde lid AKW bepaalt dat in die situatie, waarin twee personen recht hebben op kinderbijslag voor hetzelfde kind, de kinderbijslag van de persoon tot wiens huishouden het kind niet behoort niet wordt betaald. In afwijking daarvan volgt uit artikel 18, zesde lid AKW dat de SVB de kinderbijslag uitbetaalt aan de ouder tot wiens huishouden het kind niet behoort als de andere ouder geen aanvraag heeft ingediend.

Een kind kan ook (beurtelings) tot twee huishoudens behoren. Dit doet zich voor bij co-ouderschap. Op grond van artikel 10, eerste lid Besluit uitvoering kinderbijslag is sprake van co-ouderschap als beide ouders een kind op basis van een overeenkomst of rechterlijke uitspraak overwegend in gelijke mate verzorgen en onderhouden. Als in de overeenkomst of rechterlijke uitspraak geen verdeling van de kinderbijslag is overeengekomen, dan betaalt de SVB de kinderbijslag waarop één van beide ouders recht heeft in gelijke mate uit aan beide ouders. De kinderbijslag waarop de andere ouder recht heeft, betaalt de SVB in dat geval niet uit.

Op grond van het tweede lid van artikel 10 van het Besluit uitvoering kinderbijslag is de hiervoor bedoelde verdeling niet van toepassing op het extra bedrag als bedoeld in artikel 7a, tweede lid AKW.

Voor de interpretatie van het begrip 'overwegend in gelijke mate verzorgen' in de zin van artikel 10, eerste lid Besluit uitvoering kinderbijslag valt de SVB terug op het beleid in SB1014 over tot het huishouden behoren. Dit houdt in dat het kind afwisselend in gelijke mate de nachtrust moet doorbrengen bij beide ouders. De SVB gaat uit van de verdeling van de verzorging en het onderhoud zoals die is vastgelegd in de overeenkomst of rechterlijke uitspraak. De SVB gaat alleen uit van de feitelijke situatie indien blijkt dat niet-naleving van deze afspraken een bestendig karakter heeft. In het algemeen is hiervan sprake als de ouders de afspraken langer dan zes maanden niet naleven. In gevallen waarin het niet mogelijk is om de feitelijke situatie vast te stellen, gaat de SVB alsnog uit van de overeenkomst of rechterlijke uitspraak.

Jurisprudentie

CRvB 24 januari 2003, RSV 2003/112

Handhaving

SB1097 | Mededelingsverplichting

artikel 49 AOW, artikel 35 Anw, artikel 15 AKW, artikel 17, eerste lid Participatiewet, artikel 25 OBR, artikel 5a Remigratiewet en artikel 35 Wet Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI)

Bepaalde wijzigingen van omstandigheden kunnen van invloed zijn op het recht op uitkering. In artikel 49 AOW, artikel 35 Anw, artikel 15 AKW, artikel 17, eerste lid Participatiewet, artikel 25 OBR en artikel 5a Remigratiewet worden de gerechtigde, bepaalde andere categorieën van personen en bepaalde instellingen verplicht, dergelijke wijzigingen van omstandigheden te melden aan de SVB. De verplichting ziet op het uit eigen beweging informeren van de SVB en op het verstrekken van informatie op verzoek van de SVB.

Er zijn wijzigingen van de feiten of de omstandigheden waarvan de SVB in het algemeen door een andere instantie op de hoogte wordt gesteld. Uit de wet en de jurisprudentie (bijvoorbeeld CRvB 30 juli 1986) volgt dat de belanghebbenden deze wijzigingen ook zelf aan de SVB dienen door te geven.

Niettemin streeft de overheid naar het eenmalig uitvragen van gegevens bij de burger. Daarom is in artikel 35, vijfde lid Wet SUWI bepaald dat de SVB gegevens in beginsel niet mag vragen aan uitkeringsgerechtigden en enkele andere categorieën van personen als deze gegevens kunnen worden verkregen uit de basisregistratie personen, de polisadministratie of bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen administraties. In bijlage II van de Regeling SUWI staat een overzicht van de gegevens waarvoor dit van toepassing is. Daarnaast is in de tweede volzin van artikel 49 AOW, 35 Anw, artikel 17, eerste lid Participatiewet en in artikel 15, tweede lid AKW bepaald dat in een ministeriële regeling wordt uitgewerkt dat de mededelingsverplichting niet geldt voor gegevens die in die regeling worden genoemd. Vooruitlopend op de vaststelling van deze regeling hanteert de SVB het beleid dat de mededelingsverplichting als bedoeld in de AOW, Anw en AKW niet geldt voor gegevens over burgerlijke staat, nationaliteit en inkomen, voor zover deze gegevens zijn te verkrijgen uit de basisregistratie personen of de polisadministratie. Omdat artikel 16, tweede lid OBR het bepaalde in artikel 49 AOW van overeenkomstige toepassing verklaart, past de SVB dit beleid ook toe in gevallen waarin zij een overbruggingsuitkering betaalt. Ten aanzien van de Participatiewet hanteert de SVB het beleid dat de mededelingsverplichting niet geldt voor gegevens over burgerlijke staat en nationaliteit, voor zover deze gegevens zijn te verkrijgen uit de basisregistratie personen.

Het kan voorkomen dat de gegevens waarvoor de mededelingsverplichting niet geldt onvolledig of niet actueel zijn. In dat geval verzoekt de SVB de belanghebbende om de juiste gegevens te verstrekken. Het beleid vervat in SB1100 over niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB is daarbij van overeenkomstige toepassing.

De mededelingsverplichting die ziet op het verstrekken van informatie op verzoek van de SVB heeft in ieder geval betrekking op de volgende verplichtingen van de uitkeringsgerechtigde of degene die voor een uitkering in aanmerking wenst te komen:

- het naar waarheid en volledig invullen van door de SVB toegezonden formulieren welke betrekking hebben op het ouderdomspensioen of de uitkering;
- het als bewijsmateriaal overleggen van uitsluitend onvervalste documenten, of afschriften daarvan, waarin, voor zover aan de belanghebbende bekend, geen onwaarheden worden vermeld;
- het naar waarheid beantwoorden van vragen van de SVB.

De mededelingsverplichting die ziet op het uit eigen beweging verstrekken van informatie aan de SVB heeft in ieder geval betrekking op de feiten en omstandigheden die zijn genoemd in het onderdeel Mededelingsverplichting AOW (SB1245), Mededelingsverplichting Anw (SB1246), Mededelingsverplichting AKW (SB1247) Mededelingsverplichting Participatiewet (SB1312), Mededelingsverplichting OBR (SB1288) en Mededelingsverplichting Remigratiewet (SB1313).

De mededelingsverplichting geldt ook als het AOW-pensioen of de Anw-uitkering niet door de SVB zelf, maar door een andere instelling wordt betaald. In zo'n geval moet de mededelingsplichtige in ieder geval ook de SVB op de hoogte stellen.

Jurisprudentie
CRvB 30 juli 1986, RSV 1987/59

SB1245 | Mededelingsverplichting AOW

artikel 49 AOW

Voor de toepassing van artikel 49 AOW verstaat de SVB onder:

- pensioengerechtigde: degene aan wie een ouderdomspensioen is toegekend of die voor een ouderdomspensioen in aanmerking wenst te komen;
- partner: degene die op grond van artikel 1, tweede en derde lid AOW als echtgenoot van de pensioengerechtigde wordt beschouwd;
- inkomen uit arbeid of overig inkomen: het inkomen uit arbeid of overig inkomen als bedoeld in artikel 12a AOW.

De in artikel 49 AOW bedoelde mededelingsverplichting heeft in ieder geval betrekking op het onverwijld melden van een de volgende feiten of omstandigheden inzake de pensioengerechtigde of zijn partner:

- wijziging van nationaliteit, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen;
- verhuizing, met uitzondering van verhuizing van het gehele gezin binnen Nederland of binnen de landsgrenzen van een ander land;
- het sluiten van een huwelijk of het aangaan van een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij het huwelijk in het buitenland is gesloten;
- het sluiten van een samenlevingscontract;
- het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner;
- het weer gaan samenwonen met zijn wettige echtgenoot, van wie hij duurzaam gescheiden leefde;

- het niet meer op één adres wonen van de pensioengerechtigde en zijn partner;
- scheiding van tafel en bed tussen de pensioengerechtigde en zijn partner;
- echtscheiding of ontbinding van een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij de echtscheiding in het buitenland is uitgesproken;
- overlijden buiten Nederland of in Nederland, indien de overledene niet is ingeschreven in de basisregistratie personen;
- het rechtens zijn ontnomen van zijn vrijheid;
- het onttrekken aan de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel.
- toekenning van een uitkering door een andere staat;

Indien recht op toeslag bestaat, heeft de in artikel 49 AOW bedoelde mededelingsverplichting voorts betrekking op het onverwijld melden van een de volgende feiten of omstandigheden inzake de pensioengerechtigde of zijn partner:

- een wijziging in de aard van het inkomen van de partner, tenzij het inkomen in Nederland aan de loonbelasting is onderworpen;
- het gaan verwerven van inkomen uit arbeid of overig inkomen door de partner, tenzij het inkomen in Nederland aan de loonbelasting is onderworpen;
- een niet-conjuncturele verhoging van het inkomen uit arbeid of overig inkomen van de partner , tenzij het inkomen in Nederland aan de loonbelasting is onderworpen of de SVB aan de betrokkene een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van verhoging van het inkomen;
- indien op de toeslag geen generieke korting wordt toegepast of indien de generieke korting minder bedraagt dan 10%: het gaan verwerven van inkomen uit arbeid of overig inkomen door de pensioengerechtigde, tenzij het inkomen in Nederland aan de loonbelasting is onderworpen of de SVB aan de betrokkene een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van verhoging van het inkomen;

indien op de toeslag geen generieke korting wordt toegepast of indien de generieke korting minder bedraagt dan 10%: een niet-conjuncturele verhoging van het inkomen uit arbeid of overig inkomen van de pensioengerechtigde, tenzij het inkomen in Nederland aan de loonbelasting is onderworpen of de SVB aan de betrokkene een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van verhoging van het inkomen.

SB1246 | Mededelingsverplichting Anw

artikel 35 Anw

Voor de toepassing van artikel 35 Anw wordt verstaan onder:

- nabestaande: degene aan wie een nabestaandenuitkering is toegekend of die voor deze uitkering in aanmerking wenst te komen;
- kind: het kind van de nabestaande in de zin van artikel 5 Anw, voor zover dit kind ongehuwd is, jonger is dan 18 jaar en niet tot het huishouden van een ander dan de nabestaande behoort;
- wees: degene aan wie een wezenuitkering is toegekend, die deze uitkering heeft aangevraagd of voor wie deze uitkering is aangevraagd;
- uitkeringsgerechtigde: de nabestaande of de wees;
- inkomen uit arbeid of overig inkomen: het inkomen uit arbeid of overig inkomen als bedoeld in artikel 10, tweede lid Anw.

A. DE UITKERINGSGERECHTIGDE

De in artikel 35 Anw bedoelde mededelingsverplichting heeft in ieder geval betrekking op het onverwijld melden van de volgende feiten of omstandigheden inzake de uitkeringsgerechtigde:

- het niet langer bezitten van de nationaliteit van één van de lidstaten van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte, indien de overledene onderworpen is geweest aan de wetgeving van ten minste één van deze lidstaten, en de overledene op het moment van overlijden niet de nationaliteit van één van deze lidstaten bezat, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen;
- verhuizing, met uitzondering van verhuizing van het gehele gezin binnen Nederland of binnen de landsgrenzen van een ander land;
- het rechtens zijn ontnomen van zijn vrijheid.
- het onttrekken aan de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel.

B. DE NABESTAANDE

Daarnaast heeft de in artikel 35 Anw bedoelde mededelingsverplichting in ieder geval betrekking op het onverwijld melden van de volgende feiten en omstandigheden inzake de nabestaande:

- het sluiten van een huwelijk of het aangaan van een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij het huwelijk in het buitenland is gesloten;
- het sluiten van een samenlevingscontract;
- het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner;
- indien de belanghebbende deel uitmaakt van een meerpersoonshuishouden: het vertrek van een persoon uit of het gaan deelnemen van een persoon aan dit huishouden;
- het niet langer arbeidsongeschikt zijn in de zin van artikel 11 Anw;
- het gaan verwerven van inkomen uit arbeid;
- het gaan ontvangen van overig inkomen;
- een niet-conjuncturele wijziging van het inkomen uit arbeid of van het overig inkomen, tenzij de SVB een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van wijziging van het inkomen;
- een wijziging in de aard van het inkomen.

De nabestaande hoeft het gaan ontvangen of een wijziging van het inkomen uit arbeid of het overig inkomen echter niet aan de SVB te melden als dit inkomen in Nederland is onderworpen aan de loonbelasting of als de SVB aan de nabestaande uitsluitend een inkomensonafhankelijke uitkering heeft toegekend. De nabestaande aan wie uitsluitend een inkomensonafhankelijke uitkering is toegekend moet nog wel de volgende feiten en omstandigheden melden:

- het gaan ontvangen van een uitkering aan nagelaten betrekkingen ingevolge de sociale wetgeving van één of meer Mogendheden;
- een niet-conjuncturele wijziging van de hiervoor bedoelde uitkeringen, tenzij de SVB een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van wijziging van het inkomen.

C. HET KIND VAN DE NABESTAANDE

Daarnaast heeft de in artikel 35 Anw bedoelde mededelingversplichting in ieder geval betrekking op het onverwijld melden van de volgende feiten en omstandigheden inzake het kind:

- het niet langer behoren tot het huishouden van de nabestaande;
- het gaan behoren tot het huishouden van een ander;
- het sluiten van een huwelijk of het aangaan van een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij het huwelijk in het buitenland is gesloten;
- het sluiten van een samenlevingscontract;
- het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner;
- het rechtens zijn ontnomen van zijn vrijheid;
- het bestaan van aanspraak op gezinsbijslag of wezenuitkering krachtens de wetgeving van een andere lidstaat van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte;
- indien het kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is: het bijdragen in het onderhoud van het kind door anderen of verandering in de hoogte van deze onderhoudsbijdrage;
- indien het kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is: inkomen van het kind;
- verlies door de nabestaande van het ouderlijk gezag of het niet langer uitoefenen van de ouderlijke zorg over het kind;
- overlijden buiten Nederland of in Nederland, indien de overledene niet is ingeschreven in de basisregistratie personen.

D. DE WEES

Daarnaast heeft de in artikel 35 Anw bedoelde mededelingsverplichting in ieder geval betrekking op het onverwijld melden van de volgende feiten en omstandigheden inzake de wees:

- erkenning of adoptie van de wees;
- het bestaan van aanspraak op wezenuitkering of gezinsbijslag voor het kind krachtens de wetgeving van een andere lidstaat van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte.

E. DE WEES VAN 16 JAAR OF OUDER

Daarnaast heeft de in artikel 35 Anw bedoelde mededelingsverplichting in ieder geval betrekking op het onverwijld melden van de volgende feiten en omstandigheden inzake de wees die de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt:

- voor de wees die voor 2 oktober 2009 16 jaar is geworden: het niet langer arbeidsongeschikt zijn in de zin van artikel 11 Anw;
- voor de wees die voor 2 oktober 2009 16 jaar is geworden: het niet langer volgen van lessen of stages in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding gedurende ten minste 213 klokuren per kwartaal;
- voor de wees die na 1 oktober 2009 16 jaar is geworden: het wederom in staat zijn een opleiding te volgen door een wees van 16 of 17 jaar, die een startkwalificatie

heeft behaald of in het buitenland woont, nadat hij daartoe op lichamelijke of psychische gronden een tijd niet in staat is geweest;
- voor de wees die na 1 oktober 2009 16 jaar is geworden: het starten, wijzigen of stoppen van een opleiding van de wees die in het buitenland woont, 18 jaar of ouder is of 16 of 17 jaar is en beschikt over een startkwalificatie;
- voor de wees die na 1 oktober 2009 16 jaar is geworden: ziekte langer dan zes maanden van de wees die in het buitenland woont, 18 jaar of ouder is of 16 of 17 jaar is en beschikt over een startkwalificatie;
- voor de wees als bedoeld in artikel 26, eerste lid, onder d, Anw die de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt: het sluiten van een huwelijk of het aangaan van een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de wees die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij het huwelijk in het buitenland is gesloten;
- voor de wees die de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt: het sluiten van een samenlevingscontract;
- voor de wees als bedoeld in artikel 26, eerste lid, onder d, Anw die de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt: het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner ;
- voor de wees als bedoeld in artikel 26, eerste lid, onder d, Anw: de voor werkzaamheden beschikbare tijd niet langer grotendeels besteden aan de verzorging van zijn huishouden;
- voor de wees als bedoeld in artikel 26, eerste lid, onder d, Anw: het niet langer tot zijn huishouden behoren van een andere wees.

F. DE NABESTAANDE DIE GEEN UITKERING ONTVANGT

In afwijking van de onderdelen B en C heeft de nabestaande aan wie een uitkering is toegekend maar die in verband met het bepaalde in artikel 18 Anw geen uitkering ontvangt, de verplichting uitsluitend de volgende feiten of omstandigheden onverwijld te melden:

- het sluiten van een huwelijk of het aangaan van een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij het huwelijk in het buitenland is gesloten;
- het sluiten van een samenlevingscontract;
- het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner;
- het niet langer arbeidsongeschikt zijn in de zin van artikel 11 Anw;
- het gaan behoren van het kind tot het huishouden van een ander;
- het sluiten van een huwelijk of een samenlevingscontract of het aangaan van een geregistreerd partnerschap door het kind van de nabestaande, tenzij het kind is ingeschreven in de basisregistratie personen en het huwelijk in Nederland is gesloten;
- het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner door het kind van de nabestaande;
- het verlies door de nabestaande van het ouderlijk gezag of het niet langer uitoefenen van de ouderlijke zorg over het kind.

SB1247 | Mededelingsverplichting AKW

artikel 15 AKW

Voor de toepassing van artikel 15 AKW wordt verstaan onder:

- verzekerde: degene aan wie kinderbijslag is toegekend of die daarvoor in aanmerking wenst te komen;
- partner: de meerderjarige persoon met wie de verzekerde een huishouden vormt;
- kind: een kind waarvoor kinderbijslag is aangevraagd of toegekend.

A. DE VERZEKERDE OF ZIJN PARTNER

- De in artikel 15 AKW bedoelde mededelingsverplichting heeft in ieder geval betrekking op het melden van de volgende feiten of omstandigheden inzake de verzekerde of zijn partner:het in Nederland gaan werken, terwijl de partner buiten Nederland werkt of een buitenlandse uitkering krijgt;
- het gaan werken buiten Nederland of in een ander land dan het woonland;
- het stoppen met werken in Nederland, terwijl de partner buiten Nederland werkt of een buitenlandse uitkering ontvangt;
- het stoppen met werken in Nederland, van degene die buiten Nederland woont;
- het stoppen met werken in het buitenland;
- het gaan ontvangen van een buitenlandse uitkering;
- het gaan ontvangen van kinderbijslag of gezinsbijslag van een andere organisatie dan de SVB;
- een wijziging in de kinderbijslag of gezinsbijslag van een andere organisatie dan de SVB;
- verhuizing, met uitzondering van verhuizing van het gehele gezin binnen Nederland of binnen de landsgrenzen van een ander land;
- het rechtens zijn ontnomen van zijn vrijheid;het sluiten van een huwelijk of een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij het huwelijk in het buitenland is gesloten;
- het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding in de zin van de AOW;
- het niet meer op één adres wonen van de verzekerde en zijn partner;
- echtscheiding of ontbinding van een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij de echtscheiding in het buitenland is uitgesproken;
- het overlijden buiten Nederland of in Nederland, indien de overledene niet is ingeschreven in de basisregistratie personen;
- het verlies van de voogdij of de tijdelijke voogdij over een kind;

Indien recht bestaat op dubbele kinderbijslag:

- het gedurende meer dan 45 dagen in een kwartaal verblijven bij het kind dat niet tot zijn huishouden behoort;
- het afwisselend met de partner gedurende meer dan 45 dagen in een kwartaal verblijven bij het kind dat niet tot zijn huishouden behoort;
- het gedurende een aaneengesloten periode van 45 dagen of meer verblijven bij het kind dat niet tot zijn huishouden behoort;
- het afwisselend met de partner gedurende een aaneengesloten periode van 45 dagen of meer verblijven bij het kind dat niet tot zijn huishouden behoort;
- het niet meer uitoefenen van het beroep van binnenschipper, kermisexploitant of circusartiest of een beroep dat hiermee is gelijk gesteld.

B. HET KIND

Daarnaast heeft de in artikel 15 AKW bedoelde mededelingsverplichting in ieder geval betrekking op het melden van de volgende feiten of omstandigheden inzake het kind:

- verhuizing, met uitzondering van verhuizing van het gehele gezin binnen Nederland of binnen de landsgrenzen van een ander land;
- het niet meer behoren tot het huishouden van de verzekerde;
- het weer gaan behoren tot het huishouden van de verzekerde;
- het sluiten of eindigen van een huwelijk of een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen;
- het sluiten of eindigen van een samenlevingscontract;
- het overlijden buiten Nederland of in Nederland, tenzij het kind is ingeschreven in de basisregistratie personen.
- indien het kind niet tot het huishouden van de verzekerde behoort: het wijzigen van de bijdrage in de onderhoudskosten van het kind;

Indien recht bestaat op dubbele kinderbijslag, omdat het kind uitwonend is wegens het volgen van een beroepsopleiding of bezoeken van een school die wordt vermeld op de bijlagen bij de Regeling dubbele kinderbijslag om onderwijsredenen, of een daarmee vergelijkbare opleiding of school buiten Nederland:

- het wijzigen van of stoppen met de opleiding of school;
- het wijzigen of vervallen van de status als topsporter op ten minste toptalentniveau;
- het wijzigen of vervallen van de status als toptalent op het gebied van muziek of dans.

C. HET KIND VAN 16 JAAR OF OUDER

Daarnaast heeft de in artikel 15 AKW bedoelde mededelingsverplichting in ieder geval betrekking op het melden van de volgende feiten of omstandigheden inzake kinderen van 16 jaar of ouder:

- het gaan verwerven van inkomen;
- wijziging in de hoogte van het inkomen;

Voor kinderen die in het buitenland wonen en die nog geen opleiding hebben voltooid die de SVB gelijkstelt met het behalen van een startkwalificatie:

- het starten, wijzigen of stoppen van een opleiding;
- het weer in staat zijn een opleiding te volgen door een kind nadat hij daartoe op lichamelijke of psychische gronden een tijd niet in staat is geweest;
- een onderbreking van de studie door studie-overgang, ziekte of andere omstandigheden, die zes maanden of langer duurt of zal gaan duren.

D. HET PLEEGKIND

Ten aanzien van het pleegkind in de zin van artikel 4, derde lid AKW heeft de in artikel 15 AKW bedoelde mededelingsverplichting in ieder geval betrekking op het melden van het bijdragen in het onderhoud van het kind door andere personen of instellingen alsmede verandering in de hoogte daarvan.

SB1312 | Mededelingsverplichting Participatiewet

artikel 17, eerste lid Participatiewet

Voor de toepassing van artikel 17, eerste lid Participatiewet verstaat de SVB onder belanghebbende:

- de alleenstaande bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel a Participatiewet aan wie een AIO-aanvulling is toegekend of die voor een AIO-aanvulling in aanmerking wenst te komen;
- de alleenstaande ouder bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b Participatiewet aan wie een AIO-aanvulling is toegekend of die voor een AIO-aanvulling in aanmerking wenst te komen;
- de gezinsleden bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel c Participatiewet aan wie een AIO-aanvulling is toegekend of die voor een AIO-aanvulling in aanmerking wensen te komen;

De in artikel 17, eerste lid Participatiewet bedoelde mededelingsverplichting heeft in ieder geval betrekking op het onverwijld melden van een de volgende feiten of omstandigheden inzake de belanghebbende:

- wijziging van nationaliteit, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen;
- verhuizing, met uitzondering van verhuizing van het hele gezin binnen Nederland;
- opname in een (verpleeg)inrichting of ziekenhuis;
- verhuizing van personen van 21 jaar of ouder van of naar het adres waar de belanghebbende woont, tenzij deze personen op hetzelfde adres als de belanghebbende zijn ingeschreven in de basisregistratie personen;
- een verblijf in het buitenland, met inbegrip van de datum van vertrek en terugkeer.
- het sluiten van een huwelijk dan wel een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij het huwelijk in het buitenland is gesloten;
- het sluiten van een samenlevingscontract;
- het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding;
- het weer gaan samenwonen met zijn wettige echtgenoot, van wie hij duurzaam gescheiden leefde;
- scheiding van tafel en bed tussen de echtgenoten;
- echtscheiding dan wel ontbinding van een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij de echtscheiding in het buitenland is uitgesproken;
- indien sprake is van een commerciële relatie: het beëindigen van die relatie;
- overlijden buiten Nederland of in Nederland, indien de overledene niet is ingeschreven in de basisregistratie personen;
- het rechtens zijn ontnomen van zijn vrijheid;
- het onttrekken aan de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel.
- toekenning van een uitkering door een andere staat;
- het gaan verwerven van inkomen;
- een verhoging van het inkomen, tenzij de SVB aan de rechthebbende een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van verhoging van het inkomen;
- een wijziging in de aard van het inkomen;
- een toename van het vermogen.

SB1288 | Mededelingsverplichting OBR

artikel 24 en artikel 25 OBR

Voor de toepassing van de artikelen 24 en 25 OBR verstaat de SVB onder:

- aanvrager: degene die voor een overbruggingsuitkering in aanmerking wenst te komen.
- rechthebbende: degene aan wie een overbruggingsuitkering is toegekend.
- partner: degene die op grond van artikel 1, derde lid OBR als echtgenoot van de rechthebbende wordt beschouwd;
- inkomen uit arbeid of overig inkomen: het inkomen uit arbeid of overig inkomen als bedoeld in de artikelen 2 en 9 OBR.

De in de artikelen 24 en 25 OBR bedoelde mededelingsplicht heeft in ieder geval betrekking op het onverwijld melden van een de volgende feiten of omstandigheden inzake de rechthebbende of zijn partner:

- wijziging van nationaliteit, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen;
- verhuizing, met uitzondering van verhuizing van het gehele gezin binnen Nederland of binnen de landsgrenzen van een ander land;
- het sluiten van een huwelijk of het aangaan van een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij het huwelijk in het buitenland is gesloten;
- het sluiten van een samenlevingscontract;
- het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner;
- het weer gaan samenwonen met zijn wettige echtgenoot, van wie hij duurzaam gescheiden leefde;
- het niet meer op één adres wonen van de rechthebbende en zijn partner;
- scheiding van tafel en bed tussen de rechthebbende en zijn partner;
- echtscheiding of ontbinding van een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij de echtscheiding in het buitenland is uitgesproken;
- overlijden buiten Nederland of in Nederland, indien de overledene niet is ingeschreven in de basisregistratie personen;
- toekenning van een uitkering door een andere staat aan de rechthebbende;
- een wijziging in de aard van het inkomen van de rechthebbende, met uitzondering van het inkomen dat in Nederland aan de loonbelasting is onderworpen;
- het gaan verwerven van inkomen uit arbeid of overig inkomen door de rechthebbende, met uitzondering van het inkomen dat in Nederland aan de loonbelasting is onderworpen;
- een niet-conjuncturele verhoging van het inkomen uit arbeid of overig inkomen van de rechthebbende, tenzij het inkomen in Nederland aan de loonbelasting is onderworpen of tenzij de SVB aan de betrokkene een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van verhoging van het inkomen;
- het rechtens zijn ontnomen van zijn vrijheid;
- het onttrekken aan de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel.

SB1313 | Mededelingsverplichting Remigratiewet

artikel 5a Remigratiewet

Voor de toepassing van artikel 5a Remigratiewet verstaat de SVB onder:

- remigrant: een remigrant in de zin van artikel 1, onder h Remigratiewet.

- partner: een partner in de zin van artikel 1, onder g en artikel 1, tweede lid de Remigratiewet.
- kind: een kind in de zin van artikel 1, onder d en artikel 1, derde lid de Remigratiewet.

Ten behoeve van het hierna volgende beleid verstaat de SVB onder gezinsleden: de partner en/of de kinderen van de remigrant.

De in artikel 5a Remigratiewet bedoelde mededelingsverplichting heeft in ieder geval betrekking op het onverwijld melden van een de volgende feiten of omstandigheden inzake de remigrant, zijn partner, of zijn kinderen:

- het niet doorgaan van de remigratie;
- een wijziging in de datum van vertrek;
- het remigreren van meer of minder gezinsleden dan is vermeld op de aanvraag om remigratie-uitkering;
- Het definitief toegelaten worden tot het bestemmingsland;
- een verhuizing, met uitzondering van een verhuizing van het gehele gezin binnen Nederland of binnen de landsgrenzen van een ander land;
- een verhuizing naar Nederland van de remigrant of één van zijn gezinsleden;
- Een kind dat nog geen 18 jaar is, gaat bij iemand anders wonen;
- het doen van afstand van de Nederlandse nationaliteit door de remigrant;
- het verkrijgen van de nationaliteit van het remigratieland door de remigrant;
- het sluiten van een huwelijk of het aangaan van een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij het huwelijk in het buitenland is gesloten;
- het ontvangen van een remigratie-uitkering door degene met wie de remigrant is gehuwd of een geregistreerd partnerschap heeft;
- het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner;
- het ontvangen van een remigratie-uitkering door degene met wie de remigrant een gezamenlijke huishouding voert;
- echtscheiding of ontbinding van een geregistreerd partnerschap, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij de echtscheiding in het buitenland is uitgesproken;
- het niet meer op één adres wonen van de remigrant en zijn partner;
- het sluiten van een huwelijk van een kind dat nog geen 18 jaar is, met uitzondering van de persoon die is ingeschreven in de basisregistratie personen, tenzij het huwelijk in het buitenland is gesloten;
- het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding door een kind dat nog geen 18 jaar is.
- de geboorte van een kind van de remigrant of zijn partner, tenzij de remigrant of zijn partner is ingeschreven in de basisregistratie personen;
- overlijden buiten Nederland of in Nederland, indien de overledene niet is ingeschreven in de basisregistratie personen;
- het toekennen van een Nederlandse uitkering aan de remigrant of zijn partner;
- het wijzigingen of eindigen van een Nederlandse uitkering van de remigrant of zijn partner;
- het rechtens zijn ontnomen van de vrijheid van de remigrant of zijn partner;
- het onttrekken aan de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel door de remigrant of zijn partner.

SB1242 | Geen schending van de mededelingsverplichting

In bepaalde gevallen waarin een belanghebbende een wijziging van omstandigheden niet binnen vier respectievelijk zes weken meldt (zie SB1101 over niet spontaan melden van relevante feiten en omstandigheden), is geen sprake van een schending van de mededelingsverplichting. De SVB legt in die gevallen geen boete op en geeft evenmin een schriftelijke waarschuwing. Het gaat hierbij om de onderstaande situaties.

De SVB gaat ervan uit dat de belanghebbende tijdig aan zijn mededelingsverplichting heeft voldaan, als de SVB de belanghebbende binnen vier weken nadat een wijziging van de feiten of de omstandigheden heeft plaatsgevonden een formulier stuurt waarin naar het te melden feit of de te melden omstandigheid wordt gevraagd, en hij dit formulier met vermelding van dit feit of deze omstandigheid binnen de voor terugzending gestelde termijn aan de SVB heeft geretourneerd.

De SVB gaat ervan uit dat er geen sprake is van schending van de mededelingsverplichting als het de belanghebbende aan de hand van het voorlichtingsmateriaal van de SVB redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat de wijziging van omstandigheden niet van invloed is op het recht op, de hoogte van of de uitbetaling van de uitkering. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan:

- een verhoging van inkomen uit arbeid terwijl dit inkomen ook na de verhoging beneden de vrijstellingsgrens blijft;
- mutaties in het inkomen, indien als gevolg van de hoogte van het inkomen geen nabestaandenuitkering, kinderbijslag, overbruggingsuitkering wordt uitbetaald, en de inkomensmutatie in dat feit geen wijziging brengt.

De SVB acht de mededelingsverplichting voorts niet geschonden als een wijziging van omstandigheden zich voordoet in een periode waarin de uitkering op verzoek van de belanghebbende niet is betaald.

SB1098 | Controlevoorschriften

artikel 15 AOW, artikel 36 Anw, artikel 16 AKW en artikel 8g Remigratiewet

Bij besluiten van 26 januari 1996 en 26 april 1996 heeft de SVB Controlevoorschriften AOW, Controlevoorschriften Anw en Controlevoorschriften AKW uitgevaardigd. Voorts zijn bij Besluit van 23 juni 2014 Controlevoorschriften Remigratiewet vastgesteld. Deze voorschriften beogen een doelmatige controle in het kader van de uitvoering van de AOW, de Anw, de AKW en de Remigratiewet te bevorderen. In de voorschriften is aangegeven op welke wijze de gerechtigde en anderen die de controlevoorschriften moeten naleven, dienen mee te werken aan controles van de SVB. Zo moeten zij door de SVB verlangde informatie tijdig verstrekken, op verzoek op een kantoor van de SVB verschijnen en controle door medewerkers van de SVB mogelijk maken. De belanghebbende is niet verplicht op verzoek van de SVB inlichtingen te verstrekken over het inkomen, indien als gevolg van de hoogte van het inkomen geen nabestaandenuitkering of kinderbijslag wordt uitbetaald, en sinds de laatste verstrekking van gegevens aan de SVB dit inkomen niet zodanig is gewijzigd dat in deze situatie verandering moet worden gebracht. De belanghebbende dient in die situatie wel aan de SVB mede te delen dat hij bezwaar heeft tegen het verstrekken van de gevraagde gegevens.

Als de betaling van een uitkering op verzoek van een belanghebbende is gestaakt past de SVB op deze belanghebbende de controlevoorschriften niet toe. De belanghebbende is

dan niet verplicht om informatie te verstrekken aan de SVB. Wanneer de SVB op verzoek van de belanghebbende de betaling van de uitkering met terugwerkende kracht hervat en de belanghebbende stelt dat een gezamenlijke huishouding is ontstaan of verbroken, dan stelt de SVB zwaardere eisen aan het door belanghebbende te leveren bewijs. In dat geval geeft de SVB overeenkomstige toepassing aan het beleid vervat in SB1239 over Anw: opening dan wel herleving van het recht op uitkering na beëindiging van een gezamenlijke huishouding.

Het Besluit controlevoorschriften AKW ten aanzien van kinderbijslaggerechtigden van wie het gezin buiten Nederland woont bepaalt dat verzekerden, wier kinderen of partner in het buitenland wonen, verplicht zijn zich ieder kwartaal, na een oproep van de SVB, op het kantoor van de SVB te melden en zich te identificeren. Deze presentatieplicht dient ter voorkoming van de situatie dat ten onrechte kinderbijslag wordt uitbetaald wanneer de verzekerde zich weer bij zijn gezin in het buitenland heeft gevestigd zonder dit aan de SVB te melden.

SB1099 | Niet nakomen van de mededelingsverplichting of de controlevoorschriften

Niet nakomen van de mededelingsverplichting of de controlevoorschriften kan verschillende vormen aannemen. De betrokkene kan niet, te laat of niet behoorlijk voldoen aan een verzoek om informatie of medewerking van de SVB (zie SB1100 over niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB).

De betrokkene kan ook nalaten feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de uitkering, binnen vier weken spontaan te melden (zie SB1101 over niet spontaan melden van relevante feiten en omstandigheden).

SB1100 | Niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB

artikel 17c, eerste lid, onder c AOW, artikel 34, eerste lid, onder c Anw, artikel 14a, eerste lid, onder c AKW, artikel 16, tweede lid OBR, artikel 6c, eerste lid, onder c en artikel 6d, tweede lid Remigratiewet

Het hierna volgende beleid over het niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB heeft betrekking op de AOW, Anw, AKW, OBR en Remigratiewet. Het beleid dat ziet op de Participatiewet staat in SB1314 over Participatiewet: niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB.

Als de betrokkene tegen het einde van de gestelde termijn nog niet heeft voldaan aan een verzoek van de SVB om informatie of medewerking, verzendt de SVB eerst een rappèl. Voldoet de betrokkene aan het verzoek maar niet binnen de rappèltermijn, dan legt de SVB een maatregel op of geeft zij een waarschuwing (zie SB1102 over het opleggen van een maatregel en het geven van een schriftelijke waarschuwing).

Blijkt uit de reactie van betrokkene dat er een wijziging in de omstandigheden is opgetreden, of stelt de SVB dit op andere wijze vast, dan legt de SVB geen maatregel maar een boete op of geeft zij een waarschuwing (zie SB1101 over niet spontaan melden van relevante feiten en omstandigheden en SB1103 over het opleggen van een boete en het geven van een schriftelijke waarschuwing). In het kader van de OBR legt de SVB bij een dergelijke schending van de mededelingsverplichting een maatregel op (zie SB1102 over het opleggen van een maatregel en het geven van een schriftelijke waarschuwing). Behalve het opleggen van een boete of maatregel gaat de SVB er in een aantal gevallen

toe over de uitkering te blokkeren, geheel of gedeeltelijk te schorsen of geheel of gedeeltelijk in te trekken.

Als de SVB geen tijdige reactie ontvangt op haar verzoek, wordt veelal onzeker of nog aanspraak bestaat op de volledige uitkering. In die gevallen past de SVB het volgende beleid toe.

Als de betrokkene niet heeft gereageerd op het verzoek en ook anderszins niets van zich heeft laten horen, schorst de SVB de betaling (zie SB1093 over schorsing wegens twijfels aan de rechtmatigheid van de betaling). In het kader van de AKW geldt echter dat, indien geen onzekerheid bestaat over het recht op al uitbetaalde kinderbijslag, de SVB toepassing geeft aan het bepaalde in artikel 14a, eerste lid, onderdeel c AKW en de kinderbijslag beëindigt of herziet zonder terugwerkende kracht.

Indien de SVB de betaling van een uitkering schorst, heeft de schorsing betrekking op (het gedeelte van) de uitkering waarvan onzeker is of er nog aanspraak op bestaat.

Heeft de betrokkene binnen drie maanden na de schorsing nog niet aan het verzoek voldaan, dan trekt de SVB de uitkering met toepassing van artikel 17a, eerste lid, onder c, AOW, artikel 34, eerste lid, onder c, Anw, artikel 14a, eerste lid, onder c, AKW of artikel 16, tweede lid OBR geheel of gedeeltelijk in. Artikel 6d, tweede lid Remigratiewet bepaalt dat de schorsing maximaal zes maanden kan duren; indien het voortbestaan van het recht op remigratievoorzieningen na deze termijn nog onzeker is moet de SVB de voorzieningen op grond van artikel 6c, eerste lid, onder c Remigratiewet geheel of gedeeltelijk intrekken.

Blijkt er een wijziging in de omstandigheden te hebben plaatsgevonden waardoor de betrokkene al eerder geen aanspraak meer had op de volledige uitkering, dan trekt de SVB de uitkering met ingang van een eerdere datum geheel of gedeeltelijk in. Daarnaast legt de SVB aan de betrokkene een boete op (zie SB1103 over het opleggen van een boete en het geven van een schriftelijke waarschuwing). In het kader van de OBR legt de SVB in dat geval een maatregel op (zie SB1102 over het opleggen van een maatregel en het geven van een schriftelijke waarschuwing). Is sprake van een wijziging van de omstandigheden maar ontbreekt ieder aanknopingspunt met betrekking tot het moment waarop de omstandigheden zijn gewijzigd, dan geeft de SVB toepassing aan artikel 17a, eerste lid, onder c, AOW, artikel 34, eerste lid, onder c, Anw, artikel 14a, eerste lid, onder c AKW, artikel 16, tweede lid OBR dan wel artikel 6c, eerste lid, onder c Remigratiewet en trekt zij de uitkering geheel of gedeeltelijk in met ingang van de dag waarop de betaling eerder geheel of gedeeltelijk is geschorst. Ook in dat geval legt de SVB een boete op of - indien het de OBR betreft - een maatregel.

Toont de betrokkene voordat het intrekkingsbesluit rechtens onaantastbaar is geworden, aan dat hij al dan niet onafgebroken aanspraak op de volledige uitkering heeft behouden, dan betaalt de SVB de achterstallige uitkering aan hem uit. Dit geldt zowel tijdens de bezwaartermijn bij de schorsingsbeschikking als wanneer de schorsingsbeschikking rechtens onaantastbaar is geworden. Tevens legt de SVB aan de betrokkene een maatregel op omdat hij de controlevoorschriften niet is nagekomen (zie SB1102 over het opleggen van een maatregel en het geven van een schriftelijke waarschuwing). De SVB verricht de achterstallige betaling onder toepassing van de maatregel.

Het kan voorkomen dat de betrokkene alsnog voldoet aan het verzoek nadat het intrekkingsbesluit rechtens onaantastbaar is geworden. Als blijkt dat de betrokkene al dan

niet onafgebroken aanspraak op de volledige uitkering heeft behouden, kent de SVB de uitkering opnieuw toe met een terugwerkende kracht van maximaal een jaar, behoudens een langere termijn in gevallen waarin volgens de regels van SB1070 over terugwerkende kracht van meer dan een jaar) sprake is van een bijzonder geval en hardheid. In het kader van de OBR kent de SVB de uitkering opnieuw toe zonder terugwerkende kracht, tenzij volgens de regels van SB1285 over terugwerkende kracht van maximaal een jaar sprake is van een bijzonder geval. De SVB legt tevens een maatregel op of effectueert een reeds genomen maatregelbesluit op de inmiddels hervatte uitkering. Dit is slechts anders als het niet melden niet aan de betrokkene kan worden verweten.

Jurisprudentie
CRvB 25 november 2005, RSV 2006/46, ECLI:NL:CRVB:2005:AU6893

SB1314 | Participatiewet: niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB

artikel 54 Participatiewet

De SVB weigert de AIO-aanvulling indien de aanvrager gegevens die van belang zijn voor het recht op AIO-aanvulling niet aan de SVB verstrekt.

In geval de SVB al een AIO-aanvulling heeft toegekend en de betrokkene de voor de AIO-aanvulling van belang zijnde gegevens of gevorderde bewijsstukken niet of niet volledig binnen de door de SVB gestelde termijn verstrekt, verzendt de SVB een rappèl. Voldoet de betrokkene niet binnen de daarin gestelde termijn aan het verzoek dan schort de SVB op grond van artikel 54, eerste lid Participatiewet het recht op AIO-aanvulling op. De SVB geeft betrokkene bij de opschorting een termijn waarbinnen hij zijn verzuim kan herstellen. Worden de gevraagde gegevens binnen de hersteltermijn verstrekt, dan heft de SVB de opschorting op en legt zij een maatregel op of geeft zij een waarschuwing (zie SB1315 over het opleggen van een maatregel of het geven van een waarschuwing in het kader van de Participatiewet).

Blijkt uit de reactie van de betrokkene dat er een wijziging in de omstandigheden is opgetreden, of stelt de SVB dit op andere wijze vast, dan legt de SVB een boete op of geeft zij een waarschuwing (zie SB1101 over niet spontaan melden van relevante feiten en omstandigheden en SB1103 over het opleggen van een boete en het geven van een schriftelijke waarschuwing).

Wordt de gevraagde informatie niet binnen de hersteltermijn verstrekt, dan trekt de SVB het recht op AIO-aanvulling in op grond van artikel 54, vierde lid Participatiewet (zie SB1078 over verlaging of intrekking met terugwerkende kracht wegens wijziging van de omstandigheden).

In dat geval onderzoekt de SVB of de aanspraak op AIO-aanvulling op een eerder moment is geëindigd dan het moment met ingang waarvan het recht is opgeschort. Blijkt van een wijziging in de omstandigheden waardoor de betrokkene al eerder geen of een lagere aanspraak had op de AIO-aanvulling, dan trekt de SVB de AIO-aanvulling met ingang van een eerdere datum geheel of gedeeltelijk in.

Het komt voor dat de betrokkene alsnog voldoet aan het verzoek van de SVB nadat het opschortingsbesluit rechtens onaantastbaar is geworden, maar voordat het intrekkingsbesluit rechtens onaantastbaar is geworden. In dat geval beoordeelt de SVB bij de heroverweging in bezwaar uitsluitend of de betrokkene verwijtbaar heeft verzuimd

om de gevraagde informatie binnen de gestelde termijn te verstrekken (CRvB 27 juni 2000). De SVB past hierbij het beleid in SB1244 over het bepalen van de mate van verwijtbaarheid overeenkomstig toe. De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat de verwijtbaarheid in ieder geval ontbreekt indien het gaat om gegevens die niet (meer) van belang zijn voor de AIO-aanvulling of waarover betrokkene niet binnen de hersteltermijn redelijkerwijs heeft kunnen beschikken (CRvB 29 mei 2007 en CRvB 5 december 2007). Als de verwijtbaarheid ontbreekt, trekt de SVB het opschortingsbesluit in herroept zij het intrekkingsbesluit. Indien het verzuim verwijtbaar is, slaat de SVB geen acht op na de gestelde termijn ontvangen gegevens (CRvB 16 januari 2007). De SVB merkt in dat geval deze gegevens aan als een nieuwe aanvraag om een AIO-aanvulling. Ten aanzien van de ingangsdatum van het recht op AIO-aanvulling past de SVB het beleid toe in SB1309 over tijdig en verschoonbaar te laat voldoen aan de mededelingsverplichting.

In geval de betrokkene de gevraagde gegevens niet verstrekt dan is de SVB op grond van artikel 54, eerste lid Participatiewet bevoegd om de AIO-aanvulling voor een termijn van ten hoogste acht weken op te schorten. Trekt de SVB de AIO-aanvulling niet binnen deze termijn in, dan herleeft het recht in beginsel van rechtswege. Het kan echter voorkomen dat de SVB nog steeds niet beschikt over de noodzakelijke gegevens. In dat geval trekt de SVB het recht op AIO-aanvulling in op grond van artikel 54, derde lid, eerste volzin Participatiewet (zie SB1078 over verlaging of intrekking met terugwerkende kracht wegens wijziging van de omstandigheden).

Toont de betrokkene in bezwaar aan dat hij, al dan niet onafgebroken, aanspraak op AIO-aanvulling heeft behouden, dan herroept de SVB het intrekkingsbesluit. Blijkt uit de door de betrokkene verstrekte gegevens dat aanspraak bestaat op een lagere AIO-aanvulling dan legt de SVB een boete op (zie SB1101 over niet spontaan melden van relevante feiten en omstandigheden en SB1103 over het opleggen van een boete en het geven van een schriftelijke waarschuwing).

Als pas na het rechtens onaantastbaar worden van een intrekkingsbesluit blijkt dat de betrokkene, al dan niet onafgebroken, aanspraak op een AIO-aanvulling heeft behouden, dan past de SVB het beleid in SB1310 over het terugkomen van een rechtens onaantastbaar besluit in het voordeel van een belanghebbende overeenkomstig toe.

Jurisprudentie
CRvB 27 juni 2000, ECLI:NL:CRVB:2000:AJ9675
CRvB 16 januari 2007, ECLI:NL:CRVB:2007:AZ7575
CRvB 29 mei 2007, ECLI:NL:CRVB:2007:BA6853
CRvB 5 december 2007, ECLI:NL:CRVB:2007:BB9561

SB1101 | Niet spontaan melden van relevante feiten en omstandigheden

artikel 49 AOW, artikel 35 Anw, artikel 15 AKW, artikel 17, eerste lid Participatiewet en artikel 5a Remigratiewet

Van schending van de mededelingsverplichting is onder andere sprake als de belanghebbende feiten en omstandigheden waarvan hem redelijkerwijs duidelijk kan zijn dat die van invloed kunnen zijn op de uitkering, niet onverwijld spontaan aan de SVB meldt. Onder 'onverwijld' in de zin van artikel 49 AOW, artikel 35 Anw, artikel 15 AKW, artikel 17, eerste lid Participatiewet en artikel 5a Remigratiewet verstaat de SVB: binnen vier weken nadat het van belang zijnde feit heeft plaatsgevonden of de relevante

wijziging van omstandigheden is ingetreden. De SVB past een termijn van zes weken toe indien het van belang zijnde feit of de relevante wijziging betrekking heeft op een belanghebbende of een partner die niet in Nederland woont, of een kind dat niet in Nederland woont. In afwijking van het voorgaande geldt voor de Participatiewet dat de betrokkene een verblijf in het buitenland voorafgaand aan zijn verblijf moet melden.

Met melding aan de SVB wordt gelijkgesteld melding aan een buitenlandse autoriteit of orgaan indien de mededelingsplichtige in een land woont waarmee is geregeld dat aanvragen en verklaringen kunnen worden ingediend bij de overeenkomstige instanties in het desbetreffende land. Indien de belanghebbende echter voor laatstbedoelde weg kiest, maar hij verzuimt aan te geven dat de mededeling bestemd is voor de SVB, neemt de SVB in beginsel aan dat de mededelingsverplichting is geschonden indien de mededeling de SVB niet of niet tijdig bereikt. In geval de belanghebbende evenwel kan aantonen dat voor de ontvangende instantie redelijkerwijs duidelijk had moeten zijn dat de mededeling voor de SVB was bestemd, maar deze instantie is haar doorzendverplichting niet nagekomen, dan geldt de datum van indiening bij de instantie als indiening bij de SVB. Omdat artikel 25 OBR het bepaalde in artikel 49 AOW van overeenkomstige toepassing verklaart, past de SVB dit beleid ook toe bij de uitvoering van de OBR.

Als blijkt dat de betrokkene een omstandigheid of een feit niet tijdig heeft gemeld, legt de SVB een boete op (zie SB1103 over het opleggen van een boete en het geven van een schriftelijke waarschuwing). Daarnaast wordt de uitkering zo nodig herzien of ingetrokken en vordert de SVB onverschuldigd betaalde bedragen terug (zie SB1075 over verhoging wegens wijziging van de omstandigheden, SB1309 over verhoging AIO-aanvulling wegens wijziging van de omstandigheden, SB1077 over verlaging of intrekking ex nunc wegens wijziging van de omstandigheden, SB1078 over verlaging of intrekking met terugwerkende kracht wegens wijziging van de omstandigheden en SB1114 over terugvordering van uitkeringen. Op grond van artikel 17 OBR kan de SVB bij de uitvoering van de OBR uitsluitend maatregelen opleggen (zie SB1102 over het opleggen van een maatregel en het geven van een schriftelijke waarschuwing).

SB1102 | Het opleggen van een maatregel en het geven van een schriftelijke waarschuwing

artikel 17b AOW, artikel 38 Anw, artikel 17 AKW, artikel 17 OBR, artikel 6aa Remigratiewet en het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten

Het hierna volgende beleid over het opleggen van een maatregel en het geven van een schriftelijke waarschuwing heeft betrekking op de AOW, Anw, AKW, OBR en Remigratiewet. Het beleid dat ziet op de Participatiewet staat in SB1315.

De SVB is onder meer verplicht de uitkering tijdelijk of blijvend, geheel of gedeeltelijk te weigeren als de door de SVB vastgestelde controlevoorschriften niet of niet behoorlijk worden nageleefd of als degene op wie een mededelingsverplichting rust, na een verzoek om informatie van de SVB, de gevraagde informatie niet binnen de gestelde termijn verstrekt. De SVB dient een dergelijke maatregel ook toe te passen als de betrokkene de identificatieverplichting van artikel 55, tweede lid, van de Wet SUWI niet is nagekomen, of als hij weigert zich aan een in de Anw voorzien geneeskundig onderzoek te onderwerpen.

Ook op grond van artikel 17, eerste lid OBR is de SVB onder meer verplicht een maatregel op te leggen als de door de SVB vastgestelde controlevoorschriften niet of niet behoorlijk worden nageleefd of als degene op wie een mededelingsverplichting rust, na een verzoek om informatie van de SVB, de gevraagde informatie niet binnen de gestelde termijn verstrekt. Daarnaast moet de SVB een maatregel opleggen als degene op wie een mededelingsverplichting rust feiten en omstandigheden waarvan hem redelijkerwijs duidelijk kan zijn dat die van invloed kunnen zijn op de overbruggingsuitkering, niet onverwijld spontaan aan de SVB meldt. In het tweede lid van artikel 17 OBR zijn artikel 17b, tweede, derde, vierde en zesde lid AOW en het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten van overeenkomstige toepassing verklaard. Om die reden geldt het hiernavolgende beleid in het kader van de AOW eveneens voor de OBR.

Met ingang van 1 juli 2014 is de SVB op grond van artikel 6aa Remigratiewet eveneens verplicht een maatregel op te leggen als de door de SVB vastgestelde controlevoorschriften niet of niet behoorlijk worden nageleefd of als degene op wie een mededelingsverplichting rust, na een verzoek om informatie van de SVB, de gevraagde informatie niet binnen de gestelde termijn verstrekt. De SVB legt uitsluitend een maatregel op voor overtredingen die op of na 1 juli 2014 zijn begaan. Het hierna volgende beleid geldt eveneens voor de Remigratiewet.

Indien de mededelingsverplichting niet binnen de in het verzoek gestelde termijn wordt nagekomen, kan de SVB op grond van en onder de voorwaarden genoemd in artikel 17b, derde lid AOW, artikel 38, derde lid Anw, artikel 17, derde lid 3 AKW en artikel 6aa, derde lid Remigratiewet volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing. De SVB volstaat niet met het geven van een waarschuwing, indien zij al een schorsingsbeslissing heeft genomen.

De SVB legt geen maatregel op als het pensioen, de uitkering of de kinderbijslag is beëindigd en niet kan herleven.

In het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten worden nadere regels gegeven voor het bepalen van de hoogte en de duur van een maatregel. De SVB geeft aan dit besluit de volgende invulling.

Een schending van de in de AOW, de Anw, de AKW en de Remigratiewet opgenomen verplichtingen doet zich uitsluitend voor op het moment waarop de termijn verloopt waarbinnen aan de verplichting moet zijn voldaan of op het tijdstip waarop de belanghebbende zijn medewerking weigert. Door het eenmalige karakter van deze schending is er geen sprake van een zogenoemde duurovertreding. Gelet hierop legt de SVB alleen maatregelen op voor de minimale duur genoemd in artikel 2, eerste lid, onder a of artikel 2, eerste lid, onder b van het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten.

De hoogte van de maatregel moet worden afgestemd op de ernst van de overtreding en de mate van verwijtbaarheid. De mate waarin de gedraging aan de belanghebbende kan worden verweten, beoordeelt de SVB aan de hand van de regels die zijn beschreven in SB1244 over het bepalen van de mate van verwijtbaarheid. Deze regels gaan ook over opzet en grove schuld. Deze begrippen spelen echter geen rol bij het opleggen van een maatregel. Daarom maakt de SVB geen onderscheid tussen opzet, grove schuld of verwijtbaarheid als zij een maatregel oplegt.

Bij het bepalen van de hoogte van de maatregel hanteert de SVB het volgende beleid. Bij het niet tijdig of niet behoorlijk nakomen van een verplichting van de eerste categorie, bedraagt de hoogte van de maatregel 5% van het uitkeringsbedrag bedoeld in artikel 2 van het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten met het in dat besluit voorgeschreven minimum van € 25,-. Indien verminderde verwijtbaarheid daartoe aanleiding geeft, bedraagt het percentage 2%, met het minimum van € 25,-.

Bij het niet tijdig of behoorlijk nakomen van een verplichting van de tweede categorie bedraagt de hoogte van de maatregel 10% van het uitkeringsbedrag bedoeld in artikel 2 van het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten, met het minimum van € 25,-. Indien verminderde verwijtbaarheid daartoe aanleiding geeft, legt de SVB een maatregel op van 5%, met het minimum van € 25,-.

Indien aan de belanghebbende een maatregel is opgelegd en binnen twee jaar na de bekendmaking daarvan opnieuw een soortgelijke verplichting niet of niet behoorlijk wordt nagekomen wordt het percentage van de op te leggen maatregel met 50% verhoogd, nadat rekening is gehouden met de mate van verwijtbaarheid. De SVB onderscheidt drie soorten verplichtingen:

- het tijdig voldoen aan een verzoek om informatie van de SVB;
- de verplichtingen van de tweede categorie, zoals bedoeld in artikel 4 van het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten;
- het naleven van de controlevoorschriften, voor zover deze verplichting niet valt onder de voorgaande twee soorten verplichtingen.

De SVB effectueert de maatregel door het bedrag in mindering te brengen op de eerstvolgende termijn of termijnen van het pensioen, de uitkering, de kinderbijslag of de remigratievoorzieningen. Indien er gedurende vijf jaar geen recht op (uitbetaling van) het pensioen, de uitkering of de kinderbijslag bestaat, vervalt de maatregel. De reden hiervoor is dat de SVB het dossier na vijf jaar afsluit als geen recht meer bestaat op pensioen, uitkering of kinderbijslag. De SVB leidt voorts uit de wetsgeschiedenis af dat een reeds opgelegde maatregel vervalt als het recht op pensioen, uitkering of kinderbijslag eindigt en niet kan herleven.

De SVB hanteert als beleid dat een belanghebbende tijdig een verplichting is nagekomen als de informatie die moet worden verstrekt uiterlijk op de laatste dag van de termijn door de SVB is ontvangen (ontvangsttheorie).

SB1315 | Het opleggen van een maatregel of het geven van een waarschuwing in het kader van de Participatiewet

artikel 9, eerste lid, artikel 17, eerste en tweede lid, artikel 47c, tweede en vijfde lid, artikel 55 Participatiewet

De SVB is onder meer verplicht de AIO-aanvulling te verlagen als de betrokkene een of meerdere verplichtingen die uit de Participatiewet voortvloeien niet of onvoldoende nakomt. De SVB onderscheidt daarbij de volgende verplichtingen:

- de verplichting tot arbeidsinschakeling;
- het in voldoende mate beheersen van de Nederlandse taal en meewerken aan een taaltoets;
- de medewerkingsverplichting;

- het tonen van voldoende besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan;
- aanvullende verplichtingen.

Het beleid over deze verplichtingen staat in SB1316 (Verplichting tot arbeidsinschakeling en voldoende beheersen van de Nederlandse taal), SB1317 (Medewerkingsverplichting), SB1318 (Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid) en SB1319 (Aanvullende verplichtingen).

Als de betrokkene de voor de AIO-aanvulling van belang zijnde gegevens of gevorderde bewijsstukken niet binnen de door de SVB gestelde termijn verstrekt en uit de gegevens blijkt dat er geen gevolgen zijn voor de hoogte van of het recht op AIO-aanvulling, legt de SVB eveneens een maatregel op. Zie voor het niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB ook SB1314.

Verplichtingen in de Participatiewet

SB1316 | Verplichting tot arbeidsinschakeling en voldoende beheersen van de Nederlandse taal

artikel 9, eerste lid, artikel 47c, tweede, derde en vijfde lid Participatiewet

De verplichtingen die gaan over arbeidsinschakeling staan in artikel 9, eerste lid en artikel 47c, vijfde lid Participatiewet. Deze verplichtingen gelden niet voor de persoon die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, maar wel voor zijn jongere partner die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt. Daarnaast geldt voor deze jongere partner de in artikel 18b Participatiewet neergelegde verplichting om de Nederlandse taal in voldoende mate te beheersen en mee te werken aan een taaltoets.

De in artikel 47a Participatiewet omschreven taak van de SVB omvat niet de ondersteuning van de jongere partner bij arbeidsinschakeling en re-integratie. Deze ondersteuning is een verantwoordelijkheid van het college van de gemeente waarin de jongere partner woont. Hetzelfde geldt voor het afnemen van een taaltoets als bedoeld in artikel 18b, tweede lid Participatiewet.

Voor de vraag of de jongere partner de hiervoor genoemde verplichtingen onvoldoende is nagekomen, is de SVB afhankelijk van een melding van het college. Indien het college een gegrond vermoeden heeft dat de jongere partner niet voldoet aan deze verplichtingen, stelt het college de SVB daarvan in kennis. De SVB neemt in dat geval aan dat de jongere partner deze verplichtingen heeft geschonden, tenzij de kennisgeving van het college deze conclusie kennelijk niet ondersteunt.

SB1317 | Medewerkingsverplichting

artikel 17, tweede lid Participatiewet

Op grond van artikel 17, tweede lid Participatiewet is de betrokkene verplicht aan de SVB desgevraagd de medewerking te verlenen die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van de Participatiewet. Hieronder vallen bijvoorbeeld de volgende verplichtingen:

- mee werken aan een onderzoek naar het bezit van vermogen in het buitenland;
- gehoor te geven aan een loketoproep;

- in geval van een zelfstandige die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt: het overleggen van de administratie betreffende het boekjaar waarover een AIO-aanvulling is verleend.

SB1318 | Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

artikel 47c, tweede lid, onder b Participatiewet

Artikel 47c, tweede lid, aanhef en onder b Participatiewet bepaalt dat de SVB de AIO-aanvulling moet verlagen indien de betrokkene naar het oordeel van de SVB tekortschietend besef van verantwoordelijkheid betoont voor de voorziening in het bestaan. De SVB is van oordeel dat hiervan sprake is als de betrokkene handelingen verricht dan wel nalaat waardoor onnodig een beroep op een AIO-aanvulling wordt gedaan. Van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid is ook sprake als de betrokkene onverantwoord inteert op zijn vermogen doordat hij een schenking doet of het vermogen te snel opmaakt. Als dit vermogen was gebruikt voor de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan, had dat ertoe geleid dat de betrokkene gedurende een langere tijd geen beroep had hoeven doen op een AIO-aanvulling. De verplichting om voldoende besef van verantwoordelijkheid te tonen, geldt al voordat een AIO-aanvulling wordt aangevraagd (zie bijvoorbeeld CRvB 18 mei 2012).

Een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid kan bijvoorbeeld blijken uit het onverantwoord interen op het vermogen of het niet of te laat aanvragen van een voorliggende voorziening (zie CRvB 17 april 2001 en CRvB 30 december 2008). Uit een uitspraak van de CRvB van 18 mei 2012 volgt dat geen sprake is van onverantwoord interen op het vermogen, indien de betrokkene vermogen schenkt of opmaakt voordat hij recht heeft op een AIO-aanvulling.

De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat sprake is van onverantwoord interen op het vermogen als de betrokkene per maand meer dan anderhalf maal de relevante bijstandsnorm besteedt aan de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan (CRvB 8 juni 2004). Deze kosten worden zo nodig aangevuld met een bedrag voor woonkosten en overige als noodzakelijk aan te merken kosten. Voorts is van belang of de betrokkene over inkomsten beschikte. In dat geval worden deze inkomsten in mindering gebracht op het vermogen dat betrokkene mag besteden aan de noodzakelijke kosten van het bestaan (CRvB 28 augustus 2001).

Jurisprudentie

CRvB 17 april 2001, RSV 200/143, ECLI:NL:CRVB:2001:AL1252
CRvB 28 augustus 2001, JABW 2001/184, ECLI:NL:CRVB:2001:AJ9844
CRvB 8 juni 2004, ECLI:NL:CRVB:2004:AP1646
CRvB 30 december 2008, ECLI:NL:CRVB:2008:BH0516
CRvB 18 mei 2012, ECLI:NL:CRVB: 2012:BW6553

SB1319 | Aanvullende verplichtingen

artikel 55 Participatiewet

Op grond van artikel 55 Participatiewet heeft de SVB de mogelijkheid om aanvullende verplichtingen op te leggen. Hieronder vallen: de alimentatieplicht, de budgetteringsplicht, verplichtingen in verband met geldlening of borgtocht, de verplichting tot aangifte van een briefadres en nadere verplichtingen die strekken tot arbeidsinschakeling dan wel verplichtingen die verband houden met de aard en het doel

van een bepaalde vorm van AIO-aanvulling, of strekken tot vermindering of beëindiging van de AIO-aanvulling. De SVB legt één of meer van deze verplichtingen op als de omstandigheden van het geval dit vereisen.

SB1320 | De hoogte van de maatregel

artikel 47c, eerste lid Participatiewet

Indien de SVB een maatregel oplegt, stemt zij de hoogte van de maatregel achtereenvolgens af op:

- de ernst van de overtreding;
- de mate van verwijtbaarheid van de betrokkene;
- zo nodig de omstandigheden waaronder de gedraging is gepleegd.

SB1321 | Ernst van de overtreding

artikel 22 Participatiewet

De ernst van de overtreding komt tot uitdrukking in een percentage van de toepasselijke bijstandsnorm. Dit is de norm bedoeld in artikel 22 Participatiewet. Het percentage van deze norm is hoger naarmate het niet nakomen van de verplichting grotere gevolgen heeft voor het recht op AIO-aanvulling. Ten aanzien van de verplichting tot arbeidsinschakeling geldt dat een schending hiervan ernstiger wordt geacht naarmate dit concretere gevolgen heeft voor het niet verkrijgen of behouden van betaalde arbeid.

De SVB onderscheidt in dit verband drie categorieën, waarbij de ernst van het niet nakomen van de verplichting het onderscheidend criterium is.

Eerste categorie:

- het zich tijdig laten registreren als werkzoekende bij het UWV;
- het tijdig laten verlengen van de registratie als werkzoekende bij het UWV;
- het tijdig reageren op een informatieverzoek van de SVB;

Tweede categorie:

- het naar vermogen door het college opgedragen onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden te verrichten;
- het meewerken aan het opstellen, uitvoeren en evalueren van een plan van aanpak als bedoeld in artikel 44a Participatiewet;
- het meewerken aan een onderzoek van de SVB;
- het gehoor geven aan een loketoproep;
- het nakomen van de aanvullende verplichtingen.

Derde categorie:

- het nakomen van de verplichtingen bedoeld in artikel 47c, vijfde lid Participatiewet;
- het nakomen van een met een in artikel 47c, vijfde lid Participatiewet genoemde vergelijkbare verplichting, bijvoorbeeld het naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen in de gemeente van inwoning.

Bij het niet nakomen van een van de hiervoor genoemde verplichtingen legt de SVB een maatregel op van:

- vijf procent van de toepasselijke bijstandsnorm gedurende een maand bij een verplichting van de eerste categorie;
- tien procent van de toepasselijke bijstandsnorm gedurende een maand bij een verplichting van de tweede categorie;
- honderd procent van de toepasselijke bijstandsnorm gedurende een maand bij een verplichting van de derde categorie.

Indien de SVB aan de betrokkene een maatregel heeft opgelegd en hij binnen een jaar na de bekendmaking daarvan opnieuw een soortgelijke verplichting niet of niet behoorlijk nakomt, bedraagt de duur van de maatregel twee maanden. Indien de SVB voor een soortgelijke verplichting een schriftelijke waarschuwing heeft gegeven in plaats van het opleggen van een maatregel geldt een periode van twee jaar na de bekendmaking van de waarschuwing. Bij een derde of volgende schending van een verplichting van de derde categorie binnen een jaar nadat voor het niet nakomen van deze verplichting een maatregel is opgelegd, bedraagt de duur van de maatregel drie maanden.

In geval van een schending van een verplichting van de eerste categorie hanteert de SVB het beleid dat zij geen maatregel oplegt maar een schriftelijke waarschuwing geeft. De SVB legt in deze situatie wel een maatregel op als zij het recht op AIO-aanvulling met toepassing van artikel 54, eerste lid Participatiewet heeft opgeschort of het niet nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van een respectievelijk twee jaar te rekenen vanaf de datum waarop de SVB eerder een maatregel heeft opgelegd of een schriftelijke waarschuwing heeft gegeven.

Komt de betrokkene een of meer verplichtingen niet na die verband houden met het in voldoende mate beheersen van de Nederlandse taal, dan legt de SVB een maatregel op volgens de regels neergelegd in artikel 18b, vierde, negende, tiende en elfde lid Participatiewet. Het beleid over het opleggen van een maatregel wegens het onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal staat in SB1324.

Indien de betrokkene een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan heeft betoond, legt de SVB een maatregel op die per maand tien procent van de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt. De SVB berekent de duur van de maatregel door het bedrag dat onverantwoord is ingeteerd te delen door anderhalf maal de toepasselijke bijstandsnorm, met een minimum van een maand en een maximum van twaalf maanden. Doet de betrokkene door eigen toedoen onnodig een beroep op AIO-aanvulling, dan berekent de SVB de duur van de maatregel door het bedrag dat betrokkene had kunnen aanwenden voor zijn levensonderhoud te delen door anderhalf maal de toepasselijke bijstandsnorm, met een minimum van een maand en een maximum van twaalf maanden. Indien het bedrag van de AIO-aanvulling minder bedraagt dan tien procent van de toepasselijke bijstandsnorm waardoor de maandelijks te effectueren maatregel evenredig minder bedraagt, verlengt de SVB de duur van de maatregel naar evenredigheid. In dat geval beperkt de SVB de duur van de maatregel tot ten hoogste 24 maanden. Bij de berekening van de duur van de maatregel rondt de SVB naar beneden af op hele maanden. Wanneer deze afronding ertoe leidt dat geen maatregel zou worden opgelegd, legt de SVB gedurende één maand een maatregel op.

De Participatiewet geeft geen regels over samenloop van meer dan een maatregelwaardige gedraging, bijvoorbeeld het gelijktijdig niet nakomen van meer dan

één van de verplichtingen genoemd in artikel 47c, vijfde lid Participatiewet. De SVB hanteert daarom het beleid dat zij in dat geval volstaat met het opleggen van de zwaarste maatregel. Het kan ook voorkomen dat dezelfde gedraging leidt tot een schending van meer dan een verplichting. Ook in dat geval legt de SVB de zwaarste maatregel op.

SB1322 | Mate van verwijtbaarheid

De mate waarin de gedraging aan de betrokkene kan worden verweten, beoordeelt de SVB aan de hand van de regels die zijn beschreven in SB1244 over het bepalen van de mate van verwijtbaarheid. Deze regels gaan ook over opzet en grove schuld. Deze begrippen spelen echter geen rol bij het opleggen van een maatregel. Daarom maakt de SVB geen onderscheid tussen opzet, grove schuld of verwijtbaarheid als zij een maatregel oplegt. Als volgens de regels in SB1244 sprake is van verminderde verwijtbaarheid halveert de SVB het percentage van de op te leggen maatregel.

Artikel 47c, tiende lid Participatiewet bepaalt dat geen maatregel wordt opgelegd indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt. Daarnaast hanteert de SVB het beleid dat zij geen maatregel oplegt als tussen het tijdstip van de gedraging en het tijdstip waarop de SVB zou besluiten tot het opleggen van de maatregel meer dan een jaar is verstreken.

SB1323 | Omstandigheden waarin de betrokkene verkeert

artikel 47c, elfde lid Participatiewet

Op grond van artikel 47c, elfde lid Participatiewet moet de SVB een op te leggen maatregel of een opgelegde maatregel afstemmen op de omstandigheden van de betrokkene en diens mogelijkheden om middelen te verwerven, indien naar het oordeel van de SVB, gelet op bijzondere omstandigheden, dringende redenen daartoe noodzaken. De SVB geeft aan deze bepaling de volgende invulling.

Van dringende redenen is sprake als de gevolgen van de maatregel voor de betrokkene of zijn gezin zeer ernstig zijn. Uit de jurisprudentie volgt dat het enkele feit dat een betrokkene financieel zwaar wordt getroffen geen dringende reden vormt, omdat dit voor elke gerechtigde geldt (CRvB 1 april 2003).

De SVB houdt bij het opleggen van een maatregel rekening met de medische en sociale omstandigheden van de betrokkene en zijn gezin. Matiging van de maatregel kan bijvoorbeeld aan de orde zijn bij:

- bijzondere financiële omstandigheden van de betrokkene, zoals hoge woonlasten of andere vaste lasten of uitgaven van bijzondere aard waarvoor geen financiële tegemoetkoming mogelijk is;
- bijzondere sociale omstandigheden;
- een opeenstapeling van maatregelen: de zwaarte van het geheel van maatregelen is niet evenredig aan de ernst van de gedraging en de mate van verwijtbaarheid.

Jurisprudentie

CRvB 1 april 2003, ECLI:NL:CRVB:2003:AK0118

SB1324 | Hoogte en duur maatregel in verband met het onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal

artikel 18b, artikel 47c, tweede lid Participatiewet

Op grond van artikel 47c, tweede lid Participatiewet legt de SVB een maatregel op indien het redelijk vermoeden, bedoeld in artikel 18b, eerste lid Participatiewet, bestaat dat de partner jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd de Nederlandse taal onvoldoende beheerst. Daarnaast legt de SVB een maatregel op als de jongere partner niet deelneemt aan een taaltoets.

De hoogte van de maatregel wegens het onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal is afhankelijk van het aantal maanden dat is verstreken sinds de kennisgeving van het college waarin de jongere partner is meegedeeld dat hij niet aan die verplichting voldoet. Uit artikel 18b, vierde, negende, tiende en elfde lid Participatiewet volgt dat de SVB een maatregel moet opleggen van:

- 20% van de bijstandsnorm gedurende zes maanden in de periode tot 6 maanden na de schriftelijke kennisgeving;
- 40% van de bijstandsnorm gedurende zes maanden in de periode van 6 tot 12 maanden na de schriftelijke kennisgeving;
- 100% van de bijstandsnorm voor onbepaalde tijd vanaf 12 maanden na de schriftelijke kennisgeving.

Artikel 18b Participatiewet bevat geen bepaling over de hoogte van de op te leggen maatregel als de jongere partner zijn verplichting om mee te werken aan een taaltoets niet nakomt. De SVB hanteert het beleid dat zij bij het niet nakomen van deze verplichting een maatregel die gelijk is aan de maatregel wegens het onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal. Dit betekent dat hoogte van de maatregel afhankelijk is van het aantal maanden dat is verstreken sinds de betrokkene een taaltoets had moeten afleggen. De SVB legt een maatregel op van:

- 20% van de bijstandsnorm gedurende zes maanden in de periode tot 6 maanden na de dag waarop de taaltoets plaatsvond;
- 40% van de bijstandsnorm gedurende zes maanden in de periode van 6 tot12 maanden na de dag waarop de taaltoets plaatsvond;
- 100% van de bijstandsnorm voor onbepaalde tijd vanaf 12 maanden na de dag waarop de taaltoets plaatsvond.

De SVB ziet af van het opleggen van een maatregel indien sprake is van verminderde verwijtbaarheid of de verwijtbaarheid ontbreekt. De mate van verwijtbaarheid beoordeelt de SVB aan de hand van de regels die zijn beschreven in SB1244 over het bepalen van de mate van verwijtbaarheid. Deze regels gaan ook over opzet en grove schuld. Deze begrippen spelen echter geen rol bij het opleggen van een maatregel. Daarom maakt de SVB geen onderscheid tussen opzet, grove schuld of verwijtbaarheid als zij een maatregel oplegt.

De SVB leidt uit de wetsgeschiedenis af dat verwijtbaarheid ook ontbreekt indien de jongere partner niet in staat is om de taal op het vereiste niveau machtig te worden, zelfs als hij wel de gevraagde inspanningen zou leveren. Hierbij kunnen de volgende omstandigheden een rol spelen:

- dyslexie;
- analfabetisme;
- leerproblemen;
- cognitieve problemen;
- gezondheidsredenen en/of medische gronden;

- audio- en/of visuele beperkingen.

De SVB legt geen maatregel op als de Dienst Uitvoering Onderwijs een boete heeft opgelegd omdat de jongere partner niet aan de resultaatverplichting van de Wet inburgering voldoet.

SB1325 | Effectueren van een maatregel

artikel 18, vijfde lid, artikel 47c, vierde lid Participatiewet

De SVB legt de maatregel op over de kalendermaand volgend op de maand waarin zij het besluit heeft genomen. Een maatregel wegens het onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal of het niet meewerken aan een taaltoets gaat echter in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de jongere partner niet langer aan zijn verplichtingen voldoet.

Indien de op te leggen maatregel hoger is dan de AIO-aanvulling waarop recht bestaat, legt de SVB een maatregel op die gelijk is aan het bedrag van de AIO-aanvulling waarop per maand recht bestaat.

In geval de betrokkene een verplichting van de derde categorie niet nakomt, hanteert de SVB het beleid dat zij de maatregel over meerdere maanden verrekent, indien het effectueren van de gehele maatregel in een maand niet redelijk is. De SVB gaat ervan uit dat dit het geval is als een betrokkene een AIO-aanvulling ontvangt van ten minste 30% van de toepasselijke bijstandsnorm. In dat geval verrekent de SVB een maatregel van de derde categorie met een duur van een maand over twee maanden, een maatregel met een duur van twee maanden over vier maanden en een maatregel met een duur van drie maanden over vijf maanden. De SVB baseert dit beleid op artikel 18, vijfde lid Participatiewet.

De SVB beëindigt de effectuering van een opgelegde maatregel voor een gedraging van de derde categorie met ingang van de dag dat de jongere partner weer aan zijn verplichtingen voldoet. Hetzelfde geldt in geval de SVB een maatregel heeft opgelegd wegens het onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal of het niet meewerken aan een taaltoets. Zie ook SB1324 over hoogte en duur maatregel wegens het onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal. Indien de jongere partner op een later moment opnieuw een van de verplichtingen van de derde categorie niet nakomt, telt de opgelegde, maar tussentijds beëindigde maatregel wel mee bij het bepalen van recidive. Indien de jongere partner weer aan zijn verplichtingen voldoet voordat de SVB het besluit over het opleggen van een maatregel bekend heeft gemaakt, ziet zij af van het opleggen van de maatregel.

Uit artikel 47c, vierde lid Participatiewet volgt dat de SVB een maatregel die voor een periode van meer dan drie maanden is opgelegd, uiterlijk drie maanden nadat deze ten uitvoer is gelegd moet heroverwegen. De SVB leidt uit de jurisprudentie van de CRvB af (bijvoorbeeld CRvB 7 april 2009) dat een maatregel zolang deze voortduurt, ook na deze wettelijk voorgeschreven heroverweging, periodiek moet worden heroverwogen. De SVB hanteert hierbij naar analogie van artikel 47c, vierde lid Participatiewet een termijn van drie maanden.

De SVB neemt aan dat de herbeoordeling zich beperkt tot de vraag of het redelijk is dat de maatregel wordt gecontinueerd. Daarbij neemt de SVB de omstandigheden in

aanmerking waarin de betrokkene verkeert en de vraag of hij nu wel aan zijn verplichtingen voldoet.

Jurisprudentie
CRvB 7 april 2009, ECLI:NL:CRVB:2009:BI1197

SB1103 | Het opleggen van een bestuurlijke boete en het geven van een schriftelijke waarschuwing

artikel 17c AOW, artikel 39 Anw, artikel 17a AKW, artikel 47g Participatiewet, artikel 6b Remigratiewet en Boetebesluit socialezekerheidswetten

Als de mededelingsverplichting wordt geschonden, is de SVB ingevolge de AOW, Anw, AKW, Participatiewet en Remigratiewet verplicht een boete op te leggen of een schriftelijke waarschuwing te geven. De SVB legt in het kader van de Remigratiewet alleen een boete op of geeft een waarschuwing voor schendingen van de mededelingsverplichting die hebben plaatsgevonden op of na 1 juli 2014.

SB1106 | De hoogte van de bestuurlijke boete

artikel 3:4, tweede lid en artikel 5:46, tweede lid Awb

Indien de SVB een boete oplegt, stemt zij de hoogte van de boete achtereenvolgens af op:

- de ernst van de overtreding;
- de mate van verwijtbaarheid van de belanghebbende;
- zo nodig de omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd.

SB1107 | Ernst van de overtreding

artikel 17c, vijfde lid AOW, artikel 39, vijfde lid Anw, artikel 17a, vijfde lid AKW, artikel 47g, tweede en vijfde lid Participatiewet, artikel 6b, derde lid Remigratiewet en artikel 2 Boetebesluit socialezekerheidswetten

De ernst van de overtreding wordt op grond van artikel 2 Boetebesluit socialezekerheidswetten in de eerste plaats afgemeten aan de hoogte van het benadelingsbedrag. Onder benadelingsbedrag verstaat de SVB het bedrag dat, gelet op de herziening van de uitkering, door haar te veel is betaald tot het moment waarop de mededeling van de belanghebbende dan wel het wijzigingsbericht van een derde werd ontvangen.

Boetebedrag

Is er geen sprake van bijzondere omstandigheden zoals hierna te bespreken, dan legt de SVB een boete op ter hoogte van 50% van het benadelingsbedrag. De SVB baseert zich daarbij op de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 24 november 2014.

Artikel 2, eerste lid Boetebesluit socialezekerheidswetten bepaalt dat de minimale boete € 150,- bedraagt. Uit bovengenoemde uitspraak van 24 november 2014 leidt de SVB echter af dat geen minimale boete gehanteerd mag worden. De boete wordt in alle gevallen gerelateerd aan het benadelingsbedrag. Als er geen benadelingsbedrag is, legt de SVB geen boete op.

Verhoging wegens recidive

De SVB verhoogt het boetebedrag t met 50%, indien de betrokkene in de vijf jaar, onmiddellijk voorafgaande aan het moment van de overtreding waarvoor de boete wordt opgelegd, de mededelingsverplichting op grond van dezelfde wet eerder heeft geschonden en voor die overtreding een bestuurlijke boete of een strafrechtelijke sanctie aan de belanghebbende is opgelegd. Dit boetebedrag wijkt af van het boetebedrag genoemd in de artikelen 17c, vijfde lid AOW, 39, vijfde lid Anw, 17a, vijfde lid AKW, artikel 47g, vijfde lid Participatiewet en 6b, derde lid Remigratiewet. Deze afwijking hangt samen met de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 24 november 2014.

Ingeval de belanghebbende heeft nagelaten een feit of omstandigheid te melden die uitsluitend kan leiden tot verhoging van de uitkering legt de SVB geen boete op.

Jurisprudentie
CRvB 24 november 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:3754

SB1108 | Mate van verwijtbaarheid

artikel 5:41, artikel 5:46, tweede lid Awb, artikel 23, vierde lid Wetboek van Strafrecht

Op grond van artikel 5:46, tweede lid Awb moet de SVB de hoogte van de boete afstemmen op de mate van verwijtbaarheid. De op te leggen boete is hoger naarmate de schending van de mededelingsverplichting de belanghebbende meer kan worden aangerekend. In navolging van de Centrale Raad van Beroep (zie de uitspraak van 24 november 2014) onderscheidt de SVB daarbij de volgende categorieën: opzet, grove schuld, verwijtbaarheid zonder opzet of grove schuld en verminderde verwijtbaarheid. Daarnaast neemt de SVB aan dat ook sprake kan zijn van een situatie waarin een belanghebbende sterk verminderd verwijtbaar is. Het beleid over deze vijf categorieën staat in SB1244 over de mate van verwijtbaarheid.

De SVB legt in beginsel een boete op van 50% van het benadelingsbedrag. In de volgende gevallen hanteert de SVB een ander percentage van het benadelingsbedrag:

- 100% in geval van opzet;
- 75% in geval van grove schuld;
- 25% in geval van verminderde verwijtbaarheid;
- 10% in geval van sterk verminderde verwijtbaarheid.

Ontbreekt iedere vorm van verwijtbaarheid, dan ziet de SVB op grond van artikel 5:41 Awb af van het opleggen van een boete of het geven van een schriftelijke waarschuwing.

In alle gevallen geldt dat de SVB de hoogte van de boete beperkt tot de maximale geldboete die de strafrechter op grond van artikel 23, vierde lid Wetboek van Strafrecht kan opleggen. In geval van opzet legt de SVB een boete op van ten hoogste het bedrag van de boete uit de vijfde categorie, bedoeld in artikel 23, vierde lid Wetboek van Strafrecht. Indien geen sprake is van opzet legt de SVB een boete op van ten hoogste het bedrag van de boete uit de derde categorie, bedoeld in artikel 23, vierde lid Wetboek van Strafrecht.

Jurisprudentie
CRvB 24 november 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:3754

SB1243 | Omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd

artikel 5:46, tweede lid Awb, artikel 17j, eerste lid AOW, artikel 45a, eerste lid Anw, artikel 17h, eerste lid AKW, artikel 60b, eerste lid Participatiewet

Bij de beoordeling van de evenredigheid van de in concreto op te leggen boete dient de SVB rekening te houden met de omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd. Uit de Memorie van Toelichting bij artikel 5:46, tweede lid van de Awb blijkt dat de draagkracht van de overtreder daarbij een rol kan spelen. De SVB slaat daarom ook acht op bijzondere financiële of sociale omstandigheden waarin de betrokkene verkeert op het moment dat de boete wordt opgelegd. De SVB verlaagt de boete, die met inachtneming van de ernst van de overtreding en de mate van verwijtbaarheid is vastgesteld, in ieder geval indien de financiële omstandigheden van de belanghebbende daartoe aanleiding geven. In dat geval moet de belanghebbende aannemelijk maken dat hij de boete niet binnen een jaar na oplegging kan voldoen, rekening houdend met zijn beslagvrije voet. De SVB stelt de boete dan vast op het bedrag dat de belanghebbende met inachtneming van de beslagvrije voet binnen een jaar kan betalen. De SVB baseert deze termijn op de uitspraak van de CRvB van 24 november 2014.

De SVB leidt uit de artikelen 17j, eerste lid AOW, 45a, eerste lid Anw, 17h, eerste lid AKW en 60b, eerste lid Participatiewet af dat het niet is toegestaan om in geval van recidive rekening te houden met de beslagvrije voet. Daarom verlaagt de SVB in dat geval de boete niet op grond van bijzondere financiële omstandigheden.

Jurisprudentie
CRvB 24 november 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:3754

SB1109 | De betaling van de boete

De regels en het beleid over de termijnen waarbinnen de boete moet worden betaald en de wijze waarop het boetebesluit bij gebreke van tijdige betaling ten uitvoer wordt gelegd, zijn beschreven in het onderdeel Invordering van bestuursrechtelijke geldschulden (SB1250, SB1251, SB1252, SB1119 en SB1253).

SB1110 | Waarschuwing in plaats van een boete

artikel 17c, vierde lid AOW, artikel 39, vierde lid Anw, artikel 17a, vierde lid AKW, artikel 47g, vierde lid Participatiewet en artikel 6b, vijfde lid Remigratiewet

De SVB geeft op grond van het bepaalde in de artikelen 17c, vierde lid AOW, 39, vierde lid Anw,17a, vierde lid AKW, 47g, vierde lid Participatiewet, en 6b, vijfde lid Remigratiewet een schriftelijke waarschuwing in plaats van een boete als het niet nakomen van de mededelingsverplichting niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verstrekken van een uitkering, tenzij:

- het niet nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar nadat aan de mededelingsplichtige eerder een waarschuwing is gegeven; of
- het niet nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van vijf jaar nadat aan de mededelingsplichtige eerder een boete is opgelegd voor overtreding van de mededelingsverplichting op grond van dezelfde wet. Bij een overtreding van de mededelingsverplichting op grond van de AOW houdt de SVB ook rekening met een eerdere overtreding van de mededelingsverplichting op grond van de Anw.

SB1111 | Afzien van een sanctie wegens dringende redenen

artikel 17c, achtste lid AOW, artikel 39, zevende lid Anw, artikel 17a, zevende lid AKW, artikel 47g, zevende lid Participatiewet en artikel 6b, zesde lid Remigratiewet

Op grond van artikel 17c, achtste lid, AOW, artikel 39, zevende lid, Anw, artikel 17a, zevende lid, AKW, artikel 47g, zevende lid Participatiewet en artikel 6b, zesde lid Remigratiewet is de SVB bevoegd, af te zien van het opleggen van een boete als daarvoor dringende redenen bestaan. De SVB maakt van deze bevoegdheid gebruik als betrokkene verkeert in zo ernstige financiële en/of sociale omstandigheden dat het opleggen van een boete in redelijkheid niet aanvaardbaar is. De SVB beoordeelt de situatie van betrokkene op het moment dat zij moet besluiten of een boete zal worden opgelegd.

SB1244 | Het bepalen van de mate van verwijtbaarheid

artikel 2a, eerste en tweede lid Boetebesluit socialezekerheidswetten

Op grond van artikel 2a, eerste lid van het Boetebesluit socialezekerheidswetten wordt de mate waarin de gedraging aan de betrokkene kan worden verweten, beoordeeld naar de situatie op het moment waarop de betrokkene zijn verplichting had moeten nakomen. Hierbij hanteert de SVB de volgende ? deels aan de jurisprudentie ontleende ? stelregels.

Opzet:

Er is sprake van opzet wanneer het willens en wetens handelen of nalaten leidt tot het niet of niet behoorlijk nakomen van de mededelingsverplichting.

Grove schuld:

Er is sprake van grove schuld in geval van een in laakbaarheid aan opzet grenzende mate van verwijtbaarheid. De SVB neemt grove schuld aan als sprake is van ernstige nalatigheid, ernstige onzorgvuldigheid, ernstige onachtzaamheid of ernstige roekeloosheid met het gevolg dat de mededelingsverplichting niet of niet behoorlijk is nageleefd. Daarvan is in ieder geval sprake als betrokkene meerdere malen een onjuiste opgave doet naar aanleiding van door de SVB gestelde vragen en ook niet op een andere wijze aan de mededelingsverplichting voldoet.

Verwijtbaarheid:

Er is sprake van verwijtbaarheid als betrokkene heeft nagelaten om een of meer wijzigingen in de feiten of omstandigheden tijdig te melden, terwijl hij weet of redelijkerwijs kan en behoort te weten dat deze van belang zijn voor de hoogte of het recht op uitkering.

Voor het bepalen van de hoogte van de boete hanteert de SVB tevens onderstaande uitgangspunten om te bepalen of er sprake is van volledige verwijtbaarheid:

- De SVB deelt bij de toekenning van een uitkering aan de betrokkene mee welke feiten en omstandigheden hij spontaan aan de SVB moet melden. De SVB gaat er dan ook van uit dat het de betrokkene redelijkerwijs duidelijk kan zijn dat deze feiten en omstandigheden van invloed kunnen zijn op de uitkering, tenzij bijzondere omstandigheden op het tegendeel wijzen,.

- Van de betrokkene kan een redelijke inspanning worden gevergd om op de hoogte te raken van feiten en omstandigheden bij anderen die van invloed kunnen zijn op zijn uitkering, zoals de omstandigheden van een uitwonend kind. Het enkele feit dat die ander de betrokkene niet spontaan van een relevante omstandigheid op de hoogte heeft gesteld, vermindert niet zijn verwijtbaarheid de als hij deze omstandigheid niet heeft gemeld.

Verminderde verwijtbaarheid:

De SVB leidt uit artikel 2a, tweede lid van het Boetebesluit socialezekerheidswetten af dat in de volgende gevallen in ieder geval verminderde verwijtbaarheid aanwezig is:

- De betrokkene verkeerde op het moment dat hij aan zijn verplichting moest voldoen in onvoorziene en ongewenste omstandigheden, die niet tot het normale levenspatroon behoren en die hem weliswaar niet in de feitelijke onmogelijkheid brachten om aan zijn verplichting te voldoen, maar die emotioneel zo ontwrichtend waren dat hem niet volledig valt toe te rekenen dat de informatie niet tijdig of volledig aan de SVB is verstrekt. Te denken valt aan een ernstige ziekte of het overlijden van de partner of kinderen van de betrokkene, onvoorzien ontslag, faillissement of het weglopen van een kind.
- De betrokkene verkeerde in een zodanige geestelijke toestand dat hem de overtreding niet volledig valt aan te rekenen. Hiervan is sprake als de betrokkene vanwege zijn geestelijke toestand kortstondig administratief onbekwaam is.
- De betrokkene heeft wel inlichtingen verstrekt, die echter onjuist of onvolledig waren, of heeft anderszins een wijziging van omstandigheden niet onverwijld gemeld, maar uit eigen beweging alsnog de juiste inlichtingen verstrekt voordat de overtreding is geconstateerd. De SVB neemt geen verminderde verwijtbaarheid aan als de betrokkene de inlichtingen heeft verstrekt in het kader van een controle van de SVB.

De SVB acht voorts verminderde verwijtbaarheid aanwezig als er sprake is van een samenstel van omstandigheden die elk op zich niet, maar in hun onderlinge samenhang beschouwd wel leiden tot het oordeel dat sprake is van verminderde verwijtbaarheid.

Er is geen sprake van verminderde verwijtbaarheid in de volgende gevallen:

- De betrokkene begrijpt de inhoud van de correspondentie van de SVB niet, bijvoorbeeld omdat hij de Nederlandse taal onvoldoende beheerst. Van de uitkeringsgerechtigde mag worden verwacht dat hij zich laat informeren over de betekenis hiervan.
- De betrokkene is langere tijd niet in staat zijn belangen te behartigen. Van hem mag worden gevergd dat hij ervoor zorgt dat een ander zijn zaken regelt. Laat hij dit na, dan is er geen sprake van verminderde verwijtbaarheid.

Ontbreken van verwijtbaarheid:

De SVB acht in het geheel geen verwijtbaarheid aanwezig als:

- het niet nakomen van een verplichting niet aan de betrokkene kan worden verweten omdat hij op het moment dat hij aan zijn verplichting moest voldoen verkeerde in onvoorziene en ongewenste omstandigheden die niet tot het normale levenspatroon behoren en die het de belanghebbende feitelijk onmogelijk maakten

om aan zijn verplichtingen te voldoen. Te denken valt aan een plotselinge ziekenhuisopname van de belanghebbende.
- de betrokkene binnen vier weken nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan die hij had moeten melden aan de SVB, bericht van de SVB ontvangt waaruit hij kan afleiden dat de SVB al van de wijziging op de hoogte is. Betrokkene kan er dan in redelijkheid van uitgaan dat het niet meer nodig is de SVB op de hoogte te stellen.

Bewijslastverdeling:

De SVB leidt uit de uitspraak van de CRvB van 24 november 2014 af dat zij de aanwezigheid van opzet of grove schuld moet bewijzen. De stelplicht en bewijslast voor strafverlagende omstandigheden ligt bij de betrokkene. Indien de SVB op de hoogte is van bijzondere omstandigheden die moeten leiden tot matiging van de boete, houdt de SVB daarmee rekening bij het opleggen van de boete.

Jurisprudentie
CRvB 24 november 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:3754

SB1112 | Buitenlandse brondocumenten

Bij de beoordeling van het recht op AOW-pensioen, Anw-uitkering, kinderbijslag, AIO-aanvulling of remigratievoorzieningen is soms een buitenlandse akte nodig, die dient als bron om een bepaald feit te bewijzen (brondocument). Een buitenlands brondocument moet door de belanghebbende worden overgelegd als zijn gegevens niet via een andere betrouwbare bron, bijvoorbeeld de BRP of een buitenlands zusterorgaan, kunnen worden verkregen of gecontroleerd. Blijkens de jurisprudentie (onder meer CRvB 23 december 1998 en CRvB 4 juli 2003) berust de verantwoordelijkheid voor het verstrekken van valide en betrouwbare documenten bij de belanghebbende.

Afhankelijk van het land waar het document vandaan komt, moet het aan bepaalde eisen voldoen. Het document dient gelegaliseerd te zijn of, als het land een van de legalisatieverdragen heeft ondertekend, voorzien te zijn van een apostille. Legalisatie houdt in dat de echtheid van de handtekeningen en stempels op een document bevestigd wordt door een hogere instantie dan de instantie die het document heeft afgegeven en dat vervolgens de echtheid van de handtekeningen en stempels van de hogere instantie wordt bevestigd door de Nederlandse vertegenwoordiging in het betreffende land.

Als de belanghebbende woont in een land waarmee een verdrag inzake sociale zekerheid is gesloten, is het, behoudens waar het gaat om remigratievoorzieningen, in principe niet toegestaan een gelegaliseerd buitenlands brondocument te vragen, aangezien de zusterorganen van de verdragslanden de juistheid van de gegevens controleren. Indien betrokkene echter niet onder de personele werkingssfeer van het verdrag valt, speelt het zusterorgaan geen rol en moeten wel gelegaliseerde brondocumenten of brondocumenten voorzien van een apostille worden overgelegd. De kosten van de legalisatieprocedure komen in dat geval voor rekening van de belanghebbende.

Voor vluchtelingen en asielzoekers geldt een uitzondering op de verplichting tot het overleggen van gelegaliseerde brondocumenten, aangezien zij meestal niet in staat zijn contact op te nemen met het land van herkomst.

Voor landen of regio's waar gedurende bepaalde tijd geen centraal gezag is gevestigd, of het centraal gezag niet door Nederland wordt erkend of waar de registers door oorlogssituaties of natuurrampen geheel verloren zijn gegaan, kan de Minister van Buitenlandse Zaken een vrijstelling voor het bevoegdelijk afgeven van stukken en legalisatie en verificatie verstrekken. Als deze vrijstelling is vermeld op de website van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (www.minbuza.nl), verlangt de SVB geen gelegaliseerde brondocumenten uit het bedoelde gebied.

Legalisatie geeft slechts zekerheid over de herkomst van een document, maar geeft geen garantie dat de inhoud van het document juist is. Bij twijfel over de juistheid van de inhoud van het document kan een inhoudelijk verificatie-onderzoek ingesteld worden in het land van herkomst van het document (zie ABRvS 8 september 2004).

De kosten van het verificatie-onderzoek komen voor rekening van de SVB.

Jurisprudentie
ABRvS 8 september 2004, AB 2004, 329, ECLI:NL:RVS:2004:AQ9960
CRvB 4 juli 2003, «USZ» 2003/287, ECLI:NL:CRVB:2003:AI1100
CRvB 23 december 1998, RSV 1999/89, ECLI:NL:CRVB:1998:AA8524

SB1113 | DNA-onderzoek

artikel 5, eerste lid Anw en artikel 4, tweede lid, onder c en d AKW

Het kan voorkomen dat afstamming en bloedverwantschap tussen kinderen en een ouder niet kan worden aangetoond wegens het ontbreken van brondocumenten waaruit deze afstamming genoegzaam blijkt. In een dergelijke situatie kan betrokkene het biologisch vaderschap aantonen door middel van DNA-onderzoek. Dit volgt uit artikel 4, tweede lid, onder c en d AKW jo. artikel 5, eerste lid Anw. Het bloedverwantschap tussen een moeder en een kind kan op dezelfde wijze wordt aangetoond. Vereist is dat het DNA-onderzoek wordt uitgevoerd volgens de criteria genoemd in de NEN-EN ISO/IEC 17025 en de aanbevelingen van de 'Paternity Testing Commission' van de 'International Society of Forensic Genetics'. Als het DNA-onderzoek niet volledig volgens deze criteria is verricht, accepteert de SVB de resultaten van het DNA-onderzoek alleen als aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

- De te onderzoeken personen hebben schriftelijk toestemming verleend voor het verrichten van een DNA-onderzoek aan het onderzoeksinstituut.
- Zij hebben zich bij het onderzoeksinstituut gelegitimeerd en een kopie van het legitimatiebewijs ondertekend.
- Een medewerker van het onderzoeksinstituut heeft een foto van hen genomen en zij hebben deze foto ondertekend.
- Het onderzoeksinstituut hanteert een kwaliteitszorgsysteem dat vergelijkbaar is met NEN-EN ISO/IEC 17025.
- Het ouderschap staat met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid van 99,99% vast.
- Betrokkenen geven de SVB toestemming voor het maken van een kopie van het originele DNA-onderzoeksrapport.

Conform de uitspraak van de CRvB van 19 september 2001 komen de kosten van een DNA-onderzoek voor rekening van de betrokkene. In bepaalde gevallen kunnen deze

kosten echter voor rekening van de SVB komen, zie bijvoorbeeld de uitspraak van de CRvB van 12 februari 2004 waarbij de SVB terugkwam van een eerdere toekenning van een uitkering.

Jurisprudentie

CRvB 12 februari 2004, «USZ» 2004/127, ECLI:NL:CRVB:2004:AO5164
CRvB 19 september 2001, RSV 2001/285, ECLI:NL:CRVB:2001:AD5989

Terugvordering

Bestuursrechtelijke terugvordering

SB1114 | **Terugvordering van uitkeringen**

artikel 24 AOW, artikel 53 Anw, artikel 24 AKW, artikel 58 Participatiewet, artikel 22 OBR en artikel 6e Remigratiewet

De SVB is op grond van artikel 24 AOW, artikel 53 Anw, artikel 24 AKW, artikel 22, eerste lid OBR en artikel 6e Remigratiewet verplicht onverschuldigd betaalde uitkering terug te vorderen. In artikel 22, tweede lid OBR wordt artikel 24, tweede tot en met zevende lid AOW van overeenkomstige toepassing verklaard bij de toepassing van artikel 22, eerste lid OBR. Om die reden geldt het hiernavolgende het beleid in het kader van de AOW eveneens voor de OBR. Op grond van artikel 58, eerste lid Participatiewet is de SVB eveneens verplicht onverschuldigd betaalde AIO-aanvulling terug te vorderen, indien de terugvordering het gevolg is van het niet nakomen van de mededelingsverplichting bedoeld in artikel 17, eerste lid Participatiewet. Indien de AIO-aanvulling anderszins ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend, is de SVB op grond van artikel 58, tweede lid Participatiewet bevoegd om de onverschuldigd betaalde AIO-aanvulling terug te vorderen. De SVB maakt in beginsel gebruik van deze bevoegdheid.

Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn, is de SVB bevoegd geheel of gedeeltelijk af te zien van terugvordering (artikel 24, vierde lid AOW, artikel 53, vierde lid Anw, artikel 24, vierde lid AKW, artikel 58, achtste lid Participatiewet en artikel 6e, derde lid Remigratiewet). Het gebruik van deze bevoegdheid komt slechts aan de orde voor zover de SVB niet reeds in verband met deze zelfde dringende redenen geheel of gedeeltelijk heeft afgezien van intrekking van de uitkering dan wel voorziening, of herziening daarvan ten nadele van de belanghebbende (zie voor het gebruik van deze laatste bevoegdheid SB1078 over verlaging of intrekking met terugwerkende kracht wegens wijziging van de omstandigheden. Voor zover de SVB de uitkering dan wel voorziening niet heeft herzien of ingetrokken, kan immers het bedrag dat in overeenstemming met de toekenningsbeschikking ten onrechte werd betaald reeds om die reden niet worden teruggevorderd.

Een situatie die geen dringende reden oplevert om geheel of gedeeltelijk af te zien van intrekking of herziening van de uitkering, maar wel een dringende reden vormt om geheel of gedeeltelijk af te zien van terugvordering, zal zich slechts in een zeer incidenteel geval voordoen. Te denken valt aan een situatie waarin de sociale of financiële omstandigheden van de belanghebbende zich verzetten tegen volledige terugvordering. In het algemeen hanteert de SVB dan echter de door de jurisprudentie ondersteunde lijn dat zij met dergelijke omstandigheden pas rekening houdt bij het besluit over de wijze van terugbetaling.

Specifiek voor de Remigratiewet geldt dat artikel 6e, vierde lid Remigratiewet de SVB verplicht geheel of gedeeltelijk af te zien van terugvordering indien de rechthebbende aan al zijn verplichtingen heeft voldaan, en hij in redelijkheid niet heeft kunnen

begrijpen dat de voorzieningen ten onrechte of tot een te hoog bedrag zijn verleend. De SVB oordeelt dat de rechthebbende dit redelijkerwijs heeft kunnen begrijpen als het hem, bij normale oplettendheid en gegeven zijn omstandigheden, redelijkerwijs duidelijk kan zijn geweest dat hij iets ontving waarop geen recht bestond. Dit zal in beginsel het geval zijn als dit duidelijk had kunnen zijn op basis van het voorlichtingsmateriaal van de SVB. Hoofdlijnen van de wet worden voorts bekend verondersteld. Bedragen die beduidend afwijken van hetgeen een gerechtigde in zijn omstandigheden zou moeten ontvangen leveren een vermoeden op dat betrokkene bij een normale oplettendheid de teveelbetaling redelijkerwijs had kunnen onderkennen. Betrokkene zal verontschuldigende omstandigheden moeten aanvoeren om dit vermoeden weg te nemen.

Artikel 24 AOW, artikel 53 Anw, artikel 24 AKW, artikel 58 Participatiewet en artikel 6e Remigratiewet vinden toepassing als een bedrag dat tijdens het leven van de uitkeringsgerechtigde onverschuldigd is betaald wordt teruggevorderd:

- van de uitkeringsgerechtigde zelf, dan wel van een andere in deze artikelen genoemde persoon of instelling;
- na het overlijden van de uitkeringsgerechtigde: van de erfgenamen van de uitkeringsgerechtigde of van diens partner.

Indien artikel 24 AOW, artikel 53 Anw, artikel 24 AKW, artikel 58 Participatiewet en artikel 6e Remigratiewet niet van toepassing zijn, kan de SVB onverschuldigd betaalde bedragen terugvorderen op grond van artikel 6:203 van het Burgerlijk Wetboek (zie SB1249 over civielrechtelijke terugvordering)

SB1116 | Terugvordering van voorschotten

artikel 24 AOW, artikel 53 Anw, artikel 24 AKW, artikel 58 Participatiewet, artikel 22 OBR en artikel 6e Remigratiewet

De verplichting tot terugvordering van onverschuldigd betaalde bedragen zoals neergelegd in artikel 24 AOW, artikel 53 Anw, artikel 24 AKW, artikel 22 OBR en artikel 6eRemigratiewet heeft ook betrekking op uitkeringen die als voorschot zijn toegekend. Op grond van artikel 58, tweede lid, onder d Participatiewet is de SVB bevoegd om een AIO-aanvulling in de vorm van een voorschot terug te vorderen. De SVB maakt in beginsel gebruik van deze bevoegdheid.

Bij de verlening van een voorschot maakt de SVB de betrokkene altijd duidelijk dat het niet om een definitieve toekenning gaat en dat terugvordering zal plaatsvinden als het toegekende bedrag hoger is dan het bedrag waarop uiteindelijk recht blijkt te bestaan. Daarom neemt de SVB in deze situatie niet snel aan dat sprake is van een dringende reden om van terugvordering af te zien met toepassing van artikel 24, vierde lid AOW, artikel 53, vierde lid Anw, artikel 24, vierde lid AKW, artikel 58, achtste lid Participatiewet of artikel 6e, derde lid Remigratiewet. De SVB leidt dit af uit de jurisprudentie (bijvoorbeeld CRvB 26 juli 1990).

Jurisprudentie

CRvB 26 juli 1990, RSV 1991/28

Participatiewet: matiging van de terugvordering

SB1326 | Recht op AIO-aanvulling ondanks schending van de mededelingsverplichting

Het komt voor dat een rechthebbende op AIO-aanvulling verzwijgt dat hij meer vermogen heeft dan het vrijgelaten bedrag of dat hij een gezamenlijke huishouding voert. In dat geval is sprake van een schending van de mededelingsverplichting. De SVB trekt het recht op AIO-aanvulling dan in en vordert de onverschuldigd betaalde AIO-aanvulling terug. Op grond van jurisprudentie (bijvoorbeeld CRvB 21 april 2009 en 15 maart 2016) matigt de SVB de terugvordering als de betrokkene aannemelijk maakt dat hij ten minste over een deel van de betreffende periode recht op een AIO-aanvulling zou hebben gehad, indien hij wel had voldaan aan de mededelingsverplichting. De SVB vordert het deel van de AIO-aanvulling terug dat bij een juiste en volledige nakoming van de mededelingsverplichting niet zou zijn toegekend.

Jurisprudentie
CRvB 15 maart 2016, «USZ» 2016/155, ECLI:NL:CRVB:2016:995
CRvB 21 april 2009, ECLI:NL:CRVB:2009:BH9423

SB1327 | Zes-maanden-jurisprudentie

artikel 58, tweede lid Participatiewet

In de gevallen genoemd in artikel 58, tweede lid Participatiewet is de SVB niet verplicht om onverschuldigd betaalde AIO-aanvulling terug te vorderen, maar zij is daartoe wel bevoegd. Op grond van jurisprudentie van de CRvB mag de SVB de bevoegdheid tot terugvordering niet uitoefenen voor zover de terugvordering betrekking heeft op bedragen die zijn betaald meer dan zes maanden na de ontvangst van een signaal van de uitkeringsgerechtigde waaruit het uitvoeringsorgaan had moeten afleiden dat ten onrechte of te veel wordt betaald (bijvoorbeeld CRvB 24 juli 2007). De SVB past deze zogenoemde zes-maanden-jurisprudentie niet toe als toepassing van het beleid over matiging van de herziening of intrekking wegens dringende redenen voor de belanghebbende gunstiger is (zie SB1078 over verlaging of intrekking met terugwerkende kracht wegens wijziging van de omstandigheden).

Jurisprudentie
CRvB 24 juli 2007, ECLI:NL:CRVB:2007:BB0561

SB1118 | Verrekening van ten onrechte niet ingehouden loonbelasting en premies

artikel 24 AOW, artikel 53 Anw, artikel 24 AKW, artikel 22 OBR en artikel 6e Remigratiewet

Indien op een pensioen of uitkering gedurende een bepaalde periode ten onrechte geen loonbelasting of socialeverzekeringspremies zijn ingehouden, gaat de SVB ervan uit dat de als gevolg hiervan aan de belanghebbende netto te veel betaalde bedragen onverschuldigd zijn betaald in de zin van artikel 24 AOW, artikel 53 Anw, artikel 22 OBR en artikel 6eRemigratiewet. Bij de beoordeling of deze bedragen met latere betalingen aan de belanghebbende kunnen worden verrekend past de SVB het regime van deze artikelen toe.

Jurisprudentie
CRvB 10 april 1991, RSV 1992/54

SB1248 | Overgangsrecht terugvordering basisvoorziening Remigratiewet

artikel 12, leden vier en vijf Uitvoeringsbesluit Remigratiewet (zoals deze tekst luidde voor 1 juli 2014) en artikel 17, lid 1 Remigratiebesluit

De SVB was op grond van artikel 12, vierde en vijfde lid Uitvoeringsbesluit Remigratiewet verplicht (een met name genoemd deel van de) toegekende basisvoorzieningen terug te vorderen indien de remigrant, zijn partner of een kind gebruik maakt van de terugkeerregeling als bedoeld in artikel 8 Remigratiewet, of anderszins zijn hoofdverblijf in Nederland vestigt, voor zover deze voorzieningen ten behoeve van de teruggekeerde persoon zijn toegekend. De SVB was in dergelijke situaties niet bevoegd op grond van dringende redenen van terugvordering af te zien (zie ook de uitspraak van de ABRvS van 31 juli 2007). Uit het overgangsrecht van artikel 17, eerste lid Remigratiebesluit volgt dat artikel 12, vierde en vijfde lid van het Uitvoeringsbesluit Remigratiewet van toepassing blijft op personen die voor 1 juli 2014 zijn geremigreerd en basisvoorzieningen hebben ontvangen of voor die datum een basisvoorziening hebben aangevraagd. De SVB voert het volgende beleid over de terugvordering van basisvoorzieningen. Basisvoorzieningen die ten behoeve van teruggekeerde personen zijn toegekend, bestaan uit de som van de kosten van het vervoer van henzelf en hun bagage, opgeteld bij het verschil tussen de toegekende overbruggingsuitkering en de overbruggingsuitkering waarop de remigrant aanspraak zou hebben gehad als alleen de niet teruggekeerde personen zouden zijn geremigreerd.

Jurisprudentie
ABRvS 31 juli 2007

SB1249 | Civielrechtelijke terugvordering

artikel 6:203 BW

Als een uitkering op een onjuiste rekening wordt gestort of als deze ten onrechte wordt doorbetaald na het overlijden van de uitkeringsgerechtigde, dan zijn artikel 24 AOW, artikel 53 Anw, artikel 24 AKW, artikel 58 Participatiewet, artikel 22 OBR en artikel 6eRemigratiewet niet van toepassing. In de jurisprudentie, bijvoorbeeld in de uitspraak van de CRvB van 13 september 1989, is evenwel bepaald dat de SVB dan bevoegd is tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag met toepassing van artikel 6:203 BW. Bij terugvordering op grond van artikel 6:203 BW neemt de SVB geen besluit in de zin van artikel 1:3 Awb. De bijzondere invorderingsbepalingen zijn dan niet van toepassing. Een betaling die na het overlijden is doorgeschoten vordert de SVB slechts terug met toepassing van artikel 6:203 BW voor zover het bedrag van de doorgeschoten betaling niet op de overlijdensuitkering in mindering kan worden gebracht (artikel 18, vijfde lid AOW, artikel 51, vijfde lid Anw, artikel 18, tweede lid OBR). In de Participatiewet en de Remigratiewet ontbreekt een dergelijke verrekeningsbepaling. De hiervoor beschreven civiele terugvordering vindt geen toepassing bij doorgeschoten betalingen ingevolge de AKW voor zover er sprake is van een overlevende ouder of verzorger ongeacht de vraag of deze voor de AKW verzekerd is. Dit blijkt uit de uitspraak van de CRvB van 24 februari 2006 waarin is bepaald dat artikel 24 AKW voorziet in de mogelijkheid om ten onrechte betaalde kinderbijslag van de overlevende partner of verzorger terug te vorderen.

Jurisprudentie
CRvB 24 februari 2006, ECLI:NL:CRVB:2006:AV4216
CRvB 13 september 1989, RSV 1990/237

SB1115 | Terug- en invorderingstermijnen

artikel 3:309 BW

Voor de terugvordering van bedragen die onverschuldigd zijn betaald op grond van de AOW, Anw, AKW, Participatiewet, OBR, MKOB, Regeling niet-KOB-gerechtigden, TOG, Remigratieregeling 1985, de Basisremigratiesubsidieregeling 1985 dan wel de Remigratiewet, gelden de verjaringstermijnen die zijn genoemd in artikel 3:309 BW. Op grond van dit artikel kan terugvordering plaatsvinden tot twintig jaar na de onverschuldigde betaling, mits de SVB binnen vijf jaar nadat de onverschuldigde betaling aan haar bekend is geworden, een terugvorderingsactie heeft ingesteld. In het geval van onverschuldigd betaalde AIO-aanvulling in de zin van artikel 58, tweede lid, onderdeel e Participatiewet geldt op grond van het zesde lid van dat artikel een verjaringstermijn van twee jaar.

Invordering van bestuursrechtelijke geldschulden

SB1250 | Wijze van terugbetaling

artikel 4:86 Awb, artikel 17e, 17i, 24a en 24b AOW, artikel 41, 45, 54 en 55 Anw, artikel 17c, 17g, 23, eerste lid, 24a en 24b AKW, artikel, 60, derde en vierde lid, 60a, derde en vijfde lid Participatiewet, artikel 22, derde lid OBR en artikel 6f Remigratiewet

Als de SVB een boete oplegt of een besluit tot terugvordering neemt, neemt zij tevens een besluit waarmee een betalingsverplichting in de zin van artikel 4:86 Awb in het leven wordt geroepen. Het voldoen van een boete of het terugbetalen van een onverschuldigd betaald bedrag kan door middel van verrekening of door middel van betaling. De volledige geldschuld kan in één keer worden verrekend of in termijnen. Door het verlenen van uitstel van betaling kan betaling in termijnen plaatsvinden.

De SVB interpreteert artikel 17i AOW, artikel 45 Anw en artikel 17g AKW zo dat de boete primair dient te worden geëffectueerd door verrekening van het bedrag met een uitkering verstrekt door de SVB. Op grond van artikel 24a AOW, artikel 54 Anw en artikel 24a AKW in samenhang met artikel 17i AOW, artikel 45 Anw en artikel 17g AKW geldt hetzelfde voor de terugvordering. Hierbij geldt dat te veel of ten onrechte betaald AOW-pensioen kan worden verrekend met nog uit te keren pensioen en dat te veel of ten onrechte betaalde Anw-uitkeringen of kinderbijslag kunnen worden verrekend met AOW-pensioen, Anw-uitkeringen en kinderbijslag. De SVB interpreteert het voorschrift ten aanzien van verrekening van te veel of ten onrechte betaalde Anw-uitkering met kinderbijslag, gelezen in samenhang met artikel 23 AKW zo, dat verrekening van een wezenuitkering met kinderbijslag slechts mogelijk is met kinderbijslag ten behoeve van die wees.

Op grond van artikel 23, eerste lid, onder c, van de AKW is de SVB bevoegd om te veel of ten onrechte betaalde kinderbijslag ten behoeve van een kind te verrekenen met de kinderbijslag voor andere kinderen van een verzekerde. Van deze bevoegdheid maakt de SVB geen gebruik indien een belanghebbende de SVB verzoekt van deze wijze van verrekening af te zien, omdat de andere kinderen niet dezelfde ouders hebben. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de bedoelingen van de wetgever zoals verwoord in de memorie van toelichting op de wet waarmee de huidige tekst van artikel 23 in de AKW is opgenomen (TK 2003-2004, 29 513, nr. 3).

Op grond van artikel 60, vierde lid Participatiewet moet de SVB een boete en een terugvordering als gevolg van een schending van de mededelingsverplichting primair effectueren door verrekening van het bedrag met een uitkering versterkt door de SVB. Hierbij geldt dat een boete en te veel of ten onrechte betaalde AIO-aanvulling kan worden verrekend met nog uit te keren AIO-aanvulling of AOW-pensioen. Dit volgt uit de artikelen 60, vierde lid respectievelijk 60a, derde en vijfde lid Participatiewet. In geval van terugvordering anders dan wegens schending van de mededelingsverplichting is de SVB bevoegd om de te veel of ten onrechte betaalde AIO-aanvulling te verrekenen met nog uit te keren AIO-aanvulling of AOW-pensioen. De SVB leidt dit af uit de

artikelen 60, derde lid respectievelijk 60a, derde en vijfde lid Participatiewet. De SVB maakt onverkort gebruik van deze bevoegdheid.

Op grond van artikel 22, derde lid OBR verrekent de SVB te veel betaalde overbruggingsuitkering met het AOW-pensioen dat de betrokkene ontvangt of zal ontvangen.

Te veel betaalde remigratievoorzieningen kunnen op grond van artikel 6f, eerste lid Remigratiewet worden verrekend met later uit te betalen remigratievoorzieningen, AOW-pensioen, Anw-uitkeringen, kinderbijslag of een AIO-aanvulling. De SVB maakt geen gebruik van de mogelijkheid om met kinderbijslag te verrekenen omdat kinderbijslag op grond van artikel 23 AKW onvervreemdbaar, niet vatbaar voor verpanding of belening of voor beslag is.

Het te veel of ten onrechte betaalde wordt teruggevorderd op basis van bruto bedragen. Indien echter verrekening van de ingehouden loonheffing kan plaatsvinden met de nog door de SVB aan de Belastingdienst af te dragen heffingen, wordt beleidsmatig het netto te veel betaalde bedrag teruggevorderd. Deze situatie doet zich slechts voor indien de terugvordering betrekking heeft op het lopende belastingjaar en voor zover terugbetaling geheel zal plaatsvinden in het lopende belastingjaar. Indien derhalve de periodieke verrekening zich zal uitstrekken over meer dan één belastingjaar zal de gehele verrekening bruto plaatsvinden.

Jurisprudentie
CRvB 19 september 2001, RSV 2001/282, «USZ» 2001/273

SB1251 | Termijnen van verrekening en uitstel van betaling

Artikel 4:87 Awb, Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen

Op grond van artikel 4:87 Awb hanteert de SVB in beginsel een betalingstermijn van 6 weken in gevallen waarin het verrekenen van een geldschuld met een lopend recht op uitkering niet mogelijk is of in gevallen waarin de geldsom € 2.400,- of hoger is. Op verzoek van de betrokkene verleent de SVB echter uitstel van betaling. De SVB verrekent de geldschuld als deze lager is dan € 2.400,- en verrekening mogelijk is.

Bij het verlenen van uitstel van betaling of het verrekenen van een geldschuld past de SVB de Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen toe. Deze regeling bevat nadere regels over de termijn of termijnen waarbinnen een op grond van de AOW, Anw of AKW verschuldigde geldsom moet worden terugbetaald. Op grond van artikel 22, tweede lid OBR jo. artikel 24b AOW is deze regeling van overeenkomstige toepassing op terugvorderingen op grond van de OBR .

Bij de toepassing van deze Regeling hanteert de SVB de volgende uitgangspunten.

De SVB heeft op grond van artikel 5 van de Regeling de bevoegdheid om een geldsom van € 300,- of lager zonder voorafgaand overleg met de belanghebbende binnen 12 maanden te verrekenen door inhouding van een bedrag van ten hoogste € 52,- per maand op de uitkering.

Als de geldsom hoger is dan € 300,- maar lager dan € 2.400,- doet de SVB de betrokkene een voorstel waarbij de gehele geldsom binnen twaalf maanden door middel van verrekening of betaling wordt voldaan. De betrokkene kan binnen de in het voorstel genoemde termijn een tegenvoorstel doen, waarbij eveneens als voorwaarde geldt dat de gehele geldsom binnen twaalf maanden moet zijn voldaan. Als de betrokkene niet reageert op het voorstel verrekent de SVB de vordering conform het voorstel of, indien verrekening niet mogelijk is, verlangt de SVB betaling van de gehele vordering binnen zes weken.

Als de geldsom € 2.400,- of hoger is en de betrokkene verzoekt gemotiveerd om uitstel van betaling dan honoreert de SVB dit verzoek indien de gehele geldsom binnen twaalf maanden door middel van verrekening of betaling wordt voldaan.

Als de betrokkene aangeeft dat hij de geldsom niet binnen twaalf maanden kan voldoen, volgt de SVB de procedure van artikel 3 of 4 van de Regeling.

De Regeling is niet van toepassing bij besluiten tot terugvordering op grond van de Participatiewet en de Remigratiewet. Voor zover de SVB in dergelijke gevallen een besluit neemt inzake de wijze van terugbetaling hanteert zij daarbij naar analogie de Regeling en de hiervoor geformuleerde uitgangspunten voor de toepassing daarvan.

SB1252 | Wijziging of intrekking van het uitstel van betaling

artikel 4:96 Awb

De SVB kan op grond van artikel 4:96 Awb het besluit tot uitstel van betaling intrekken of wijzigen wegens een wijziging in de omstandigheden of het niet naleven van de aan het besluit verbonden voorschriften. In het geval van het niet naleven van de aan het besluit verbonden voorschriften hanteert de SVB het volgende beleid. Als de betrokkene voor de eerste keer zijn terugbetalingsverplichting niet nakomt, maant de SVB hem aan het achterstallige bedrag binnen twee weken te voldoen. De SVB trekt het besluit tot uitstel van betaling in als twee willekeurige betalingstermijnen niet zijn voldaan. De betrokkene dient in dat geval de resterende schuld binnen twee weken te voldoen. Blijft hij in gebreke dan leidt dit tot derdenbeslag op zijn loon of uitkering of beslag op zijn bezittingen. Indien de SVB overgaat tot derdenbeslag stemt zijn de hoogte van de periodiek te verrekenen bedragen af op de volledige aflossingscapaciteit van de betrokkene.

SB1119 | Afzien van verdere terugvordering

artikel 24 AOW, artikel 53 Anw, artikel 24 AKW en artikel 6e, lid 3 Remigratiewet

Op grond van het tweede, derde en vierde lid van de artikelen 24 AOW, 53 Anw 24 AKW en artikel 58 zevende lid Participatiewet is de SVB in bepaalde situaties bevoegd om van verdere terugvordering af te zien. De bepalingen van de AOW zijn van overeenkomstige toepassing op de terugvordering van een overbruggingsuitkering op grond van de OBR..

Artikel 58, zevende lid Participatiewet ziet alleen op het afzien van verdere terugvordering in geval de ten onrechte verleende AIO-aanvulling het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de mededelingsverplichting. Voor overige terugvorderingen van ten onrechte verleende AIO-aanvulling bevat de Participatiewet

geen bepaling over het afzien van terugvordering of verdere terugvordering. Om die reden past de SVB het hierna volgende beleid naar analogie toe op die terugvorderingen.

De SVB past het tweede lid, onder a en b, het derde en vierde lid van de artikelen 24 AOW, 53 Anw en 24 AKW onverkort toe. De SVB ziet daarom op verzoek van de betrokkene af van verdere terugvordering indien de vordering na vijf jaar nog niet volledig is voldaan en hij of zijn wettelijke vertegenwoordiger:

- gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan; of
- gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog heeft betaald.

Op grond van het derde lid van de artikelen 24 AOW, 53 Anw en 24 AKW en artikel 58, zevende lid Participatiewet is deze termijn tien jaar indien de terugvordering het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de mededelingsverplichting.

De genoemde termijn is op grond van het vierde lid van de artikelen 24 AOW, 53 Anw en 24 AKW drie jaar indien:

- het gemiddelde inkomen van de betrokkene in die periode de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475c en 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan; en
- de terugvordering niet het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de mededelingsverplichting.

Aan de voorwaarde dat het inkomen de beslagvrije voet niet te boven is gegaan, is ook voldaan als de betrokkene alleen als gevolg van een conjuncturele aanpassing van de normbedragen gedurende (maximaal) drie jaar een inkomen heeft genoten dat de beslagvrije voet overstijgt. Aan deze voorwaarde is niet voldaan als door een wijziging in de situatie van de belanghebbende het inkomen de beslagvrije voet overschrijdt.

Het tweede lid, onderdeel c van de artikelen 24 AOW, 53 Anw en 24 AKW bevat een bevoegdheid om af te zien van verdere terugvordering indien de terugvordering niet is ontstaan door het overtreden van de mededelingsverplichting, gedurende vijf jaren geen betalingen zijn verricht en niet aannemelijk is dat deze op enig moment zullen worden verricht. De SVB maakt gebruik van deze bevoegdheid indien de vordering maximaal € 2.400,- bedraagt. De termijn is tien jaar bij vorderingen tot € 7.000,-, vijftien jaar bij vorderingen tot € 11.500,- en twintig jaar bij vorderingen vanaf € 11.500,-.

Op grond van het derde lid van de hiervoor genoemde artikelen en artikel 58, zevende lid Participatiewet geldt deze bevoegdheid eveneens voor gevallen waarin een terugvordering is ontstaan door het overtreden van de mededelingsverplichting, gedurende tien jaren geen betalingen zijn verricht en niet aannemelijk is dat deze op enig moment zullen worden verricht. De SVB maakt van deze bevoegdheid gebruik, indien de vordering niet hoger is dan € 10.000,-. De termijn is in deze gevallen vijftien jaar bij vorderingen tot € 15.000,- twintig jaar bij vorderingen tot € 20.000,- en vijfentwintig jaar bij vorderingen vanaf € 20.000,-.

Op grond van het tweede lid, onderdeel d van de artikelen 24 AOW, 53 Anw en 24 AKW en artikel 58, zevende lid, onderdeel d Participatiewet is de SVB bevoegd om af te

zien van verdere terugvordering indien de betrokkene een bedrag overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in één keer aflost. De SVB maakt slechts gebruik van deze bevoegdheid indien zij van oordeel is dat het resterende deel van de vordering niet zal kunnen worden geïncasseerd.

De Remigratiewet bevat geen bepaling over het afzien van verdere terugvordering van ten onrechte betaalde remigratievoorziening. De SVB meent dat zich in het kader van de Remigratiewet ? net als in de AOW, Anw, AKW en Participatiewet ? gevallen kunnen voordoen die nopen tot het afzien van verdere terugvordering. Daarom past de SVB het hierboven beschreven beleid naar analogie toe op terugvorderingen op grond van artikel 6e Remigratiewet.

SB1253 | Schuldregeling en schuldsanering

artikel 25 AOW, artikel 55a Anw, artikel 24c AKW, artikel 22, tweede lid OBR en titel III Faillissementswet

Op grond van de artikelen 25 AOW, 55a Anw en 24c AKW kan de SVB in bepaalde gevallen gedeeltelijk van terugvordering of verdere terugvordering afzien door mee te werken aan een schuldregeling, indien de schuldenaar als bedoeld in deze artikelen hiertoe een verzoek doet. Op grond van artikel 22, tweede lid OBR is het bepaalde in artikel 25 AOW van overeenkomstige toepassing op de OBR.

De SVB gaat ervan uit dat ook de volgende personen een verzoek kunnen indienen:

- een gekwalificeerde schuldhulpbemiddelaar met wie de schuldenaar een schuldhulpovereenkomst heeft afgesloten;
- de voormalige gerechtigde.

Als de schuldenaar de schuldhulpovereenkomst niet behoorlijk nakomt, trekt de SVB het besluit waarin zij heeft afgezien van de (gedeeltelijke) terugvordering in en vordert het oorspronkelijk openstaande bedrag van de terugvordering alsnog in z'n geheel in.

Als een schuldsaneringsregeling is uitgesproken op grond van de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Faillissementswet, titel III), dan werkt de schuldsaneringsregeling ten aanzien van vorderingen op de schuldenaar die ten tijde van de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling bestaan. De SVB gaat ervan uit dat, gelet op de artikelen 6:203 en 3:309 BW, een vordering uit onverschuldigde betaling ontstaat op het moment waarop er te veel uitkering is betaald. Vorderingen uit onverschuldigde betaling die zijn ontstaan vóór de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling kan de SVB niet invorderen of niet langer invorderen. Deze vorderingen vallen onder de schuldsaneringsregeling en worden aangemeld bij de bewindvoerder.

Op grond van een arrest van de Hoge Raad kan een vordering uit onverschuldigd betaald AOW-pensioen of Anw-uitkering, die is ontstaan voordat de schuldsaneringsregeling is uitgesproken, worden verrekend met nog uit te betalen AOW-pensioen of Anw-uitkering. De SVB maakt van deze verrekeningsmogelijkheid geen gebruik, maar zal de vordering aanmelden bij de bewindvoerder.

Als een schuldsaneringsregeling is uitgesproken op grond van de Wet schuldsanering natuurlijke personen stelt de rechter-commissaris een bedrag vast dat ter vrije beschikking blijft van de belanghebbende. In die gevallen stelt de SVB niet zelf de

beslagvrije voet vast, maar hanteert zij het door de rechter-commissaris vastgestelde bedrag als beslagvrije voet.

Jurisprudentie

HR 4 juni 2004, nr. C03/063HR, ECLI:NL:HR:2004:AO5665

Deel II Internationaal

De beleidsregels zijn op 15 augustus 2016 vastgesteld door de Raad van Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank en op 5 september 2016 bekend gemaakt in de Staatscourant (Stcrt. 2016, 45608).

De beleidsregels worden minimaal eenmaal per jaar herzien.
→ http://www.svbbeleidsregels.nl voor de meest recente versie.

SVB
voor het leven
Sociale Verzekeringsbank

3 **EG-Verordeningen**

3 **Algemene bepalingen**

3 **Personele werkingssfeer**

SB2120 3 Verplaatsingscriterium

SB2121 4 Werkzaamheden in loondienst en werkzaamheden anders dan in loondienst

SB2123 4 Personele werkingssfeer

SB2124 5 **Onderdanen van landen buiten de Europese Unie**

SB2125 6 **Beginsel van gelijke behandeling naar nationaliteit**

SB2135 7 **Territoriale werkingssfeer**

SB2150 8 **In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering**

SB2127 9 **Verhouding met overig internationaal recht**

10 **Vaststelling van de toe te passen wetgeving**

SB2128 10 **Voorrang van de conflictregels boven nationale verzekeringsvoorwaarden**

SB2130 11 **Overgang van werkzaamheden naar inactiviteit**

SB2263 11 Tijdvakken op grond van Verordening (EG) nr. 883/2004

SB2132 12 Tijdvakken op grond van artikel 13, lid 2, onder f Verordening (EEG) nr. 1408/71

SB2131 14 Tijdvakken op grond van Verordening (EEG) nr. 1408/71 vóór 29 juli 1991

SB2133 15 **Conflictregels en a-typische arbeidsrelaties**

SB2134 15 **Werken in twee lidstaten: marginale werkzaamheden**

SB2137 16 **Werkzaamheden aan boord van een zeeschip**

SB2138 17 **Werken in loondienst in twee of meer lidstaten**

SB2139 17 **Detachering**

SB2140 18 Detachering van werknemers: Relatie met de werkgever

SB2141 19 Detachering van werknemers: Eisen aan de werkgever

SB2143 20 Detachering van werknemers: Vervanging en doorzending

SB2264 21 Detachering van zelfstandigen: Werkzaamheden in de zendende lidstaat

SB2265 21 Detachering van zelfstandigen: werkzaamheden van soortgelijke aard

SB2142 22 Onderbreking van de detacheringsperiode en hernieuwde detachering

SB2145 22 Status A1-verklaring

SB2146 23 **Verzoek tot het sluiten van een artikel 16-overeenkomst**

SB2147 24 Vijfjaartermijn

SB2148 25 Onderbreking en hernieuwde periode van 5 jaar

SB2266 25 **Artikel 16-overeenkomst voor rijnvarenden**

SB2149 26 **Verzoek om vrijstelling door pensioen- of rentetrekkers**

SB2267 26 **Overgangsrecht toepasselijke wetgeving**

28 **Bijzondere bepalingen met betrekking tot de verschillende soorten prestaties**

28 **Ouderdom en overlijden (pensioenen)**

SB2268 28 In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering

SB2151 29 Samenloop van uitkeringen

SB2152 29 Tijdvakken van wonen of werken van minder dan één jaar

SB2153 31 Aanpassing en herberekening van de uitkering

SB2154 32 Bijzonderheden voor de toepassing van de AOW

SB2155 33 Vrijwillige verzekering

SB2156 34 Bijzonderheden voor de toepassing van de Anw

35 **Gezinsuitkeringen**

SB2157 35 Materiële werkingssfeer:

SB2269	35	Gezinsleden die in een andere lidstaat wonen
SB2159	36	Prioriteitsregels voor gezinsuitkeringen
SB2270	37	Wijziging van toepasselijke wetgeving of bevoegdheid tot betaling
SB2271	38	Aanvullend voordeel bij gezinsuitkeringen
SB2328	39	Uitkeringen van dezelfde aard
SB2161	39	**Aanvraag**
	40	**Terugvordering en verrekening**
SB2162	40	Terugvordering en verrekening van voorschotten
SB2126	40	**Temporele werkingssfeer**
SB2164	42	**Overeenkomsten met derde landen**
SB2165	42	**Rechtstreekse werking van de non-discriminatiebepalingen**
SB2166	42	**Reikwijdte van de non-discriminatiebepalingen ten aanzien van gezinsleden**
SB2167	44	**Verdragen inzake sociale zekerheid**
	44	**Algemene bepalingen**
SB2168	44	**Personele werkingssfeer**
SB2169	46	**Territoriale werkingssfeer**
SB2272	46	Nederlands deel van het continentaal plat
SB2173	46	**Vaststelling van de toe te passen wetgeving**
SB2174	47	**Uitzondering op het beginsel van exclusieve werking**
SB2176	47	**Nawerking van conflictregels**
SB2177	47	**Detachering**
	48	**Bijzondere bepalingen met betrekking tot de verschillende soorten prestaties**
SB2178	48	**In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering**
SB2179	48	**Tijdvakken van wonen of werken minder dan één jaar**
SB2180	49	**Aanpassing en herberekening van de uitkering**
	49	**Bijzonderheden voor de toepassing van de AOW**
SB2181	49	Huwelijkse tijdvakken
SB2329	51	Tijdvakken van medeverzekering
SB2183	51	Polygamie: bijzondere regeling ouderdomspensioen Marokko en Tunesië
SB2184	52	Verdrag met Nieuw-Zeeland
	53	**Bijzonderheden bij de toepassing van de Anw**
SB2185	53	Het recht op uitkering
SB2186	54	Pseudo-nabestaanden
SB2188	54	Polygamie
SB2189	54	In mindering brengen van inkomen op pro rata temporis berekende uitkeringen
	56	**EVRM**
SB2190	56	**Respect voor gezinsleven**
SB2191	56	**Eigendomsrecht**

EG-Verordeningen

Algemene bepalingen

Personele werkingssfeer

SB2120 | **Verplaatsingscriterium**

Verordening (EG) nr. 883/2004

Uit de verwijzing naar artikel 48 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en overweging 13 van de Preambule bij Verordening (EG) nr. 883/2004 blijkt dat deze verordening van toepassing is op personen 'die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen'. In het arrest Petit is ten aanzien van EU-onderdanen door het Hof van Justitie EU bepaald dat Verordening (EG) nr.883/2004 geen toepassing kan vinden in zuiver nationale situaties. Er dient sprake te zijn van enig intra-unitair aanknopingspunt. De SVB gaat ervan uit dat een dergelijk aanknopingspunt bestaat als de situatie van een persoon, wat de woon- of verblijfplaats, of de plaats van verrichting van de beroepsactiviteiten betreft, een of meer grensoverschrijdende aspecten in zich draagt (bijvoorbeeld een in Nederland woonachtige Nederlander die tijdelijk werkzaamheden in een andere lidstaat verricht).

Uit het arrest Khalil van het Hof van Justitie EU van 11 oktober 2001 volgt dat aan het verplaatsingscriterium in ieder geval niet is voldaan wanneer de situatie van een persoon uitsluitend aanknopingspunten heeft met een derde staat en één enkele lidstaat. Verordening (EG) nr. 883/2004 is derhalve in ieder geval niet van toepassing als een onderdaan van een land buiten de EU, EER of Zwitserland zich, komend vanuit dat land, voor het eerst in een lidstaat van de EU, een EER-land of Zwitserland vestigt.

De bepalingen van titel II van Verordening (EG) nr. 883/2004 zijn alleen van toepassing voor zover de actuele casus van een persoon grensoverschrijdende elementen bevat. Wat de toepasselijkheid van de overige bepalingen in deze verordening betreft, zoals vervat in titel I en titel III, volstaat het dat de persoon zich in het verleden binnen de Europese Unie heeft verplaatst.

Voor de toepassing van hoofdstuk 8 van titel III van Verordening (EG) nr. 883/2004 (gezinsuitkeringen) is reeds aan het verplaatsingscriterium voldaan als de rechthebbende werkzaam of woonachtig is in een andere lidstaat dan het woonland van het gezinslid waarvoor gezinsuitkeringen worden verkregen.

Jurisprudentie

HvJ EG 11 oktober 2001, zaken C-95/99 tot en met C-98/99 en C-180/99 (Khalil), Jur. 2001, I-7413, RSV 2002/94, ECLI:EU:C:2001:532
HvJ EG 19 maart 1964, zaak 75/63 (Unger), Jur. 1964, 371, RSV 1964/100, ECLI:EU:C:1964:19
HvJ EG 11 maart 1965, zaak 31/64 (Bertholet), Jur. 1965, 108, RSV 1965/87, ECLI:EU:C:1965:18
HvJ EG 12 november 1969, zaak 27/69 (Entr'aide médicale), Jur. 1969, 405, RSV 1970/87, ECLI:EU:C:1969:56

HvJ EG 16 maart 1978, zaak 115/77 (Laumann), Jur. 1978, 805, RSV 1978/269, ECLI:EU:C:1978:71
HvJ EG 4 juli 1985, zaak 104/84 (Kromhout), Jur. 1985, 2205, RSV 1986/72, ECLI:EU:C:1985:296
HvJ EG 22 september 1992, zaak C-153/91 (Petit), Jur. 1992, I-4973, ECLI:EU:C:1992:354

SB2121 | Werkzaamheden in loondienst en werkzaamheden anders dan in loondienst

artikel 1, aanhef en onder a en b Vo. 883/2004

Artikel 1, onder a en b Verordening (EG) nr. 883/2004 omschrijft de begrippen 'werkzaamheden in loondienst' en 'werkzaamheden anders dan in loondienst'. De afbakening van deze begrippen is relevant omdat Verordening (EG) nr. 883/2004 in titel II en III afzonderlijke bepalingen kent voor werkzaamheden in loondienst en voor werkzaamheden anders dan in loondienst.

De SVB beoordeelt of sprake is van werkzaamheden in loondienst of werkzaamheden anders dan in loondienst aan de hand van de Werkloosheidswet. Werkzaamheden die leiden tot verplichte verzekering of de mogelijkheid van vrijwillige verzekering ingevolge die wet, worden aangemerkt als werkzaamheden in loondienst. Dit betekent dat de persoon die niet verplicht verzekerd is voor de Werkloosheidswet en zich daarvoor evenmin vrijwillig kan verzekeren, wordt aangemerkt als werkzaam anders dan in loondienst. Een werknemer die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt is uitgesloten van het werknemersbegrip in de Werkloosheidswet. Niettemin beschouwt de SVB de persoon die alleen vanwege de pensioengerechtigde leeftijd van het werknemersbegrip in de Werkloosheidswet is uitgesloten als werknemer voor de vraag of sprake is van werkzaamheden in loondienst of anders dan in loondienst. Het begrip 'werkzaamheden' wordt ruim uitgelegd. Het is bijvoorbeeld niet noodzakelijk dat een persoon die werkzaamheden anders dan in loondienst verricht, een rechtstreekse geldelijke tegenprestatie voor zijn werkzaamheden ontvangt. Het volstaat dat de betrokkene in het kader van zijn werkzaamheden vergoedingen ontvangt die hem geheel of gedeeltelijk in staat stellen in zijn levensonderhoud te voorzien, ook indien dergelijke vergoedingen door derden worden opgebracht. Geestelijken die worden onderhouden door hun gemeente, worden derhalve aangemerkt als personen die werkzaamheden anders dan in loondienst verrichten. Overigens acht de SVB de criteria zoals beschreven in SB1035 over wonen in Nederland, werken buiten Nederland ter zake van de invulling van het begrip arbeid van overeenkomstige toepassing.

Jurisprudentie

HvJ EG 23 oktober 1986, zaak 300/84 (Van Roosmalen), Jur. 1986, 3097, RSV 1987/9, ECLI:EU:C:1986:402
CRvB 11 mei 1988, RSV 1989/10
CRvB 22 oktober 1993, RSV 1994/70
HvJ EG 30 januari 1997, zaak C-340/94 (De Jaeck), Jur. 1997, I-461, RSV 1997/158, «USZ» 1997/59, ECLI:EU:C:1997:43

SB2123 | Personele werkingssfeer

artikel 2 Vo. 883/2004

Blijkens de tekst van artikel 2 Verordening (EG) nr. 883/2004 bestaat de personele werkingssfeer van deze verordening uit onderdanen van een lidstaat, staatlozen en

vluchtelingen, die in een van de lidstaten wonen, en op wie de wetgeving van een of meer lidstaten van toepassing is of geweest is, alsmede op hun gezinsleden en hun nabestaanden.

Uit de redactie van artikel 2 Verordening (EG) nr. 883/2004 zou men af kunnen leiden dat onderdanen van een lidstaat in één van de lidstaten moeten wonen om onder de personele werkingssfeer te vallen. Op grond van de officiële versies van deze bepaling in andere talen van de Europese Unie gaat de SVB er echter van uit dat deze wooneis uitsluitend geldt voor staatlozen en vluchtelingen.

Verordening (EG) nr. 883/2004 is ook van toepassing op personen die niet zelfstandig onder de personele werkingssfeer van deze verordening vallen maar gezinslid of nabestaande zijn van een persoon die daar wel onder valt of viel. Uit het arrest Cabanis van het Hof van Justitie EU blijkt dat deze gezinsleden en nabestaanden zich zelfstandig kunnen beroepen op alle bepalingen van Verordening (EG) nr. 883/2004, tenzij deze bepalingen uitsluitend van toepassing zijn op personen die rechtstreeks onder de personele werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 883/2004 vallen. In dat geval hebben hun gezinsleden en nabestaanden slechts afgeleide rechten, dat wil zeggen rechten die zij ontlenen aan hun familierelatie met de persoon die onder de werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 883/2004 valt (arrest Silvia Hosse).

Jurisprudentie
HvJ EG 30 april 1996, zaak C-308/93 (Cabanis), Jur. 1996, I-2097, RSV 1998/96, ECLI:EU:C:1996:169
HvJ EG 21 februari 2006, zaak C-286/03 (Silvia Hosse), Jur.2006, I-1771, RSV 2006/264, ECLI:EU:C:2006:125

SB2124 | Onderdanen van landen buiten de Europese Unie

artikel 1 en 2 Vo. 1231/2010

De personele werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 883/2004 is in beginsel beperkt tot de onderdanen van lidstaten van de EU, landen van de EER en Zwitserland. Onderdanen van derde landen vallen uitsluitend onder de personele werkingssfeer van die verordening als zij erkend zijn als vluchteling of in de hoedanigheid van gezinslid of nabestaande. In Verordening (EU) nr. 1231/2010 is echter bepaald dat op onderdanen van derde landen die uitsluitend wegens hun nationaliteit niet onder Verordening (EG) nr. 883/2004 vallen, die laatste verordening niettemin van toepassing is als deze onderdanen legaal op het grondgebied van een lidstaat verblijven en zich rechtmatig binnen de Unie verplaatsen.

Het begrip legaal verblijf is niet gedefinieerd in Verordening (EU) nr. 1231/2010. Het beleid van de SVB is om legaal verblijf in Nederland aan te nemen indien dit verblijf rechtmatig is in de zin van artikel 8 Vw 2000, met dien verstande dat de SVB geen legaal verblijf aanneemt indien de vreemdeling in Nederland verblijft in afwachting van een aanvraag om eerste toelating.

Uit de titel, considerans en bepalingen van Verordening (EU) nr. 1231/2010 volgt dat onderdanen van derde landen op dezelfde wijze als gemeenschapsonderdanen moeten voldoen aan het verplaatsingscriterium zoals omschreven in SB2120 over het verplaatsingscriterium.

Verordening (EU) nr. 1231/2010 is niet van toepassing op Denemarken en het Verenigd Koninkrijk. In relatie met Denemarken past de SVB daarom titel II van Verordening (EG) nr. 883/2004 niet toe op onderdanen van derde landen die in Denemarken verblijven. Voorts beschouwt de SVB Denemarken niet als lidstaat in de zin van Verordening (EG) nr. 883/2004 bij de beoordeling van de vraag of aan het verplaatsingscriterium is voldaan door een onderdaan van een derde land. Wanneer zich in de situatie van een onderdaan van een derde land aanknopingspunten voordoen met Denemarken en ten minste twee andere lidstaten, dan past de SVB Verordening (EG) nr. 883/2004 uitsluitend toe in relatie tot deze andere lidstaten. Dit beleid geldt eveneens in relatie tot Noorwegen, IJsland, Liechtenstein en Zwitserland, die geen lid zijn van de EU.

In relatie tot het Verenigd Koninkrijk doet zich de bijzondere situatie voor dat op onderdanen van derde landen ook na de inwerkingtreding van Verordening (EU) 1231/2010 op 1 januari 2011 de voorheen geldende Verordening (EG) nr. 859/2003 van toepassing blijft. De SVB geeft daarom voor onderdanen van derde landen toepassing aan Verordening (EEG) nr. 1408/71 wanneer zich in de situatie van een onderdaan van een derde land aanknopingspunten voordoen met het Verenigd Koninkrijk.

SB2125 | Beginsel van gelijke behandeling naar nationaliteit

artikel 20 VWEU en artikel 4 Vo. 883/2004

Artikel 20 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bepaalt dat een ieder die de nationaliteit van een lidstaat bezit burger van de Unie is. Uit onder meer de arresten Grzelczyk, Gottardo en D'Hoop van het Hof van Justitie EU blijkt dat dit burgerschap in samenhang met artikel 18 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie aanspraak op gelijke behandeling verleent aan alle EU-onderdanen die zich in gelijke omstandigheden bevinden, ongeacht nationaliteit en onverminderd de uitdrukkelijk vastgestelde uitzonderingen. De SVB leidt uit deze jurisprudentie van het Hof van Justitie EU en artikel 4 Verordening (EG) nr. 883/2004 af dat bij de toepassing van de Nederlandse socialezekerheidswetgeving elk onderscheid naar nationaliteit tussen Nederlandse onderdanen en EU-onderdanen achterwege moet blijven. Dit beroep op gelijke behandeling naar nationaliteit kan worden gedaan ongeacht de woonplaats van de EU-onderdaan.

De SVB leidt uit het arrest Martinez Sala van het Hof van Justitie EU af dat onderdanen van een lidstaat van de EU of de EER en onderdanen van Zwitserland, die bevoegd zijn op Nederlands grondgebied te verblijven, onder dezelfde voorwaarden als Nederlandse onderdanen recht hebben op sociale verzekeringsuitkeringen. Van hen kan niet worden gevergd dat zij de rechtmatigheid van hun verblijf aantonen door middel van een door de Nederlandse autoriteiten afgegeven verblijfsdocument. Het arrest Martinez Sala gaat evenwel niet zo ver dat het een materiële koppeling verbiedt tussen verzekering op grond van de sociale verzekeringswetten en de rechtmatigheid van het verblijf of de arbeid in Nederland van de betreffende onderdanen van de EU, de EER en Zwitserland.

Jurisprudentie

HvJ EG 11 juli 2002, C-224/98 (D'Hoop), Jur. 2002, I-6191, RSV 2002/303, ECLI:EU:C:2002:432
HvJ EG 12 mei 1998, nr. C-85/96 (Martinez Sala), Jur. 1998, I-2691, RSV 1998/273, «USZ» 1998/185, ECLI:EU:C:1998:217
HvJ EG 20 september 2001, nr. C-184/99 (Grzelczyk), Jur. 2001, I-6229, RSV 2002/228, ECLI:EU:C:2001:458

HvJ EG 15 januari 2002, C-55/00 (Gottardo), Jur. 2002, I-413, RSV 2002/176, «USZ» 2002/63, ECLI:EU:C:2002:16

SB2135 | Territoriale werkingssfeer

artikel 52 VEU, artikel 355 VWEU, Bijlage II, artikel 1, lid 1, Overeenkomst EG-Zwitserse Bondsstaat over het vrije verkeer van personen en Bijlage VI bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte

Het toepassingsgebied van Verordening (EG) nr. 883/2004 wordt territoriaal begrensd door artikel 52 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en artikel 355 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die een opsomming bevatten van de lidstaten van de Europese Unie en van de overige gebieden waarop de verdragen van toepassing zijn. De toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 is daarom in beginsel slechts aan de orde als een persoon op het grondgebied van de Europese Unie woont en werkt. Uit het arrest Salemink blijkt dat in het kader van de sociale zekerheid tot dit grondgebied eveneens moet worden gerekend het onder de Noordzee gelegen deel van het continentaal plat waarover Nederland soevereine rechten uitoefent.

Uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie EU blijkt dat Verordening (EG) nr. 883/2004 eveneens van toepassing kan zijn als een persoon onder de personele werkingssfeer valt maar buiten het grondgebied van de Europese Unie woont of werkt. De SVB voert in dit kader het volgende beleid.

De SVB gaat ervan uit dat titel II van Verordening (EG) nr. 883/2004 van toepassing is als een werknemer op het grondgebied van de Europese Unie woont maar buiten het grondgebied van de Unie werkt voor een binnen de Unie gevestigde werkgever. Daarbij ontleent de SVB aan de overwegingen van het Hof van Justitie EU in de arresten Prodest en Aldewereld de voorwaarde dat de werknemer onmiddellijk voorafgaand aan de buiten de Unie verrichte arbeid verzekerd moet zijn in de lidstaat waar zijn werkgever is gevestigd dan wel dat de werknemer op grond van de nationale wetgeving van die lidstaat verzekerd is tijdens de arbeid buiten de Unie. Indien aan een van deze voorwaarden wordt voldaan gaat de SVB ervan uit dat de wetgeving van de lidstaat van de werkgever als toepasselijk is aangewezen gedurende de periode dat buiten de Unie arbeid wordt verricht.

De SVB neemt op grond van het arrest Chuck aan dat hoofdstuk 5 van titel III van Verordening (EG) nr. 883/2004, betreffende ouderdom en overlijden, alsmede Bijlage XI, onderdeel Nederland, onder 3, betreffende het recht op nabestaandenuitkering, van toepassing is ongeacht de woonplaats van de aanvrager om ouderdomspensioen of nabestaandenuitkering onder de voorwaarde dat de aanvrager onder de personele werkingssfeer van de verordening viel (zie SB2120 over het verplaatsingscriterium). Indien een buiten de Europese Unie wonende persoon aan de wetgeving van meer dan een lidstaat onderworpen is geweest, dient zijn ouderdomspensioen of de uitkering ten behoeve van zijn nabestaanden daarom te worden berekend met toepassing van hoofdstuk 5 van titel III. Dit uitgangspunt geldt niet voor de toepassing van hoofdstuk 8 van titel III, voor zover dit betrekking heeft op gezinsuitkeringen voor pensioengerechtigden, en Bijlage XI, onderdeel Nederland, punt 2, onder a tot en met d, betreffende in aanmerking te nemen tijdvakken voor de berekening van een ouderdomspensioen. De daarin vervatte bepalingen zijn blijkens de tekst van de verordening alleen van toepassing als de aanvrager op het grondgebied van de Europese Unie woont.

Op grond van Bijlage II, artikel 1, tweede lid, van de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen, is voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 met ingang van 1 april 2012 het grondgebied van de Europese Unie gelijkgesteld het grondgebied van de lidstaten van Zwitserland. Op grond van Bijlage VI, Sectorale Aanpassingen, bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte geldt dit met ingang van 1 juni 2012 eveneens voor de landen van de Europese Economische Ruimte, IJsland, Liechtenstein en Noorwegen.

Jurisprudentie

HvJ EG 3 april 2008, zaak C-331/06 (Chuck), Jur. 2008, I-1957, RSV 2008/237; «USZ» 2008/164, ECLI:EU:C:2008:188
HvJ EU 17 januari 2012, zaak C-347/10 (Salemink), USZ 2012/57, ECLI:EU:C:2012:17
CRvB 24 februari 1997, RSV 1998/99, «USZ» 1997/170
HvJ EG 29 juni 1994, zaak C-60/93 (Aldewereld), Jur. 1994, I-2991, RSV 1995/68, ECLI:EU:C:1994:271
HvJ EG 12 december 1974, zaak 36/74 (Walrave), Jur. 1974, 1405, NJ 1975/148, ECLI:EU:C:1974:140
HvJ EG 12 juli 1984, zaak 237/83 (Prodest), Jur. 1984, 3153, RSV 1986/67, ECLI:EU:C:1984:277
HvJ EG 27 september 1989, zaak 9/88 (Lopes da Veiga), Jur. 1989, 2989, RSV 1990/170, ECLI:EU:C:1989:346

SB2150 | In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering

artikel 6 en artikel 51, lid 3 Vo. 883/2004

Artikel 6 van Verordening (EG) nr. 883/2004 voorziet in het beginsel van de samentelling van tijdvakken. Dit beginsel beoogt te voorkomen dat personen nadeel ondervinden van migratie doordat aan hen in een lidstaat prestaties worden geweigerd vanwege een te korte duur van verzekering in die lidstaat. Artikel 6 schrijft in dat geval voor dat de betrokken lidstaat voor de opening van het recht op uitkering rekening moet houden met tijdvakken vervuld in andere lidstaten.

Artikel 6 van Verordening (EG) nr. 883/2004 zou onder meer van belang kunnen zijn bij de toepassing van artikel 7, eerste lid, onder b AOW. Uit die bepaling vloeit voort dat geen recht op ouderdomspensioen bestaat als de totale duur van de verzekering minder dan een jaar bedraagt. Op grond van artikel 57, eerste lid Verordening (EG) nr. 883/2004 mag een lidstaat echter een pensioen weigeren als dit pensioen is gebaseerd op een tijdvak van minder dan een jaar. Voor de vraag of Verordening (EG) nr. 883/2004 het toestaat een ouderdomspensioen te weigeren als sprake is van minder dan een jaar verzekering in Nederland past de SVB het beleid toe in SB2152 over tijdvakken van wonen of werken van minder dan één jaar.

In Nederland is artikel 6 van toepassing op de situatie waarin op grond van artikel 15, eerste lid, onder b Anw een uitkering zou kunnen worden geweigerd. In artikel 15, eerste lid, onder b Anw is bepaald dat geen recht op een nabestaandenuitkering bestaat als de overledene binnen een jaar na aanvang van zijn verzekering is overleden en de gezondheidstoestand bij de aanvang van de verzekering het overlijden redelijkerwijs moest doen verwachten. Mede blijkens de arresten Moscato en Klaus van het Hof van

Justitie EU moeten in die situatie tijdvakken van verzekering vervuld krachtens de wettelijke regeling van een andere lidstaat, worden opgeteld bij de periode van verzekering in Nederland als waren die tijdvakken in Nederland vervuld. De SVB hanteert daarom bij de toepassing van artikel 15, eerste lid, onder b Anw als aanvang van de verzekering de datum waarop de laatste periode van aaneengesloten verzekering binnen het grondgebied van de Europese Unie is aangevangen. Uit het arrest Klaus blijkt verder dat, als tussen de verzekering in de andere lidstaat en de verzekering in Nederland door de verhuizing naar Nederland een kort hiaat ontstaat, dit hiaat niet gezien mag worden als een onderbreking van de verzekeringsperiode.

Jurisprudentie
HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-482/93 (Klaus), Jur. 1995, I-3551, RSV 1996/51, ECLI:EU:C:1995:349
HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-481/93 (Moscato), Jur. 1995, I-3525, RSV 1996/50, ECLI:EU:C:1995:348

SB2127 | Verhouding met overig internationaal recht

artikel 8 en bijlage II Vo.883/2004, artikel 8 en artikel 9 en bijlage 1 Vo. 987/2009

Uit rechtspraak van het Hof van Justitie EU volgt dat het in artikel 8 van Verordening (EG) nr. 883/2004 neergelegde beginsel dat deze verordening in de plaats treedt van de bepalingen van tussen lidstaten gesloten verdragen inzake sociale zekerheid, een dwingend karakter heeft. De enige uitzondering hierop wordt gevormd door de bepalingen genoemd in bijlage II van Verordening (EG) nr. 883/2004. Het beginsel vindt ook toepassing als de verdragen waarvoor Verordening (EG) nr. 883/2004 in de plaats treedt tot hogere uitkeringen leiden dan Verordening (EG) nr. 883/2004. Het Hof van Justitie EU heeft echter bepaald dat de substitutie van tussen lidstaten gesloten verdragen door Verordening (EG) nr. 883/2004 niet tot gevolg heeft dat een persoon socialezekerheidsvoordelen verliest die hij heeft opgebouwd onder vigeur van een dergelijk verdrag vóór de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 883/2004. Mede in het licht van de gezamenlijke rechtspraak van het Hof van Justitie EU en de Centrale Raad van Beroep gaat de SVB ervan uit dat deze voordelen blijven behouden indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- de toepassing van het verdrag leidt tot een voor betrokkene gunstiger situatie dan toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004;
- de betrokkene heeft vóór het moment van substitutie rechten onder het verdrag opgebouwd.

Aan het vereiste dat rechten zijn opgebouwd onder een verdrag is voldaan indien ten minste de volgende voorwaarden zijn vervuld:

- de betrokkene was vóór het moment van substitutie van het verdrag door Verordening (EG) nr. 883/2004 aangesloten bij een nationale wettelijke regeling van een lidstaat die onder de materiële werkingssfeer van het verdrag viel;
- die aansluiting is mede bepalend voor de berekening van de aanspraak die aan de toepassing van het verdrag kan worden ontleend en
- de betrokkene is tussen de betrokken lidstaten gemigreerd vóór het moment van substitutie van het verdrag door Verordening (EG) nr. 883/2004.

Het beginsel van behoud van socialezekerheidsvoordelen die de betrokkene heeft opgebouwd onder vigeur van een bilateraal verdrag vóór de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 883/2004, wordt op grond van het arrest Gómez Ródriguez van het Hof van Justitie EU niet toegepast als eerder een vergelijking heeft plaatsgevonden van de aanspraken van betrokkene op grond van Verordening (EG) nr. 883/2004 en zijn aanspraken op grond van het verdrag en de eerstgenoemde aanspraken toen gunstiger waren.

Jurisprudentie
HvJ EG 7 mei 1998, C-113/96 (Gómez Rodríguez), Jur. 1998, I-2461, RSV 1998/291, «USZ» 1998/184, ECLI:EU:C:1998:203
HvJ EG 9 november 1995, zaak C-475/93 (Thévenon), Jur. 1995, I-3832, RSV 1996/106, ECLI:EU:C:1995:371
HvJ EG 7 juni 1973, zaak 82/72 (Walder), Jur. 1973, 599, RSV 1974/64, ECLI:EU:C:1973:62
HvJ EG 7 februari 1991, zaak C-227/89 (Rönfeldt), Jur. 1991, I-323, RSV 1991/152, ECLI:EU:C:1991:52
CRvB 10 maart 1995, RSV 1996/105

Vaststelling van de toe te passen wetgeving

SB2128 |

Voorrang van de conflictregels boven nationale verzekeringsvoorwaarden

artikel 11, lid 1 Vo. 883/2004

Om te voorkomen dat een persoon gelijktijdig onder de wetgevingen van twee of meer lidstaten verzekerd is of juist in het geheel niet onderworpen is aan de wetgeving van een lidstaat, schrijft artikel 11, eerste lid, Verordening (EG) nr. 883/2004 uitdrukkelijk voor dat slechts één wetgeving van toepassing kan zijn. Ten einde de toepasselijke wetgeving aan te wijzen bevat titel II van Verordening (EG) nr. 883/2004 conflictregels.

Uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie EU en de Centrale Raad van Beroep blijkt dat de conflictregels voorrang hebben boven strijdige nationale verzekeringsvoorwaarden. Deze voorrang wordt ook wel aangeduid met de term 'exclusieve werking' (toepasselijkheid van de wetgeving van de ene lidstaat sluit gelijktijdige toepasselijkheid van de wetgeving van de andere lidstaat uit) en 'sterke werking' (als conflictregels de wetgeving van een lidstaat van toepassing verklaren, mogen voor de aansluiting van een persoon bij deze wetgeving geen territoriale aansluitingsvoorwaarden worden tegengeworpen).

De exclusieve en sterke werking van de conflictregels laten onverlet de bevoegdheid van lidstaten tot het stellen van aansluitingsvoorwaarden, zolang deze voorwaarden niet door middel van nationaliteits- of territoriale criteria gericht zijn op afbakening van het eigen rechtsstelsel ten opzichte van buitenlandse rechtsstelsels.

Jurisprudentie
CRvB 29 december 1992, RSV 1993/258
CRvB 27 maart 1996, RSV 1996/140
HR 8 juli 1997, RSV 1997/242, «USZ» 1997/275, ECLI:NL:HR:1997:AA2206
CRvB 20 mei 1998, RSV 1998/292
HvJ EG 3 mei 1990, zaak C-2/89 (Kits van Heijningen), Jur. 1990, I-1755, RSV 1990/309, ECLI:EU:C:1990:183

HvJ EG 18 mei 1989, zaak 368/87 (Hartmann Troiani), Jur. 1989, 1333, RSV 1991/22, ECLI:EU:C:1989:206
HvJ EG 28 februari 1989, zaak 29/88 (Schmitt), Jur. 1989, 581
HvJ EG 5 december 1967, zaak 19/67 (Van der Vecht), Jur. 1967, 431, RSV 1969/8, ECLI:EU:C:1967:49
HvJ EG 1 maart 1973, zaak 73/72 (Bentzinger), Jur. 1973, 283, RSV 1973/254, ECLI:EU:C:1973:26
HvJ EG 12 juli 1979, zaak 266/78 (Brunori), Jur. 1979, 2705, RSV 1980/23, ECLI:EU:C:1979:200
HvJ EG 24 april 1980, zaak 110/79 (Coonan), Jur. 1980, 1445, RSV1981/2, ECLI:EU:C:1980:112
HvJ EG 23 september 1982, zaak 276/81 (Kuypers), Jur. 1982, 3027, RSV 1983/85, ECLI:EU:C:1982:317
HvJ EG 12 juni 1986, zaak 302/84 (Ten Holder), Jur. 1986, 1821, RSV 1987/24, ECLI:EU:C:1986:242
HR 25 juni 1986, RSV 1987/26
HvJ EG 10 juli 1986, zaak 60/85 (Luyten), Jur. 1986, 2365, RSV 1987/25, ECLI:EU:C:1986:307
HvJ EG 24 september 1987, zaak 43/86 (De Rijke), Jur. 1987, 3611, RSV 1988/171, ECLI:EU:C:1987:387

SB2130 | Overgang van werkzaamheden naar inactiviteit

artikel 11, leden 2 en 3 Vo. 883/2004

Voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 is van belang of iemand actief werkzaamheden verricht, geen werkzaamheden (meer) verricht of een uitkering geniet. De criteria die bepalen tot welke categorie een persoon behoort, zijn vanwege wijzigingen in het toepasselijke recht mede afhankelijk van het tijdvak waarop de beoordeling betrekking heeft. Hierbij moeten worden onderscheiden:

- tijdvakken bestreken door Verordening (EG) nr. 883/2004,
- tijdvakken waarin het toepasselijke recht werd gevormd door het op 29 juli 1991 in werking getreden artikel 13, tweede lid, onder f, van Verordening (EEG) nr. 1408/71 en
- tijdvakken die voor laatstgenoemde datum zijn gelegen.

SB2263 | Tijdvakken op grond van Verordening (EG) nr. 883/2004

Artikel 11, lid 2 en lid 3, onder e Vo. 883/2004

Artikel 11, derde lid, onder a, van Verordening (EG) nr. 883/2004 bevat een aanwijsregel voor personen, met uitzondering van ambtenaren, die werkzaamheden verrichten in loondienst of werkzaamheden anders dan in loondienst. Artikel 11, tweede lid, Verordening (EG) nr. 883/2004 bepaalt dat personen die een uitkering ontvangen omdat of als gevolg van het feit dat zij een werkzaamheid uitvoeren, moeten worden beschouwd als personen die die werkzaamheid verrichten. Artikel 11, derde lid, onder e, Verordening (EG) nr. 883/2004 bevat een conflictregel die voor niet-actieven de wetgeving van de woonplaats als toepasselijk aanwijst. De SVB begrijpt deze bepalingen zo dat de Nederlandse wetgeving van toepassing blijft op personen die in aansluiting op in Nederland verrichte werkzaamheden een uitkering ingevolge de Werkloosheidswet, de Ziektewet, de IOW, IOAZ en IOAW ontvangen of recht hebben op betaling van loon op grond van artikel 7:629 van het Burgerlijk Wetboek. In deze gevallen neemt de

SVB aan dat sprake is van werken in twee lidstaten als de betrokkene naast zijn Nederlandse uitkering of de loondoorbetaling arbeid verricht in een andere lidstaat (zie SB2138 over werken in loondienst in twee of meer lidstaten). Op personen die hun werkzaamheden hebben gestaakt, in een andere lidstaat wonen en een AOW-pensioen of een Anw- of WIA-uitkering ontvangen, is de wetgeving van toepassing van hun woonstaat.

De vraag doet zich voor of perioden waarin een dienstbetrekking voortduurt maar niet daadwerkelijk werkzaamheden worden verricht of aanspraak bestaat op een Nederlandse uitkering of loondoorbetaling, moeten worden aangemerkt als perioden waarin werkzaamheden worden verricht. Dit geldt met name voor perioden van onbetaald verlof. De SVB hanteert het beleid dat deze perioden worden beschouwd als perioden waarin werkzaamheden worden verricht zolang de verzekering voor de werkloosheidswet doorloopt. Hiervoor gelden de volgende door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen gehanteerde cumulatieve voorwaarden:

- De dienstbetrekking blijft in stand gedurende de periode van onbetaald verlof;
- De periode van onbetaald verlof is vooraf overeengekomen tussen de werkgever en de werknemer;
- De werkgever en de werknemer verbinden zich na afloop van de overeengekomen periode weer tot het betalen van loon en het verrichten van werkzaamheden;
- De overeengekomen periode van onbetaald verlof bedraagt maximaal 78 weken.

De SVB neemt aan dat een dienstverband is verbroken als aan het arbeidscontract tussen werkgever en werknemer geen andere rechten en plichten meer verbonden zijn dan die welke verband houden met het formeel beëindigen van de arbeidsovereenkomst.

Het beleid betreffende onbetaald verlof betekent dat de SVB aanneemt dat een werknemer in meerdere lidstaten werkzaamheden verricht als hij tijdens een periode van onbetaald verlof in Nederland in een andere lidstaat werkt (zie verder SB2138, werken in loondienst in twee of meer lidstaten).

SB2132 | Tijdvakken op grond van artikel 13, lid 2, onder f Verordening (EEG) nr. 1408/71

Artikel 13, lid 2, onder f Vo. 1408/71 en artikel 10 ter Vo. 574/72

In de periode van 29 juli 1991 tot aan het moment van toepassing worden van Verordening (EG) nr. 883/2004 wordt de rechtspositie van personen die hun werkzaamheden staakten bestreken door artikel 13, tweede lid, onder f, van Verordening (EEG) nr. 1408/71. Op grond van deze bepaling zijn werknemers of zelfstandigen die ophouden onderworpen te zijn aan de wetgeving van hun laatste werkland, onderworpen aan de wetgeving van hun woonland. Zoals volgt uit artikel 10ter van Verordening (EEG) nr. 574/72 wordt aan de hand van het nationale recht van het laatste werkland bepaald of de betrokkene aan die wetgeving onderworpen is gebleven. Voor de toepasselijkheid van de Nederlandse wetgeving wordt onderzocht of de betrokkene nog voor één of meerdere takken van verzekering is aangesloten bij het Nederlandse stelsel.

De SVB gaat ervan uit dat in de periode tussen 29 juli 1991 en het van toepassing worden van Verordening (EG) nr. 883/2004 de overige in titel II van Verordening (EEG) nr. 1408/71 opgenomen conflictregels slechts van toepassing zijn op personen die een dienstbetrekking hadden of daadwerkelijk beroepswerkzaamheden verrichtten. Een

'nawerking' van deze conflictregels voor personen die hun beroepswerkzaamheden hebben gestaakt is sinds 29 juli 1991 niet langer aan de orde. Dit uitgangspunt geldt blijkens het arrest Kuusijärvi zowel voor personen die definitief alle beroepswerkzaamheden hebben gestaakt als voor personen die niet definitief hun beroepswerkzaamheden hebben gestaakt. Het voorgaande heeft tot gevolg dat de aanwijsregel van artikel 13, tweede lid, onder f, Verordening (EEG) nr. 1408/71 tevens van toepassing is op zieken en werklozen. Wat werklozen betreft is de toepasselijkheid van die bepaling bevestigd in het arrest Adanez-Vega.

Toepassing van artikel 13, tweede lid, onder f, Verordening (EEG) nr. 1408/71 leidt er in samenhang met artikel 10 ter van Verordening (EEG) nr. 574/72 toe dat personen onderworpen blijven aan de Nederlandse wetgeving indien uit hoofde van de nationale verzekeringsbepalingen nog aansluiting bestaat bij ten minste een tak van sociale zekerheid. Personen die een WW-uitkering ontvingen en in een andere lidstaat woonden, blijven in Nederland verzekerd voor de duur van de uitkering. Deze personen worden immers als verzekerde werknemers in de zin van de WW beschouwd. Personen die een uitkering ingevolge de Ziektewet ontvingen of van wie het loon werd doorbetaald op grond van artikel 7:629 van het Burgerlijk Wetboek blijven in Nederland verzekerd voor de WW en de WAO voor de duur van hun uitkering of loondoorbetaling. Uit dien hoofde is ook op hen de Nederlandse wetgeving van toepassing.

De Nederlandse wetgeving is niet van toepassing indien blijkt dat een persoon die niet in Nederland woonachtig was, nog voor één of meerdere takken van verzekering was aangesloten bij het wettelijke stelsel van het laatste werkland. Uit rechtspraak van het Hof van Justitie EU volgt dat deze aansluiting nog daadwerkelijk dekking moet geven voor één of meerdere risico's als genoemd in artikel 4, eerste lid, Verordening (EEG) nr. 1408/71. Er is bijvoorbeeld sprake van daadwerkelijke dekking als ongeacht de woonplaats:

- nog tijdvakken van verzekering worden opgebouwd, of
- rechten ontstaan op een uitkering bij het intreden van een risico, of
- bepaalde medische zorg wordt vergoed (op grond hiervan dienen onder andere Duitse post-actieve ambtenaren die verzekerd blijven voor de 'Beihilfe', nog als verzekerd in Duitsland te worden beschouwd).

Als niet bekend is dat nog sprake is van buitenlandse verzekering, kan het voorkomen dat ten onrechte is uitgegaan van de toepasselijkheid van de Nederlandse volksverzekeringen. In dat geval zal op aanvraag van de belanghebbende artikel 13, tweede lid, onder f, Verordening (EEG) nr. 1408/71 worden toegepast met een terugwerkende kracht van maximaal vijf jaren, mits in de tussentijd geen zwaarwegend risico werd gedragen door de Nederlandse verzekeringsinstanties (bijvoorbeeld ingevolge de Anw of AWBZ). De terugwerkende kracht van vijf jaren is afgeleid van de termijn die de Belastingdienst hanteert voor de teruggave van premies. Tijdvakken die niet in aanmerking komen voor teruggave van premies, worden beschouwd als tijdvakken van vrijwillige verzekering (zie SB1044 over uitzonderingssituaties).

Jurisprudentie

HvJ EU 11 november 2004, zaak C-372-02 (Adanez-Vega), Jur. 2004, I-10761, RSV 2005/106, ECLI:EU:C:2004:705
HvJ EU 11 juni 1998, zaak C-275/96 (Kuusijärvi), Jur. 1998, I-3419, RSV 1998/244, ECLI:EU:C:1998:279

HvJ EU 13 oktober 1993, zaak C-121/92 (Zinnecker), Jur. 1993, I-5023, RSV 1994/118, ECLI:EU:C:1993:840
Rb. Roermond 23 februari 1994, 92/3496 AOW/AWW, n.g.
Rb. Amsterdam 3 mei 1995, RSV 1996/107
HR 17 april 1996, nr. 258, RSV 1996/212, ECLI:NL:HR:1996:AA1832
CRvB 12 november 1997, RSV 1998/225, «USZ» 1998/36
CRvB 12 november 1997, RSV 1998/226, «USZ» 1998/37, ECLI:NL:CRVB:1997:ZB7317

SB2131 | Tijdvakken op grond van Verordening (EEG) nr. 1408/71 vóór 29 juli 1991

Ter beantwoording van de vraag in hoeverre de conflictregels voor actieven ook toepassing kunnen vinden op personen die geen werkzaamheden verrichten heeft de SVB voor tijdvakken gelegen vóór 29 juli 1991 het volgende beleid vastgesteld.

Of een persoon zijn werkzaamheden definitief heeft gestaakt, wordt door de SVB naar de omstandigheden beoordeeld. Hierbij kunnen de volgende factoren een rol spelen:

- Stond betrokkene ingeschreven bij het arbeidsbureau?
- Blijkt de intentie van betrokkene om te werken uit bijvoorbeeld het zich beschikbaar stellen voor de arbeidsmarkt?
- Wat was de reden voor de beëindiging van de werkzaamheden (was dit vrijwillig of niet)?
- Welke middelen van bestaan waren er (te denken valt hierbij aan het hebben van een langdurige uitkering, hetgeen er op kan wijzen dat iemand niet meer gaat werken)?

Van het definitief staken van beroepswerkzaamheden was - ongeacht de vraag of nog daadwerkelijk werkzaamheden worden verricht - geen sprake zolang een dienstbetrekking voortduurt (zie Hoge Raad 11 juli 2003). Ten aanzien van de vraag of een dienstbetrekking aanwezig moet worden geacht, wordt door de SVB zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de criteria zoals die zijn ontwikkeld onder de vigeur van de Wet op de Loonbelasting 1964. Hierbij is van belang dat er nog een economische vergoeding plaatsvindt zoals omschreven in SB1035 over wonen in Nederland, werken buiten Nederland.

Toepassing van deze criteria op situaties die in de praktijk veel voorkomen, levert het volgende beeld op. Ten aanzien van gepensioneerden, personen met een uitkering in verband met vervroegde uittreding en personen met een volledige arbeidsongeschiktheidsuitkering wordt aangenomen dat zij definitief hun beroepswerkzaamheden hebben gestaakt.

In geval van ziekte wordt voor zover niet reeds sprake was van een dienstbetrekking uitgegaan van een nawerking van de conflictregels gedurende maximaal een jaar. Hierbij geldt als aanvullende voorwaarde dat men recht heeft gehad op ziekengeld.

In geval van werkloosheid anders dan ten gevolge van een vrijwillige ontslagname of een vrijwillige beëindiging van de beroepswerkzaamheden anders dan in loondienst wordt eveneens nawerking van een jaar aangenomen, mits de belanghebbende reëel beschikbaar is voor de arbeidsmarkt.

Ten aanzien van personen die noch werkloos, noch ziek zijn (bijvoorbeeld vrijwillig niet-actieven) is geen sprake van nawerking. Dit is ook het geval voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten van wie wordt verwacht dat zij hun restcapaciteit benutten.

Jurisprudentie
HR 11 juli 2003, AB 2003, 457, ECLI:NL:HR:2003:AH9771
HvJ EG 11 juni 1998, zaak C-275/96 (Kuusijärvi), Jur. 1998, I-3419, RSV 1998/244, ECLI:EU:C:1998:279
HvJ EG 12 januari 1983, zaak 150/82 (Coppola), Jur. 1983, 43, RSV 1984/39, ECLI:EU:C:1983:4
HvJ EG 12 juni 1986, zaak 302/84 (Ten Holder), Jur. 1986, 1821, RSV 1987/24, ECLI:EU:C:1986:242
HvJ EG 29 juni 1988, zaak 58/87 (Rebmann), Jur. 1988, 3467, RSV 1988/265, ECLI:EU:C:1988:344
HvJ EG 21 februari 1991, zaak 140/88 (Noij), Jur. 1991, I-387, RSV 1991/201, ECLI:EU:C:1991:64
HvJ EG 21 februari 1991, zaak C-245/88 (Daalmeijer), Jur. 1991, I-555, RSV 1991/20, ECLI:EU:C:1991:66
CRvB 14 augustus 1991, RSV 1993/53
CRvB 13 april 1993, RSV 1993/306

SB2133 | Conflictregels en a-typische arbeidsrelaties

Uit het arrest van het Hof van Justitie EU in de zaak Kits van Heijningen heeft de SVB afgeleid dat personen die in deeltijd in Nederland werken en buiten Nederland wonen, volledig verzekerd zijn voor de volksverzekeringen, dus ook op de dagen waarop zij niet werken. De omvang van de werkzaamheden is niet van belang. Personen die in Nederland wonen en in een andere lidstaat werken zijn ongeacht de omvang van hun werkzaamheden niet verzekerd voor de volksverzekeringswetten.

Bij personen met een vaste dienstbetrekking maar een zeer onregelmatig arbeidspatroon, zoals het geval kan zijn bij oproepkrachten, bij werknemers met een nulurencontract, bij commissarissen die in een jaar slechts enkele dagen hun commissariaat uitoefenen of bij zelfstandigen zonder vast bedrijf, is het exacte moment van beëindiging van de werkzaamheden veelal moeilijk vast te stellen. Voor dergelijke situaties gaat de SVB ervan uit dat iemand zijn werkzaamheden heeft beëindigd, wanneer hij zijn werkzaamheden in Nederland langer dan drie maanden niet heeft uitgeoefend. Dit uitgangspunt geldt niet indien iemand zijn werkzaamheden al dan niet tijdelijk staakt omdat zijn arbeidsovereenkomst is beëindigd of omdat zijn bedrijf is opgeheven.

Jurisprudentie
HR 12 juni 1991, RSV 1992/74
HvJ EG 3 mei 1990, zaak C-2/89 (Kits van Heijningen), Jur. 1990, I-1755, RSV 1990/309, ECLI:EU:C:1990:183

SB2134 | Werken in twee lidstaten: marginale werkzaamheden

Artikel 13, lid 1 Vo. 883/2004 en artikel 14, lid 5, onder b Vo. 987/2009

Verordening (EG) nr. 883/2004 en Verordening (EG) nr. 987/2009 bevatten enkele bijzondere conflictregels voor de situatie waarin gelijktijdig beroepswerkzaamheden in twee of meer lidstaten worden uitgeoefend. Artikel 14, vijfde lid, onder b, van Verordening (EG) nr. 987/2009 schrijft voor dat geen sprake is van gelijktijdig werken

in meerdere lidstaten als in een lidstaat uitsluitend marginale werkzaamheden in loondienst worden verricht. De SVB merkt als marginale werkzaamheden onder meer aan het lezen van stukken, het voorbereiden van vergaderingen en het ontvangen van bezoek. De SVB hanteert voor de kwalificatie van dergelijke werkzaamheden het volgende beleid.

De SVB laat werkzaamheden voor de toepassing van de conflictregels in ieder geval buiten beschouwing als de duur daarvan in relatieve en absolute zin beperkt is. Dit doet zich voor als gedurende een periode van drie maanden minder dan twee uur per week wordt gewerkt. Indien deze duur in geringe mate wordt overschreden wordt aan de hand van de individuele situatie beoordeeld of de werkzaamheden nog als marginaal kunnen worden aangemerkt. Hierbij slaat de SVB acht op de volgende criteria:

- De werkzaamheden hebben een ondersteunend karakter en ontberen zelfstandigheid.
- In het algemeen worden de werkzaamheden thuis verricht.
- De verrichte werkzaamheden staan in dienst van de hoofdactiviteit die in de andere lidstaat wordt uitgeoefend.

Het oordeel van een buitenlands orgaan over het al dan niet ondergeschikte karakter van werkzaamheden die in het land van dit orgaan worden verricht, prevaleert boven de beoordeling van deze werkzaamheden door de SVB.

Ter beoordeling van de vraag of in meerdere lidstaten werkzaamheden anders dan in loondienst worden verricht, hanteert de SVB eveneens het hier geschetste beleid.

SB2137 | Werkzaamheden aan boord van een zeeschip

artikel 11, lid 4 en artikel 12 Vo. 883/2004

Artikel 11, vierde lid Verordening (EG) nr. 883/2004 bepaalt voor werkzaamheden aan boord van een zeeschip als hoofdregel dat deze moeten worden beschouwd als werkzaamheden die worden verricht in de lidstaat waarvan het schip de vlag voert. Dit betekent dat de persoon die werkzaam is aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een lidstaat vaart, ressorteert onder de wetgeving van die lidstaat. Als een werknemer echter wordt betaald door een onderneming of een persoon die is gevestigd in de lidstaat waar de werknemer woont, dan is de wetgeving van het woonland van toepassing.

De SVB interpreteert de verwijzing naar werkzaamheden die normaliter aan boord van een zeeschip worden verricht zo dat daarmee wordt bedoeld dat een belanghebbende zijn werkzaamheden van economisch belang normaliter op zee moet verrichten. Voor overige werkzaamheden aan boord van een zeeschip hanteert de SVB het vermoeden dat de belanghebbende deze werkzaamheden niet in overwegende mate aan boord van een zeeschip verricht maar ook elders. Dit geldt bijvoorbeeld voor personen die met regelmaat werkzaamheden verrichten op verschillende zeeschepen in de binnenwateren van een lidstaat maar tevens werkzaam zijn op andere plekken, zoals het geval is bij loodsen en stuwadoors. De SVB baseert deze interpretatie mede op de tekst van Verordening (EG) nr. 883/2004 in andere talen. Daarin wordt niet geschreven over werkzaamheden aan boord van een zeeschip maar over werkzaamheden aan boord van een schip op zee.

Naar aanleiding van de uitspraak van de CRvB van 17 april 2002 merkt de SVB een Nederlands schip aan als een zeeschip indien daarvoor een zeebrief is afgegeven op grond

van de Zeebrievenwet dan wel indien het is opgenomen als zeevissersvaartuig in het visserijregister als bedoeld in artikel 4 van het Besluit registratie vissersvaartuigen 1998. Voor zeeschepen die varen onder de vlag van een lidstaat wordt de kwalificatie onder de wetgeving van die lidstaat overgenomen.

Regels voor zeeschepen die varen onder de vlag van derde staten komen in Verordening (EG) nr. 883/2004 niet voor. De SVB gaat er op grond van het arrest van het Hof van Justitie EU in de zaak Aldewereld echter van uit dat de Nederlandse wetgeving dient te worden toegepast, indien de werkgever van een zeevarende in Nederland is gevestigd, de zeevarende in de EU, de EER of Zwitserland woont en beschikt over een EU-nationaliteit en het schip vaart onder de vlag van een derde staat. Vaart het schip onder de vlag van een land waarmee Nederland een verdrag inzake sociale zekerheid heeft gesloten en verklaart dit verdrag de wetgeving van de vlagstaat van toepassing, dan acht de SVB de Nederlandse wetgeving niet van toepassing.

Jurisprudentie
CRvB 17 april 2002, RSV 2003/62, ECLI:NL:CRVB:2002:AE4592
HvJ EG 29 juni 1994, zaak C-60/93 (Aldewereld), Jur. 1994, I-2991, RSV 1995/68, ECLI:EU:C:1994:271

SB2138 | Werken in loondienst in twee of meer lidstaten

artikel 13, lid 1 Vo. 883/2004 en artikel 14, leden 5 tot en met 11 Vo. 987/2009

Ten aanzien van werknemers die in twee of meer lidstaten in loondienst werkzaam zijn, bevat artikel 13, eerste lid, Verordening (EG) nr. 883/2004 speciale conflictregels.

Het kan voorkomen dat een persoon in Nederland een uitkering ingevolge de Werkloosheidswet, de Ziektewet, de IOW, de IOAZ of de IOAW ontvangt en daarnaast in een andere lidstaat werkt. De SVB merkt deze persoon aan als iemand die in twee om meer lidstaten arbeid verricht (zie SB2263 over tijdvakken op grond van Verordening (EG) nr. 883/2004). In deze gevallen merkt de SVB voor de toepassing van artikel 13, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 883/2004 het orgaan dat de uitkering verstrekt aan als werkgever.

Een aanwijsregel voor personen die in twee of meer lidstaten als ambtenaar zijn aangesteld is in Verordening (EG) nr. 883/2004 niet opgenomen. In die gevallen geeft de SVB daarom analoge toepassing aan artikel 13, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 883/2004.

Artikel 14, zevende lid, van Verordening (EG) nr. 987/2009 bevat criteria ten behoeve van het onderscheid tussen de situatie van werken in meerdere lidstaten en detachering. De SVB hanteert op basis hiervan het beleid dat bij werkzaamheden in twee lidstaten tot twee jaar de toepassing van artikel 13, eerste en tweede lid, van Verordening (EG) nr. 883/2004 achterwege blijft als sprake is van detachering op grond van artikel 12 van Verordening (EG) nr. 883/2004.

SB2139 | Detachering

artikel 12 Vo. 883/2004 en artikel 15 Vo. 987/2009

Op grond van artikel 12 Verordening (EG) nr. 883/2004 vallen de werknemer en de zelfstandige in geval van detachering onder de wetgeving van de lidstaat van waaruit de

detachering plaatsvindt. Deze regel wijkt af van de hoofdregel van artikel 11, derde lid, onder a, van Verordening (EG) nr. 883/2004.

De mogelijkheid van detachering doet zich alleen voor als de werknemer of zelfstandige onmiddellijk voorafgaand aan de detachering verplicht verzekerd is ingevolge de Nederlandse socialeverzekeringswetten. Detachering in aansluiting op vrijwillige verzekering op grond van de AOW, de Anw of de werknemersverzekeringen is niet mogelijk. De SVB leidt dit af uit het feit dat artikel 12 Verordening (EG) nr. 883/2004 uitgaat van het 'onderworpen blijven aan' de wetgeving van de lidstaat van waaruit de detachering plaatsvindt. De SVB acht de voorwaarde dat de Nederlandse wetgeving van toepassing blijft, in ieder geval vervuld als de detachering wordt voorafgegaan door ten minste één maand van verzekering in Nederland. In uitzonderingsgevallen waarin niet aan deze eis is voldaan, beoordeelt de SVB aan de hand van alle individuele relevante feiten en factoren of niettemin aan de eis van voorafgaande verzekering is voldaan. De volgende factoren kunnen hierbij een rol spelen:

- de duur van de voorafgaande verzekering;
- in geval van een onderbreking van de voorafgaande verzekering: de duur en de reden van de onderbreking en de duur van de verzekering voorafgaande aan de onderbreking;
- de omvang en de specifieke kenmerken van de werkzaamheden in Nederland in de maand voorafgaand aan de detachering;
- de duur van de detachering in verhouding tot de duur van de werkzaamheden in Nederland voor en na de detachering;
- de woonplaats van de werknemer.

Een bijzondere situatie kan zich voordoen bij werknemers en zelfstandigen die werken in een land dat toetreedt tot de Europese Unie. Indien voorafgaand aan de toetreding van een land tot de Europese Unie geen mogelijkheid tot detachering op grond van een tussen Nederland en het betreffende land gesloten verdrag bestaat en de werknemer of zelfstandige niet aan de Nederlandse verplichte verzekering onderworpen is gebleven, staat het ontbreken van voorafgaande verplichte verzekering in Nederland in de weg aan een detachering op grond van artikel 12 Verordening (EG) nr. 883/2004. In die situatie kunnen betrokkenen de SVB verzoeken met het betreffende land een artikel 16-overeenkomst te sluiten (zie SB2146 over een verzoek tot het sluiten van een artikel 16-overeenkomst). De artikel 16-overeenkomst kan door de SVB worden afgegeven met terugwerkende kracht tot de datum van toetreding van het betreffende land.

De detacheringstermijn bedraagt twee jaar en kan niet worden verlengd. Door de lidstaten aangewezen organen moeten op verzoek van de werkgever, de werknemer of de zelfstandige een verklaring verstrekken, waaruit blijkt dat de werknemer of zelfstandige onderworpen blijft aan de wettelijke regeling van de lidstaat van waaruit de detachering plaatsvindt. Deze verklaring wordt verstrekt op zogenaamde A1-formulieren. Voor Nederland is de SVB het aangewezen orgaan. De A1-formulieren worden verstrekt door SVB Amstelveen, Postbus 357, 1180 AJ Amstelveen (tel: 020-656 5277).

SB2140 | Detachering van werknemers: Relatie met de werkgever

artikel 12, lid 1 Vo.883/2004, artikel 14, lid 1 Vo. 987/2009en punt 1 Besluit nr. A2 van de Administratieve Commissie

Artikel 12, eerste lid, Verordening (EG) nr. 883/2004 veronderstelt een band tussen de werknemer en de werkgever die hem detacheert. Uit het arrest van het Hof van Justitie EU in de zaak Manpower volgt dat de aanwezigheid van een dergelijke band afhankelijk is van de intensiteit van de arbeidsrechtelijke relatie tussen de werkgever en de werknemer. In Besluit nr. A2 van de Administratieve Commissie, waarin nadere interpretatieregels zijn opgenomen voor de toepassing van onder meer artikel 12, eerste lid, is deze jurisprudentie nader uitgewerkt. Blijkens dit besluit dient sprake te zijn van een 'rechtstreekse relatie' tussen de werknemer en de werkgever. Om het bestaan van een dergelijke relatie vast te stellen, dient een reeks van elementen in aanmerking te worden genomen, met name de verantwoordelijkheid inzake aanwerving, arbeidsovereenkomst, ontslag, vaststelling van de aard van de werkzaamheden en beloning.

Door de SVB wordt een rechtstreekse relatie in ieder geval aangenomen indien gedurende de periode van uitzending aan alle volgende voorwaarden wordt voldaan:

- de arbeidsovereenkomst met de uitzendende werkgever blijft bestaan.
- het salaris wordt direct of indirect betaald door de uitzendende werkgever.
- ten behoeve van de werknemer worden premies voor de volksverzekeringen en de werknemersverzekeringen afgedragen.

Indien aan de hand van deze criteria niet tot een duidelijk oordeel kan worden gekomen, beoordeelt de SVB het bestaan van de rechtstreekse relatie tussen werknemer en uitzendende werkgever op basis van een meer algemeen beeld van de intensiteit van de arbeidsrechtelijke relatie tussen de werknemer en de werkgever. De SVB weegt hiertoe alle relevante feiten en omstandigheden, waaronder met name de vraag of de detacherende werkgever in beginsel zeggenschap heeft over de volgende zaken:

- de aard van het werk;
- de arbeidsvoorwaarden;
- de vakantiedagen en het salaris;
- het recht de werknemer te ontslaan;
- het garant staan voor de nakoming van de contractuele verplichtingen.

Daarnaast wordt in de beoordeling betrokken:

- het van toepassing blijven van de pensioenregeling van de detacherende werkgever op de betrokkene;
- het bestaan van een zogenaamde terugkeergarantie, dat wil zeggen een toezegging van de werkgever dat de werknemer na afloop van de uitzending zijn werkzaamheden weer kan hervatten.

Toepassing van deze voorwaarden brengt veelal met zich dat zogenaamde concerndetacheringen, waarbij sprake is van uitzending naar een in een andere lidstaat gevestigde dochteronderneming, onder het bereik van artikel 12, eerste lid, Verordening (EG) nr. 883/2004 vallen. Ook uitzending van werknemers door uitzendbureaus kan in beginsel onder het bereik van de detacheringsbepalingen worden gebracht.

Jurisprudentie
HvJ EG 17 december 1970, zaak 35/70 (Manpower), Jur. 1970, 1251, ECLI:EU:C:1970:120

SB2141 | Detachering van werknemers: Eisen aan de werkgever

Artikel 12, lid 1 Vo. 883/2004, artikel 14, lid 2 Vo. 987/2009 en punt 1 Besluit nr. A2 van de Administratieve Commissie

Artikel 12, eerste lid, Verordening (EG) nr. 883/2004 stelt als voorwaarde dat de werkgever van een te detacheren werknemer zijn werkzaamheden normaliter verricht in de zendende lidstaat. In artikel 14, tweede lid Verordening (EG) 987/2009 is gepreciseerd dat hierbij sprake moet zijn van activiteiten van betekenis. Bij de bepaling of hiervan sprake is hanteert de SVB onder meer de volgende door het Hof van Justitie EU in zijn arrest Fitzwilliam neergelegde criteria die zijn vervat in punt 1, vijfde alinea, van Besluit nr. A2 van de Administratieve Commissie.

- de plaats waar de detacherende werkgever zijn statutaire zetel en hoofdkantoor heeft;
- het aantal administratieve personeelsleden van de detacherende werkgever dat in de staat van detachering en de staat van tewerkstelling werkzaam is; de plaats waar de gedetacheerde werknemer wordt aangeworven;
- de plaats waar het merendeel van de contracten van de werkgever met haar klanten wordt gesloten;
- de wetgeving die op de contracten van de detacherende werkgever met haar klanten en werknemers van toepassing is;
- het aantal contracten dat in de detacherende lidstaat en de lidstaat van tewerkstelling is uitgevoerd;
- de omzet die gedurende een voldoende representatieve periode door de detacherende werkgever in de detacherende lidstaat en de lidstaat van tewerkstelling is behaald.

Hierbij leidt de SVB uit het arrest Van der Vecht van het Hof van Justitie EU af, dat voor zover bij de beoordeling de omzet van de onderneming in de afzonderlijke lidstaten wordt betrokken, het voor de vaststelling van de omvang van de bedrijfsactiviteiten niet van belang is wat de aard is van de werkzaamheden die in de respectieve lidstaten worden verricht.

SB2143 | Detachering van werknemers: Vervanging en doorzending

artikel 12, lid 1 Vo.883/2005, artikel 14, lid 1 Vo. 987/2009 en punt 4 Besluit nr. A2 van de Administratieve Commissie

In artikel 12, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 883/2004 is bepaald dat een werknemer niet mag worden uitgezonden om een ander te vervangen. De SVB interpreteert deze beperking zo dat een werknemer niet mag worden uitgezonden ter vervanging van een andere persoon wiens detachering is geëindigd.

Ook diverse vormen van doorzending van personeel vallen buiten het bereik van de detacheringsbepalingen omdat in deze gevallen niet langer sprake is van een rechtstreekse relatie tussen de werknemer en de detacherende werkgever. Dit laatste blijkt met name uit punt 4 van Besluit nr. A2.

De SVB geeft in geval van vervanging of doorzending geen A1-verklaringen af. In bijzondere gevallen, waarbij noch het belang van de werkgever of de werknemer, noch het belang van met de uitvoering van Verordening (EG) nr. 883/2004 belaste instellingen zich tegen het treffen van een regeling verzet, kan evenwel worden overwogen om bij vervanging of doorzending over te gaan tot het afsluiten van een

overeenkomst op grond van artikel 16 (zie SB2146 over een verzoek tot het sluiten van een artikel 16-overeenkomst). Een dergelijke situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen bij bedrijven die internationale stageprogramma's organiseren, waarbij werknemers afwisselend voor korte duur bij nationale vestigingen van die bedrijven in de diverse lidstaten worden tewerkgesteld of indien een gedetacheerde werknemer ziek wordt en door een andere gedetacheerde wordt vervangen zonder dat daarbij de maximale detacheringsperiode van 24 maanden wordt overschreden.

SB2264 | Detachering van zelfstandigen: Werkzaamheden in de zendende lidstaat

Artikel 12, lid 2 Vo. 883/2004, artikel 14, lid 3 Vo. 987/2009 en punt 2 Besluit nr. A2 van de Administratieve Commissie

Een persoon die in een lidstaat anders dan in loondienst werkzaamheden pleegt te verrichten kan zichzelf detacheren naar een andere lidstaat mits hij aan bepaalde voorwaarden voldoet. Artikel 14, derde lid, Verordening (EG) nr. 987/2009 preciseert dat een persoon als zelfstandige werkzaamheden pleegt te verrichten in een lidstaat als deze persoon enige tijd normaliter substantiële werkzaamheden in de lidstaat van vestiging verricht. In het geval van een startende onderneming of zelfstandige hanteert de SVB op basis van punt 2 van Besluit nr. A2 van de Administratieve Commissie het beleid dat in ieder geval wordt voldaan aan het criterium dat 'enige tijd' werkzaamheden zijn verricht als in een periode van ten minste twee maanden voorafgaande aan het verzoek om detachering substantiële werkzaamheden zijn verricht. Als substantiële werkzaamheden worden onder meer aangemerkt activiteiten gericht op het opstarten van de onderneming, zoals de inschrijving bij de Kamer van Koophandel of een beroepsorganisatie, de verwerving van een kantoor- of bedrijfsruimte, het bezitten van een beroepskaart en een btw-nummer en het aanleggen van een handelsvoorraad. De uitvoering van een opdracht tot werk door een opdrachtgever wordt eveneens als substantiële handelsactiviteit wordt aangemerkt.

De SVB gaat er voorts op basis van artikel 14, derde lid, Verordening (EG) nr. 987/2009 van uit dat de belanghebbende gedurende de periode van detachering alleen aan de voorwaarden voor detachering blijft voldoen zolang hij in de lidstaat waarin hij is gevestigd de infrastructurele voorzieningen die hem in staat stellen aldaar werkzaamheden te verrichten, in stand houdt, en in die lidstaat aan zijn administratieve en fiscale verplichtingen voldoet. De belanghebbende dient op verzoek van de SVB aan te tonen dat hij gedurende de periode van detachering aan deze voorwaarden voldoet of heeft voldaan.

Jurisprudentie

HvJ EG 5 december 1967, zaak 19/67 (Van der Vecht), Jur. 1967, 445, ECLI:EU:C:1967:49
HvJ EG 10 februari 2000, zaak C-202/97 (Fitzwilliam), Jur. 2000, I-883, «USZ» 2000/97, RSV 2001/55, ECLI:EU:C:2000:75

SB2265 | Detachering van zelfstandigen: werkzaamheden van soortgelijke aard

artikel 12, lid 2 Vo. 883/2004 en artikel 14, lid 4 Vo. 987/2009

Volgens artikel 12, tweede lid, van Verordening (EG) nr. 883/2004 kan een zelfstandige zich alleen detacheren als de werkzaamheden in de zendstaat en in de lidstaat van detachering van gelijke aard zijn. Op grond van de versies van deze bepaling in andere officiële talen van de Europese Unie gaat de SVB ervan uit dat hiermee niet

werkzaamheden van gelijke aard maar werkzaamheden van soortgelijke aard worden bedoeld.

Of sprake is van werkzaamheden van soortgelijke aard wordt op grond van artikel 14, vierde lid, Verordening (EG) nr. 987/2009 bepaald aan de hand van de feitelijke aard van de werkzaamheden. Hierbij is niet van belang dat deze werkzaamheden eventueel door de ontvangende lidstaat als werkzaamheden in loondienst worden betiteld.

De SVB hanteert ter beoordeling van de vraag of werkzaamheden van soortgelijke aard worden verricht het volgende beleid. Werkzaamheden of activiteiten die identiek zijn worden in ieder geval als soortgelijke werkzaamheden aangemerkt. In de overige gevallen weegt de SVB de volgende elementen mee:

- vereisen de werkzaamheden beroeps- of bedrijfsmatig vergelijkbare kennis dan wel veronderstellen deze vergelijkbare vaardigheden?;
- vallen de werkzaamheden binnen dezelfde branche?;
- liggen de werkzaamheden in elkaars verlengde?;
- wat is de doelomschrijving van de onderneming/ zelfstandige zoals opgenomen in de Kamer van Koophandel inschrijving?

De SVB acht werkzaamheden niet soortgelijk indien deze in gescheiden beroepen worden vervuld, tenzij het werkzaamheden in gescheiden beroepen betreft die beiden tevens in Nederland worden verricht.

SB2142 | Onderbreking van de detacheringsperiode en hernieuwde detachering

Artikel 12 Vo. 883/2004 en punt 3, onder b en c, Besluit nr. A2 van de Administratieve Commissie

Op grond van het bepaalde in punt 3, onder b, van Besluit nr. A2 beschouwt de SVB een korte onderbreking van de werkzaamheden bij de werkgever in de ontvangende lidstaat niet als een onderbreking van de detachering. De SVB gaat ervan uit dat van een korte onderbreking in ieder geval sprake is, als de onderbreking korter dan twee maanden duurt. Punt 3, onder c, van Besluit nr. A2 bepaalt voorts dat binnen twee maanden na afloop van een detacheringsperiode in beginsel geen nieuwe detachering mogelijk is voor dezelfde werknemer naar dezelfde lidstaat, door dezelfde uitlener of naar dezelfde inlener. De SVB past dit beleid overeenkomstig toe op personen die anders dan in loondienst werkzaamheden verrichten.

SB2145 | Status A1-verklaring

Artikel 5 Vo. 987/2009

Door middel van een A1-verklaring bevestigt het bevoegde orgaan van de lidstaat waar de verklaring wordt afgegeven dat een gedetacheerde persoon in afwijking van artikel 11, derde lid, onder a, Verordening (EG) nr. 883/2004 onderworpen blijft aan de wetgeving van die lidstaat. Het orgaan van de lidstaat waarin de betrokken persoon zijn werkzaamheden verricht dient er derhalve rekening mee te houden, dat die persoon reeds is aangesloten bij de sociale zekerheid van de lidstaat waar de verklaring is afgegeven. In artikel 5 Verordening (EG) nr. 987/2009 is daarom, in navolging van de arresten Fitzwilliam en Banks van het Hof van Justitie EU, onder meer bepaald dat de A1-verklaring bindend is voor de organen van de lidstaat van tewerkstelling. De verzekeringspositie van een gedetacheerde persoon kan derhalve niet in afwijking van de detacheringsverklaring worden vastgesteld.

Ter beantwoording van de vraag of sprake is van detachering, is de feitelijke toestand beslissend. Indien een detacheringsverklaring ontbreekt, leidt dit derhalve niet zonder meer tot de conclusie dat geen sprake is van detachering. In een voorkomend geval kan ook na aanvang van de werkzaamheden een detacheringsverklaring worden aangevraagd.

Jurisprudentie
HvJ EG 10 februari 2000, zaak C-202/97 (Fitzwilliam), Jur. 2000, I-883, «USZ» 2000/97, RSV 2001/55, ECLI:EU:C:2000:75
HvJ EG 30 maart 2000, zaak C-178/97 (Banks), Jur. 2000, I-2005, RSV 2001/56, ECLI:EU:C:2000:169

SB2146 | Verzoek tot het sluiten van een artikel 16-overeenkomst

artikel 16 Vo. 883/2004

Op grond van artikel 16, eerste lid Verordening (EG) nr. 883/2004 kunnen twee of meer lidstaten in onderlinge overeenstemming in het belang van bepaalde personen of groepen personen een overeenkomst afsluiten op grond waarvan - in afwijking van de reguliere aanwijsregels - de wetgeving van een andere lidstaat wordt aangewezen.

Een verzoek tot het sluiten van een overeenkomst op grond van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 moet op grond van artikel 18 Verordening (EG) nr. 987/2009 worden ingediend bij het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de betrokkene toepassing van de wetgeving wenst. Als dit de Nederlandse wetgeving is, dan moet het verzoek worden ingediend bij de SVB Amstelveen.

In geval de betrokkene arbeid in loondienst verricht, kan de werkgever via het internet bij de SVB een verzoek om toepassing van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 indienen. In overige gevallen moet de betrokkene gebruik maken van een papieren aanvraagformulier.

Artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 stelt niet de voorwaarde dat de wetgeving van een lidstaat van toepassing blijft, zoals dat wel het geval is bij detachering (zie SB2139 over detachering). De SVB leidt uit het ontbreken van de voorwaarde dat de wetgeving van een lidstaat van toepassing blijft af, dat een verzoek tot het sluiten van een overeenkomst betreffende de toe te passen wetgeving niet mag worden geweigerd enkel vanwege het ontbreken van voorafgaande verzekering in een lidstaat.

De SVB past artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 uitsluitend toe voor het sluiten van een overeenkomst in het belang van individuele personen en toetst deze verzoeken aan de volgende criteria:

- Het betreft een tijdelijke situatie;
- De betrokkene houdt voldoende banden met Nederland of maakt aannemelijk dat hij het voornemen heeft om na afloop van de periode waarvoor de overeenkomst geldt, terug te keren naar Nederland of weer in Nederland te gaan werken; en
- Toepassing van de reguliere aanwijsregels leidt tot een ongewenste onderbreking van de verzekeringsopbouw of verzekeringsrechten van de betrokkene.

Voor zover eventuele belangen van de werkgever worden meegewogen, geeft het belang van de betrokkene de doorslag.

Als het bevoegde orgaan van een andere lidstaat de SVB vraagt om akkoord te gaan met het sluiten van een artikel 16-overeenkomst toetst de SVB eveneens aan de hiervoor genoemde criteria.

Een artikel 16-overeenkomst wordt in beginsel voor een periode van maximaal vijf jaar afgesloten. Ingeval vooraf duidelijk is dat de uitzending naar een andere lidstaat langer dan vijf jaren zal duren, sluit de SVB derhalve geen overeenkomst.

Artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 biedt de mogelijkheid een overeenkomst met terugwerkende kracht te sluiten. De SVB maakt van deze mogelijkheid in ieder geval geen gebruik als de artikel 16-overeenkomst wijziging zou brengen in een situatie waarin de toepassing van titel II van Verordening (EG) nr. 883/2004 heeft geleid tot een correcte afdracht van premies in de bevoegde lidstaat. Als in het tijdvak waarvoor om een artikel 16-overeenkomst wordt verzocht, geen correcte toepassing is gegeven aan de bepalingen van titel II van Verordening (EG) nr. 883/2004 en premies zijn afgedragen in een niet-bevoegde lidstaat, sluit de SVB evenmin een overeenkomst met terugwerkende kracht, indien het de betrokkene voor wie de overeenkomst wordt gevraagd en zijn werkgever redelijkerwijs duidelijk hadden kunnen zijn dat de toepassing van de wetgeving van de bevoegde lidstaat achterwege is gebleven.

De SVB sluit voorts een artikel 16-overeenkomst met terugwerkende indien sprake is van een situatie als beschreven in SB2139 over detachering van een werknemer die is tewerkgesteld in een land dat als lidstaat tot de Europese Unie toetreedt. In deze situatie is de terugwerkende kracht beperkt tot de datum van toetreding van de betreffende lidstaat.

De SVB wijst een verzoek tot het sluiten van een artikel 16-overeenkomst af in geval er een rechterlijke procedure over de toe te passen wetgeving loopt.

SB2147 | Vijfjaartermijn

artikel 16, lid 1 Verordening (EG) nr. 883/2004

In beginsel wordt een overeenkomst op grond van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 afgesloten voor een periode van maximaal vijf jaar. Verlenging van deze periode is slechts mogelijk voor zover sprake is van zeer bijzondere omstandigheden. De SVB gaat ervan uit dat van zulke bijzondere omstandigheden in ieder geval sprake is in de volgende situaties:

- Er zijn geen premies afgedragen of prestaties genoten in de lidstaat van tewerkstelling doordat de wetgeving van die lidstaat ten onrechte niet is toegepast. In die gevallen kan met terugwerkende kracht een overeenkomst op grond van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 worden gesloten waarbij de termijn van vijf jaar wordt overschreden indien dit noodzakelijk is voor het legaliseren van de ten onrechte toegepaste wetgeving.
- Het betreft gevallen waarin wordt voldaan aan de criteria van artikel 24 van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 (KB 746). Deze criteria worden mutatis mutandis van toepassing geacht. Zie SB1039 over onbillijkheden van overwegende aard bij de toepassing van KB 746.

Dit beleid is door de Centrale Raad van Beroep aanvaard (CRvB 29 november 2002).

De SVB staat voorts een verlenging van de periode van vijf jaar met maximaal een jaar toe in geval van bijzondere individuele omstandigheden dan wel aantoonbaar onvoorziene zakelijke omstandigheden die verlenging van de termijn noodzakelijk maken. Daarnaast geldt de voorwaarde dat de betrokkene et voornemen heeft om na afloop van de periode waarvoor de overeenkomst op grond van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 geldt, terug te keren naar Nederland of weer in Nederland te gaan werken.

Als het bevoegde orgaan van een andere lidstaat de SVB vraagt akkoord te gaan met een verlenging van een reeds gesloten overeenkomst op grond van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004, toetst de SVB dit verzoek eveneens aan de hiervoor genoemde criteria.

Jurisprudentie
HvJ EG 17 mei 1984, zaak 101/83 (Brusse), Jur. 1984, 1285, RSV 1984/227A, ECLI:EU:C:1984:187
CRvB 29 november 2002, «USZ» 2003/40, ECLI:NL:CRVB:2002:AF2358

SB2148 | Onderbreking en hernieuwde periode van 5 jaar

De SVB gaat ervan uit dat de voorwaarden met betrekking tot de onderbreking van detachering eveneens van toepassing zijn bij een overeenkomst op grond van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004. Dit betekent dat de SVB een korte onderbreking van de werkzaamheden in de ontvangende lidstaat niet beschouwt als een onderbreking van de periode waarvoor een overeenkomst op grond van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 is gesloten. De SVB gaat ervan uit dat van een korte onderbreking in ieder geval sprake is, als de onderbreking korter dan twee maanden duurt.

Na afloop van een of meer overeenkomsten op grond van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 voor in totaal ten minste vijf jaar hanteert de SVB bij uitzending van een werknemer of zelfstandige een wachttijd van twaalf maanden voordat een nieuwe overeenkomst op grond van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 of een nieuwe detachering op grond van artikel 12 Verordening (EG) nr. 883/2004 mogelijk is indien:

- dezelfde werkgever de werknemer naar dezelfde lidstaat uitzendt, ook wanneer het een andere plaats van tewerkstelling betreft;
- een andere werkgever de werknemer naar dezelfde lidstaat uitzendt;
- de zelfstandige zich naar dezelfde lidstaat uitzendt.

De SVB hanteert een wachttijd van twaalf maanden om oneigenlijk gebruik van de overeenkomst op grond van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 en detachering op grond van artikel 12 Verordening (EG) nr. 883/2004 tegen te gaan.

In geval een overeenkomst op grond van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 is afgesloten met een kortere duur dan vijf jaar hanteert de SVB voor het afsluiten van een nieuwe overeenkomst geen wachttijd. In die situatie kan een nieuwe overeenkomst worden gesloten voor de periode die bij de eerste overeenkomst ongebruikt is gebleven. Vóór de inwerkingtreding van de SVB Beleidsregels 2013 bedroeg de hiervoor bedoelde wachttijd twee maanden in plaats van twaalf maanden. Ten aanzien van overeenkomsten op grond van artikel 16 Verordening (EG) nr. 883/2004 die zijn gesloten vóór de inwerkingtreding van deze beleidsregels geldt tot een jaar na de inwerkingtreding hiervan een wachttijd van twee maanden.

SB2266 | Artikel 16-overeenkomst voor rijnvarenden

Overeenkomst krachtens artikel 16, eerste lid van Verordening (EG) 883/2004 betreffende de vaststelling van de op rijnvarenden toepasselijke wetgeving 883/2004, Stcrt. nr. 3397 van 25 februari en 7 maart 2011

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op 11 februari 2011 op grond van artikel 16, eerste lid van Verordening (EG) nr. 883/2004 met de bevoegde autoriteiten van de Rijnoeverstaten België, Frankrijk, Luxemburg en Duitsland een overeenkomst gesloten voor werknemers en zelfstandigen die deel uitmaken van de bemanning van een schip dat beschikt over een certificaat als bedoeld in artikel 22 van de Herziene Rijnvaartakte. Op grond van deze overeenkomst is op deze personen dezelfde wetgeving van toepassing als de wetgeving die van toepassing zou zijn ingevolge het Verdrag betreffende de Sociale Zekerheid van Rijnvarenden. De overeenkomst maakt voor Rijnvarenden een uitzondering op de aanwijsregel bij werken in meerdere lidstaten van artikel 13 Verordening (EG) nr. 883/2004. In geval de betrokkene in loondienst werkt, wijst dit artikel de wetgeving aan van de lidstaat waar hij woont of de lidstaat waar de zetel of het domicilie van de onderneming of de werkgever zich bevindt. In geval de betrokkene anders dan in loondienst werkt, wijst artikel 13 Verordening (EG) nr. 883/2004 de wetgeving aan van de lidstaat waar het centrum van belangen van de werkzaamheden zich bevindt. De artikel 16-overeenkomst voor Rijnvarenden wijst de wetgeving aan van de lidstaat waar de zetel is gevestigd van de onderneming die het Rijnvaartschip waarop wordt gewerkt exploiteert.

De artikel 16-overeenkomst voor Rijnvarenden werkt terug tot 1 mei 2010. Zwitserland is in augustus 2012 toegetreden tot deze overeenkomst. Voor Zwitserland werkt de overeenkomst terug tot 1 april 2012. In de overeenkomst wordt de SVB aangewezen als bevoegd orgaan dat op basis van deze overeenkomst A1-verklaringen kan afgeven ten behoeve van individuele Rijnvarenden.

In geval een Rijnvarende woont in een EU-lidstaat niet zijnde een Rijnoeverstaat, dan wel zijn werkgever is gevestigd in een niet-Rijnoeverstaat, hanteert de SVB het volgende beleid. De SVB past de artikel 16-overeenkomst voor Rijnvarenden niet toe als de aanwijsregels van artikel 13 Verordening (EG) nr. 883/2004 de wetgeving van een niet-Rijnoeverstaat aanwijzen. De SVB past deze overeenkomst wel toe op gevallen waarin de aanwijsregels van artikel 13 Verordening (EG) nr. 883/2004 de wetgeving van een Rijnoeverstaat aanwijzen. In dat geval geldt de artikel 16-overeenkomst voor Rijnvarenden voor alle werkzaamheden die plaatsvinden op schepen die beschikken over een certificaat als bedoeld in artikel 22 van de Herziene Rijnvaartakte, ongeacht de plek waar een schip zich in Europa bevindt. De SVB baseert dit beleid mede op de uitspraak van de rechtbank Zeeland-West-Brabant van 27 januari 2014.

Jurisprudentie
Rechtbank Zeeland-West-Brabant 27 januari 2014, ECLI:NL:RBZWB:2014:410

SB2149 | Verzoek om vrijstelling door pensioen- of rentetrekkers

artikel 16, lid 2 Vo. 883/2004

De SVB acht zich gebonden aan de door de Nederlandse wetgever aangegeven ontheffingsgronden, zoals geformuleerd in artikel 22 van KB 746. Indien de belanghebbende voldoet aan de in dit artikel genoemde criteria wordt vrijstelling verleend.

SB2267 | Overgangsrecht toepasselijke wetgeving

Artikel 87, lid 8 Vo. 883/2004Artikel 90, lid 1 Vo. 883/2004

Artikel 87, achtste lid, van Verordening (EG) nr. 883/2004 bepaalt dat deze verordening eerbiedigende werking heeft in relatie tot Verordening (EEG) nr. 1408/71 indien een persoon door de eerste toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 wordt onderworpen aan een andere wetgeving dan de wetgeving die ingevolge titel II van Verordening (EEG) nr. 1408/71 toepasselijk was. Op deze persoon blijft titel II van Verordening (EEG) nr. 1408/71 van toepassing zolang de desbetreffende situatie voortduurt tot een maximum van tien jaar. De betrokkene kan evenwel verzoeken om eerdere toepassing van titel II van Verordening (EG) nr. 883/2004.

De SVB gaat ervan uit dat de volgende categorieën personen in ieder geval onder het overgangsrecht vallen:

- Personen die niet onder de personele werkingssfeer van Verordening (EEG) nr. 1408/71 vielen en voorafgaand aan de eerste toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 onderworpen waren aan de wetgeving van een andere lidstaat dan de lidstaat van de woonplaats.
- Personen op wie artikel 13, tweede lid, onder f, Verordening (EEG) nr. 1408/71 van toepassing was en die voorafgaand aan de eerste toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 onderworpen waren aan de wetgeving van een andere lidstaat dan de lidstaat van de woonplaats.
- Personen die voor de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 883/2004 onderworpen waren aan de wetgeving van twee lidstaten op grond van artikel 14quater of artikel 14septies Verordening (EEG) nr. 1408/71.
- Personen werkzaam in het internationaal vervoer op wie door de toepassing van artikel 14, tweede lid, onder a Verordening (EEG) nr. 1408/71 de lidstaat van vestiging van de werkgever van toepassing was en die door de toepassing van Verordening (EEG) nr. 883/2004 onderworpen zouden raken aan de wetgeving van hun woonland.
- Personen die werken in twee of meer lidstaten en die ingevolge artikel 14, tweede lid, onder b, sub i, Verordening (EEG) nr. 1408/17 verzekerd waren in de lidstaat van hun woonplaats omdat zij daar een gedeelte van hun werkzaamheden verrichten, maar in die lidstaat geen substantiële werkzaamheden verrichten in de zin van artikel 14, achtste lid, Verordening (EEG) nr. 987/2009.
- Personen die onder artikel 14, derde lid Verordening (EEG) nr. 1408/71 vielen en die met toepassing van Verordening (EEG) nr. 883/2004 onderworpen zouden worden aan de wetgeving van hun woonland omdat zij daar substantieel werkzaamheden verrichten.
- Personen die in meerdere lidstaten werkzaam zijn voor een buiten de EU gevestigde werkgever en die, al dan niet met toepassing van Verordening (EEG) nr. 1408/71, verzekerd waren in een andere lidstaat dan de lidstaat van hun woonplaats.
- Personen deels werkzaam in Nederland die voor 1 mei 2010 onder Verordening (EEG) nr. 1408/71 voor de werkzaamheden in Nederland als werknemer werden beschouwd, maar die onder Verordening (EG) nr. 883/2004 als zelfstandige worden beschouwd, bijvoorbeeld de directeurgrootaandeelhouder en de commissaris.

De toepassing van titel II van Verordening (EEG) nr. 1408/71 eindigt als zich een wijziging in de desbetreffende situatie voordoet. Als een dergelijke wijziging beschouwt

de SVB elke wijziging in de feiten en omstandigheden die met toepassing van titel II van Verordening (EEG) nr. 1408/71 leidt tot de aanwijzing van een andere toepasselijke wetgeving. Dit betekent bijvoorbeeld dat een werknemer die een andere werkgever krijgt, onder het overgangsrecht blijft vallen als de wijziging van werkgever voor de werknemer niet leidt tot de aanwijzing van een andere toepasselijke wetgeving door titel II van Verordening (EEG) nr. 1408/71.

Op grond van artikel 90, eerste lid en onderdeel c Verordening (EG) nr. 883/2004 blijft Verordening (EEG) nr. 1408/71 van kracht na 1 mei 2010 in de relatie tussen de lidstaten van de Europese Unie en de lidstaten van de Europese Economische Ruimte (EER) en Zwitserland tot het moment waarop de overeenkomsten van de EU met de EER en met Zwitserland voorzien in de toepassing van de eerstgenoemde verordening. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft dit bevestigd in het arrest Wagener.

In grensoverschrijdende situaties binnen de Europese Unie waarin tevens sprake is van een aanknoping met de landen van de EER en Zwitserland past de SVB daarom titel II van Verordening (EEG) nr. 1408/71 toe tot 1 april 2012 voor Zwitserland en tot 1 juni 2012 voor de landen van de EER.

Jurisprudentie
HvJ EU 30 april 2014, zaak C-250/13 (Birgit Wagener), ECLI:EU:C:2014:278, USZ 2014/212

Bijzondere bepalingen met betrekking tot de verschillende soorten prestaties

Ouderdom en overlijden (pensioenen)

SB2268 | **In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering**
artikel 51, lid 3 Vo. 883/2004

In artikel 51, derde lid, van Verordening (EG) nr. 883/2004 is bepaald dat als een uitkering alleen kan worden toegekend als de betrokkene verzekerd is op het moment dat het verzekerde risico intreedt, deze voorwaarde wordt geacht te zijn vervuld als de betrokkene op dat moment in een andere lidstaat verzekerd is of uit een andere lidstaat een uitkering voor dat risico is verschuldigd. Deze bepaling is van belang voor de toepassing van de Anw omdat daarin de voorwaarde wordt gehanteerd dat de overledene verzekerd moet zijn op datum overlijden.

In de situatie waarin geen sprake is van verzekering bij het intreden van de verzekerde gebeurtenis is de vraag wanneer een uitkering verschuldigd is in de zin van artikel 51, derde lid. Deze vraag is van belang omdat in sommige lidstaten een keuze kan worden gemaakt tussen uitkeringen die verschillende risico's dekken, bijvoorbeeld de eigen arbeidsongeschiktheid en het overlijden van de partner.

Uit het arrest Pérez García blijkt dat geen sprake is van anticumulatie in de zin van Verordening (EG) nr. 883/2004 als het nationale recht de keuze biedt tussen twee uitkeringen en een keuze voor de ene uitkering automatisch leidt tot de complete weigering van de andere uitkering. Naar aanleiding van het arrest neemt de SVB voortaan uitsluitend aan dat een uitkering verschuldigd is uit een andere lidstaat als een uitkering daadwerkelijk is toegekend. Dit betekent onder meer dat wanneer een arbeidsongeschikte nabestaande in een lidstaat moet kiezen tussen een

invaliditeitspensioen en een nabestaandenuitkering, de SVB aanneemt dat geen nabestaandenpensioen verschuldigd is in de andere lidstaat als gekozen wordt voor de ontvangst van invaliditeitspensioen.

Jurisprudentie
HvJ EU van 20 oktober 2011, zaak C-225/10 (Pérez García), ECLI:EU:C:2011:678

SB2151 | Samenloop van uitkeringen

artikel 52, lid 4, bijlage VIII, Deel 1 en artikel 53 Vo. 883/2004

Conform bijlage VIII, Deel 1, van Verordening (EG) nr. 883/2004 mag bij aanvragen om ouderdomspensioen krachtens de AOW van een dubbele berekening als bedoeld in artikel 52, eerste lid, onder b Verordening (EG) nr. 883/2004 worden afgezien. Dit betekent in de praktijk dat ook in het geval dat een AOW-gerechtigde aan de wetgeving van meer dan één lidstaat onderworpen is geweest de SVB het recht op AOW slechts vaststelt aan de hand van de nationale wetgeving. De SVB hanteert echter het beleid dat zij nog wél een dubbele berekening uitvoert ten aanzien van de toeslag voor de jongere partner voor zover er samenloop bestaat tussen deze toeslag en een buitenlandse wettelijke uitkering welke is gebaseerd op tijdvakken van verzekering van die partner. Indien de SVB de hoogte van de toeslag in die situatie uitsluitend zou bepalen aan de hand van het nationale recht zou er sprake zijn van dubbele korting op de toeslag, namelijk korting wegens niet verzekerde jaren en korting in verband met de inkomsten die de jongere partner op basis van die buitenlandse tijdvakken ontvangt. Door de hoogte van de toeslag vast te stellen aan de hand van de pro rata berekening als bedoeld in artikel 52, eerste lid, onder b Verordening (EG) nr. 883/2004 treedt dit nadeel niet op, aangezien artikel 54, eerste lid Verordening (EG) nr. 883/2004 verbiedt een aldus berekende uitkering te anticumuleren met een andere uitkering van gelijke aard. In de praktijk betekent dit dat een buitenlandse wettelijke uitkering niet in mindering wordt gebracht op de AOW-toeslag.

Als de gerechtigde op een nabestaandenuitkering op grond van de Anw een buitenlandse uitkering ontvangt die niet onder de werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 883/2004 valt, of een uitkering ontvangt uit een land dat geen deel uitmaakt van de Europese Unie, worden deze uitkeringen voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 niet beschouwd als uitkeringen van dezelfde aard in de zin van artikel 53, eerste lid, Verordening (EG) nr. 883/2004 doch als 'andere inkomsten' in de zin van het derde lid van dit artikel.

Dergelijke uitkeringen dienen dan op grond van het Algemeen inkomensbesluit socialezekerheidswetten op de nabestaandenuitkering in mindering te worden gebracht.

Jurisprudentie
HvJ EG 10 maart 1977, zaak 75/76 (Kauçic), Jur. 1977, 495, ECLI:EU:C:1977:46

SB2152 | Tijdvakken van wonen of werken van minder dan één jaar

artikel 57 Vo. 883/2004

Uit artikel 7, eerste lid, onder b AOW vloeit voort dat geen recht op ouderdomspensioen bestaat als de totale duur van de verzekering minder dan een jaar bedraagt. Artikel 57, eerste lid Verordening (EG) nr. 883/2004 en artikel 48 van Verordening (EEG) nr. 1408/71 over het niet honoreren van tijdvakken van minder dan

een jaar staan in beginsel niet in de weg aan de toepassing van artikel 7, eerste lid, onder b AOW. Echter, artikel 28, tweede lid Verordening nr. 4/58 staat hieraan wel in de weg, omdat op grond van deze bepaling alleen tijdvakken korter dan zes maanden mogen leiden tot de weigering van een pensioen. Voor personen die voor 1 oktober 1972 in Nederland als migrerend werknemer verzekerd zijn geweest met toepassing van Verordening nr. 3/58 betekent dit het volgende. De SVB weigert hun ouderdomspensioen pas als de totale duur van de verzekering in Nederland minder dan zes maanden bedraagt. De SVB baseert dit beleid op jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EU over de rechtszekerheid van migrerende werknemers (zie onder meer de arresten Belbouab en Chuck).

Ten aanzien van personen op wie een bilateraal verdrag inzake sociale zekerheid van toepassing is geweest voorafgaand aan het van toepassing worden van de hiervoor genoemde verordeningen, hanteert de SVB het volgende beleid. De SVB past artikel 57, eerste lid Verordening (EG) nr. 883/2004 niet toe als dit bilateraal verdrag een gunstigere bepaling bevat. In deze gevallen kan de SVB een ouderdomspensioen toekennen als de duur van de verzekering in Nederland minder dan een jaar bedraagt. De SVB baseert dit beleid op de Rönfeldt-jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EU.

In bijlage XI, Nederland, onder 2, sub a en b Verordening (EG) nr. 883/2004 is vastgelegd dat in het AOW-pensioen bepaalde tijdvakken in aanmerking kunnen worden genomen zonder dat aan de voorwaarden van verzekering als bedoeld in artikel 7 AOW is voldaan. Dit betekent dat de SVB bij de toekenning van een pensioen dat op deze tijdvakken is gebaseerd, de minimale verzekeringsduur van een jaar op grond van artikel 7 AOW niet tegenwerpt.

Op grond van de letterlijke tekst van artikel 57, eerste lid Verordening (EG) nr. 883/2004 zou de SVB geen nabestaandenuitkering hoeven toe te kennen als de overledene op de datum van overlijden krachtens de wetgeving van een andere lidstaat verzekerd was en hij ingevolge de Anw korter dan één jaar verzekerd is geweest. In het arrest Malfitano van het Hof van Justitie EU is echter beslist dat deze bepaling niet aan de betrokkene mag worden tegengeworpen als de desbetreffende nationale regeling geen eisen stelt aan de duur van de verzekering voor de opening van het recht op uitkering. Voor de toepassing van de Anw, in het kader van welke wet geen wachttijd geldt, betekent dit dat een nabestaandenuitkering ook kan worden toegekend als de duur van de verzekering in Nederland korter was dan één jaar en de betrokkene op datum van overlijden krachtens de wetgeving van een andere lidstaat verzekerd was.

In de situatie waarin de uitsluitingsgrond van artikel 15, eerste lid, onder b Anw van toepassing is en uitsluitend recht op uitkering zou kunnen ontstaan via een beroep op de arresten Moscato en Klaus (zie SB2150 over in aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering), is artikel 57 Verordening (EG) nr. 883/2004 wel van toepassing. Dit brengt met zich dat indien een verzekerde uitsluitend in het jaar voorafgaande aan het overlijden tijdvakken van verzekering ingevolge de Anw heeft vervuld, en de gezondheidstoestand van de verzekerde bij aanvang van de verzekering het overlijden binnen een jaar redelijkerwijs moest doen verwachten, er geen recht op nabestaandenuitkering ontstaat.

Artikel 57, tweede lid Verordening (EG) nr. 883/2004 schrijft voor dat als een uitkering uit een lidstaat wordt geweigerd op grond van het eerste lid van dat artikel, andere

lidstaten de periode van verzekering van minder dan één jaar in aanmerking dienen te nemen voor de berekening van een pensioen krachtens artikel 52, eerste lid, onder b), i) Verordening (EG) nr. 883/2004. Uit het Hof van Justitie EU-arrest Vermaut volgt dat dit ook dient te gebeuren als het pensioen nationaalrechtelijk wordt berekend, dus zonder terug te vallen op samentellings- en prorateringsregels. Wanneer een ouderdomspensioen door een lidstaat wordt geweigerd op grond van het eerste lid van artikel 57 Verordening (EG) nr. 883/2004, worden de tijdvakken van verzekering korter dan één jaar in aanmerking genomen bij de berekening van een pensioen krachtens de AOW, alsof die tijdvakken krachtens de AOW waren vervuld. Door de SVB worden tijdvakken korter dan één jaar eveneens in aanmerking genomen bij de berekening van de uitkering ingevolge de AOW als deze reeds zijn meegeteld voor de berekening van een ouderdomspensioen uit een andere lidstaat van de Europese Unie dan Nederland.

Bij de toepassing van de Anw is het tweede lid van artikel 57 Verordening (EG) nr. 883/2004 uitsluitend relevant voor de berekening met toepassing van de samentellings- en prorateringsregels. Ingeval van een nationaalrechtelijke berekening is de duur van het verzekeringsverleden in verband met het risicokarakter van de Anw immers niet van belang voor de hoogte van de uitkering.

Jurisprudentie
HvJ EG 18 februari 1982, zaak 55/81 (Vermaut), Jur. 1982, 649, RSV 1982/240, ECLI:EU:C:1982:68
HvJ EG 9 december 1982, zaak 76/82 (Malfitano), Jur. 1982, 4309, RSV 1983/212, ECLI:EU:C:1982:424
HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-481/93 (Moscato), Jur. 1995, I-3525, RSV 1996/50, ECLI:EU:C:1995:348
HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-482/93 (Klaus), Jur. 1995, I-3551, RSV 1996/51, ECLI:EU:C:1995:349

SB2153 | Aanpassing en herberekening van de uitkering

artikel 59 Vo. 883/2004

Op grond van de letterlijke tekst van artikel 59, eerste lid, Verordening (EG) nr. 883/2004 dient een herberekening op basis van de bepalingen van Verordening (EG) nr. 883/2004 alleen dan te geschieden, indien de wijze van vaststellen of de regels voor de berekening van de uitkering wijzigingen ondergaan. Indien evenwel de uitkeringen conjuncturele aanpassingen ondergaan, behoeft geen herberekening op grond van Verordening (EG) nr. 883/2004 plaats te vinden. In deze situatie dient de conjuncturele aanpassing rechtstreeks in de op basis van Verordening (EG) nr. 883/2004 berekende uitkering te worden verwerkt. Dit volgt uit het eerste lid van artikel 59 Verordening (EG) nr. 883/2004.

Uit jurisprudentie van het Hof van Justitie EU volgt dat voor de toepassing van artikel 59 Verordening (EG) nr. 883/2004 niet van belang is of de uitkering zuiver nationaalrechtelijk is berekend, dan wel is berekend met toepassing van de samentellings- en prorateringsregels. Het Hof van Justitie EU heeft dienaangaande overwogen dat ouderdomspensioenen en nabestaandenuitkeringen die zijn vastgesteld overeenkomstig Verordening (EG) nr. 883/2004, na de vaststelling elk een eigen, autonome indexontwikkeling ondergaan en elkaar alleen weer beïnvloeden in geval van structurele wijzigingen. Onder 'structurele wijzigingen' dienen zowel te worden verstaan wijzigingen in de wijze van vaststelling of in de regels voor de berekening van de

uitkering als bedoeld in artikel 59, eerste lid Verordening (EG) nr. 883/2004 als rechtens relevante wijzigingen in de persoonlijke omstandigheden van de gerechtigde.

De SVB verstaat onder een wijziging van de persoonlijke omstandigheden evenzeer een wijziging in het inkomen van een AOW- of Anw-gerechtigde, voor zover deze wijziging niet louter wordt veroorzaakt door omstandigheden zoals genoemd in artikel 59, tweede lid Verordening (EG) nr. 883/2004.

Slechts als een uitkering wordt herberekend naar aanleiding van een wijziging in structurele omstandigheden, wordt bij de herberekening rekening gehouden met inmiddels ontstane koersverschillen.

Jurisprudentie
HvJ EG 21 maart 1990, zaak C-199/88 (Cabras), Jur. 1990, I-1023 RSV 1990/370, ECLI:EU:C:1990:127
HvJ EG 20 maart 1991, zaak C-93/90 (Cassamali), Jur. 1991, I-1401, ECLI:EU:C:1991:130
HvJ EG 18 februari 1993, C-193/92 (Bogana), Jur. 1993, I-770, RSV 1993/229, ECLI:EU:C:1993:75

SB2154 | Bijzonderheden voor de toepassing van de AOW

bijlage XI, Nederland, onder 2, a tot en met i Vo. 883/2004

Bijlage XI, Nederland, onder 2 Verordening (EG) nr. 883/2004 kent een voorziening voor de gehuwde partner van een AOW-verzekerde. Deze partner heeft recht op zogenaamde 'huwelijkse tijdvakken' over periodes tijdens het huwelijk waarin de AOW-gerechtigde in Nederland verplicht verzekerd is geweest en de echtgenoot in een andere lidstaat dan Nederland woonde. De regeling van huwelijkse tijdvakken is met ingang van 2 augustus 1989 omgezet in een mogelijkheid tot vrijwillige verzekering voor de huwelijkspartner van een AOW-verzekerde.

Bijlage XI Verordening (EG) nr. 883/2004 gebruikt op diverse plaatsen de term 'echtgenoot'. De SVB gaat ervan uit dat deze term uitsluitend ziet op personen die formeel zijn gehuwd en de in de Nederlandse wetgeving per 1 januari 1998 met hen gelijkgestelde geregistreerde partners. Er vindt geen gelijkstelling plaats van gehuwden met personen die een gezamenlijke huishouding voeren. Dit standpunt is bevestigd in de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 6 november 2013.

Het begrip 'wonen' zoals dat in bijlage XI wordt gehanteerd, interpreteert de SVB op dezelfde wijze als het woonbegrip zoals dat voorkomt in artikel 3 van de AOW. Zie hierover SB1022 over ingezetene/wonen.

Vanaf 1 januari 2013 wordt de leeftijd waarop recht ontstaat op AOW-pensioen jaarlijks met een of meer maanden verhoogd. Als gevolg daarvan is in artikel 13, eerste en tweede lid AOW '15-jarige leeftijd' vervangen door: aanvangsleeftijd en '65-jarige leeftijd' door: pensioengerechtigde leeftijd. Bij de toepassing van bijlage XI, Nederland, onder 2, Verordening (EG) nr. 883/2004 a en b honoreert de SVB daarom uitsluitend tijdvakken die zijn gelegen in de periode tussen de aanvangsleeftijd en de pensioengerechtigde leeftijd die op grond van artikel 7a AOW op de betrokkene van toepassing is.

Huwelijkse tijdvakken die de SVB op grond van bijlage XI Verordening (EG) nr. 883/2004 in aanmerking kan nemen, mogen op grond van bijlage XI, Nederland, onder

2, e Verordening (EG) nr. 883/2004 niet worden meegeteld voor de berekening van een AOW-pensioen als deze tijdvakken samenvallen met tijdvakken die in aanmerking kunnen worden genomen bij de berekening van pensioenrechten ingevolge de ouderdomspensioenregeling van een andere lidstaat dan Nederland, of met tijdvakken waarvoor de betrokkene een ouderdomspensioen ontvangt op grond van dergelijke wetgeving. De SVB past deze regel niet toe ingeval de tijdvakken die op grond van bijlage XI Verordening (EG) nr. 883/2004 in aanmerking kunnen worden genomen, samenvallen met tijdvakken van vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering vervuld krachtens de wetgeving van een andere lidstaat.

Jurisprudentie
CRvB 6 november 2013, «USZ» 2013/382 ECLI:NL:CRvB:2013:2317

SB2155 | Vrijwillige verzekering

Tijdvakken vanaf 2 augustus 1989 kunnen op grond van bijlage XI Verordening (EG) nr. 883/2004 niet langer in aanmerking worden genomen voor de echtgenoot van een in Nederland werkende persoon. Om niettemin een volledige dekking van het gezinspensioen ingevolge de AOW voor de duur van de arbeid in Nederland mogelijk te maken, wordt met ingang van die datum in bijlage XI Verordening (EG) nr. 883/2004 de echtgenoot van de AOW-verzekerde in de gelegenheid gesteld zich vrijwillig te verzekeren voor de AOW en de Anw. Uit bijlage XI, Nederland, onder 2 Verordening (EG) nr. 883/2004 volgt dat de vrijwillige verzekering in ieder geval eindigt op de dag waarop de vrijwillig verzekerde de leeftijd van 65 jaar bereikt. In verband met de verhoging van de AOW-leeftijd gaat de SVB er evenwel van uit dat de mogelijkheid om verzekerd te blijven pas eindigt op de dag dat de vrijwillig verzekerde de pensioengerechtigde leeftijd als bedoeld in artikel 7a AOW bereikt.

Een aanvraag voor de vrijwillige verzekering ingevolge bijlage XI Verordening (EG) nr. 883/2004 moet worden ingediend binnen één jaar vanaf het moment waarop de verzekering van de echtgenoot van betrokkene aanvangt. Personen die na afloop van de aanvraagtermijn een aanvraag indienen, worden niet meer tot vrijwillige verzekering toegelaten, tenzij sprake is van een bijzonder geval. De criteria die zijn beschreven in SB1071 over bijzonder geval zijn van overeenkomstige toepassing.

Ingeval een persoon reeds verplicht verzekerd is ingevolge de AOW en deze persoon in het huwelijk treedt met een niet verzekerde persoon dan kan laatstbedoelde persoon zich eveneens vrijwillig verzekeren op grond van de bijlage. In dat geval moet deze persoon binnen één jaar na sluiting van het huwelijk een verzoek om vrijwillige verzekering indienen.

Een bijzondere situatie doet zich voor met betrekking tot de echtgenoten van werknemers uit landen die nieuw tot de Europese Unie toetreden, met uitzondering van Kroatië. Deze echtgenoten kunnen zich met ingang van die datum vrijwillig verzekeren op grond van XI Verordening (EG) nr. 883/2004 maar zij zullen veelal niet van deze mogelijkheid afweten. Aangezien niet bekend is welke personen het betreft, kan de SVB aan hen over de mogelijkheid van vrijwillige verzekering geen gerichte voorlichting geven. In verband hiermee hanteert de SVB het beleid dat zij de overschrijding van de aanmeldingstermijn niet tegenwerpt aan personen die zich aanmelden in het tweede jaar na de datum van toetreding. De SVB hanteert deze verlengde aanmeldingstermijn naar analogie van het bepaalde in artikel 87, vierde tot en met zevende lid van Vo. 883/2004.

Met ingang van 1 juli 2013 is Kroatië toegetreden tot de Europese Unie. Daardoor zijn in de relatie met Kroatië vanaf genoemde datum de Verordeningen (EG) nr. 883/2004, en nr. 987/2009 en Verordening (EU) nr. 1231/2010 van toepassing. Het bilaterale verdrag inzake sociale zekerheid met Kroatië kent - net als Verordening (EG) nr. 883/2004 - de mogelijkheid dat de echtgenoot van een AOW-verzekerde zich vrijwillig verzekert voor de AOW en Anw. In geval de echtgenoot voor de toetreding van Kroatië tot de Europese Unie van deze vrijwillige verzekering gebruik heeft gemaakt, gaat de SVB ervan uit dat deze verzekering doorloopt met toepassing van bijlage XI Verordening (EG) nr. 883/2004.

Jurisprudentie
CRvB 18 november 1994, AOW 1993/140, n.g.
CRvB 24 december 1996, RSV 1997/199
HvJ EG 7 juli 2005, zaak C-227/03 (Van Pommeren-Bourgondiën), RSV 2005/260, ECLI:EU:C:2005:431

SB2156 | Bijzonderheden voor de toepassing van de Anw

artikel 51, lid 3, en bijlage XI, Nederland, onder 3 Vo. 883/2004

Bijlage XI, Nederland, onder 3 Verordening (EG) nr. 883/2004 is van toepassing op de Anw. Als een persoon ten tijde van zijn overlijden niet verzekerd is ingevolge de Anw, kan het recht op een Nederlandse nabestaandenuitkering toch geopend worden als die persoon verzekerd was in een andere lidstaat ten tijde van zijn overlijden. In een dergelijke situatie wordt de uitkering pro rata berekend op de wijze zoals voorgeschreven in artikel 52, eerste lid, onder b van Verordening (EG) nr. 883/2004. De aanvrager van de uitkering moet dan voor het recht op een Nederlandse nabestaandenuitkering voldoen aan de voorwaarden gesteld in de Anw met betrekking tot het recht op uitkering. Voorts moet de overledene tijdvakken van verzekering hebben vervuld ingevolge de Anw of de AWW.

Bijlage XI, Nederland, onder 3 Verordening (EG) nr. 883/2004 wordt door de SVB ook van toepassing geacht in de volgende situatie. Op grond van artikel 4 Anw kan ook de pseudo-nabestaande aanspraak maken op een nabestaandenuitkering mits hij een dergelijke aanspraak zou hebben gehad wanneer het overlijden van de gewezen echtgenoot plaats zou hebben gehad op de datum van ontbinding van het huwelijk. Indien een aanspraak in laatstbedoelde zin uitsluitend kan worden geconstrueerd met toepassing van artikel 51, derde lid Verordening (EG) nr. 883/2004, wordt de pseudo-nabestaandenuitkering pro rata vastgesteld zoals voorgeschreven in artikel 52, eerste lid, onder b van Verordening (EG) nr. 883/2004, zelfs als de overledene op datum van overlijden verzekerd was op grond van de Anw.

Uit het arrest Blottner van het Hof van Justitie EU zoals uitgelegd door de Centrale Raad van Beroep in zijn uitspraak van 14 november 1990, blijkt dat een overledene geacht wordt te hebben voldaan aan de voorwaarde van verzekering krachtens de Anw of de AWW als hij voor 1 oktober 1959 tijdvakken heeft vervuld als bedoeld in Bijlage XI, Nederland, onder 3, a Verordening (EG) nr. 883/2004.

Als de overledene niet verzekerd was in het buitenland dan kan het recht op een Nederlandse nabestaandenuitkering nog geopend worden vanaf het moment waarop de nabestaande een nabestaandenuitkering krachtens de wetgeving van een andere lidstaat gaat ontvangen.

In sommige lidstaten geldt dat het recht op uitkering pas ingaat in de maand volgende op de maand van overlijden. Door de SVB wordt in die gevallen niettemin een nabestaandenuitkering toegekend met ingang van de maand van overlijden.

Jurisprudentie
HvJ EG 6 juni 1977, zaak 109/76 (Blottner), Jur. 1977, 1141, ECLI:EU:C:1977:102
CRvB 14 november 1990, RSV 1992/157
CRvB 12 mei 1995, AB 1995, 535
CRvB 13 september 1995, AWW 1993/133, n.g.

Gezinsuitkeringen

SB2157 | **Materiële werkingssfeer:**
artikel 1, aanhef en onder z Vo. 883/2004 en artikel 4 Regeling samenloop met buitenlandse tegemoetkomingen

Hoofdstuk 8 (de artikelen 67 tot en met 69) van Verordening (EG) nr. 883/2004 bevat specifieke bepalingen inzake gezinsuitkeringen. De hoofdregels betreffende gezinsuitkeringen zijn neergelegd in artikel 67. Daarin is bepaald dat het recht op gezinsuitkeringen van een persoon moet worden vastgesteld met toepassing van de wetgeving waaraan hij is onderworpen op grond van titel II van Verordening (EG) nr. 883/2004. Een pensioengerechtigde heeft echter recht op gezinsbijslag overeenkomstig de wetgeving van de lidstaten die bevoegd zijn voor zijn pensioen.

Kinderbijslag ingevolge de AKW en een tegemoetkoming op grond van de Regeling tegemoetkoming ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen zijn gezinsuitkeringen in de zin van artikel 1, onder z van Verordening (EG) nr. 883/2004. De door de Belastingdienst/Toeslagen verzorgde uitkeringen op grond van de Wet op het kindgebonden budget en de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen vormen eveneens gezinsuitkeringen in de zin van artikel 1, onder z van Verordening (EG) nr. 883/2004.

SB2269 | **Gezinsleden die in een andere lidstaat wonen**
artikel 67 Vo. 883/2004

In artikel 67 van Verordening (EG) nr. 883/2004 is bepaald dat een persoon recht heeft op gezinsuitkering voor gezinsleden die in een andere lidstaat wonen, alsof zij in de voor de kinderbijslag bevoegde lidstaat wonen. Uit onder meer de arresten Hoever en Zachow, Humer en Slanina van het Hof van Justitie EU blijkt dat deze gezinsleden hierdoor zelfstandig aanspraak kunnen maken op gezinsuitkeringen in de bevoegde lidstaat. Naar aanleiding van deze jurisprudentie voert de SVB het volgende beleid.

Voor gezinsleden van een in Nederland verzekerde persoon die in een andere lidstaat wonen, hanteert de SVB uitsluitend voor het recht op gezinsbijslag de fictie dat zij in Nederland wonen en op die grond verzekerd zijn voor de AKW. Het aldus ontstane recht op gezinsbijslag is een zelfstandig recht. Dit gaat niet verloren als de in Nederland verzekerde persoon niet voldoet aan de voorwaarden voor het recht op kinderbijslag, bijvoorbeeld omdat het kind uitwonend is en de in Nederland verzekerde persoon geen onderhoudsbijdrage levert. De SVB hanteert voor de toepassing van dit beleid de voorwaarde dat zowel de buiten Nederland wonende aanvrager als het kind waarvoor kinderbijslag wordt aangevraagd, gezinslid zijn van de in Nederland verzekerde persoon. Als gezinslid merkt de SVB in dit verband aan:

de echtgenoot van de verzekerde,

de persoon van wie de verzekerde gescheiden is,

de persoon met wie de in Nederland verzekerde een eigen kind heeft en

de persoon met wie de in Nederland verzekerde een gezamenlijke huishouding voert.

Voorts merkt de SVB als gezinslid aan, elk kind waarvoor de verzekerde recht op kinderbijslag zou kunnen doen gelden indien aan de in de AKW gestelde voorwaarden zou worden voldaan.

De SVB behandelt het recht op kinderbijslag van een gezinslid van een Nederlands verzekerde alsof dit recht op grond van ingezetenschap direct aan de Nederlandse wet is ontleend. Dit betekent onder meer dat de SVB de voorschriften toepast over de betaling van kinderbijslag zoals neergelegd in artikel 18 AKW (zie SB1095 over kinderbijslagbetaling binnen een huishouden en SB1096 over kinderbijslagbetaling bij gescheiden huishoudens; echtscheiding en co-ouderschap). Indien een verzekerde een aanvraag om kinderbijslag bij de SVB indient en uit de aanvraag blijkt dat een gezinslid van de verzekerde bij voorrang recht heeft op betaling van kinderbijslag draagt de SVB er zorg voor dat het gezinslid een aanvraag om kinderbijslag indient. Deze beleidsregel vindt overeenkomstige toepassing in geval in Nederland recht op gezinsbijslagen bestaat voor een pensioengerechtigde.

Een persoon die in Nederland verzekerd is, ontleent aan de hiervoor genoemde jurisprudentie van het Hof van Justitie EU geen andere rechten dan de rechten die deze persoon ontleent aan de nationale wetgeving. Dit betekent dat een in Nederland verzekerde persoon die niet voldoet aan de voorwaarden voor het recht op kinderbijslag, geen recht op de betaling van kinderbijslag kan verkrijgen met een beroep op artikel 60, eerste lid, derde volzin Verordening (EG) nr. 987/2009. Deze bepaling houdt in dat het bevoegde orgaan van een lidstaat rekening moet houden met een aanvraag voor gezinsuitkeringen ingediend door een andere persoon dan de uitkeringsgerechtigde als deze gerechtigde geen aanvraag om uitkering indient. De andere persoon verkrijgt daarmee echter niet het recht op de uitkering zelf. Wie recht heeft op betaling van de uitkering wordt door het nationale recht bepaald. De SVB leidt dit af uit het arrest van het Hof van de Justitie EU van 22 oktober 2015 in de zaak Trapkowski.

Jurisprudentie
HvJ EG 10 oktober 1996, zaken C-245/94 en C-312/94 (Hoever en Zachow), Jur. 1996, blz. I-4895, ECLI:EU:C:1996:379
HvJ EG 5 februari 2002, zaak C-255/99 (Humer), Jur. 2002, blz. I-1205, RSV 2002/178, ECLI:EU:C:2002:73
HvJ EG 26 november 2009, zaak C-363/08 (Slanina), Jur. 2008, blz. I-11111, ECLI:EU:C:2009:732
HvJ EG 22 oktober 2015, zaak C-378/14 (Trapkowski), «USZ» 2015/397, ECLI:EU:C:2015:720

SB2159 | Prioriteitsregels voor gezinsuitkeringen

artikel 68 Verordening (EG) nr. 883/2004 en Besluit nr. F1 van de Administratieve Commissie

Artikel 68 van Verordening (EG) nr. 883/2004 bevat prioriteitsregels voor gevallen waarin sprake is van samenloop van recht op gezinsuitkeringen in verschillende lidstaten.

De volgorde waarin lidstaten tot toekenning van een gezinsuitkering moeten overgaan wordt ingevolge artikel 68 bepaald door de grond waarop de gezinsuitkering wordt verleend. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen aanspraken op grond van werkzaamheden, aanspraken op grond van pensioen en aanspraken op grond van de woonplaats. De hoofdregel is dat de lidstaat waarin wordt gewerkt bij voorrang gezinsuitkering uitbetaalt.

Op grond van Besluit nr. F1 van de Administratieve Commissie neemt de SVB aan dat in een lidstaat wordt gewerkt als in die lidstaat feitelijk werkzaamheden worden verricht, maar tevens als werkzaamheden tijdelijk worden onderbroken:

- wegens ziekte, moederschap, arbeidsongeval, beroepsziekte of werkeloosheid, voor zover voor deze gebeurtenissen loon dan wel verstrekkingen of uitkeringen met uitzondering van pensioenen of renten verschuldigd zijn, of
- wegens betaald verlof, staking of uitsluiting, of
- wegens onbetaald verlof voor het opvoeden van kinderen, voor zover dit verlof volgens de relevante wetgeving gelijkgesteld wordt aan werkzaamheden al dan niet in loondienst.

Bij de beoordeling of sprake is van periodes van onbetaald verlof voor het opvoeden van kinderen in de zin van Besluit nr. F1 wordt door de SVB aansluiting gezocht bij hoofdstuk 6 van de Wet arbeid en zorg. Indien een werkgever in het voordeel van de werknemer een langere onderbreking van de werkzaamheden toestaat dan de minimale termijn die is voorzien in de Wet arbeid en zorg, dan geeft de SVB overeenkomstige toepassing aan het beleid betreffende de overgang van werkzaamheden naar inactiviteit (zie SB2263 over tijdvakken op grond van Verordening (EG) nr. 883/2004).

Uit de systematiek van Verordening (EG) nr. 883/2004 en van Besluit nr. F1 leidt de SVB af dat een recht op gezinsuitkering, ongeacht de aard van het uitkeringsstelsel, moet worden beschouwd als te zijn gebaseerd op ingezetenschap indien een persoon niet onder een van de bovengenoemde situaties valt en een betrokkene evenmin een pensioen ontvangt.

SB2270 | Wijziging van toepasselijke wetgeving of bevoegdheid tot betaling

artikel 59 Vo. 987/2009

Artikel 59, eerste lid Verordening (EG) nr. 987/2009 regelt de situatie waarin door een wijziging in de omstandigheden van een persoon in de loop van een maand na elkaar twee verschillende lidstaten bij voorrang gezinsuitkering moeten uitbetalen. De SVB past artikel 59 eveneens toe in de situatie waarin de overgang van bevoegde lidstaat niet plaatsvindt in de loop van een maand maar samenvalt met de overgang van een maand op een andere maand (zodat op de laatste dag van de maand lidstaat A bevoegd is en op de eerste dag van de volgende maand lidstaat B).

Als een persoon ophoudt onderworpen te zijn aan de wetgeving van een andere lidstaat en aansluitend de verzekering ingevolge de AKW van deze persoon begint, ontbreekt in Verordening (EG) nr. 883/2004 een bepaling op grond waarvan de voorwaarde van verzekering ingevolge de AKW op de peildatum van een kwartaal, buiten toepassing kan worden gelaten. Een dergelijke bepaling is voor pensioenen, zoals de nabestaandenuitkering op grond van de Anw, opgenomen in artikel 51, derde lid, van Verordening (EG) nr. 883/2004 en was in Verordening (EEG) nr. 1408/71 opgenomen in Bijlage VI, onder R, onderdeel 5. Ingevolge de AKW ontstaat daarom strikt genomen

eerst recht op kinderbijslag met ingang van het kwartaal waarin een verzekerde op de eerste dag in Nederland verzekerd is. In document 15514/07 van de Raad van de Europese Unie van 28 november 2007 staat echter toegelicht dat de Uniewetgever aanneemt dat in die situatie de toepassing van artikel 59, tweede lid Verordening (EG) nr. 987/2009 ertoe zal leiden dat Nederlandse kinderbijslag wordt betaald met ingang van de eerste dag van de maand volgende op die waarin de betaling van gezinsbijslagen uit een andere lidstaat stopt. De SVB hanteert daarom in deze gevallen de fictie dat op de peildatum van het kwartaal verzekering in Nederland bestaat. Wordt met toepassing van die fictie voldaan aan de voorwaarden voor het recht op kinderbijslag op grond van de AKW dan wordt dit recht met toepassing van artikel 59 Verordening (EG) nr. 987/2009 toegekend. De SVB past deze handelwijze naar analogie toe in de situatie waarin artikel 59 Verordening (EG) nr. 987/2009 niet van toepassing is omdat in de laatstelijk bevoegde lidstaat geen gezinsbijslagen verschuldigd waren.

SB2271 | Aanvullend voordeel bij gezinsuitkeringen

Artikel 68, tweede lid Vo. 883/2004 en Besluit nr. F1 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009

De prioriteitsregels voor gezinsuitkeringen hebben in beginsel tot gevolg dat gezinsuitkeringen die van dezelfde aard zijn slechts op grond van de wetgeving van één enkele lidstaat tot uitbetaling komen. Zie ook SB2328 over uitkeringen van dezelfde aard. Het Hof van Justitie EU heeft echter bepaald dat toepassing van de prioriteitsregels niet tot gevolg kan hebben dat de betrokkene het hoogst mogelijke bedrag aan gezinsuitkeringen wordt onthouden. Een lidstaat met een hogere gezinsuitkering dan de bij voorrang aangewezen lidstaat dient daarom een aanvulling te betalen ter hoogte van het verschil tussen het bedrag van de eigen gezinsuitkeringen en het bedrag dat de andere lidstaat verschuldigd is. Dit principe is opgenomen in artikel 68, tweede lid van Verordening (EG) nr. 883/2004.

Uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie EU over de bijzondere bepalingen betreffende gezinsuitkeringen in Verordening (EEG) nr. 1408/71 (onder meer de arresten Salzano, Burchell, Kracht en Schwemmer) blijkt dat een lidstaat uitsluitend tot schorsing van gezinsuitkeringen mag overgaan indien daadwerkelijk gezinsuitkeringen worden toegekend door een andere lidstaat. De SVB acht deze jurisprudentie onverminderd van belang voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 en Verordening (EG) nr. 987/2009. Zij geeft om die reden bij de vaststelling van het recht op Nederlandse gezinsuitkeringen aan artikel 68, tweede lid, van Verordening (EG) nr. 883/2004 uitsluitend toepassing indien in een andere lidstaat daadwerkelijk gezinsuitkeringen verschuldigd zijn.

Artikel 68, tweede lid, van Verordening (EG) nr. 883/2004 bepaalt dat geen aanvulling hoeft te worden toegekend voor kinderen die in een andere lidstaat wonen als het recht op deze aanvulling uitsluitend is gebaseerd op de woonplaats. Deze bepaling is echter niet van toepassing als in de lidstaat waar de kinderen wonen geen gezinsuitkeringen worden betaald. De SVB geeft daarom geen toepassing aan de mogelijkheid om geen gezinsuitkeringen uit te betalen voor kinderen die in een andere lidstaat wonen als de aanvrager om gezinsuitkering voor de AKW verzekerd is op grond van ingezetenschap.

De hoogte van de aanvulling wordt conform artikel 5 van Besluit nr. 150 van de Administratieve Commissie berekend uiterlijk twaalf maanden nadat is vastgesteld dat

recht op kinderbijslag is ontstaan in de andere lidstaat. Daarna wordt het recht op aanvulling om de twaalf maanden opnieuw berekend.

Jurisprudentie
HvJ EG 14 oktober 2010, zaak C-16/09 (Gudrun Schwemmer), RSV 2011, 143, USZ 2010/361, ECLI:EU:C:2010:605
HvJ EG 13 november 1984, zaak 191/83 (Salzano), Jur. 1984, 3741, RSV 1985/179, ECLI:EU:C:1984:343
HvJ EG 9 juli 1987, zaak 377/85 (Burchell), Jur. 1987, 3329, RSV 1989/1, ECLI:EU:C:1987:354
HvJ EG 4 juli 1990, zaak C-117/89 (Kracht), Jur. 1990, I-02781, ECLI:EU:C:1990:279

SB2328 | Uitkeringen van dezelfde aard

artikel 68, tweede lid 2 Vo. 883/2004

Uit het arrest Wiering van het Hof van Justitie van de Europese Unie blijkt dat gezinsuitkeringen binnen de EU alleen op elkaar in mindering mogen worden gebracht als zij van dezelfde aard zijn. Uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie EU volgt dat uitkeringen van dezelfde aard zijn wanneer het voorwerp en de doelstelling alsook de berekeningsgrondslag en de toekenningsvoorwaarden gelijk zijn. Zuiver formele kenmerken zijn voor de classificatie van uitkeringen niet van belang.

Uit de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 30 januari 2015 concludeert de SVB dat het begrip 'van dezelfde aard' strikt moet worden opgevat. De SVB brengt daarom een gezinsuitkering uit een andere lidstaat alleen in mindering op kinderbijslag en kindgebonden budget voor zover een uitkering uit een andere lidstaat overeenkomende kenmerken heeft met deze Nederlandse uitkeringen.

De SVB leidt voorts uit de jurisprudentie af dat gelijknamige uitkeringen die op grond van dezelfde wet worden toegekend, gelet op de doelstelling en toekenningsvoorwaarden van de uitkeringen, wel degelijk van verschillende aard kunnen zijn. De SVB maakt daarom in de AKW onderscheid tussen twee typen kinderbijslag. Enerzijds het deel van de kinderbijslag dat zij toekent omdat het kind een zorgindicatie heeft of wegens ziekte en gebreken uitwonend is. Anderzijds het deel van de kinderbijslag dat zij toekent uitsluitend omdat het kind geacht wordt ten laste van de rechthebbende op kinderbijslag te komen. Dit betreft kinderen jonger dan 16 jaar en kinderen die uitwonend zijn in verband met het volgen van onderwijs. De SVB neemt aan dat het laatste type kinderbijslag en kindgebonden budget, uitkeringen van dezelfde aard zijn. De SVB leidt uit de uitspraak van de rechtbank Limburg van 30 maart 2015 af dat kinderopvangtoeslag niet van dezelfde aard is als kinderbijslag of kindgebonden budget.

Jurisprudentie
CRvB 30 januari 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:226
HvJ EU 8 mei 2014, zaak C-347/12, Wiering, ECLI:EU:C:2014:300
Rb Limburg 30 maart 2015, ECLI:NL:RBLIM:2015:2575

SB2161 | Aanvraag

artikel 36 Vo. 987/2009

Artikel 45, onder B, Verordening (EG) nr. 987/2009 ziet op de procedure die moet worden gevolgd voor de indiening van een aanvraag. Een aanvraag om AOW-pensioen of een nabestaandenuitkering dient te worden ingediend in het woonland van de aanvrager of, als de aanvrager nimmer in het woonland verzekerd is geweest, in het laatste land waar de aanvrager verzekerd is geweest. De SVB neemt evenwel ook aanvragen in behandeling van in het buitenland wonende gerechtigden. In die situaties stelt de SVB het buitenlands orgaan op de hoogte van de aanvraag.

Terugvordering en verrekening

SB2162 | Terugvordering en verrekening van voorschotten

artikel 73 Vo. 987/2009

Als de SVB op grond van artikel 50 Verordening (EG) nr. 987/2009 een voorschot heeft uitbetaald of een voorlopige betaling heeft verricht, kan zij het buitenlandse orgaan op grond van artikel 73 Verordening (EG) nr. 987/2009 verzoeken de nabetaling van de buitenlandse uitkering aan haar over te maken ter verrekening van het te veel betaalde gedeelte van het voorschot. Indien het bedrag van de nabetaling van de buitenlandse uitkering onvoldoende is of indien er geen achterstallige betalingen zijn, kan het buitenlandse orgaan binnen de grenzen van de door dat orgaan toe te passen wetgeving door verrekening het bedrag inhouden op de lopende betalingen. Uit het arrest van het Hof van Justitie EU in de zaak Romano leidt de SVB af dat het eventuele koersverlies, veroorzaakt door het feit dat de verlening van voorschotten eerder heeft plaatsgevonden dan het moment waarop verrekening met de nabetaling plaatsvindt, voor rekening van de SVB komt.

Jurisprudentie

HvJ EG 14 mei 1981, zaak 98/80 (Romano), Jur. 1981, 1241, RSV 1981/255, ECLI:EU:C:1981:104

SB2126 | Temporele werkingssfeer

artikel 87 Vo. 883/2004

In artikel 87 Verordening (EG) nr. 883/2004 zijn de regels opgenomen voor de situatie waarin deze verordening voor het eerst van toepassing wordt doordat de toepassing van Verordening (EEG) nr. 1408/71 eindigt of omdat een land toetreedt tot de Europese Unie. Artikel 87 bevat daarom zowel bepalingen over de regels ter vaststelling van de toepasselijke wetgeving in de situatie waarin Verordening (EEG) nr. 1408/71 op een persoon van toepassing was als regels over de vaststelling van verschillende categorieën uitkeringen. Voor het beleid aangaande het overgangsrecht ten aanzien van de toepasselijke wetgeving van titel II Verordening (EG) nr. 883/2004 wordt verwezen naar SB2267over het overgangsrecht van de toepasselijke wetgeving.

Het overgangsrecht voor uitkeringen is vooral van belang als een land als lidstaat toetreedt tot de Europese Unie. In die situatie herziet de SVB op grond van het vierde tot en met zevende lid van artikel 87 op verzoek van de betrokkene uitkeringen die zijn vastgesteld voor het moment van eerste toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004. In geval een verzoek om herziening wordt ingediend meer dan twee jaren na het moment waarop Verordening (EG) nr. 883/2004 van toepassing werd in een lidstaat, geeft de SVB toepassing aan het zevende lid van artikel 87 door de uitkering te herzien met een terugwerkende kracht van ten hoogste een jaar te rekenen vanaf de maand waarin het verzoek om herziening werd ingediend. In bijzondere gevallen waarin sprake

is van hardheid wordt in dat geval het beleid zoals beschreven in SB1070 over terugwerkende kracht van meer dan een jaar toegepast.

De SVB gaat er op grond van het arrest Baldone van het Hof van Justitie EU van uit dat een herziening ten nadele van de betrokkene, ten gevolge van de toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004, uitsluitend mogelijk is als de betrokkene om toepassing van deze verordening heeft verzocht.

Jurisprudentie

HvJ EG 25 september 1997, zaak C-307/96 (Baldone), Jur. 1997, I-5123, RSV 1998/104, «USZ» 1997/251, ECLI:EU:C:1997:442
HvJ EG 12 oktober 1978, zaak 10/78 (Belbouab), Jur. 1978, 1915, RSV 1979, 18, ECLI:EU:C:1978:181
CRvB 15 mei 1991, PS 1991/624, RSV 1992/158
CRvB 17 december 1993, AB 1994, 392

SB2164 | Overeenkomsten met derde landen

De EG heeft met enkele landen die niet tot de Europese Unie behoren (Algerije, Marokko, Tunesië en Turkije) overeenkomsten gesloten waarin discriminatieverboden inzake nationaliteit op het terrein van de sociale zekerheid zijn opgenomen.

SB2165 | Rechtstreekse werking van de non-discriminatiebepalingen

artikel 65, lid 1, eerste volzin Euro-mediterrane overeenkomst EG-Marokko, artikel 68, lid 1 Europees-mediterrane overeenkomst EEG-Algerije, artikel 65, lid 1 Euro-mediterrane overeenkomst EG-Tunesië, artikel 3, lid 1 en artikel 6, lid 1 Besluit 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije

In de arresten Kziber, Krid en Hallouzi heeft het Hof van Justitie EU bepaald dat de non-discriminatiebepalingen van de overeenkomsten met Marokko en Algerije rechtstreekse werking hebben. Uit deze jurisprudentie volgt dat de gelijkluidende non-discriminatiebepalingen in andere overeenkomsten eveneens rechtstreeks werken. De SVB acht de rechtstreekse werking beperkt tot de non-discriminatie- en exportbepalingen en gaat ervan uit dat geen rechtstreekse werking toekomt aan de overige bepalingen van de overeenkomsten, die onder meer betrekking hebben op de samentelling van tijdvakken van verzekering. Daarbij stelt de SVB zich op het standpunt dat voor de toepassing van deze overige bepalingen nadere uitvoeringsregels onontbeerlijk zijn. Dergelijke regels zijn echter nooit tot stand gekomen.

De rechtstreekse werking geldt op grond van de arresten van het Hof van Justitie EU in de zaken Sürül en Akdas evenzeer voor de in artikel 3, eerste lid en artikel 6, eerste lid van Besluit 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije opgenomen non-discriminatie- en exportbepalingen. Ten aanzien van de overige bepalingen van Besluit 3/80 gaat de SVB er op grond van de Hof van Justitie EU-arresten Taflan-Met en Sürül van uit dat deze bepalingen niet kunnen worden toegepast zolang de Associatieraad geen nadere uitvoeringsmaatregelen heeft getroffen.

Jurisprudentie
HvJ EG 10 september 1996, zaak C-277/94 (Taflan-Met), Jur. 1996, I-4085, RSV 1997/79, ECLI:EU:C:1996:315
HvJ EG 3 oktober 1996, zaak C-126/95 (Hallouzi), Jur. 1996, I-4807, RSV 1997/80, ECLI:EU:C:1996:368
HvJ EG 4 mei 1999, zaak C-262/96 (Sürül), Jur. 1999, I-2685, AB 1999, 393, «USZ» 1999/180, ECLI:EU:C:1999:228
HvJ EU 26 mei 2011, zaak C-485/07 (Akdas), RSV 2011/268, ECLI:EU:C:2011:346
HvJ EG 5 april 1995, zaak C-103/94 (Krid), Jur. 1995, I-719, RSV 1996/29, ECLI:EU:C:1995:97
HvJ EG 31 januari 1991, zaak C-18/90 (Kziber), Jur. 1991, I-199, RSV 1991/214, ECLI:EU:C:1991:36

SB2166 | Reikwijdte van de non-discriminatiebepalingen ten aanzien van gezinsleden

artikel 65, lid 1, eerste volzin Euro-mediterrane overeenkomst EG-Marokko, artikel 68, lid 1 Europees-mediterrane overeenkomst EEG-Algerije, artikel 65, lid 1 Euro-mediterrane overeenkomst EG-Tunesië, artikel 3, lid 1 Besluit 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije

Gezinsleden van een werknemer of een zelfstandige kunnen zich in beginsel slechts beroepen op de overeenkomsten tussen de EG en Algerije, Marokko, Turkije en Tunesië voor zover het gaat om rechten die zij aan hun familierelatie met de werknemer of de zelfstandige ontlenen. Deze gezinsleden kunnen, zolang zij op het grondgebied van de Europese Unie verblijven, zelfstandig aanspraak maken op gelijke behandeling door elk der lidstaten. Voor de toekenning van de nationale overgangsvoordelen zie SB1051 over overgangsvoordelen.

Uit het arrest Mesbah van het Hof van Justitie EU kan worden afgeleid dat voor de invulling van het begrip 'gezinsleden' in de overeenkomsten met Algerije, Marokko en Tunesië niet zonder meer kan worden teruggevallen op de definitie van dat begrip zoals opgenomen in artikel 1, onder i, sub 1 van Verordening (EG) nr. 883/2004. Het begrip gezinslid wordt aldaar gedefinieerd als degene die in het desbetreffende nationale socialezekerheidsstelsel als zodanig wordt beschouwd. Nu deze wijze van definiëring niet kan worden gevolgd, dient de SVB een ander aanknopingspunt te hanteren ter beantwoording van de vraag welke personen voor de doeleinden van de overeenkomsten met Algerije, Marokko en Tunesië als gezinsleden kunnen worden aangemerkt. Het gekozen aanknopingspunt is dat van de feitelijke omschrijving van categorieën van familieleden in artikel 2 Richtlijn 2004/38/EG. Deze bepaling wordt uit pragmatische overwegingen naar analogie toegepast. Aldus vallen onder het begrip gezinsleden de verwanten en aanverwanten van de werknemer in opgaande en neergaande lijn voor zover zij tot zijn huishouden behoren. Dit beleid geldt niet ten aanzien van gezinsleden van Turkse werknemers, ter aanduiding waarvan ingevolge artikel 1, onderdeel a) van Besluit 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije de definitie geldt zoals vervat in artikel 1, onder f, i Verordening (EEG) nr. 1408/71.

Jurisprudentie

CRvB 28 mei 1993, RSV 1993/308
HvJ EG 20 april 1994, zaak C-58/93 (Yousfi), Jur. 1994, I-1353, RSV 1994/194, ECLI:EU:C:1994:160
HvJ EG 11 november 1999, zaak C-179/98 (Mesbah), Jur. 1999, I-7955, RSV 2000/55, ECLI:EU:C:1999:549

SB2167 | Verdragen inzake sociale zekerheid

Hierna zijn de beleidsregels met betrekking tot bilaterale verdragen inzake sociale zekerheid bijeengebracht. Deze regels gaan echter in de meeste gevallen slechts over de vraag of interpretaties onder het Europese coördinatierecht mede worden gevolgd onder het bilaterale verdragsregime, of juist uitdrukkelijk niet worden gevolgd. De vraag in hoeverre unitaire jurisprudentie van het Hof van Justitie of aan het unierecht gebonden beleidsinterpretaties 'reflexwerking' hebben voor de toepassing van overeenkomstige niet-unitaire internationale normen, is niet in het algemeen te beantwoorden. Vast staat dat een dergelijke reflexwerking voor jurisprudentie van het Hof van Justitie EU rechtens niet bestaat. Dit is bevestigd door zowel de Centrale Raad van Beroep als de Hoge Raad (zie bijvoorbeeld CRvB 24 november 1992, RSV 1993/147 en HR 17 april 1996, nr. 258, n.g.). In het algemeen hanteert de SVB voor de toepassing van bilaterale verdragen een eigen interpretatiekader, dat geenszins synchroon hoeft te lopen met het kader zoals dat is ontwikkeld onder het unierecht. Ten aanzien van bijzondere onderwerpen kan de SVB echter evenzeer uit beleidsmatige overwegingen ervoor kiezen juist een gelijkvormig interpretatiekader aan te houden. Bij de keuze om wel of niet reflexwerking te geven aan unitaire jurisprudentie of interpretatienormen spelen verschillende factoren een rol, zoals de specifieke formulering van verdragsbepalingen, de bedoelingen van de verdragspartijen, de mate waarin unitaire jurisprudentie gekoppeld is aan specifieke doelstellingen van het EG-Verdrag. Algemene regels hierover kunnen niet worden gegeven. Waar ten aanzien van afzonderlijke onderwerpen bewuste keuzes zijn gemaakt ter zake van reflexwerking, zijn deze keuzes in ieder geval in de beleidsregels tot uitdrukking gebracht.

Jurisprudentie
HR 17 april 1996, nr. 258, RSV 1996/212, ECLI:NL:HR:1996:AA1832
CRvB 24 november 1992, RSV 1993/147

Algemene bepalingen

SB2168 | Personele werkingssfeer

Een aantal verdragen bevat een definitie van het begrip 'werknemer' en/of het begrip 'zelfstandige'. Wanneer deze definitie verwijst naar de nationale wetgeving dan geeft de SVB aan deze begrippen een zodanige invulling dat deze overeenkomen met de personen die 'werkzaamheden in loondienst', respectievelijk, 'werkzaamheden anders dan in loondienst' verrichten in de zin van Verordening (EG) nr. 883/2004 (zie SB2121 over werkzaamheden in loondienst en werkzaamheden anders dan in loondienst). Hetzelfde gebeurt bij de toepassing van verdragen die geen definitie van deze begrippen bevatten.

Werknemers of zelfstandigen die hun werkzaamheden hebben beëindigd kunnen zich op alle bepalingen van het verdrag beroepen, tenzij uit de tekst of de strekking van een bepaling blijkt dat deze een beperkter toepassingsgebied heeft. Dit geldt met name ten aanzien van de bepalingen inzake de toepasselijke wetgeving.

Voor zover een verdrag van toepassing is op werknemers en/of zelfstandigen en hun gezinsleden en nagelaten betrekkingen, gaat de SVB ervan uit dat deze gezinsleden en

nagelaten betrekkingen zich slechts op het verdrag kunnen beroepen voor zover het gaat om regelingen die een recht waarborgen dat kan worden aangemerkt als een van de werknemer of zelfstandige afgeleid recht. Een groot aantal verdragen bevat een verwijzing naar deze zogenaamde afgeleide rechtenleer. Doch ook bij de toepassing van de verdragen die een dergelijke verwijzing niet bevatten, hanteert de SVB de afgeleide rechtenleer, tenzij uit het verdrag uitdrukkelijk blijkt dat deze leer niet van toepassing is. Een uitzondering op dit laatste uitgangspunt vormt het Nederlands-Oostenrijks Verdrag. De SVB stelt zich op het standpunt dat de afgeleide rechtenleer bij de toepassing van dit verdrag evenzeer niet aan de orde is hoewel zulks in het verdrag niet expliciet wordt aangegeven. Naar het oordeel van de SVB vloeit het buiten toepassing laten van de afgeleide rechtenleer hier evenwel voort uit artikel 5, lid 1, van het verdrag alwaar de bepalingen van EG-Verordening 1408/71 op onder meer gezinsleden en nagelaten betrekkingen van toepassing zijn verklaard. Het verdrag valt daarmee onder het bereik van het arrest van het Hof van Justitie EU in de zaak Cabanis (zie verder SB2123 over gezinsleden en nabestaanden).

Omdat het arrest Cabanis is gebaseerd op de beginselen van de artikelen 48 tot en met 51 van het EG-Verdrag, welke beginselen geen deel uitmaken van de rechtsorde die wordt beheerst door de onderscheiden bilaterale verdragen, hecht de SVB overigens voor de toepassing van die verdragen geen betekenis aan dit arrest.

Als twee landen die partij zijn bij een verdrag inzake sociale zekerheid, tevens zijn aangesloten bij het Vluchtelingenverdrag dan wel het Staatlozenverdrag, wordt het verdrag inzake sociale zekerheid van toepassing geacht op vluchtelingen respectievelijk staatlozen, ook als dit niet expliciet in het verdrag is vermeld. Vluchtelingen en staatlozen worden daarbij op dezelfde wijze behandeld als onderdanen van de verdragsstaten. Voorwaarde is dat de vluchteling respectievelijk de staatloze rechtmatig verblijft op het grondgebied van een der verdragsstaten.

Op grond van artikel XXVI van het verdrag met Canada is een apart akkoord tot stand gekomen tussen de provincie Québec en Nederland ter aanvulling op het verdrag, voor socialeverzekeringsuitkeringen in de provincie Québec. De personele werkingssfeer van de overeenkomst met Québec ziet op personen die onderworpen zijn of zijn geweest aan het Québec Pension Plan. Het verdrag met Canada ziet op personen die onderworpen zijn of zijn geweest aan het Canada Pension Plan. Indien een persoon zowel onderworpen is geweest aan het Québec Pension Plan als aan het Canada Pension Plan, is zowel het akkoord met Québec als het verdrag met Canada op hem van toepassing. Aangezien de bepalingen van het verdrag en het akkoord niet geheel gelijkluidend zijn, kan het voorkomen dat het resultaat van de toepassing van deze bepalingen verschillend is. In dergelijke situaties neemt de SVB beleidsmatig aan dat de bepalingen van het verdrag voorgaan.

In het arrest Gottardo heeft het Hof van Justitie EU bepaald dat bilaterale verdragen die door een lidstaat zijn afgesloten met derde landen door onderdanen van andere lidstaten op gelijke voet kunnen worden ingeroepen als door de onderdanen van de bilaterale verdragsstaten, mits de rechten en plichten van de derde staat niet worden aangetast. Deze gelijkstelling van nationaliteit kan er volgens de SVB echter niet toe leiden dat bij de toepassing van verdragen inzake sociale zekerheid die Nederland heeft gesloten met derde landen, de territoriale werkingssfeer van het verdrag wordt opgeheven. Voor zover de toepassing van een verdrag territoriaal is begrensd, geldt deze begrenzing derhalve

voor EU-onderdanen op dezelfde wijze en in gelijke mate als voor onderdanen van de verdragsluitende partijen.

Jurisprudentie
HvJ EG 15 januari 2002, C-55/00 (Gottardo), Jur. 2002, I-413, RSV 2002/176, «USZ» 2002/63, ECLI:EU:C:2002:16

SB2169 | Territoriale werkingssfeer

De SVB baseert zich voor het bepalen van de territoriale werkingssfeer van verdragen op internationaal erkende grenzen. Zij hanteert het uitgangspunt dat in geval een persoon valt onder de personele werkingssfeer van een verdrag inzake sociale zekerheid de territoriale werking van dit verdrag niet beperkt kan worden tot het territorium van de verdragsluitende partijen, tenzij in het verdrag anders is bepaald. Een persoon kan zich daarom ook op een verdrag inzake sociale zekerheid beroepen als hij woont buiten het grondgebied van een van de verdragsluitende partijen. Dit uitgangspunt geldt niet voor de toepassing van de conflictregels. Deze regels gelden alleen zolang de betrokken persoon met beide verdragsluitende partijen een nauwe actuele band heeft doordat hij op het grondgebied van een van de verdragsluitende partijen woont en op het grondgebied van de andere partij arbeid verricht. Voor de toepassing van de conflictregels van het akkoord tussen de provincie Québec en Nederland geldt dat een persoon op Canadees of Nederlands grondgebied moet wonen en onderworpen moet zijn aan het Québec Pension Plan. De SVB gaat ervan uit dat het Hof van Justitie EU-arrest Aldewereld (zie SB2135 over territoriale werkingssfeer) naar zijn aard slechts betrekking kan hebben op situaties die zich binnen de unitaire rechtssfeer afspelen omdat alleen daar het grondbeginsel van vrij verkeer van werknemers een rol speelt.

SB2272 | Nederlands deel van het continentaal plat

Het Nederlands deel van het onder de Noordzee gelegen continentaal plat maakt geen deel uit van het grondgebied van Nederland. Verdragen inzake sociale zekerheid zijn daarom in beginsel niet van toepassing op het continentaal plat. Met ingang van 1 januari 2012 wordt het continentaal plat in het kader van de volksverzekeringen echter ingeval van werknemers wel behandeld als ware het een deel van Nederland. Hierdoor is het mogelijk dat werknemers die op het continentaal plat werken en niet in Nederland wonen zowel in Nederland als in hun woonland sociaal verzekerd en premieplichtig zijn. Om tegemoet te komen aan de aard en strekking van de verdragen inzake sociale zekerheid past de SVB daarom de aanwijsregels en met name de detacheringsbepalingen uit internationale en bilaterale socialezekerheidsverdragen toe. Deze beleidsregel geldt, in tegenstelling tot het beleid dat geldt voor de toepassing van het unitaire recht naar aanleiding van het arrest Salemink (zie SB2135, Territoriale werkingssfeer), uitsluitend voor arbeid verricht na 31 december 2011.

Arbeid verricht door zelfstandigen op het continentaal plat leidt op dit moment ingevolge de AOW en het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 niet tot verzekering in Nederland. De regering is echter wel voornemens voornoemd Besluit zo aan te passen dat ook zelfstandigen die arbeid verrichten op het continentaal plat verzekerd zijn. Vanaf het moment waarop dit zal zijn gerealiseerd is het in de vorige alinea weergegeven beleid van overeenkomstige toepassing.

SB2173 | Vaststelling van de toe te passen wetgeving

Voor zover in de onderliggende paragrafen niet anders is beschreven, hanteert de SVB bij de toepassing van conflictregels in verdragen inzake sociale zekerheid dezelfde beleidsregels als bij toepassing van conflictregels in Verordening (EG) nr. 883/2004, tenzij de bepalingen van een verdrag zich daartegen verzetten.

SB2174 | Uitzondering op het beginsel van exclusieve werking

De verdragen inzake sociale zekerheid bevatten bepalingen inzake toepasselijke wetgeving. Deze bepalingen beogen te voorkomen dat een werknemer of zelfstandige gelijktijdig onder de wetgeving van meerdere verdragslanden verzekerd is, of juist in het geheel niet verzekerd is. De SVB gaat er dan ook van uit dat de aanwijzing van de wetgeving van een verdragsstaat toepassing van de wetgeving van een andere verdragsstaat uitsluit (zogenaamde exclusieve werking), ook als dit niet met zoveel woorden in het verdrag is bepaald. Een uitzondering geldt ten aanzien van het verdrag met Joegoslavië en het daaraan voorafgaande verdrag met Zuid-Slavië. Uit het arrest van de Hoge Raad van 25 juni 1986, blijkt dat de artikelen 7 en 8 van het Verdrag met Joegoslavië vanaf de inwerkingtreding van het verdrag geen exclusieve werking heeft. De Centrale Raad van Beroep heeft bij uitspraak van 4 juni 1997, een gelijk oordeel uitgesproken over het verdrag met Zuid-Slavië.

Personen ten aanzien van wie één van beide verdragen de Joegoslavische c.q. de Zuid-Slavische wetgeving aanwees of aanwijst, zijn tegelijkertijd in Nederland verzekerd als zij aan de nationale Nederlandse verzekeringsvoorwaarden voldoen.

Jurisprudentie
CRvB 4 juni 1997, RSV 1998/39, «USZ» 1997/218
HR 25 juni 1986, RSV 1987/26

SB2176 | Nawerking van conflictregels

De conflictregels in de verdragen inzake sociale zekerheid die aansluiting zoeken bij het verrichten van beroepswerkzaamheden, hebben geen nawerking. Zij zijn uitsluitend van toepassing zolang de betrokkene daadwerkelijk actief is. Bij beëindiging van de werkzaamheden wordt de verzekeringspositie weer beoordeeld aan de hand van de nationale wetgeving.

Jurisprudentie
HR 17 april 1996, RSV 1996/212, ECLI:NL:HR:1996:AA1832

SB2177 | Detachering

De SVB hanteert bij de toepassing van de detacheringsbepalingen in de bilaterale verdragen zoveel mogelijk de uitgangspunten die zij hanteert bij detachering binnen de Europese Unie (zie SB2139 over detachering). De SVB gaat er, naar analogie van artikel 5 van Verordening (EG) nr. 987/2009, dan ook van uit dat een detacheringsverklaring die is afgegeven door het bevoegde orgaan van een verdragsluitende partij, bindend is voor het orgaan van de andere partij. De SVB stelt derhalve de verzekeringspositie van een naar Nederland gedetacheerde werknemer vast overeenkomstig de door het buitenlandse orgaan afgegeven detacheringsverklaring.

In een aantal verdragen is bepaald dat gezinsleden van gedetacheerde werknemers en zelfstandigen onderworpen zijn aan dezelfde wetgeving als de gedetacheerde. De SVB past deze bepalingen ook toe als het gezinslid voorafgaand aan de detachering niet verplicht verzekerd was ingevolge die wetgeving. Als een ander voorschrift uit het

verdrag ertoe leidt dat het gezinslid onderworpen is aan de wetgeving van het land waar de gedetacheerde zijn arbeid verricht, dan past de SVB dat voorschrift toe. Van 'medeverzekering' van het gezinslid kan dan geen sprake zijn.

Het verdrag met Japan kent in beginsel een detacheringstermijn van ten hoogste vijf jaar. Daarnaast kent dit verdrag een bepaling op grond waarvan de bevoegde organen van de verdragsluitende staten een langere detacheringstermijn overeen kunnen komen indien de detachering langer duurt dan vijf jaar. De SVB staat na afloop van de termijn van vijf jaar een verlenging met maximaal één jaar toe indien sprake is van bijzondere individuele omstandigheden van de gedetacheerde werknemer of zelfstandige, dan wel aantoonbaar onvoorziene zakelijke omstandigheden, die een verlenging van de detacheringstermijn noodzakelijk maken.

Kroatië is met ingang van 1 juli 2013 lid van de Europese Unie. Daardoor is het bilaterale verdrag inzake sociale zekerheid met Kroatië niet langer van toepassing. De SVB gaat er echter van uit dat detacheringsverklaringen die vóór 1 juli 2013 zijn afgegeven op grond van het bilaterale verdrag met Kroatië hun geldigheid behouden voor de duur waarvoor ze zijn afgegeven.

Jurisprudentie
HvJ EG 30 maart 2000, zaak C-178/97 (Banks), Jur. 2000, I-2005, RSV 2001/56, ECLI:EU:C:2000:169
HvJ EG 10 februari 2000, zaak C-202/97 (Fitzwilliam), Jur. 2000, I-883, «USZ» 2000/97, RSV 2001/55, ECLI:EU:C:2000:75

Bijzondere bepalingen met betrekking tot de verschillende soorten prestaties

SB2178 | In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering

Een groot aantal verdragen inzake sociale zekerheid bevat een bepaling, soortgelijk aan artikel 6 Verordening (EG) nr. 883/2004. De SVB hanteert de beleidsregel die is geformuleerd in SB2150 over in aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering ook bij de toepassing van die verdragen.

SB2179 | Tijdvakken van wonen of werken minder dan één jaar

Uit artikel 7, eerste lid, onder b AOW vloeit voort dat geen recht op ouderdomspensioen bestaat als de totale duur van de verzekering minder dan een jaar bedraagt. Diverse verdragen inzake sociale zekerheid bevatten het beginsel van de samentelling van tijdvakken. Dit beginsel beoogt te voorkomen dat personen nadeel ondervinden van migratie doordat aan hen prestaties worden geweigerd vanwege een te korte duur van verzekering in een van de verdragsluitende staten. Indien een verdrag een dergelijk samentellingsvoorschrift bevat dat van toepassing is op de AOW dan kent de SVB een ouderdomspensioen toe, ook als de duur van de verzekering in Nederland minder dan een jaar bedraagt. De SVB weigert een ouderdomspensioen in die situatie wel als het verdrag expliciet voorziet in de mogelijkheid een pensioen te weigeren.

Diverse verdragen inzake sociale zekerheid bevatten de bepaling dat een orgaan niet verplicht is uitkeringen toe te kennen indien de totale duur van de vervulde tijdvakken van verzekering krachtens de door dit orgaan toegepaste wetgeving minder bedraagt dan een jaar, en er, uitsluitend rekening houdende met deze tijdvakken, geen recht op

uitkering bestaat. In het kader van de Anw past de SVB deze bepalingen letterlijk toe. Dit houdt in dat de SVB geen pro rata berekende nabestaandenuitkering toekent als de overledene op de datum van het overlijden niet verzekerd was ingevolge de Anw en de totale duur van zijn verzekeringstijdvakken ingevolge de Anw minder bedraagt dan een jaar. De SVB past in deze situatie het arrest Malfitano van het Hof van Justitie EU niet toe (zie SB2152 over tijdvakken van wonen of werken van minder dan één jaar).

Als het orgaan van de andere verdragsstaat uitkering heeft geweigerd omdat de tijdvakken van verzekering krachtens de door dit orgaan toegepaste wetgeving minder dan een jaar bedragen, houdt de SVB met deze tijdvakken rekening tenzij in het desbetreffende bilaterale verdrag is bepaald dat de Nederlandse uitkering rechtstreeks en uitsluitend op basis van de Nederlandse verzekeringstijdvakken dient te worden berekend.

SB2180 | Aanpassing en herberekening van de uitkering

De meeste verdragen inzake sociale zekerheid bevatten geen specifieke bepalingen over de herberekening van uitkeringen. De SVB zoekt bij de toepassing van deze verdragen zoveel mogelijk aansluiting bij artikel 59 Verordening (EG) nr. 883/2004 (zie SB2153 over aanpassing en herberekening van de uitkering). In geval van structurele wijzigingen berekent de SVB de uitkering opnieuw volgens de voorschriften van het betreffende verdrag. De SVB voert een periodieke herberekening uit indien de Nederlandse wetgeving dit voorschrijft, ook als geen structurele wijziging heeft plaatsgevonden. In die situatie wordt de nationaalrechtelijke verplichting tot periodieke herberekening niet door enige verdragsnorm terzijde gesteld. Bij conjuncturele wijziging van de Nederlandse uitkeringsbedragen wordt deze wijziging rechtstreeks verwerkt in de vastgestelde uitkering. Een periodieke herberekening wordt voorgeschreven voor de inkomensafhankelijke toeslag ingevolge de AOW en de uitkeringen ingevolge de Anw (zie artikel 4:3, tweede lid, onder b Algemeen inkomensbesluit socialezekerheidswetten).

Ten aanzien van het Verdrag met Nieuw-Zeeland bestaan bijzondere regels. Deze zijn opgenomen in SB2184 over het verdrag met Nieuw-Zeeland.

Bijzonderheden voor de toepassing van de AOW

SB2181 | Huwelijkse tijdvakken

Een aantal verdragen inzake sociale zekerheid bevat, evenals Verordening (EG) nr. 883/2004, een regeling over het in aanmerking nemen van tijdvakken tijdens het huwelijk waarin de man verzekerd was voor de AOW en zijn vrouw op het grondgebied van de andere verdragsstaat woonde. Het gaat om de verdragen met voormalig Joegoslavië, Kaapverdië, Kroatië, Macedonië, Marokko, Slovenië en Tunesië. Deze zogenaamde huwelijkse tijdvakken zijn van belang voor het AOW-pensioen en de toeslag op het AOW-pensioen. De SVB honoreert huwelijkse tijdvakken in het pensioen of de toeslag uitsluitend over tijdvakken dat de huwelijkspartner verplicht verzekerd was voor de AOW.

De SVB past de bepalingen over huwelijkse tijdvakken in de verdragen inzake sociale zekerheid sekse-neutraal toe. Voor zover een verdrag de toepassing van die bepalingen beperkt tot gehuwde personen, weduwen en weduwnaars past de SVB deze ook toe op personen die gescheiden zijn.

Vanaf 1 januari 2013 wordt de leeftijd waarop recht ontstaat op AOW-pensioen jaarlijks met een of meer maanden verhoogd. Als gevolg daarvan is in artikel 13, eerste en tweede lid AOW '15-jarige leeftijd' vervangen door: aanvangsleeftijd en '65-jarige leeftijd' door:

pensioengerechtigde leeftijd. Bij de toepassing van de bepalingen over huwelijkse tijdvakken in de verschillende verdragen honoreert de SVB daarom uitsluitend tijdvakken die zijn gelegen in de periode tussen de aanvangsleeftijd en de pensioengerechtigde leeftijd die op grond van artikel 7a AOW op de betrokkene van toepassing is.

Huwelijkse tijdvakken kunnen alleen worden gehonoreerd in het AOW-pensioen of de AOW-toeslag als zij niet samenvallen met tijdvakken van verzekering vervuld krachtens de wetgeving van een andere verdragsstaat. Evenals het geval is bij de overeenkomstige regels in Verordening (EG) nr. 883/2004 houdt de SVB hierbij geen rekening met tijdvakken van vrijwillige verzekering (zie SB2155 over vrijwillige verzekering).

Door middel van een wijziging van het verdrag met Kaapverdië, respectievelijk Kroatië, Macedonië, Marokko, Slovenië en Tunesië zijn de bepalingen over de huwelijkse tijdvakken in die verdragen vervangen door een regeling op grond waarvan de huwelijkspartner zich vrijwillig kan verzekeren voor de AOW. Op grond van die verdragen mogen huwelijkse tijdvakken die zijn opgebouwd vóór de verdragswijziging slechts worden gehonoreerd als de huwelijkspartner zich in aansluiting op die tijdvakken vrijwillig heeft verzekerd op grond van het desbetreffende verdrag. Uit de uitspraak van de CRvB van 29 juli 2011 over het verdrag met Marokko blijkt dat in geval van een verdragswijziging het overgangsrecht van artikel 39 van het verdrag van toepassing is. Dit betekent dat de eis van vrijwillige verzekering voor het honoreren van huwelijkse tijdvakken niet mag worden gesteld, omdat hierdoor aanspraken in de zin van dit artikel verloren zouden gaan. De SVB geeft aan de verdragen met Kaapverdië, Kroatië, Macedonië, Slovenië en Tunesië overeenkomstige toepassing.

Indien de vrijwillig verzekerde huwelijkspartner gaat scheiden van de in Nederland verzekerde werknemer, of overlijdt, eindigt de vrijwillig verzekering. Ingeval de verzekerde werknemer na de echtscheiding of het overlijden van de huwelijkspartner opnieuw trouwt, stelt de SVB de nieuwe huwelijkspartner in de gelegenheid om zich vrijwillig te verzekeren.

In geval van polygamie schrijft het verdrag met Marokko voor dat het recht op vrijwillige verzekering slechts toekomt aan de eerste echtgenote. Als de verzekerde werknemer na overlijden of echtscheiding van de eerste echtgenote nog steeds is gehuwd, stelt de SVB de vrouw die vervolgens het langst met de verzekerde gehuwd is in de gelegenheid om zich vrijwillig te verzekeren.

In verband met de verhoging van de AOW-leeftijd gaat de SVB ervan uit dat de bevoegdheid om zich vrijwillig te verzekeren pas eindigt op de dag dat de huwelijkspartner de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.

In de relatie met Slovenië en Kroatië geldt voorts nog het volgende. Slovenië is met ingang van 1 mei 2004 lid van de Europese Unie. Vanaf 1 mei 2004 tot 1 mei 2010 waren voor Slovenië de Verordeningen (EG) nr. 1408/71 en nr. 574/72 van toepassing. Vanaf 1 mei 2010 zijn de Verordeningen (EG) nr. 883/2004 en nr. 987/2009 en Verordening (EU) nr. 1231/2010 van toepassing. Voor 1 mei 2004 gold in de relatie met Slovenië het bilaterale verdrag inzake sociale zekerheid met Slovenië. Kroatië is met ingang van 1 juli 2013 lid van de Europese Unie. Daardoor zijn vanaf genoemde datum de Verordeningen (EG) nr. 883/2004 en nr. 987/2009 en Verordening (EU) nr. 1231/2010 van toepassing. Voor genoemde datum gold in de relatie met Kroatië het bilaterale verdrag inzake sociale zekerheid met Kroatië. Indien in het

ouderdomspensioen of de toeslag recht bestaat op zogenaamde huwelijkse tijdvakken, kan de SVB deze op grond van Bijlage XI van Verordening (EG) nr. 883/2004 slechts in aanmerking nemen tot 2 augustus 1989, terwijl de SVB deze tijdvakken op grond van het verdrag met Kroatië respectievelijk Slovenië in aanmerking kan nemen tot 1 oktober 2000 respectievelijk 1 mei 2003. In geval op grond van het bilaterale verdrag met Kroatië respectievelijk Slovenië in het tijdvak van 2 augustus 1989 tot 1 oktober 2000 respectievelijk 1 mei 2003 recht bestaat op huwelijkse tijdvakken in het pensioen of de toeslag dan honoreert de SVB deze tijdvakken.

Jurisprudentie
CRvB 6 november 2013, «USZ» 2013/382 ECLI:NL:CRvB:2013:2317
CRvB 29 juli 2011, ECLI:NL:CRVB:2011:BR3965

SB2329 | Tijdvakken van medeverzekering

artikel 24 Verdrag met Turkije

Het verdrag inzake sociale zekerheid met Turkije bevat een regeling op grond waarvan de gehuwde vrouw tijdens het huwelijk is meeverzekerd met haar echtgenoot voor de AOW gedurende tijdvakken dat zij in Turkije woont. Deze medeverzekeringstijdvakken zijn van belang voor de hoogte van het AOW-pensioen en de toeslag. Op grond van de uitspraak van de CRvB van 31 januari 2014 moet de SVB tijdvakken van medeverzekering honoreren over tijdvakken dat de echtgenoot verplicht of vrijwillig verzekerd was voor de AOW. Voorafgaand aan deze uitspraak honoreerde de SVB uitsluitend medeverzekeringstijdvakken over tijdvakken van verplichte verzekering.

De SVB past de bepaling over medeverzekering sekse-neutraal toe. De SVB gaat er voorts van uit dat de regeling over medeverzekering uitsluitend ziet op personen die formeel zijn gehuwd en op personen met een geregistreerd partnerschap. Er vindt geen gelijkstelling plaats van gehuwden met personen die een gezamenlijke huishouding voeren. Dit standpunt is in het kader van de toepassing van Bijlage XI Verordening (EG) nr. 883/2004 bevestigd in de uitspraak van de CRvB van 6 november 2013.

Vanaf 1 januari 2013 wordt de leeftijd waarop recht ontstaat op AOW-pensioen jaarlijks met een of meer maanden verhoogd. Als gevolg daarvan is in artikel 13, eerste en tweede lid AOW '15-jarige leeftijd' vervangen door: aanvangsleeftijd en '65-jarige leeftijd' door: pensioengerechtigde leeftijd. Bij de toepassing van de bepaling over medeverzekering honoreert de SVB daarom tijdvakken die zijn gelegen in de periode tussen de aanvangsleeftijd en de pensioengerechtigde leeftijd die op grond van artikel 7a AOW op de betrokkene van toepassing is.

Medeverzekeringstijdvakken kunnen alleen worden gehonoreerd in het AOW-pensioen of de toeslag als zij niet samenvallen met tijdvakken van verzekering vervuld krachtens de Turkse wetgeving of tijdvakken waarover de betrokkene recht heeft op een Turks ouderdomspensioen. Evenals het geval is bij de overeenkomstige regels in Verordening (EG) nr. 883/2004 houdt de SVB hierbij geen rekening met tijdvakken van vrijwillige verzekering (zie SB2155 over vrijwillige verzekering).

Jurisprudentie
CRvB 6 november 2013, ECLI:NL:CRVB:2013:2317
CRvB 31 januari 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:268

SB2183 | Polygamie: bijzondere regeling ouderdomspensioen Marokko en Tunesië

De verdragen met Marokko en Tunesië kenden aanvankelijk een specifieke regeling voor de vaststelling van het ouderdomspensioen in situaties van polygamie. Op grond van deze regeling werd als echtgenote van de werknemer aangemerkt de echtgenote met wie de werknemer bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd het langst was gehuwd. Voor die echtgenote werden huwelijkse tijdvakken in het ouderdomspensioen in aanmerking genomen. Bij de wijziging van de verdragen per 1 november 2004 is deze specifieke regeling komen te vervallen. Sedertdien worden huwelijkse tijdvakken in aanmerking genomen in het pensioen van de vrouw die vrijwillig verzekerd is geweest (zie SB2181 over huwelijkse tijdvakken). Omdat bij polygamie een man gelijktijdig met meerdere vrouwen is gehuwd en het mogelijk is dat ieder van deze vrouwen vrijwillig verzekerd kan geraken, zou het bij een letterlijke toepassing van de verdragsbepalingen kunnen voorkomen dat meerdere vrouwen aanspraak krijgen op overlappende huwelijkse tijdvakken. Naar het oordeel van de SVB zou dit indruisen tegen de bedoeling van de verdragsluitende partijen. Deze zijn ervan uitgegaan dat de voorwaarde van vrijwillige verzekering voor de toewijzing van huwelijkse tijdvakken met zich meebrengt dat slechts één vrouw hiervoor in aanmerking komt. Om deze reden handelt de SVB als volgt. Huwelijkse tijdvakken worden toegerekend aan de vrouw die op de datum van inwerkingtreding van het gewijzigde verdrag bevoegd is zich vrijwillig te verzekeren. Op deze tijdvakken kan door andere vrouwen geen aanspraak worden gemaakt. Andere vrouwen kunnen wel aanspraak maken op huwelijkse tijdvakken voor zover deze niet samenvallen met de tijdvakken van de eerstbedoelde vrouw. Ontstaan aldus concurrerende aanspraken voor deze andere vrouwen, dan prevaleert het recht van de vrouw die het eerst met de man gehuwd was. De CRvB acht dit beleid niet onjuist of onredelijk, aangezien het honoreren van eenzelfde verzekeringstijdvak van meer dan één rechthebbende, niet past binnen de systematiek van de AOW (zie CRvB 8 januari 2014).

Jurisprudentie
CRvB 8 januari 2014, «USZ» 2014/38, ECLI:NL:CRVB:2014:7

SB2184 | Verdrag met Nieuw-Zeeland

artikel 15, leden 4, 5 en 6 Verdrag met Nieuw-Zeeland

Evenals de Overeenkomst inzake Sociale Zekerheid die vóór 1 augustus 2000 werd toegepast, bevat het op 1 november 2003 in werking getreden verdrag met Nieuw-Zeeland een bijzondere regeling met betrekking tot de berekening van het AOW-pensioen voor zover dit is gebaseerd op tijdvakken van wonen of werken in Nederland vóór 1 januari 1957. Deze regeling is tevens van invloed op de wijze waarop onder de werking van deze overeenkomst ouderdomspensioenen worden herberekend.

Bij de toepassing van de bepaling van artikel 15, vierde lid van het Verdrag gaat de SVB ervan uit dat de 'national superannuation' krachtens de Nieuw-Zeelandse wetgeving een uitkering is van gelijke aard en strekking als het Nieuw-Zeelandse gewaarborgd ouderdomspensioen.

Ingevolge artikel 15, vierde lid wordt het AOW-pensioen van in Nederland wonende pensioengerechtigden die tevens een Nieuw-Zeelands pensioen ontvangen, gekort ('afgetopt') indien de som van het AOW-pensioen en het Nieuw-Zeelandse pensioen hoger is dan het maximale AOW-pensioen. Deze korting mag alleen worden toegepast op dat gedeelte van het AOW-pensioen dat gebaseerd is op de periode vóór 1 januari

1957 waarover geen premie verschuldigd was. Tijdvakken van vrijwillige verzekering worden door de SVB buiten beschouwing gelaten.

Bij de aftopping wordt uitgegaan van bruto pensioenbedragen zonder dat rekening wordt gehouden met eventuele overmakingskosten.

Ingevolge artikel 15, vijfde lid zijn wijzigingen in de wisselkoers niet van invloed op de aftopping van het AOW-pensioen, mits ten minste eenmaal per jaar een omrekening plaatsvindt met gebruikmaking van de wisselkoers zoals die wordt geadviseerd door De Nederlandsche Bank NV op de dag van betaling van de Nieuw-Zeelandse uitkering voor de maand waarin de herberekening plaatsvindt. In afwijking van de letter van dit voorschrift hanteert de SVB bij de jaarlijkse omrekening de wisselkoers die in de maand van herberekening is gehanteerd bij de betaling van de Nieuw-Zeelandse uitkering. Met dit beleid beoogt de SVB te voorkomen dat AOW-gerechtigden in een maand met twee verschillende wisselkoersen worden geconfronteerd. De SVB past de aftoppingsbepaling van artikel 15, vierde lid ook toe in die gevallen waarin de AOW-gerechtigde geen aanspraak (meer) laat gelden op een Nieuw-Zeelands ouderdomspensioen, waardoor er geen aanvraag daartoe wordt ingediend en er dus ook geen beslissing inzake het Nieuw-Zeelandse pensioenrecht wordt afgegeven. De SVB houdt in deze gevallen rekening met de hoogte van het Nieuw-Zeelandse pensioen waarop rechtens aanspraak bestaat.

Bijzonderheden bij de toepassing van de Anw

SB2185 |

Het recht op uitkering

Als in de wetgeving van een verdragsstaat de toekenning van een uitkering afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat de betrokkene verzekerd was op het moment waarop de verzekerde gebeurtenis zich voordeed, wordt krachtens een groot aantal verdragen aan deze voorwaarde geacht te zijn voldaan als de betrokkene op dat moment was onderworpen aan de wetgeving van de andere verdragsstaat. Van een dergelijke fictieve verzekering is blijkens de jurisprudentie uitsluitend sprake als de betrokkene op het tijdstip waarop het risico zich manifesteert, daadwerkelijk verzekerd is. Dit wil zeggen dat hij op dit tijdstip verzekerd was en uit hoofde daarvan premies of bijdragen verschuldigd was, dan wel op grond van de desbetreffende wettelijke regeling als verzekerd dient te worden aangemerkt. Aan deze voorwaarde wordt naar het oordeel van de SVB niet voldaan als de betrokkene bij het intreden van het risico niet verzekerd is, doch op een later tijdstip alsnog met terugwerkende kracht postuum tot verzekering wordt toegelaten.

Een bijzondere situatie doet zich voor ten aanzien van de Turkse socialezekerheidsregeling die wordt uitgevoerd door de organisatie Bag-Kur. In de ter zake geldende wetgeving is geregeld dat bepaalde groepen personen verplicht verzekerd en premieplichtig zijn indien zij aan de inkomstenbelasting zijn onderworpen of geregistreerd staan bij hun beroepsorganisatie. Deze personen zijn voorts wettelijk verplicht zich binnen drie maanden aan te melden voor registratie en premieafdracht bij de Bag-Kur. Totdat aanmelding en premiebetaling hebben plaatsgevonden, kunnen aan de verzekering geen rechten worden ontleend. Uit een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 1 december 1999 blijkt dat de uit de toepasselijke wetgeving voortvloeiende premieverschuldigdheid een voldoende voorwaarde vormt om een betrokkene als verzekerd aan te merken, ook indien de aanmelding en premieafdracht bij de Bag-Kur postuum en na het verstrijken van de wettelijke termijn van drie maanden is geschied.

De SVB gaat ervan uit dat voor zover verdragen inzake sociale zekerheid niet uitdrukkelijk voorzien in het in aanmerking nemen van tijdvakken van wonen of werken voorafgaande aan het tijdstip van de AWW, dergelijke tijdvakken bij de pro rata-berekening niet als verzekerde tijdvakken in aanmerking kunnen worden genomen.

Jurisprudentie
CRvB 12 mei 1995, AB 1995, 535
CRvB 13 september 1995, AWW 1993/133, n.g.
CRvB 1 december 1999, RSV 2000/76

SB2186 | Pseudo-nabestaanden

Pseudo-nabestaanden kunnen onder bepaalde voorwaarden aanspraak hebben op een nabestaandenuitkering als de overledene zowel op de datum van de echtscheiding als op de datum van het overlijden verzekerd was krachtens de Nederlandse wetgeving of de wetgeving van de andere verdragsstaat.

In de situatie dat de overledene op de dag van de echtscheiding verzekerd was krachtens de wetgeving van een andere verdragsstaat, en op de dag van het overlijden krachtens de Nederlandse wetgeving, hangt de hoogte van de uitkering af van de tekst van het toepasselijke verdrag. Als het toepasselijke verdrag een pro rata-berekening voorschrijft in alle gevallen waarin het recht op uitkering met toepassing van het verdrag is ontstaan, wordt de uitkering pro rata temporis berekend. Er bestaat dan ook geen recht op een zodanige aanvulling dat de Nederlandse en de buitenlandse uitkering samen ten minste het niveau van de naar nationaal recht berekende nabestaandenuitkering bereiken. Het gaat hier om de verdragen met Joegoslavië, Kaapverdië, Turkije en Tunesië. Andere verdragen schrijven enkel een pro rata-berekening voor in gevallen waarin de overledene op de datum van het overlijden in de andere verdragsstaat verzekerd was. Bij verzekering in Nederland op de dag van het overlijden wordt in die situaties de uitkering naar nationaal recht berekend, ongeacht de plaats van verzekering ten tijde van de echtscheiding.

SB2188 | Polygamie

artikel 23 Verdrag met Marokko en artikel 30 Verdrag met Tunesië

Op grond van artikel 23 van het verdrag met Marokko en het gelijkluidende artikel 30 van het verdrag met Tunesië wordt in geval van polygamie het weduwenpensioen tussen de rechthebbenden verdeeld.

Pseudo-nabestaanden vallen buiten de verdelingsbepalingen van artikel 23 van het verdrag met Marokko en artikel 30 van het verdrag met Tunesië. Zij kunnen een volledige nabestaandenuitkering ontvangen, ongeacht het aantal echtgenotes van de overledene op datum overlijden.

SB2189 | In mindering brengen van inkomen op pro rata temporis berekende uitkeringen

Verdragen inzake sociale zekerheid bevatten dikwijls geen bepalingen met betrekking tot de vermindering van uitkeringen in verband met het ontvangen van soortgelijke uitkeringen of andere inkomsten. Behoudens andere voorschriften in een verdrag hanteert de SVB hierbij de volgende regels. Als een belanghebbende een pro rata temporis berekende nabestaandenuitkering of wezenuitkering ontvangt, worden soortgelijke uitkeringen uit de andere staat hierop niet in mindering gebracht.

Ongelijksoortige uitkeringen en andere inkomsten worden op de nabestaandenuitkering in mindering gebracht, en wel - met toepassing van artikel 4:1, elfde lid Algemeen inkomensbesluit socialezekerheidswetten - voor een met de pro rata-breuk overeenkomend gedeelte.

EVRM

SB2190 | Respect voor gezinsleven

artikel 8, lid 1 EVRM

Uit de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (zie de arresten Petrovic en Fretté) volgt dat artikel 8 van het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) geen verplichting behelst om kinderbijslag of andere op de gezinssituatie afgestemde uitkeringen te verstrekken. Louter het bestaan van gezinsleven in de zin van artikel 8, lid 1 EVRM kan er derhalve niet toe leiden dat de SVB in weerwil van de wettelijke criteria kinderbijslag verstrekt, zodat niet in strijd met het EVRM wordt gehandeld indien ten aanzien van kinderen die niet tot het huishouden van de verzekerde behoren voor het recht op kinderbijslag de zogenoemde onderhoudseis wordt gesteld (zie Centrale Raad van Beroep 21 november 1990).

Jurisprudentie
EHRM 26 februari 2002 (Fretté), «EHRC» 2002/30
EHRM 27 maart 1998 (Petrovic), «JB» 1998/108
CRvB 21 november 1990, RSV 1991/262

SB2191 | Eigendomsrecht

artikel 1, Protocol 1 EVRM

In procedures over uitkeringsrechten wordt in toenemende mate een beroep gedaan op artikel 1 van het Eerste Protocol bij het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). De reden voor het beroep is dan gelegen in een vermeende aantasting van het recht op eigendom, bijvoorbeeld indien een korting op de uitkering wordt toegepast, of in een vermeende schending van het gelijkheidsbeginsel vervat in artikel 14 EVRM.

Ten aanzien van de vraag of sprake is van een eigendomsrecht leidt de SVB uit de stand van de jurisprudentie het volgende af.

Een uitkering kan in ieder geval als eigendom worden aangemerkt indien de belanghebbende krachtens de door de SVB uitgevoerde regeling uitkeringsgerechtigd is. Daarbij is niet van belang of het recht op uitkering voortvloeit uit de betaling van premies (zie Europees Hof voor de Rechten van de Mens 30 september 2003).

Een tijdvak van verzekering ingevolge een risicoverzekering, zoals de Anw, kan niet als eigendom worden aangemerkt indien het verzekerde risico in het bewuste tijdvak niet intreedt. Dit blijkt uit een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 5 december 2003. De SVB gaat ervan uit dat tijdvakken van verzekering vervuld krachtens een opbouwverzekering wel als eigendom in de zin van artikel 1 van het Eerste Protocol

moeten worden aangemerkt, waarmee echter niets is gezegd over het recht van de overheid de wet te wijzigen.

In geval van personen bij wie de verzekerde gebeurtenis is voorgevallen, maar aan wie recht op uitkering wordt ontzegd in verband met criteria die mogelijk strijdig zijn met het gelijkheidsbeginsel zoals vervat in artikel 14 EVRM, hanteert de SVB het uitgangspunt dat het ontbreken van een vermogensrecht niet in de weg staat van toetsing aan artikel 14. Van een eigendomsrecht kan in die gevallen echter pas sprake zijn indien moet worden geconcludeerd dat de ontzegging van het recht op uitkering strijdig is met artikel 14 EVRM (zie Europees Hof voor de Rechten van de Mens 16 december 2003).

Jurisprudentie

EHRM 16 december 2003 (ontvankelijkheidsbeslissing Van den Bouwhuijsen en Schuring), nr. 44658/98, RSV 2005/16
CRvB 5 december 2003, RSV 2004/219, ECLI:NL:CRVB:2003:AO2554
EHRM 30 september 2003 (Koua Poirrez), RSV 2005/15, EHRC 2003/89

Deel III Awb

De beleidsregels zijn op 15 augustus 2016 vastgesteld door de Raad van Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank en op 5 september 2016 bekend gemaakt in de Staatscourant (Stcrt. 2016, 45608).

De beleidsregels worden minimaal eenmaal per jaar herzien.
→ http://www.svbbeleidsregels.nl voor de meest recente versie.

SVB
voor het leven
Sociale Verzekeringsbank

3 Algemene begrippen

SB3192 3 Belanghebbende
SB3193 4 Besluit en beschikking

SB3194 6 Vertegenwoordiging en machtiging

7 Aanvraag

SB3195 7 Indiening en gegevensverstrekking
SB3196 7 Aanvulling van de aanvraag

9 Primaire beschikking

SB3198 9 Zorgvuldige voorbereiding
SB3199 10 Hoorplicht
SB3200 10 Motiveringsplicht

11 Bezwaarschriftprocedure

11 Indiening bezwaarschrift
SB3201 11 Vereisten inhoud bezwaarschrift en herstel van verzuim
SB3202 11 Termijnoverschrijding
SB3203 12 Ontvangstbevestiging
SB3204 12 Schorsende werking
SB3205 12 Kopie bezwaardossier aan vertegenwoordiger
12 Hoorplicht
SB3289 12 Afzien van een hoorzitting
SB3207 14 Houden van een hoorzitting
SB3208 14 Indienen van stukken en ter inzage leggen dossier
SB3209 15 Samenstelling van de hoorcommissie
SB3210 15 Horen van meerdere belanghebbenden
SB3211 16 Hoorverslag
SB3212 16 Nieuwe feiten of omstandigheden
16 Beslissing op het bezwaar
SB3214 16 Heroverweging
SB3215 17 Motivering

18 Beslistermijnen en ingebrekestelling

SB3197 18 Beslistermijnen aanvraagprocedure
SB3213 19 Beslistermijnen bezwaarschriftprocedure
SB3256 20 Ingebrekestelling en dwangsom

SB3216 21 Rechtstreeks beroep

SB3217 22 Schadevergoeding

SB3218 22 Vergoeding van wettelijke rente
SB3219 22 Vergoeding van schade wegens een onrechtmatig besluit of feitelijk handelen
SB3221 23 Vergoeding van schade wegens overschrijding van de redelijke termijn
SB3222 23 Overige schade
SB3223 24 Kosten gemaakt voor de behandeling van een bezwaarschrift

SB3224 26 Herziening van besluiten hangende beroep

27 Klachten

SB3225 27 Algemeen
SB3226 27 Formele vereisten klaagschrift
SB3227 27 Ontvangstbevestiging
SB3228 27 Buiten behandeling laten
SB3229 28 Horen
SB3230 28 Bekendmaking bevindingen

SB3231 29 Elektronisch bestuurlijk verkeer

Algemene begrippen

SB3192 | Belanghebbende

artikel 1:2 Awb

Belanghebbende bij een beschikking over het AOW-pensioen, de Anw-uitkering, de kinderbijslag, de AIO-aanvulling, de overbruggingsuitkering, de Remigratie-uitkering, het voorschot op grond van de TAS 2014 of de tegemoetkoming op grond van de TNS is in ieder geval degene tot wie de beschikking is gericht. De volgende personen en instellingen beschouwt de SVB mede als belanghebbende(n):

- De partner van de aanvrager van kinderbijslag : Indien de partner van de aanvrager deel uitmaakt van het huishouden van de aanvrager en beiden in beginsel recht op kinderbijslag hebben, beschouwt de SVB de partner van de aanvrager eveneens als belanghebbende ten aanzien van de beschikking die wordt afgegeven aan de aanvrager.
- De nabestaanden van een persoon die een aanvraag op grond van de TAS 2014 of TNS heeft ingediend. Artikel 15 TAS 2014 respectievelijk artikel 3, vijfde lid TNS regelen dat de behandeling van een aanvraag ten behoeve van de nabestaanden wordt voortgezet indien de persoon die de aanvraag heeft ingediend overlijdt voordat op de aanvraag is beslist.
- De werknemer voor wie de werkgever een verklaring toepasselijke wetgeving (A1/E 101-verklaring) heeft aangevraagd. De SVB stelt niet de eis dat de werknemer deze aanvraag mede ondertekent, omdat het technisch (nog) niet mogelijk is dat de werknemer de aanvraag van een elektronische handtekening te voorziet. Om te verzekeren dat de werknemer geen bezwaar heeft tegen het verlenen van een verklaring toepasselijke wetgeving, stelt de SVB de werknemer in kennis van de ontvangst van de aanvraag. Daarnaast ontvangt de werknemer een afschrift van de beslissing.

Als de SVB zonder machtiging van een gerechtigde het pensioen of de uitkering op grond van artikel 19, tweede lid, artikel 20, artikel 25 AOW, de artikelen 49 en 57 Anw, artikel 25 AKW, artikel 19, tweede lid OBR dan wel artikel 26, eerste lid van het Verdrag met Marokko, artikel 36 van het Verdrag met Tunesië of artikel 33, tweede lid van het Verdrag met Turkije overmaakt naar een ander dan de gerechtigde, dan merkt de SVB het orgaan of de persoon aan wie het pensioen of de uitkering wordt betaald naast de rechthebbende aan als belanghebbende bij het betaaladres. De SVB beschouwt het orgaan of de persoon niet als belanghebbende bij het recht op pensioen of uitkering.

Personen en instellingen die de SVB nadrukkelijk niet als belanghebbenden in de zin van de Awb beschouwt, zijn:

- Partners van pensioengerechtigden die op grond van artikel 1, tweede lid, onder b AOW als ongehuwd moeten worden beschouwd omdat zij duurzaam gescheiden leven. De betrokken partner kan met betrekking tot zijn eigen rechten zelf een beschikking aanvragen.

- Partners van AOW- of Anw-gerechtigden die een andere socialezekerheidsuitkering genieten en die door de werking van een onweerlegbaar rechtsvermoeden tevens voor die andere socialezekerheidsuitkering als partner worden aangemerkt. Deze partners worden geacht slechts belanghebbende te zijn bij de beschikking van het bestuursorgaan dat de andere socialezekerheidsuitkering verstrekt (zie CRvB 7 november 2006).
- Ex-partners van degenen aan wie kinderbijslag wordt uitbetaald. Deze ex-partners kunnen zelf om uitbetaling van de kinderbijslag vragen en zij ontvangen daarover dan een beschikking.
- Personen (of instellingen) die aanspraak maken op een overlijdensuitkering. Deze personen (of instellingen) kunnen zelf een aanvraag indienen.

Jurisprudentie
CRvB 7 november 2006, ECLI:NL:CRVB:2006:AZ2970

SB3193 | Besluit en beschikking

artikel 1:3, leden 1 en 2 Awb

Bij beantwoording van de vraag of een schriftelijke mededeling van de SVB moet worden aangemerkt als een besluit in de zin van artikel 1:3 Awb, is onder meer van belang of de mededeling is gericht op rechtsgevolg. Van een rechtsgevolg is in ieder geval sprake als de mededeling is gericht op de vaststelling van het recht op uitkering, de hoogte van de uitkering of het bedrag van de uitkering dat wordt betaald (zie CRvB 31 juli 2002 en 23 december 2002). Voorts blijkt uit jurisprudentie van de CRvB dat een rechtsvaststelling over feiten en omstandigheden die betrekking hebben op een toekomstig recht op uitkering, op rechtsgevolg is gericht. Een opgave van (niet-) verzekerde jaren of een stand van verzekering is daarom een besluit in de zin van artikel 1:3 Awb (zie CRvB 15 juli 2004).

Daarnaast merkt de SVB in de volgende specifieke situaties als een besluit aan:

- de beslissing om een voorschot op een uitkering te verlenen. Uit het arrest Damiani van het HvJ EG vloeit voort dat dit eveneens geldt voor de toekenning van een voorlopige uitkering op grond van artikel 50, eerste en tweede lid van Verordening (EG) nr. 987/2009. Uit dit arrest volgt echter tevens dat tegen het voorlopige karakter van laatstgenoemde beschikking geen bezwaar of beroep openstaat.
- een beslissing op een verzoek om vergoeding van schade geleden als gevolg van een (beweerdelijk) onrechtmatig besluit (zie onder meer CRvB 28 juli 1994 en 2 juli 1997 en ABRvS 29 november 1996).
- een beslissing op een verzoek om afgifte van een verklaring als bedoeld in SB2139 over detachering. De SVB leidt dit af uit het arrest Fitzwilliam van het HvJ EG.

De (schriftelijke) mededeling van de SVB dat een artikel 16-overeenkomst (zie SB2146 over een verzoek tot het sluiten van een artikel 16-overeenkomst) niet kan worden afgesloten wegens het ontbreken van de bereidheid daartoe bij het andere betrokken land, valt niet onder het besluitbegrip van de Awb (zie CRvB 24 januari 2001). Een mededeling van de SVB over haar bereidheid zich in te zetten om met het andere betrokken land tot overeenstemming over het afsluiten van een dergelijke overeenkomst te komen, valt daarentegen wel onder het besluitbegrip.

Jurisprudentie

CRvB 24 januari 2001, RSV 2001/139, ECLI:NL:CRVB:2001:AB0718
CRvB 31 juli 2002, RSV 2002/249, ECLI:NL:CRVB:2002:AE6792
CRvB 15 juli 2004, «JB» 2004/328, ECLI:NL:CRVB:2004:AQ5147
HvJ EG 10 februari 2000, zaak C-202/97 (Fitzwilliam), Jur. 2000, I-883, «USZ» 2000/97, RSV 2001/55, ECLI:EU:C:2000:75
CRvB 21 oktober 1998, RSV 1999/18, «USZ» 1998/326
CRvB 2 juli 1997, RSV 1997/244
HvJ EG 14 februari 1980, zaak 53/79 (Damiani), Jur. 1980, 278, ECLI:EU:C:1980:44
CRvB 28 juli 1994, AB 1995, 133
CRvB 20 juli 1995, «JB» 1995/223
CRvB 2 november 1995, AB 1996, 99
ABRvS 29 november 1996, AB 1997, 66

SB3194 | Vertegenwoordiging en machtiging

artikel 2:1 en artikel 2:2 Awb

Ingeval de belanghebbende zich wil laten vertegenwoordigen door een gemachtigde verlangt de SVB een originele machtiging, tenzij de vertegenwoordiger een advocaat of een notaris is.

Daarnaast ziet de SVB af van een machtiging indien redelijkerwijs niet kan worden betwijfeld dat de gemachtigde met toestemming van de belanghebbende optreedt, bijvoorbeeld indien rechtsbijstand wordt verleend door een medewerker van een rechtshulpverzekeraar, of een vakbond of een accountant. Evenmin verlangt de SVB een machtiging indien:

- de gemachtigde de partner van de aanvrager om kinderbijslag is en deze partner deel uitmaakt van het huishouden van de aanvrager;
- de werkgever de aanvraag voor de vrijwillige verzekering voor een werknemer indient en daarvoor de premie betaalt. In de contacten tussen de SVB en de werknemer, die uit de vrijwillige verzekering voortvloeien, kan de werkgever als gemachtigde van de werknemer optreden.

Als de belanghebbende zich laat vertegenwoordigen en de vertegenwoordiger een originele machtiging moet overleggen, moet hij dit doen binnen twee weken vanaf het moment waarop de SVB hierom heeft verzocht. De SVB hanteert een termijn van vier weken in geval de belanghebbende buiten Nederland woont Indien de vertegenwoordiger binnen de gestelde termijn geen machtiging overlegt, is sprake van verzuim als bedoeld in artikel 6:6 Awb en past de SVB het beleid toe dat is beschreven in SB3201 over de vereisten aan de inhoud van een bezwaarschrift en herstel van verzuim.

Van de bevoegdheid op grond van artikel 2:2, eerste lid Awb om bijstand of vertegenwoordiging door een gemachtigde te weigeren, maakt de SVB alleen in uitzonderingsgevallen gebruik. Slechts indien sprake is van evidente en ernstige ondeskundigheid van de gemachtigde of als de gemachtigde een goede afhandeling van het beschikkingsproces belemmert, zal de SVB bijstand of vertegenwoordiging door die persoon weigeren.

Aanvraag

SB3195 | Indiening en gegevensverstrekking

artikel 4:2, artikel 4:3a en artikel 4:4 Awb

Personen die beschikken over DigiD kunnen een aanvraag om ouderdomspensioen, nabestaandenuitkering, kinderbijslag of AIO-aanvulling elektronisch indienen via de website van de SVB (www.svb.nl). Personen zonder DigiD en personen die een uitkering aanvragen op grond van de OBR, de Remigratiewet, de TAS 2014 en de TNS moeten gebruik maken van de aanvraagformulieren die de SVB verstrekt. Het komt voor dat een belanghebbende de SVB ondubbelzinnig verzoekt om toekenning van een uitkering, maar daarbij geen gebruik maakt van een door de SVB vastgesteld aanvraagformulier. De SVB merkt het verzoek in dat geval aan als een onvolledige aanvraag in de zin van artikel 4:5 Awb.

Voor toekenning op aanvraag zie ook SB1065 over toekenning op aanvraag.

Als datum van indiening van een aanvraag hanteert de SVB de datum waarop de elektronische of schriftelijke aanvraag door de SVB is ontvangen. Bij stukken die per post zijn verzonden is de datum van ontvangst de datum waarop de SVB de postbus of brievenbus leegt. Uit een arrest van de Hoge Raad van 16 februari 1996 volgt dat een stuk dat per fax is verzonden, moet worden beschouwd als te zijn ingediend op de datum waarop het wordt verzonden indien het stuk voor middernacht door de ontvangende faxmachine is geregistreerd. Beleidsmatig volgt de SVB dezelfde lijn ingeval een aanvraag of een stuk per e-mail kan worden ingediend. Ook voor andere stukken dan aanvragen hanteert de SVB als beleid dat zij de datum van ontvangst aanmerkt als de datum van indiening.

Wanneer een aanvraag wordt ingediend bij het IAS hanteert de SVB in verband met de vraag of de nabestaanden in aanmerking kunnen komen voor een voorschot op grond van de Regeling TAS 2014 of een tegemoetkoming op grond van de Regeling TNS als datum van indiening de datum van het eerste contact met het IAS, mits het IAS het aanvraagformulier ontvangt binnen twee weken nadat het door het IAS ter ondertekening is toegezonden. Ontvangt het IAS de ondertekende aanvraag niet binnen twee weken, dan geldt als datum van indiening de dag waarop het IAS de ondertekende aanvraag ontvangt. De termijn waarbinnen de SVB op de aanvraag moet beslissen, vangt aan op het moment dat de complete aanvraag, inclusief het advies van het IAS en andere vereiste stukken, bij de SVB is ingediend.

Jurisprudentie
HR 16 februari 1996, NJ 1997/55

SB3196 | Aanvulling van de aanvraag

artikel 4:5 Awb

Op grond van artikel 4:5, eerste lid Awb stelt de SVB een belanghebbende in de gelegenheid om een onvolledige aanvraag aan te vullen. Zij hanteert bij de toepassing van dit artikel geen vaste hersteltermijnen, tenzij de datum waarop de aanvraag is ingediend van onmiddellijk belang is voor de ingangsdatum van de uitkering. In dat geval hanteert de SVB het volgende beleid. Indien de SVB het recht op uitkering door het ontbreken van een door de SVB vastgesteld aanvraagformulier of het ontbreken van aanvullende gegevens niet kan vaststellen, dient de aanvrager binnen een termijn van vier weken alsnog het juiste aanvraagformulier in te dienen of de noodzakelijke gegevens te overleggen. Als de omstandigheden daartoe aanleiding geven, komt de SVB met de aanvrager een andere termijn overeen. Indien de aanvrager het formulier of de gegevens vervolgens niet tijdig indient dan beslist de SVB overeenkomstig artikel 4:5 Awb dat zij de aanvraag niet in behandeling neemt.

Primaire beschikking

SB3198 | Zorgvuldige voorbereiding

artikel 2:4, artikel 3:2 en artikel 3:9 Awb

De SVB gaat als volgt om met het verbod van vooringenomenheid zoals bedoeld in artikel 2:4 Awb:

- Medewerkers behandelen geen dossiers van persoonlijke bekenden. Indien een medewerker een dossier van een persoonlijke bekende ter behandeling voorgelegd krijgt, is de medewerker verplicht om het dossier over te dragen aan een collega.
- Indien een aanvrager verzoekt de aanvraag niet te laten behandelen door een bepaalde medewerker, omdat hij redenen meent te hebben om aan de onpartijdigheid van die medewerker te twijfelen, honoreert de SVB dit verzoek in beginsel. Een dergelijk verzoek moet schriftelijk en gemotiveerd bij de locatiemanager van de betreffende locatie van de SVB ingediend worden. Indien een dergelijk verzoek mondeling tijdens een hoorzitting wordt gedaan, verdaagt de SVB de hoorzitting totdat de locatiemanager op het verzoek heeft beslist.

De SVB hanteert als uitgangspunt dat de eis van zorgvuldige voorbereiding van een besluit een zo maximaal mogelijk inzicht in de relevante feiten en de af te wegen belangen noodzakelijk maakt. De SVB stelt zich hiertoe actief op bij het vergaren van kennis van de betreffende feiten en belangen.

In de TAS 2014 is bepaald dat de SVB over het recht op het voorschot advies kan vragen aan het IAS. Voor de TNS is dit eveneens bepaald voor het recht op de tegemoetkoming. Hoewel niet in de wet voorgeschreven, maakt de SVB ook in het kader van de Anw gebruik van een adviseur in situaties waarin een medische beoordeling mede ten grondslag ligt aan de vaststelling van het recht op uitkering. Op de SVB rust in al deze gevallen de verplichting zich ervan te vergewissen dat het aan het advies ten grondslag liggende onderzoek op zorgvuldige wijze is verricht. Deze toetsing vindt plaats aan de hand van het advies. Uit vaste jurisprudentie van de CRvB volgt dat uit het advies ten minste moet blijken op basis van welke gegevens het tot stand is gekomen en welke procedure bij de totstandkoming is gevolgd. De SVB verzoekt het adviesorgaan om het advies aan te passen of uit te breiden als:

- het advies niet geheel aan de gestelde eisen voldoet;
- als een aanvrager medische verklaringen produceert die het advies weerleggen of tegenspreken; of
- de aanvrager met aannemelijke verklaringen komt die in redelijkheid moeten leiden tot de conclusie dat het advies niet geheel op de juiste wijze tot stand is gekomen.

Jurisprudentie
CRvB 7 februari 1995, AB 1995, 578
CRvB 12 december 1994, RSV 1995/147

SB3199 | Hoorplicht

artikel 4:7 en artikel 4:12 Awb

De besluiten van de SVB betreffen in het overgrote deel van de gevallen financiële beschikkingen zoals bedoeld in artikel 4:12 Awb. In de primaire fase ziet de SVB dan ook af van het horen van de aanvrager of eventuele andere belanghebbenden. Niettemin kan de SVB de belanghebbende horen in verband met de vereiste zorgvuldigheid bij de voorbereiding van beschikkingen.

SB3200 | Motiveringsplicht

artikel 3:46, artikel 3:47 en artikel 3:48 Awb

De SVB volstaat in een primair besluit met een eenvoudige toelichting en laat een uitgebreide verwijzing naar wettelijke voorschriften achterwege, indien alle rechtsfeiten en omstandigheden helder zijn en zij het recht vaststelt zonder vermindering of korting van het uitkeringsbedrag. In plaats daarvan worden de van toepassing zijnde wet en (eventueel) het toegepaste verdrag genoemd. Verzoekt betrokkene op grond van artikel 3:48, tweede lid Awb om een uitgebreidere motivering dan verstrekt de SVB deze motivering binnen drie weken.

In die gevallen waarin niet alle rechtsfeiten en omstandigheden volstrekt helder zijn en/of het uitkeringsrecht wordt vastgesteld met een vermindering of korting van de uitkering, motiveert de SVB het besluit uitgebreider. Ook beschikkingen waarin de SVB afwijkt van de gegevens die door de belanghebbende zelf verstrekt zijn, herzieningsbeschikkingen en alle belastende beschikkingen (zoals terugvorderings-, boete- en maatregelbeschikkingen) motiveert de SVB uitgebreid.

Bezwaarschriftprocedure

Indiening bezwaarschrift

SB3201 | Vereisten inhoud bezwaarschrift en herstel van verzuim

artikel 6:4, lid 1, artikel 6:5, leden 1 en 3 en artikel 6:6 Awb

Indien een bezwaarschrift niet voldoet aan de eisen van artikel 6:5 Awb stelt de SVB de belanghebbende in de gelegenheid dit verzuim te herstellen. De SVB hanteert hierbij een termijn van vier weken. Indien de belanghebbende in het buitenland woont, hanteert de SVB in de regel een termijn van zes weken. De SVB deelt de toepasselijke termijn schriftelijk aan de belanghebbende mee en verlengt de termijn als de belanghebbende voor afloop daarvan op goede gronden om verlenging verzoekt.

erstelt een belanghebbende een verzuim niet binnen de door de SVB gestelde termijn dan maakt de SVB in de volgende gevallen gebruik van de bevoegdheid tot (kennelijk) niet-ontvankelijkverklaring als bedoeld in artikel 6:6 Awb:

- De indiener laat na om een handtekening of, als hij niet kan schrijven, een duimafdruk onder het bezwaarschrift te plaatsen.
- De indiener geeft niet aan tegen welk besluit hij bezwaar maakt en het is niet mogelijk om dit op eenvoudige wijze te achterhalen.
- De indiener geeft geen enkele motivering in het bezwaarschrift en de motivering is ook niet op een andere wijze bekend bij de SVB.

De SVB maakt eveneens gebruik van deze bevoegdheid als de indiener verzuimt een machtiging te overleggen binnen de termijn genoemd in SB3194 over vertegenwoordiging en machtiging.

Op grond van artikel 76, zevende lid Verordening (EG) nr. 883/2004 en overeenkomstige bepalingen, opgenomen in bilaterale verdragen, moeten geschriften in bepaalde vreemde talen geaccepteerd worden. Artikel 6:5, derde lid Awb over de vertaling van het bezwaarschrift kan in dergelijke gevallen niet worden toegepast.

SB3202 | Termijnoverschrijding

artikel 6:7, artikel 6:8, lid 1, en artikel 6:11 Awb

Indien een bezwaarschrift niet binnen de daarvoor gestelde termijn is ingediend, verklaart de SVB het bezwaar niet-ontvankelijk indien niet van een geldige reden voor de termijnoverschrijding blijkt. Wordt door de indiener van het bezwaarschrift niet uit eigen beweging een reden voor de termijnoverschrijding aangegeven dan informeert de SVB daar alsnog naar voordat zij het bezwaarschrift eventueel niet-ontvankelijk verklaart. Worden in het bezwaarschrift of naar aanleiding van de vraag van de SVB redenen gegeven voor de termijnoverschrijding dan bekijkt de SVB of de termijnoverschrijding verschoonbaar is. Mede op grond van de jurisprudentie hanteert de SVB daarbij de volgende lijn.

Van verschoonbaarheid van de termijnoverschrijding kan bijvoorbeeld sprake zijn ingeval de indiener buiten zijn schuld tijdelijk niet in staat is geweest kennis te nemen van de primaire beschikking en hij zo spoedig mogelijk nadat hij kennis heeft kunnen nemen van de beschikking bezwaar heeft gemaakt (zie bijvoorbeeld Pres. Rb. Amsterdam 25 oktober 1994 en CRvB 5 januari 1996). Van verschoonbare termijnoverschrijding kan eveneens sprake zijn in geval van een geestelijke stoornis bij de indiener of het ontbreken van de bezwaarclausule onder de primaire beschikking. Nalatigheid van een gemachtigde of zaakwaarnemer vormt geen bijzondere omstandigheid op grond waarvan kan worden geoordeeld dat de indiener niet in verzuim is geweest (zie Rb. 's-Hertogenbosch 11 augustus 1994). Indien sprake is van een niet-verschoonbare termijnoverschrijding beoordeelt de SVB niettemin of er aanleiding bestaat om de primaire beschikking te herzien.

Jurisprudentie
CRvB 5 januari 1996, AB 1996, 145
Rb. 's-Hertogenbosch 11 augustus 1994, «JB» 1995/2
Pres. Rb. Amsterdam 25 oktober 1994, «JB» 1995/12

SB3203 | Ontvangstbevestiging
artikel 6:14 Awb

Aan het verzenden van een ontvangstbevestiging zijn geen wettelijke termijnen gesteld. De SVB verzendt een ontvangstbevestiging binnen tien werkdagen na ontvangst van het bezwaarschrift.

SB3204 | Schorsende werking
artikel 6:16 Awb

In artikel 6:16 Awb is als hoofdregel vastgelegd dat het maken van bezwaar of het instellen van beroep niet leidt tot schorsing van rechtswege van het bestreden besluit. Deze bepaling laat echter onverlet dat de SVB in bepaalde gevallen kan beslissen de tenuitvoerlegging van de beschikking op te schorten in afwachting van de beslissing op het bezwaar of de uitspraak in beroep. De SVB is van oordeel dat dit aan de orde kan zijn indien het bezwaarschrift aanleiding geeft tot het voorlopig oordeel dat de primaire beschikking geen stand kan houden.

SB3205 | Kopie bezwaardossier aan vertegenwoordiger
artikel 6:17 Awb

Indien de belanghebbende zich laat vertegenwoordigen door een rechtshulpverlener die op grond van SB3194 over vertegenwoordiging en machtiging geen machtiging hoeft te overleggen, stuurt de SVB in beginsel ambtshalve een kopie van het bezwaardossier met de ontvangstbevestiging mee, of zendt zij dit uiterlijk binnen twee weken na verzending van de ontvangstbevestiging na. De SVB wijkt van deze regel af als zij redelijkerwijs kan aannemen dat de rechtshulpverlener zonder die toezending over voldoende stukken beschikt om de juistheid van de primaire beschikking te kunnen beoordelen. In gevallen waarin de SVB artikel 6:17 Awb niet ambtshalve toepast, stuurt zij een kopie van het bezwaardossier op verzoek van de gemachtigde toe.

Hoorplicht

SB3289 | Afzien van een hoorzitting

artikel 7:3 Awb

In het kader van de bezwaarschriftprocedure moet de SVB op grond van artikel 7:2, eerste lid Awb een belanghebbende in de gelegenheid stellen om zijn bezwaren in een hoorzitting toe te lichten. Artikel 7:3 Awb bepaalt dat van het horen van een belanghebbende kan worden afgezien indien:

- het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk is of
- het bezwaar kennelijk ongegrond is.
- de belanghebbende heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord,
- de belanghebbende niet binnen een door het bestuursorgaan gestelde redelijke termijn verklaart dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord, of
- aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad.

Bij de toepassing van artikel 7:3 Awb hanteert de SVB het volgende beleid.

De SVB neemt aan dat een bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk is als:

- uit het bezwaarschrift of anderszins blijkt dat er zonder twijfel geen geldige reden is voor overschrijding van de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift (zie SB3202 over termijnoverschrijding);
- een verzuim dat aan het bezwaarschrift kleeft niet tijdig hersteld is en beleidsmatig is bepaald dat de SVB in dat geval tot niet-ontvankelijk verklaring van het bezwaar overgaat (zie SB3201 over vereisten inhoud bezwaarschrift);
- uit het bezwaarschrift blijkt dat er onvoldoende (proces)belang bestaat bij het voeren van de bezwaarschriftprocedure. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als het bezwaar zich uitsluitend richt tegen de grondslag van de toegekende uitkering (zie CRvB 1 maart 2013).

it de wetsgeschiedenis blijkt dat sprake is van een kennelijk ongegrond bezwaar wanneer uit het bezwaarschrift zelf reeds aanstonds blijkt dat de bezwaren van de indiener van het bezwaarschrift ongegrond zijn en er redelijkerwijs geen twijfel mogelijk is over die conclusie. De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat bijvoorbeeld sprake kan zijn van een kennelijk ongegrond bezwaar indien honorering van het bezwaar evident in strijd is met een wettelijk voorschrift (CRvB 9 januari 2002). De SVB verklaart het bezwaar echter niet kennelijk ongegrond als de belanghebbende een beroep doet op een hogere rechtsnorm die dit wettelijk voorschrift opzij kan zetten, zoals een beroep op de algemene beginselen van behoorlijk bestuur of internationale rechtsnormen.

it de jurisprudentie volgt eveneens dat in de volgende gevallen geen sprake kan zijn van een kennelijk ongegrond bezwaar:

- Tijdens bezwaar is of moet nader onderzoek worden verricht naar de feiten of bijzondere omstandigheden. Het kan hierbij gaan om bijzondere omstandigheden die nopen tot afwijking van het beleid van de SVB of tot het gebruik maken van een bepaalde wettelijke bevoegdheid (CRvB 23 december 1996, CRvB 24 oktober 2001 en CRvB 22 februari 2008).
- De SVB legt een forse maatregel of boete op (CRvB 6 maart 2007).

De SVB maakt gebruik van de in artikel 7:3, onderdeel d Awb neergelegde bevoegdheid om van het horen van de belanghebbende af te zien indien de belanghebbende niet binnen een door de SVB gestelde redelijke termijn verklaart dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord. De SVB hanteert daarbij in het algemeen een termijn van drie weken. Het is mogelijk dat een belanghebbende afziet van het recht om gehoord te worden, mits de SVB voldoet aan een door hem gestelde voorwaarde. In dat geval beoordeelt de SVB of deze voorwaarde is vervuld.

In geval een belanghebbende verklaart dat hij geen gebruik wil maken van het recht te worden gehoord of niet reageert op de uitnodiging van de SVB om te worden gehoord, probeert de SVB de belanghebbende toch te horen wanneer zij dit in van belang vindt voor van de rechtmatigheid van de beslissing op het bezwaar. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als naar aanleiding van het bezwaarschrift twijfels zijn ontstaan over de juistheid van het primaire besluit.

Jurisprudentie
CRvB 1 maart 2013, ECLI:NL:CRVB:2013:BZ2769
CRvB 22 februari 2008, RSV 2008/146, ECLI:NL:CRVB:2008:BC6550
CRvB 23 december 1996, RSV 1997/119, ECLI:NL:CRVB:1996:ZB6584
CRvB 24 oktober 2001, RSV 2002/17, ECLI:NL:CRVB:2001:AD6296
CRvB 9 januari 2002, USZ 2002/88, ECLI:NL:CRVB:2002:AE0176
CRvB 6 maart 2007, RSV 2007/150, ECLI:NL:CRVB:2007:BA1463

SB3207 | Houden van een hoorzitting

artikel 7:2 Awb

De SVB voltooit het onderzoek naar aanleiding van het bezwaar zoveel mogelijk voordat zij de belanghebbende uitnodigt voor een hoorzitting.

De SVB nodigt de belanghebbende ten minste twee weken van tevoren uit voor een hoorzitting waarvan datum en tijdstip door de SVB zijn vastgesteld. Op verzoek van de belanghebbende kan het horen telefonisch plaatsvinden. Indien de SVB tijdens de hoorzitting bepaalde punten aan de orde wil stellen, stelt zij de belanghebbende daarvan in de regel tegelijk met de uitnodiging in kennis. De belanghebbende kan tijdens de hoorzitting ook andere punten aan de orde stellen. Indien de SVB van plan is gedeeltelijk aan het bezwaar tegemoet te komen, informeert zij de belanghebbende hierover bij de uitnodiging om te worden gehoord.

Als de belanghebbende verhinderd is op het door de SVB voorgestelde tijdstip, stelt de SVB de hoorzitting op zijn verzoek uit tot een in overleg te bepalen tijdstip.

SB3208 | Indienen van stukken en ter inzage leggen dossier

artikel 7:4 Awb

Belanghebbenden kunnen tot tien dagen voor het horen schriftelijke stukken indienen. Stukken die kort voor of tijdens de hoorzitting worden ingebracht, betrekt de SVB in het onderzoek tenzij de SVB de stukken niet volledig op hun waarde kan schatten (bijvoorbeeld vanwege de omvang van de stukken). In dat geval onderzoekt de SVB de stukken op een later tijdstip. Zonodig houdt de SVB een tweede hoorzitting (zie SB3212 over nieuwe feiten of omstandigheden).

In de uitnodiging voor de hoorzitting wijst de SVB de indiener van het bezwaarschrift op de mogelijkheid om het bezwaardossier in te zien. Op verzoek stuurt de SVB het dossier of de ontbrekende stukken toe.

et bezwaardossier bestaat uit de op de zaak betrekking hebbende stukken. Hieronder verstaat de SVB uitsluitend stukken die betrekking hebben op het concrete geval en die relevant zijn voor de totstandkoming van het bestreden besluit en de correspondentie die in het kader van de bezwaarschriftprocedure heeft plaatsgevonden.

Op grond van artikel 7:4, zesde lid Awb kan de SVB de terinzagelegging achterwege laten als geheimhouding om gewichtige redenen is geboden. Of hiervan sprake is, beoordeelt de SVB aan de hand van de in artikel 10, tweede lid Wet openbaarheid van bestuur genoemde uitzonderingen, zoals het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten en eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

SB3209 | Samenstelling van de hoorcommissie

artikel 7:5 Awb

De voorwaarden vervat in artikel 7:5 Awb heeft de SVB als volgt uitgewerkt. De hoorcommissie bestaat uit een of twee personen. Als de SVB met toestemming van de belanghebbende een geluidsopname maakt van de hoorzitting, vindt het horen plaats door een persoon. Deze persoon mag niet bij de eerdere besluitvorming betrokken zijn geweest. De SVB hoort met twee personen in gevallen waarin de belanghebbende of diens gemachtigde geen toestemming geeft voor het maken van een geluidsopname en in zaken met een complex karakter.

Indien een bezwaarschriftprocedure (mede) betrekking heeft op een aan de SVB gegeven advies van een andere organisatie, zoals een advies van het UWV over de mate van arbeidsongeschiktheid, dan kan de SVB deze organisatie vragen zitting te nemen in de hoorcommissie. In dat geval bestaat de hoorcommissie uit ten minste twee personen, waarbij een persoon afkomstig is van de organisatie die het advies heeft gegeven. Deze persoon mag niet bij het eerdere advies betrokken zijn geweest.

SB3210 | Horen van meerdere belanghebbenden

artikel 7:6 Awb

Van meerdere belanghebbenden is met name sprake indien het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) de kinderbijslag of het wezenpensioen heeft aangevraagd of over de betaling heeft geadviseerd. In dat geval nodigt de SVB de volgende personen uit voor de hoorzitting:

- (een vertegenwoordiger van) het LBIO;
- de eigenlijke rechthebbende op de kinderbijslag die geen aanvraag heeft ingediend of de eigenlijke rechthebbende aan wie - op advies van het LBIO - de uitbetaling niet plaatsvindt;
- degene aan wie de uitbetaling - op advies van het LBIO - wel plaatsvindt.

In dergelijke situaties stelt de SVB als eis dat de belanghebbende die stukken voor de hoorzitting wil inbrengen, deze ten minste tien dagen van tevoren opstuurt, zodat deze gedurende een week ter inzage kunnen worden gelegd. De andere belanghebbenden hebben dan nog de gelegenheid om vóór de hoorzitting kennis te nemen van deze stukken. Zie in dit verband SB3208 over indiening van stukken.

De hoorcommissie beoordeelt of zij gebruik maakt van de mogelijkheid om de belanghebbenden afzonderlijk te horen. De hoorcommissie kan hiertoe ook besluiten als de hoorzitting al is begonnen en in de loop van het gesprek blijkt dat het wenselijk is om de belanghebbenden afzonderlijk te horen.

SB3211 | Hoorverslag

artikel 7:7 Awb

Indien de belanghebbende daarvoor toestemming geeft, maakt de SVB een geluidsopname van de hoorzitting. De SVB bewaart deze opname digitaal.

In de volgende gevallen maakt de SVB een schriftelijk hoorverslag, dat zij toestuurt aan de belanghebbende of diens gemachtigde:

- De belanghebbende of diens gemachtigde geeft geen toestemming voor het maken van een geluidsopname.
- De belanghebbende of diens gemachtigde verzoekt, ondanks zijn gegeven toestemming voor het maken van een geluidsopname, (alsnog) om toezending van een schriftelijk hoorverslag.
- De belanghebbende tekent beroep aan tegen de beslissing op het bezwaar.

SB3212 | Nieuwe feiten of omstandigheden

artikel 7:9 Awb

Na de hoorzitting beoordeelt de SVB of er naar aanleiding van hetgeen tijdens het horen naar voren is gekomen nog nadere gegevens of stukken nodig zijn. Dit is met name het geval indien de belanghebbende nieuwe gegevens heeft verstrekt die geverifieerd moeten worden of indien de hoorcommissie de belanghebbende heeft toegezegd nog nader onderzoek te verrichten. Hiervan wordt in het hoorverslag aantekening gemaakt. De SVB voegt de resultaten van het nader onderzoek als bijlage bij het hoorverslag. Als na het horen feiten of omstandigheden bekend worden - al dan niet als gevolg van een nader onderzoek - die voor de beslissing op het bezwaar van aanmerkelijk belang kunnen zijn, deelt de SVB dit aan betrokkene mede en stelt hem in de gelegenheid daarover te worden gehoord.

Beslissing op het bezwaar

SB3214 | Heroverweging

artikel 7:11 Awb

Indien het bezwaar ontvankelijk is, vindt een heroverweging van het bestreden besluit plaats. De SVB concentreert zich daarbij op het aspect van de primaire beschikking waartegen bezwaar wordt gemaakt. Blijkt tijdens de behandeling van het bezwaar dat andere aspecten van de beschikking waartegen geen bezwaar is gemaakt, niet juist zijn, dan neemt de SVB ook die aspecten op in de beslissing op het bezwaar.

Indien het bezwaar doel treft, baseert de SVB de beslissing op het bezwaar zo nodig mede op rechtsfeiten die in het kader van de voorbereiding van de primaire beschikking niet aan de orde zijn gekomen.

Baseert de SVB de beslissing op het bezwaar op nieuwe rechtsfeiten die in de eerste hoorzitting niet aan de orde zijn geweest, dan stelt zij de belanghebbende in de gelegenheid om opnieuw te worden gehoord.

Als een belanghebbende bezwaar maakt tegen een primaire beschikking waarbij medische aspecten een rol spelen, geldt het volgende. Indien de belanghebbende de conclusies van de verzekeringsarts of de arbeidsdeskundige gemotiveerd bestrijdt of nieuwe medische of arbeidsdeskundige rapportages overlegt, wordt een nieuw onderzoek verricht door een bezwaarverzekeringsarts en/of een bezwaararbeidsdeskundige. Bestrijdt een belanghebbende de conclusies niet gemotiveerd en overlegt hij geen nieuwe rapportages, dan beslist de SVB op basis van de primaire rapportages van de verzekeringsarts en de arbeidsdeskundige.

SB3215 | Motivering

artikel 7:12 Awb

Bij de motivering van de beslissing op het bezwaar past de SVB het beleid neergelegd in SB3200 over motiveringsplicht bij primaire besluiten naar analogie toe. Dit impliceert dat de SVB bij een volledige tegemoetkoming aan het bezwaar, volstaat met een summiere motivering van de beslissing op het bezwaar, onder verwijzing naar het bezwaarschrift en de hoorzitting. Komt de beslissing op het bezwaar niet of slechts ten dele tegemoet aan de bezwaren van de belanghebbende, dan motiveert de SVB de beslissing op het bezwaar zodanig dat deze de belanghebbende inzicht biedt in de gronden waarop de beslissing op het bezwaar berust.

Beslistermijnen en ingebrekestelling

SB3197 | Beslistermijnen aanvraagprocedure

artikel 29c AKW, artikel 64a Anw, artikel 51 AOW, artikel 26 OBR, artikel 6g Remigratiewet, , artikel 4:13, 4:14 en 4:15 Awb

De beslistermijn vangt aan op het moment dat de SVB het aanvraagformulier voor een uitkering ontvangt. Indien de aanvraag via een buitenlands verbindingsorgaan, een Nederlands bestuursorgaan of, indien het een aanvraag om uitkering op grond van de TAS 2014 of TNS betreft, bij het IAS wordt ingediend, begint de beslistermijn te lopen op het moment dat de SVB de aanvraag van het betreffende orgaan heeft ontvangen.

Op grond van de artikelen 51 AOW, 64a Anw, 29c AKW, 26 OBR en 6g Remigratiewet dient de SVB op een aanvraag op grond van deze wetten binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag te beslissen. Het tweede lid van genoemde bepalingen regelt dat een redelijke termijn in ieder geval is verstreken wanneer binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag geen beschikking is genomen. Voor de Remigratiewet geldt een termijn van zestien weken. Op grond van het derde lid van deze artikelen is verlenging met een redelijke termijn mogelijk indien de beschikking niet binnen acht respectievelijk zestien weken kan worden genomen. De SVB maakt van deze verlengingstermijn gebruik door de beslistermijn in beginsel met maximaal acht weken te verlengen indien dit nodig is voor onderzoek naar de feiten. De SVB maakt alleen gebruik van een langere verlengingstermijn dan acht weken als zij bij het nemen van de beslissing tot verlenging gemotiveerd kan aangeven dat het onderzoek naar de feiten deze langere termijn noodzakelijk maakt. Voor het recht op AIO-aanvulling gelden de termijn van de artikelen 4:13 en 4:14 Awb omdat de Participatiewet zelf geen beslistermijn kent.

De SVB stuurt personen die in Nederland wonen vijf maanden voor zij de pensioengerechtigde leeftijd bereiken een aanvraagformulier voor een AOW-pensioen (zie SB1065 over toekenning op aanvraag). Indien in die gevallen de aanvraag eerder wordt ingediend dan acht weken voor de ingang van het AOW-pensioen, beschouwt de SVB een verlenging van de beslistermijn tot de eerste dag van de maand waarin de aanvrager de pensioengerechtigde leeftijd bereikt als redelijk.

Indien sprake is van vertraging bij het nemen van een beschikking op aanvraag schort de SVB de beslistermijn op zolang de vertraging aan de aanvrager kan worden toegerekend. De SVB rekent de vertraging in ieder geval toe aan de aanvrager indien hij vlak voor het einde van de beslistermijn spontaan nieuwe gegevens overlegt. In dat geval schort zij de beslistermijn met ten hoogste acht weken op.

Als de aanvrager niet of niet tijdig reageert op een verzoek om informatie, anders dan op een verzoek om aanvulling van de aanvraag (zie SB3196 over aanvulling van de aanvraag) rekent de SVB de vertraging eveneens aan hem toe. In dat geval schort de SVB de beslistermijn op met ingang van de dag waarop zij de aanvrager op zijn verzuim heeft

gewezen tot de dag waarop de SVB de informatie heeft ontvangen of de hersteltermijn ongebruikt is verstreken.

Op grond van artikel 4:15, tweede lid, onder c Awb wordt de beslistermijn opgeschort in geval van overmacht. Volgens de SVB is in ieder geval sprake van overmacht indien de voor het nemen van een beschikking benodigde gegevens verloren zijn gegaan of voor langere tijd ontoegankelijk zijn als gevolg van abnormale en onvoorziene omstandigheden die liggen buiten de invloedssfeer van de SVB.

Indien de SVB een uitkering tijdelijk bij wijze van voorschot verleent (zie SB1068 over toekenning van voorschotten) wordt deze beslissing niet aangemerkt als de definitieve beschikking op de aanvraag, als bedoeld in de bepalingen genoemd in de tweede alinea. Indien deze beslissing niet binnen de wettelijke beslistermijn kan worden gegeven, stuurt de SVB een voorschotbeslissing en een kennisgeving van verlenging van de beslistermijn aan de aanvrager.

SB3213 | Beslistermijnen bezwaarschriftprocedure

artikel 52 AOW, artikel 65 Anw, artikel 30 AKW, artikel 27 OBR, artikel 6g, vijfde lid Remigratiewet, artikel 7:10, leden 2, 3 en 4 Awb, artikel 7:14 Awb en artikel 4:15 Awb.

Op grond van de artikelen 52 AOW, 65 Anw, 30 AKW, 27 OBR en 6g, vijfde lid Remigratiewet dient de SVB te beslissen binnen dertien weken gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift is verstreken. De Participatiewet kent geen bepaling over de termijn waarop op een bezwaarschrift moet zijn beslist. Daarom geldt voor de AIO-aanvulling de termijn van zes weken op grond van artikel 7:10 Awb. Indien het bezwaarschrift te laat is ingediend, maar dit verzuim verschoonbaar is, gaat de SVB er, in afwijking van deze artikelen, van uit dat de beslistermijn aanvangt op de dag waarop het bezwaarschrift is ontvangen.

Op grond van de artikelen 7:14 en 4:15, tweede lid, onder b Awb wordt de beslistermijn opgeschort zolang de vertraging aan de indiener van het bezwaarschrift kan worden toegerekend. De SVB past het beleid verwoord in SB3197 over beslistermijnen, overeenkomstig toe. Daarnaast wordt een uitstel van een hoorzitting aan de indiener van het bezwaarschrift toegerekend. De SVB schort de beslistermijn op vanaf de geplande datum van de eerste hoorzitting tot de datum waarop de hoorzitting plaatsvindt, of de datum waarop de belanghebbende verklaart geen gebruik meer te willen maken van het recht te worden gehoord.

In geval van overmacht schort de SVB de beslistermijn op met toepassing van de artikelen 7:14 en 4:15, tweede lid, onder c Awb. SB3197 over beslistermijnen is van overeenkomstige toepassing op de bezwaarschriftprocedure.

Artikel 7:10, derde lid Awb regelt dat de SVB het nemen van een beslissing op het bezwaar voor ten hoogste zes weken kan verdagen. De SVB maakt van deze bevoegdheid uitsluitend gebruik:

- indien nader onderzoek bij een persoon of instantie noodzakelijk is;
- indien het bezwaar een rechtsvraag oproept die een zodanige algemene uitstraling heeft dat beleidsmatige besluitvorming noodzakelijk is;
- indien sprake is van een plotselinge toename van bezwaarzaken.

De SVB deelt aan de belanghebbende de reden van de verdaging van de beslissing op het bezwaar mee. Verdaging vindt uitsluitend plaats tot een bepaalde gebeurtenis of datum, of met een met name genoemde termijn.

Verder uitstel voor het nemen van de beslissing op het bezwaar is op grond van artikel 7:10, vierde lid Awb uitsluitend mogelijk in verband met de naleving van wettelijke procedurevoorschriften of na voorafgaande uitdrukkelijke toestemming van de belanghebbende.

Een uitzondering geldt als de SVB de belanghebbende om toestemming voor uitstel heeft gevraagd in afwachting van nadere gegevens die zouden kunnen leiden tot een beschikking waarbij de SVB geheel of gedeeltelijk aan het bezwaar tegemoet komt. In dat geval neemt de SVB aan dat de belanghebbende deze toestemming heeft verleend, tenzij de belanghebbende uitdrukkelijk bezwaar maakt tegen dit uitstel. In dit laatste geval neemt de SVB een beslissing op het bezwaar op basis van de beschikbare gegevens en documenten.

SB3256 | Ingebrekestelling en dwangsom

artikel 4:17 Awb

Op grond van artikel 4:17 Awb verbeurt de SVB een dwangsom indien zij verzuimt een besluit te nemen binnen twee weken nadat zij schriftelijk in gebreke is gesteld wegens het overschrijden van de wettelijke beslistermijn. Van beslisverzuim is geen sprake als de wettelijke beslistermijn nog niet is verstreken. Als de SVB een ingebrekestelling ontvangt voor het verstrijken van de wettelijke beslistermijn, informeert zij de belanghebbende binnen twee weken dat op de dag van ontvangst van de ingebrekestelling nog geen sprake is van overschrijding van de beslistermijn. In afwijking van artikel 4:17 Awb merkt de SVB een schriftelijk stuk aan als een ingebrekestelling, indien dit stuk beoogt de SVB in gebreke te stellen en de SVB dit stuk ontvangt op de dag waarop de wettelijke beslistermijn eindigt.

et maken van bezwaar tegen het uitblijven van een besluit - de zogenoemde fictieve weigering - is niet mogelijk. De SVB merkt daarom een bezwaarschrift gericht tegen het niet tijdig beslissen op een aanvraag aan als een ingebrekestelling in de zin van artikel 4:17 Awb. Evenzo merkt de SVB een klacht over het niet tijdig beslissen op een aanvraag of bezwaarschrift aan als een ingebrekestelling (zie CRvB 14 april 2011).

Jurisprudentie
CRvB 14 april 2011, ECLI:NL:CRVB:2011:BQ1392

SB3216 | Rechtstreeks beroep

artikel 7:1a Awb

Op grond van artikel 7:1a Awb kan een belanghebbende in het bezwaarschrift aan de SVB verzoeken om af te zien van een bezwaarschriftprocedure teneinde het geschil onmiddellijk voor te leggen aan de rechter. De SVB kan instemmen met dit verzoek indien de zaak daarvoor geschikt is (art. 7:1a, derde lid Awb). De SVB hanteert bij de uitoefening van deze bevoegdheid het volgende beleid.

Indien het bezwaarschrift ontvankelijk is en de SVB van oordeel is dat de bezwaarschriftprocedure geen toegevoegde waarde heeft, stemt zij in met een verzoek tot rechtstreeks beroep. De SVB meent dat aan deze voorwaarde in ieder geval wordt voldaan als de rechtsgeldigheid wordt betwist van de wettelijke bepaling op grond waarvan het besluit is genomen, het besluit niet om andere redenen wordt aangevochten en de rechter zich niet reeds eerder heeft uitgesproken over de ingebrachte grieven.

De SVB hanteert een andere werkwijze als burgers massaal bezwaar maken tegen de toepassing van een wettelijke bepaling of regeling. De indiening van een bezwaarschrift heeft dan veelal tot doel het mogelijke recht op uitkering veilig te stellen ingeval in hoogste instantie door de rechter in het voordeel van de burger wordt beslist. Bij dergelijke 'bulkprocedures' benadert de SVB de belanghebbende met het voorstel de bezwaarschriftprocedure aan te houden in afwachting van de definitieve uitkomst van een of meer lopende rechterlijke procedures in soortgelijke zaken. Bij dit voorstel zegt de SVB toe dat het bezwaar te zijner tijd zal worden afgehandeld conform de rechterlijke uitspraak. De mogelijkheid om rechtstreeks beroep in te stellen, zal geen afbreuk doen aan deze coördinatie-inspanningen. Indien een belanghebbende evenwel uitdrukkelijk aangeeft niet geïnteresseerd te zijn in de aanhouding van het bezwaar, maar zijn geschil door wil geleiden naar de rechter, zal de SVB rechtstreeks beroep honoreren.

De SVB stemt voorts in met een verzoek om rechtstreeks beroep als:

- bij de voorbereiding van het bestreden besluit dusdanig schriftelijk contact is geweest tussen de SVB en de belanghebbende dat moet worden aangenomen dat een bezwaarschriftprocedure geen toegevoegde waarde meer heeft;
- het besluit waartegen bezwaar wordt gemaakt nauw samenhangt met een ander besluit waartegen reeds beroep is ingesteld.

De SVB maakt van de bevoegdheid in te stemmen met een verzoek om af te zien van de bezwaarschriftprocedure in ieder geval geen gebruik indien zij van mening is dat ter beslechting van het geschil nader onderzoek moet worden verricht.

Op een verzoek van een belanghebbende om de bezwaarschriftprocedure over te slaan beslist de SVB binnen twee weken.

SB3217 | Schadevergoeding

artikel 7:15, leden 2 en 3, artikel 8:73 en titel 8.4 Awb

Titel 8.4 van de Awb voorziet in een verzoekschriftprocedure om schadevergoeding. Ingevolge artikel 8:88, eerste lid Awb geldt deze procedure voor gevallen waarin schade is veroorzaakt door een onrechtmatig besluit, een onrechtmatige handeling ter voorbereiding van een besluit, het niet tijdig nemen van een besluit of een onrechtmatige handeling ten aanzien van bepaalde ambtenaren of vreemdelingen. Op grond van deze procedure kan een belanghebbende die meent schade te hebben geleden ten gevolge van het handelen van de SVB bij de bestuursrechter een verzoek om schadevergoeding indienen. In beginsel moet hij voorafgaand aan dit verzoek aan de SVB vragen om de schade te vergoeden.

Op grond van het overgangsrecht van artikel IV van de Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten is titel 8.4 Awb niet van toepassing als de schade wordt veroorzaakt door een onrechtmatig besluit dat voor 1 juli 2013 is bekendgemaakt of door een onrechtmatige handeling die voor 1 juli 2013 is verricht. In deze gevallen is het recht dat gold voor 1 juli 2013 van toepassing. Dit houdt in dat de belanghebbende langs verschillende wegen schadevergoeding kan vorderen. Dit kan via de bestuursrechter op grond van de Awb en via de burgerlijke rechter op grond van het BW. In beide gevallen zal een belanghebbende veelal voorafgaand aan het beroep op de rechter een verzoek om vergoeding van schade kunnen indienen bij de SVB.

Met betrekking tot schade en schadeposten hanteert de SVB het hierna volgende beleid.

SB3218 | Vergoeding van wettelijke rente

artikel 4:97 jo. 4:98 Awb, artikel 4:99 Awb, artikel 4:100 Awb en artikel 4:102 Awb

Ingevolge artikel 4:97 in samenhang met de artikelen 4:98, 4:100 en 4:102 Awb is de SVB gehouden wettelijke rente te vergoeden in de in deze artikelen genoemde situaties. De SVB interpreteert artikel 4:99 Awb zo dat zij gehouden is tot het ambtshalve vergoeden van de wettelijke rente.

SB3219 | Vergoeding van schade wegens een onrechtmatig besluit of feitelijk handelen

artikel 6:162 Burgerlijk Wetboek en artikel 6:163 Burgerlijk Wetboek

De SVB is gehouden tot vergoeding van schade als de SVB een besluit heeft genomen dat nadien onrechtmatig blijkt en deze onrechtmatigheid aan de SVB moet worden toegerekend. Van een onrechtmatig besluit is in ieder geval sprake indien een besluit wordt ingetrokken naar aanleiding van een bezwaarschrift, indien een besluit door de rechter wordt vernietigd of indien een besluit wordt herroepen als gevolg van met terugwerkende kracht gewijzigde wet- of regelgeving (zie onder meer HR 20 februari 1998, CRvB 24 februari 1998 en CRvB 24 januari 2001). Bij de beoordeling van de

vraag of de onrechtmatigheid van het besluit aan de SVB moet worden toegerekend, geldt als hoofdregel dat de schuld van een bestuursorgaan is gegeven zelfs indien dat bestuursorgaan geen verwijt treft. Deze regel geldt niet als de onrechtmatigheid van het besluit geheel aan de belanghebbende is te wijten.

In geval van feitelijk handelen, kan eveneens sprake zijn van onrechtmatig handelen door de SVB als de SVB in betekenende mate in strijd handelt met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De SVB acht zich dan eveneens gehouden tot vergoeding van schade.

Jurisprudentie
CRvB 24 januari 2001, AB 2001, 81
CRvB 24 februari 1998, AB 1998, 177, ECLI:NL:CRVB:1998:AA8776
HR 20 februari 1998, «JB» 1998/72

SB3221 | Vergoeding van schade wegens overschrijding van de redelijke termijn

artikel 8:88, eerste lid Awb, artikel 6 EVRM

it jurisprudentie van de CRvB volgt dat een schadevergoeding moet worden toegekend als de redelijke termijn als genoemd in artikel 6 EVRM is overschreden bij het vaststellen van burgerlijke rechten en verplichtingen. Hiervan is sprake als, inclusief de bezwaarschriftprocedure:

- de procedure minimaal 2 jaar heeft geduurd, in geval van beroep bij de rechtbank, of
- de procedure minimaal 4 jaar heeft geduurd, in geval van hoger beroep (CRvB 26 januari 2009 en CRvB 28 april 2009).

De termijn vangt aan op het moment dat een bezwaarschrift is ingediend (CRvB 8 december 2004). Als een deel van de duur van de procedure aan betrokkene moet worden toegerekend, telt dit deel niet mee.

it de jurisprudentie en artikel 8:88, eerste lid, onderdeel c Awb volgt voorts dat het bestuursorgaan aansprakelijk is voor haar aandeel in de overschrijding van de redelijke termijn als de bezwaarschriftprocedure langer dan zes maanden heeft geduurd. In dat geval kent de SVB op verzoek van de belanghebbende een vergoeding toe. Deze bedraagt € 500 als de bezwaarschriftprocedure langer dan een half jaar heeft geduurd en wordt met eenzelfde bedrag verhoogd voor elk volledig half jaar dat de SVB heeft verzuimd te besluiten op het bezwaarschrift. Op grond van jurisprudentie van de CRvB brengt de SVB reeds uitbetaalde dwangsommen niet in mindering op deze vergoeding (CRvB 8 september 2011).

Jurisprudentie
CRvB 8 september 2011, ECLI:NL:CRVB:2011:BT2081, JB 2011/265, USZ 2011, 309
CRvB 28 april 2009, ECLI:NL:CRVB:2009:BI2748
EHRM 26 oktober 2000 (Kudla), «USZ» 2001/37, EHRC 2000/89
CRvB 8 december 2004, RSV 2005/71, ECLI:NL:CRVB:2004:AR7273
CRvB 26 januari 2009, ECLI:NL:CRVB:2009:BH1009

SB3222 | Overige schade

artikelen 6:95 t/m 6:110 Burgerlijk Wetboek, artikel 6:162 Burgerlijk Wetboek en artikel 6:163 Burgerlijk Wetboek

Eventuele andere schadeposten dan renteschade en schade wegens overschrijding van de redelijke termijn, zoals schade in de fiscale sfeer, kunnen voor vergoeding in aanmerking komen voor zover de belanghebbende om vergoeding daarvan verzoekt en hij de geleden schade kan aantonen.

Bij de beoordeling van een verzoek om vergoeding van overige schade fungeren de bepalingen uit het BW over schadevergoeding als leidraad voor de vaststelling van de schade (zie bijvoorbeeld CRvB 30 maart 1995 en 9 januari 1996). De SVB toetst of de belanghebbende als gevolg van de onrechtmatige daad van de SVB een bepaald voordeel heeft verkregen waardoor de totale schade gematigd is, en of de belanghebbende de schade had kunnen beperken. Een verkregen voordeel kan bijvoorbeeld zijn een uitkering van een andere instantie of een subsidie, waarop de belanghebbende geen recht zou hebben gehad als de SVB juist zou hebben gehandeld.

it de jurisprudentie van de CRvB (16 april 1996 en 8 april 1997) leidt de SVB af dat vergoeding van immateriële schade die geen verband houdt met de overschrijding van de redelijke termijn slechts onder uitzonderlijke omstandigheden kan plaatsvinden. Met name moet hiervoor sprake zijn van ernstige inbreuken op de persoonlijke levenssfeer, dan wel op andere persoonlijkheidsrechten van de betrokkene. De SVB acht een ernstige inbreuk op de persoonlijke levenssfeer aanwezig als de belanghebbende als gevolg van de onrechtmatige daad van de SVB aan zo langdurige en ernstige psychische spanningen heeft blootgestaan dat sprake is van een aantasting in de persoon.

Jurisprudentie
CRvB 8 april 1997, AB 1997, 247
CRvB 16 april 1996, «JB» 1996/117
CRvB 30 maart 1995, AB 1995, 334
CRvB 9 januari 1996, «JB» 1996/36

SB3223 | Kosten gemaakt voor de behandeling van een bezwaarschrift

Artikel 7:15, leden 2 en 3

Artikel 7:15, tweede en derde lid Awb regelt dat het bestuursorgaan op verzoek de kosten vergoedt die een belanghebbende in verband met de behandeling van een bezwaarschrift heeft moeten maken indien het bestreden besluit wordt herroepen wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid. Het verzoek tot schadevergoeding moet tijdens de bezwaarschriftprocedure worden gedaan, in ieder geval voordat de beslissing op het bezwaar wordt genomen. Voorts moet het maken van kosten redelijk worden geacht. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald aan de hand van artikel 2 van het Besluit proceskosten bestuursrecht (Bpb) en het in de bijlage bij dat besluit neergelegde puntensysteem en forfaitair tarief. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat alleen sprake kan zijn van aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid indien een besluit inhoudelijk onjuist is. De SVB vergoedt daarom geen kosten indien slechts sprake is van vormfouten of motiveringsgebreken.

Als sprake is van beroepsmatig verrichte rechtsbijstand in samenhangende zaken, waarbij een gemachtigde tien of meer belanghebbenden vertegenwoordigt, hanteert de SVB het

volgende beleid. Als de gemachtigde aanvoert en aannemelijk maakt dat toepassing van artikel 3 Bpb leidt tot een onevenredig lage vergoeding voor de door hen gemaakte proceskosten, dan berekent de SVB de proceskostenvergoeding per afzonderlijke zaak. De SVB hanteert in dat geval een waarde per punt ter hoogte van 15,5% van de bedragen die worden genoemd in onderdeel B van de Bijlage bij het Bpb. De SVB geeft hiermee invulling aan artikel 2, derde lid Bpb en aan de uitspraak van de CRvB van 30 juni 2006.

Jurisprudentie

CRvB 30 juni 2006, ECLI:NL:CRVB:2006:AY0194
CRvB 13 juni 2005, RSV 2005/234, ECLI:NL:CRVB:2005:AT7364
CRvB 24 januari 2001, AB 2001, 81
HR 17 december 1999, «JB» 2000/4, ECLI:NL:HR:1999:AA3880

SB3224 | Herziening van besluiten hangende beroep

artikel 6:19, eerste lid Awb

Indien hangende een beroepsprocedure nieuwe feiten of omstandigheden blijken of indien de SVB tot het inzicht komt dat het besluit waartegen het beroep is ingesteld onjuist is, neemt zij een nieuw besluit. Op grond van artikel 6:19, eerste lid Awb heeft het beroep van rechtswege mede betrekking op dit besluit.

Klachten

SB3225 | Algemeen

artikel 9:1, lid 1, artikel 9:4, artikel 9:5, artikel 9:6, artikel 9:10 en artikel 9:12 Awb

De Awb bevat een regeling over de behandeling van klachten door bestuursorganen. In de regeling is geprobeerd een evenwicht te vinden tussen het bieden van voldoende waarborgen voor een zorgvuldige klachtbehandeling enerzijds, en het voorkomen van nodeloze formalisering of bureaucratisering anderzijds. De Awb bevat alleen procedurele voorschriften voor schriftelijke klachten die betrekking hebben op een gedraging jegens de klager (artikel 9:4 Awb). De SVB streeft ernaar in deze gevallen de klacht op een zo kort mogelijke termijn naar tevredenheid van de klager af te doen. Ook probeert zij om de gedraging waarover wordt geklaagd, zo snel mogelijk te corrigeren en eventueel een voorlopig oordeel uit te spreken over de gedraging. Kan de SVB de klacht niet naar tevredenheid van de klager afhandelen dan nodigt zij de klager uit voor een hoorzitting en geeft een formeel eindoordeel over de klacht.

In de Awb zijn geen voorschriften opgenomen voor de afhandeling van mondeling ingediende klachten of klachten die geen betrekking hebben op een gedraging jegens de klager. Wel zijn op de afhandeling van deze klachten de algemene beginselen van behoorlijk bestuur van toepassing. De in de Awb vervatte procedurele voorschriften - over onder meer het houden van een hoorzitting - zijn dan echter niet van toepassing.

SB3226 | Formele vereisten klaagschrift

artikel 9:4 Awb

Indien een klacht niet voldoet aan de formele vereisten van artikel 9:4 Awb behoeven de procedurele voorschriften vervat in de artikelen 9:5 tot en met 9:12a Awb geen toepassing te vinden. Indien dit ertoe leidt dat de klacht niet op zorgvuldige wijze kan worden afgehandeld, zal de SVB de klager verzoeken zijn klacht aan te vullen. Als de aanvulling tot gevolg heeft dat aan de formele vereisten van artikel 9:4 Awb wordt voldaan, zal de SVB de klacht alsnog met inachtneming van alle procedurele voorschriften afhandelen.

SB3227 | Ontvangstbevestiging

artikel 9:6 Awb

Aan het verzenden van een ontvangstbevestiging is geen wettelijke termijn gesteld. De SVB hanteert het beleid dat zij uiterlijk één week na ontvangst van de klacht een ontvangstbevestiging verzendt. Is de klacht binnen deze termijn al (telefonisch) afgehandeld, dan stuurt zij geen ontvangstbevestiging maar een gespreksbevestiging naar aanleiding van de informele afhandeling van de klacht.

SB3228 | Buiten behandeling laten

artikel 9:8 Awb

Artikel 9:8 Awb geeft de SVB in een aantal gevallen de bevoegdheid om een klacht die voldoet aan de vereisten van artikel 9:4 Awb niet in behandeling te nemen.

Ten aanzien van een klacht over een gedraging die meer dan een jaar voor indiening van de klacht heeft plaatsgevonden, hanteert de SVB het volgende beleid. De SVB neemt een dergelijke klacht met toepassing van de artikelen 9:5 tot en met 9:12a Awb in behandeling als redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de klager pas na verloop van een jaar aanleiding heeft om een klacht in te dienen (bijvoorbeeld omdat aan hem verstrekte informatie pas dan relevant wordt). Andere klachten die betrekking hebben op een gedraging die meer dan een jaar voor indiening van de klacht heeft plaatsgevonden, neemt de SVB in beginsel wel in behandeling, maar de procedurele voorschriften vervat in de Awb zijn daarbij niet van toepassing.

Op grond van artikel 9:8, tweede lid Awb is de SVB ook bevoegd om een klacht buiten behandeling laten van een klacht indien het belang van de klager dan wel het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende zijn. De SVB maakt van deze bevoegdheid terughoudend gebruik.

In de overige gevallen bedoeld in artikel 9:8 Awb hanteert de SVB het beleid dat zij een klacht buiten behandeling laat, tenzij zich bijzondere omstandigheden voordoen.

SB3229 | Horen

artikel 9:10 Awb

Aan het horen zijn geen wettelijke eisen gesteld. Het horen kan telefonisch of in persoon plaatsvinden. De SVB laat de keuze tussen deze twee mogelijkheden aan de klager. Bij het horen is altijd een medewerker betrokken van een hoger functieniveau dan het functieniveau van de medewerker wiens gedraging aanleiding gaf tot de klacht.

Wanneer de SVB heeft afgezien van het horen van de klager motiveert zij dit in het schriftelijk oordeel over de klacht.

SB3230 | Bekendmaking bevindingen

artikel 9:12 Awb

De SVB toetst haar handelen aan de algemene beginselen van behoorlijke gevalsbehandeling en wetsuitvoering. Het oordeel over de klacht luidt:

- de SVB is niet bevoegd;
- de indiener is niet-ontvankelijk;
- de klacht is ongegrond;
- de klacht is gegrond; of
- er is geen oordeel mogelijk.

Indien de SVB een klacht gegrond verklaart, vermeldt zij in het schriftelijk oordeel over de klacht op welke wijze aan de voor klager onbevredigende situatie tegemoet is gekomen. Indien de SVB hieraan niet tegemoet kan komen, vermeldt zij waarom dit niet is gebeurd.

SB3231 | Elektronisch bestuurlijk verkeer

artikel 2:14, artikel 2:15 en artikel 2:16 Awb

De artikelen 2:14, 2:15 en 2:16 Awb hebben betrekking op het elektronisch verkeer tussen burgers en bestuursorganen en voor het elektronisch verkeer tussen bestuursorganen onderling.

De SVB hanteert in het elektronisch verkeer met belanghebbenden de volgende gedragslijn.

De SVB spant zich in om belanghebbenden zoveel mogelijk in staat te stellen elektronisch met de SVB te communiceren. In een aantal gevallen kan via het internet een aanvraag om uitkering worden ingediend en kunnen wijzigingen worden doorgegeven. Waar deze mogelijkheid bestaat, is dat op de website van de SVB (www.svb.nl) aangegeven. Als bij behandeling van een via het internet ingediende aanvraag blijkt dat nader onderzoek nodig is, verzoekt de SVB de aanvrager zonodig alsnog een papieren aanvraagformulier in te vullen.

Wanneer de belanghebbende aangeeft dat hij langs elektronische weg met de SVB wil communiceren, stuurt de SVB berichten die daarvoor in aanmerking komen uitsluitend elektronisch. De SVB maakt bij het verzenden van berichten via de elektronische weg gebruik van de Berichtenbox van MijnOverheid.nl.

Als de SVB elektronisch een aanvraag ontvangt waarvoor de elektronische weg nog niet openstaat, licht zij de indiener van het bericht hierover binnen twee werkdagen in, onder verwijzing naar de schriftelijke procedure. De SVB merkt de aanvraag in dat geval aan als een onvolledige aanvraag (zie ook SB3195 over indiening en gegevensverstrekking).

Als de SVB langs elektronische weg een mededeling ontvangt die van invloed is op het recht op of de hoogte van een uitkering en de elektronische weg nog niet openstaat, verzoekt de SVB de belanghebbende zijn mededeling schriftelijk te doen. Als de SVB de schriftelijke mededeling ontvangt binnen twee weken na het daartoe strekkende verzoek, merkt de SVB de datum van binnenkomst van het elektronische bericht aan als ontvangstdatum.

De elektronische diensten van de SVB zijn, zolang een elektronische handtekening die aan alle wettelijke eisen voldoet nog niet voorhanden is, slechts toegankelijk voor burgers die in het bezit zijn van DigiD. DigiD is een gemeenschappelijk systeem voor overheidsinstellingen waarmee een belanghebbende zich kan identificeren. DigiD kan worden aangevraagd via de website van de SVB, of direct op de website van DigiD (www.DigiD.nl).

Indien een persoon per e-mail een algemene vraag stelt die het recht op of de hoogte van de uitkering niet kan beïnvloeden, is niet vereist dat hij zich identificeert met behulp

van DigiD. Voorbeelden van dergelijke vragen zijn het aanvragen van een folder of het opvragen van algemene, niet op een bepaalde persoon toegespitste informatie.

Deel IV Overige onderwerpen

De beleidsregels zijn op 15 augustus 2016 vastgesteld door de Raad van Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank en op 5 september 2016 bekend gemaakt in de Staatscourant (Stcrt. 2016, 45608).

De beleidsregels worden minimaal eenmaal per jaar herzien.
→ http://www.svbbeleidsregels.nl voor de meest recente versie.

voor het leven
Sociale Verzekeringsbank

2 Persoonsgegevens

SB4232 2 Algemeen
SB4233 2 Gegevensverstrekking door de SVB

SB4234 4 Protocol huisbezoeken

SB4235 9 Archivering

Persoonsgegevens

SB4232 | Algemeen

artikel 7 en artikel 8 Wbp en artikel 54, eerste lid, en artikel 62, eerste lid Wet SUWI

Het begrip 'verwerking van persoonsgegevens' als bedoeld in artikel 1 onder b Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) moet zeer breed worden uitgelegd en omvat elke handeling of geheel van handelingen met betrekking tot gegevens die betrekking hebben op een persoon. Ook het uitwisselen van persoonsgegevens tussen (bestuurs)organen valt onder dit begrip.

De bevoegdheid tot verwerking van persoonsgegevens is geregeld in artikel 8 Wbp. Persoonsgegevens mogen blijkens die bepaling onder meer worden verwerkt in de volgende gevallen:

- De betrokkene heeft toestemming gegeven (artikel 8, onder a Wbp);
- De gegevensverwerking is noodzakelijk om een wettelijke verplichting na te komen (artikel 8, onder c Wbp);
- Een bestuursorgaan dient over de gegevens te beschikken voor de uitoefening van een publiekrechtelijke taak (artikel 8, onder e Wbp).

Daarnaast bevat de Wet SUWI een wettelijke grondslag voor gegevensverwerking binnen delen van het socialezekerheidsdomein.

De SVB interpreteert de relatie tussen de Wbp en de Wet SUWI zo, dat met de bepalingen in de Wet SUWI voor het socialezekerheidsdomein nadere invulling wordt gegeven aan de in de Wbp gestelde voorwaarde dat gegevens slechts mogen worden verwerkt indien de verwerking noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen.

SB4233 | Gegevensverstrekking door de SVB

artikel 8, onder c en e Wbp en artikel 62, eerste lid Wet SUWI

Uitwisseling van persoonsgegevens kan voorkomen tussen de SVB en andere bestuursorganen in het kader van een wettelijke verplichting of in het kader van de uitoefening van een publiekrechtelijke taak. Daarnaast kan het voorkomen dat om verstrekking van gegevens wordt verzocht door privaatrechtelijke organen. De SVB hanteert in dit kader bij verzoeken om gegevensverstrekking het volgende beleid.

De SVB verstrekt gegevens voor zover de verstrekking geen onevenredige inbreuk maakt op de privacy van de persoon of personen van wie gegevens worden verstrekt én de verstrekking nodig is voor de uitvoering van een publiekrechtelijke taak. Indien niet ten behoeve van een publiekrechtelijke taak om verstrekking van persoonsgegevens wordt verzocht, dan verstrekt de SVB in beginsel alleen gegevens indien op de SVB de wettelijke plicht rust gegevens te verstrekken of door de persoon of de personen op wie

de gegevens betrekking hebben toestemming is verleend. Op deze regel maakt de SVB echter een uitzondering als de gegevensverstrekking moet worden geacht in het algemeen belang te zijn en de verstrekking geen onevenredige inbreuk maakt op de privacy van de persoon of personen op wie de gegevens betrekking hebben. Bij de toepassing van dit beleid worden de volgende regels in acht genomen.

In het geval dat op een verzoek om verstrekking van persoonsgegevens artikel 8, onder c Wbp van toepassing is, rust op de SVB een wettelijke verplichting om tot gegevensverstrekking over te gaan. De SVB zal daarom - behoudens in gevallen waarin onmiskenbaar sprake is van een onevenredige inbreuk op de privacy - overgaan tot verstrekking van de gevraagde gegevens indien het verzoekende orgaan heeft aangegeven dat deze dienen ter uitvoering van de taken die aan dat orgaan zijn opgedragen. De motivering die het verzoekende bestuursorgaan bij het verzoek verstrekt wordt - voor zover deze niet kennelijk doel mist - door de SVB niet getoetst.

Indien een bestuursorgaan een verzoek om verstrekking van persoonsgegevens indient waarop artikel 8, onder e Wbp van toepassing is, neemt de SVB niet zonder meer aan dat van een onevenredige inbreuk op de privacy geen sprake is. Bij een dergelijk verzoek dient het verzoekende bestuursorgaan daarom niet alleen melding te maken van het feit dat het verzoek geschiedt ter uitvoering van een publiekrechtelijke taak, maar dient dit orgaan tevens aannemelijk te maken dat de inbreuk op de privacy niet onevenredig is. Hiertoe dient in ieder geval het doel van de gegevensverstrekking nader te zijn omschreven. De SVB toetst echter niet of de gegevens door het verzoekende orgaan op andere wijze zouden kunnen worden verkregen. Deze keuze houdt verband met de doelstelling van de Wet eenmalige gegevensuitvraag werk en inkomen. Deze doelstelling brengt met zich mee dat van de burger die persoonsgegevens aan de overheid heeft verstrekt niet opnieuw wordt verlangd deze gegevens te verstrekken.

Ingeval een verzoek om verstrekking van persoonsgegevens niet dient ter uitvoering van een publiekrechtelijke taak, gaat de SVB restrictief om met verzoeken om gegevensverstrekking. In beginsel zal de SVB daarom aan een verzoek om gegevensverstrekking alleen tegemoetkomen, indien op de SVB de wettelijke verplichting rust de gegevens te verstrekken, bijvoorbeeld in geval van de verklaring bedoeld in artikel 476 Rv, of indien door de personen op wie de gegevens betrekking hebben, toestemming is verleend. Indien echter wordt aangetoond dat de gegevensverstrekking het algemeen belang dient en tevens wordt aangetoond dat de gegevensverstrekking geen onevenredige inbreuk maakt op de privacy van de betrokkenen, dan toetst de SVB of voldaan wordt aan de voorwaarden neergelegd in artikel 8, onder f en artikel 9, derde lid Wbp.

SB4234 | Protocol huisbezoeken

artikel 17, vierde lid, artikel 50 AOW, artikel 35a, artikel 36, tweede lid Anw, artikel 14a, derde lid, artikel 15a, artikel 16, tweede lid AKW, artikel 53a, leden twee tot en met zes Participatiewet, artikel 12, eerste lid Grondwet en artikel 1, leden 1, 3 en 4 Algemene wet op het binnentreden

Een uitkeringsgerechtigde of degene die voor een uitkering in aanmerking wil komen is op grond van de artikelen 50 AOW, 35a Anw, 15a AKW en 53a Participatiewet verplicht op verzoek van de SVB zijn woon- of leefsituatie aan te tonen. Deze artikelen zijn ingevoerd met de inwerkingtreding van de Wet van 4 oktober 2012, houdende een regeling in de sociale zekerheid van de rechtsgevolgen van het niet aantonen van de leefsituatie na het aanbod van een huisbezoek, Stb. 2012, 463 (hierna: Wet huisbezoeken). De SVB kan voor het aantonen van de woon- of leefsituatie door de uitkeringsgerechtigde met zijn toestemming een huisbezoek afleggen. De SVB verricht tevens een huisbezoek indien zij een redelijk vermoeden van fraude heeft.

De SVB heeft de gedragsregels die zij hanteert bij het verrichten van een huisbezoek neergelegd in het Protocol huisbezoeken. Dit protocol is mede gebaseerd op jurisprudentie over huisbezoeken van de CRvB. Het protocol is niet van toepassing in geval medewerkers van de SVB op verzoek betrokkenen thuis bezoeken om hen behulpzaam te zijn bij het realiseren van hun rechten.

In het protocol komt aan de orde wat een huisbezoek inhoudt, wie het huisbezoek aflegt, wanneer huisbezoeken van te voren worden aangekondigd, wat een bezichtiging inhoudt en wanneer deze wordt verricht, het informed consent vereiste, de toestemming voor het betreden van de woning en de gevolgen als men niet meewerkt aan een huisbezoek.

PROTOCOL HUISBEZOEKEN

A. WANNEER LEGT DE SVB EEN HUISBEZOEK AF?

Buiten de in uitzonderlijke gevallen afgelegde huisbezoeken in het kader van dienstverlening, kent de SVB de volgende huisbezoeken ter controle van de rechtmatigheid van de uitkering en huisbezoeken bij vermoeden van fraude.

1. Huisbezoeken ter controle van de rechtmatigheid van de uitkering

De Wet huisbezoeken betreft huisbezoeken, die verricht worden ter controle van de rechtmatigheid van de uitkering. Deze wet geeft de SVB de mogelijkheid om uitkeringsgerechtigden te vragen de woon- of leefsituatie aan te tonen. De SVB kan daarbij aanbieden dat de uitkeringsgerechtigde dit mogelijk maakt door middel van een huisbezoek. Voorafgaand aan het huisbezoek legitimeren de SVB-medewerkers zich, leggen zij uit waarom zij de uitkeringsgerechtigde bezoeken en vragen ze hem toestemming om de woning te betreden.

Als de uitkeringsgerechtigde in het kader van een rechtmatigheidsonderzoek niet meewerkt aan een huisbezoek, kan dit gevolgen hebben voor zijn uitkering. Onderdeel H over gevolgen als men niet meewerkt aan een huisbezoek beschrijft deze mogelijke gevolgen. Deze komen echter pas aan de orde als de uitkeringsgerechtigde tweemaal de gelegenheid is geboden mee te werken aan een onderzoek, en hij beide keren van die gelegenheid geen gebruik heeft gemaakt.

De SVB verricht deze huisbezoeken in gevallen waarin er in het individuele geval sprake van twijfel is aan de rechtmatigheid van de uitkering, maar deze twijfel niet zover gaat dat er een fraudevermoeden is. Ook kunnen deze huisbezoeken worden verricht als sprake is van een steekproef. De SVB verricht dergelijke steekproefonderzoeken zowel a-select als select.

2. Huisbezoeken bij vermoeden van fraude

Vaak zal bij een vermoeden van fraude met de woon- of leefsituatie een huisbezoek het enige middel zijn om de feitelijke situatie te kunnen beoordelen. Ook hier geldt dat de SVB-medewerkers zich moeten legitimeren en dat de bewoner toestemming moet geven voor het binnentreden van de woning op basis van volledige informatie over het hoe en waarom van het huisbezoek. Als de uitkeringsgerechtigde niet meewerkt aan een huisbezoek kan de aanvraag om een uitkering worden afgewezen of het recht op uitkering worden herzien dan wel ingetrokken. Ook kan de SVB overgaan tot schorsing of opschorting van de uitkering. De SVB gaat pas over tot dergelijke maatregelen nadat de uitkeringsgerechtigde een tweede gelegenheid tot medewerking aan het onderzoek naar de rechtmatigheid is geboden en hij ook van die uitnodiging geen gebruik heeft gemaakt.

B. HUISBEZOEK

De SVB-medewerkers betreden de woning slechts met voorafgaande schriftelijke toestemming van de bewoner. Het huisbezoek vindt plaats in een door hem aangewezen ruimte. Wanneer de woning is betreden, voeren de SVB-medewerkers een gesprek met de uitkeringsgerechtigde. Huisbezoeken in Nederland worden verricht door toezichthouders van de afdeling Bijzonder Onderzoek van de SVB. Buiten Nederland worden huisbezoeken verricht door medewerkers van de SVB, of door aan de Nederlandse ambassade verbonden attachés voor Sociale Zaken en hun medewerkers.

De SVB-medewerkers kunnen de uitkeringsgerechtigde verzoeken om toestemming voor het maken van een geluidsopname van het gesprek. Daarbij leggen zij uit wat het belang is van een dergelijke opname en dat de uitkeringsgerechtigde dit kan weigeren zonder dat dat enige consequentie heeft. Tevens vragen zij aan de uitkeringsgerechtigde of hij een kopie van de opname wenst te krijgen. In ieder geval maken de SVB-medewerkers, ongeacht of er een geluidsopname is gemaakt of niet, een schriftelijk verslag van het gesprek. Dit verslag wordt door de SVB-medewerkers en de uitkeringsgerechtigde ondertekend. Met de ondertekening bevestigen zij hetgeen vastgelegd is in het gespreksverslag.

C. BEZICHTIGEN VAN DE WONING

Het huisbezoek beperkt zich niet tot het gesprek met de uitkeringsgerechtigde als de SVB-medewerkers tijdens het huisbezoek constateren dat de beantwoording van de vragen, al dan niet in samenhang met het uiterlijk van de woning, twijfel oplevert met

betrekking tot de door uitkeringsgerechtigde geschetste leefsituatie. In dat geval kunnen de SVB-medewerkers besluiten dat een bezichtiging noodzakelijk is. Dat is in ieder geval mogelijk in de volgende situaties:

- de woning wordt ogenschijnlijk niet bewoond, terwijl uitkeringsgerechtigde heeft aangegeven dat hij daar zijn hoofdverblijf heeft; of
- het vermoeden bestaat dat de uitkeringsgerechtigde op zijn adres een gezamenlijke huishouding voert, terwijl hij heeft aangegeven dat hij daar alleen woont.

De SVB gaat uitsluitend over tot bezichtiging van de woning nadat de uitkeringsgerechtigde hiervoor schriftelijke toestemming heeft verleend. In Nederland verrichten toezichthouders van de afdeling Bijzonder Onderzoek van de SVB de bezichtigingen. Buiten Nederland verrichten medewerkers van de SVB, of door aan de Nederlandse ambassade verbonden attachés voor Sociale Zaken en hun medewerkers de bezichtigingen.

Van de bezichtiging wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de SVB-medewerkers en de uitkeringsgerechtigde ondertekend. Met de ondertekening bevestigen zij hetgeen vastgelegd is in het verslag.

D. VOORONDERZOEK EN VOORAANKONDIGING VAN HUISBEZOEKEN

De SVB kondigt veel huisbezoeken telefonisch aan of door middel van een aan de uitkeringsgerechtigde gerichte brief waarin de datum en het tijdstip van het huisbezoek worden genoemd. In de brief of het telefoongesprek vermeldt de SVB de aanleiding van het huisbezoek en geeft zij algemene uitleg over wat een huisbezoek inhoudt. De SVB gaat pas tot een huisbezoek over nadat de SVB administratief vooronderzoek heeft verricht.

In het geval van een redelijk vermoeden van fraude kondigt de SVB een huisbezoek niet van te voren aan. Een dergelijk onaangekondigd huisbezoek vindt pas plaats nadat de tip of het signaal dat de SVB ontvangen heeft nader door de SVB is onderzocht.

E. INFORMED CONSENT VEREISTE

Informed consent betekent dat de toestemming van de bewoner tot het binnentreden van de woning berust op volledige en juiste informatie over reden en doel van het huisbezoek en de gevolgen in geval van weigering. Om vast te leggen dat de bewoner toestemming heeft verleend om zijn woning binnen te treden, laten de SVB-medewerkers de bewoner voorafgaand aan het huisbezoek, of zo snel mogelijk na het binnentreden na mondeling verleende toestemming, een informed consent formulier ondertekenen. Met deze ondertekening verklaart de uitkeringsgerechtigde dat hij volledig en juist is geïnformeerd over het doel/de reden van het huisbezoek en de gevolgen in geval van weigering van het huisbezoek.

F. GEEN TOESTEMMING VOOR BETREDEN WONING

Als de bewoner bezwaar heeft tegen het betreden van zijn woning, moet hij dat duidelijk kenbaar maken. Bij twijfel over toestemming, gaat de SVB ervan uit dat de bewoner geen toestemming heeft verleend.

Als de bewoner eerst toestemming heeft verleend voor het verrichten van een huisbezoek, maar die toestemming vervolgens intrekt, verlaten de SVB-medewerkers de woning meteen.

G. BEWONER

De toestemming om de woning te betreden moet worden gegeven door de bewoner.

Als bewoner wordt aangemerkt: ieder lid van het gezin of andere samenlevingsvorm. Belangrijk is hierbij dat van de persoon die toestemming verleent, mag worden verwacht dat deze inzicht heeft in de rechten en plichten ten aanzien van het huisbezoek. Van een jong kind of een persoon met een verstandelijke beperking mag dit niet worden verwacht.

In de situatie waarin de ene partner toestemming verleent, en de andere partner weigert, is de weigering doorslaggevend. Uitgangspunt in deze situatie is dat geen toestemming is verleend.

Als de uitkeringsgerechtigde een kamer van een woning bewoont en de hoofdbewoner of verhuurder maakt bezwaar tegen het betreden van de woning, dan ziet de SVB af van het betreden van de woning. Een gehuurde kamer wordt alleen betreden in aanwezigheid en met toestemming van de uitkeringsgerechtigde.

H. GEVOLGEN ALS MEN NIET MEEWERKT AAN EEN HUISBEZOEK

De uitkeringsgerechtigde heeft in alle gevallen het recht om een huisbezoek te weigeren. De SVB zal bij een weigering van een huisbezoek proberen op een ander moment een huisbezoek te verrichten of geeft hem de gelegenheid om op andere wijze zijn leef- of woonsituatie aan te tonen. Daarmee krijgt de uitkeringsgerechtigde twee keer de kans om mee te werken aan een onderzoek naar de rechtmatigheid van zijn uitkering. Volhardt de uitkeringsgerechtigde in de weigering tot medewerking aan huisbezoeken en/of wordt de leef- of woonsituatie niet of onvoldoende aangetoond, dan wijst de SVB de aanvraag af of herziet de uitkering ingevolge de artikelen 17, vierde lid en 50 AOW, 35a en 36, tweede lid Anw, 14a, derde lid, 15a en 16, tweede lid AKW en 53a, tweede tot en met zesde lid Participatiewet. De SVB heeft ook de mogelijkheid om hieraan voorafgaand de betaling van de uitkering op te schorten of te schorsen.

De SVB ziet bij het niet meewerken aan een huisbezoek in het kader van een rechtmatigheidsonderzoek in zeer uitzonderlijke gevallen voorlopig af van een afwijzing of herziening van het recht in gevallen van ernstige ziekte of niet uit te stellen afspraken, die ook aangetoond kunnen worden.

Het niet aantonen van de woon- of leefsituatie betekent voor de hiervoor genoemde wetten het volgende:

AOW:

Als de pensioengerechtigde niet kan aantonen dat hij alleenstaand is, kent de SVB een AOW-pensioen toe voor een gehuwde of herziet de SVB het AOW-pensioen in een pensioen voor een gehuwde.

Als de pensioengerechtigde niet kan aantonen dat zijn feitelijke woonsituatie in overeenstemming is met het door hem of zijn wettelijke vertegenwoordiger verstrekte adres, herziet de SVB het AOW-pensioen in een pensioen voor een gehuwde.

Anw:

Als de nabestaande niet kan aantonen dat hij alleenstaand is, kent de SVB geen Anw-nabestaandenuitkering toe of beëindigt deze uitkering.

Als een wees tussen 16 en 21 jaar een uitkering aanvraagt dan wel ontvangt, omdat hij als ongehuwde voor het huishouden van tenminste een andere wees zorgt en dat niet kan aantonen, kent de SVB geen wezenuitkering toe of beëindigt deze uitkering.

AKW:

Als de uitkeringsgerechtigde niet kan aantonen dat het kind thuiswonend of uitwonend is, besluit de SVB dat er geen recht op kinderbijslag voor het kind is, of slechts enkelvoudige kinderbijslag, in geval om dubbele kinderbijslag werd verzocht.

Participatiewet:

Als de rechthebbende op een AIO-aanvulling niet kan aantonen dat hij alleenstaand is, kent de SVB een AIO-aanvulling toe gebaseerd op 30% van de norm voor een gehuwde of herziet de SVB de AIO-aanvulling naar dit bedrag.

Als de rechthebbende op een AIO-aanvulling niet kan aantonen dat zijn feitelijke woonsituatie in overeenstemming is met de door hem verstrekte gegevens, schort de SVB de AIO-aanvulling op met het verzoek binnen de door de SVB gestelde termijn alsnog op andere wijze zijn woonsituatie aan te tonen. Als hij dit niet doet, trekt de SVB de AIO-aanvulling op grond van artikel 53a, zesde lid Participatiewet in vanaf het moment dat de uitkering was opgeschort.

Jurisprudentie

CRvB 11 april 2007, ECLI:NL:CRVB:2007:BA2410
CRvB 11 april 2007, ECLI:NL:CRVB:2007:BA2436
CRvB 11 april 2007, ECLI:NL:CRVB:2007:BA2447
CRvB 11 april 2007, ECLI:NL:CRVB:2007:BA2445
CRvB 24 november 2009, ECLI:NL:CRVB:2009:BK4060
CRvB 24 november 2009, «USZ» 2009/380, ECLI:NL:CRVB:2009:BK4063
CRvB 24 november 2009, RSV 2010/18, ECLI:NL:CRVB:2009:BK4064
CRvB 24 november 2009, RSV 2010/19, ECLI:NL:CRVB:2009:BK4057
CRvB 24 november 2009, ECLI:NL:CRVB:2009:BK4059
CRvB 7 maart 2005, ECLI:NL:CRVB:2005:AT1644
CRvB 3 september 2002, RSV 2003/9, ECLI:NL:CRVB:2002:AF3007
CRvB 20 oktober 1998, RSV 1999/15
CRvB 22 augustus 1995, RSV 1996/86

SB4235 | Archivering

artikel 1, sub c, onder 1, artikel 3 Archiefwet 1995

De SVB is verplicht om alle stukken die zich in een papieren of een elektronisch dossier bevinden als archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren (artikel 3 Archiefwet 1995). In de Archiefwet wordt niet aangegeven welke bewaartermijnen daarbij aangehouden moeten worden. Om zorg te dragen voor de vernietiging van daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden dient de SVB op grond van artikel 5 Archiefwet 1995 een selectielijst op te stellen, waarin zij aangeeft welke archiefbescheiden zij bewaart en na welke termijn bescheiden voor vernietiging in aanmerking komen. De SVB heeft de bewaartermijn van papieren en elektronische dossiers van uitkeringsgerechtigden vastgesteld op vijf jaar nadat het recht op uitkering is beëindigd. Deze termijn houdt verband met de verjarings- en vervaltermijnen in het wettelijk stelsel van terugvordering en sancties. Een periode van vijf jaar wordt voldoende geacht voor de doeleinden van het toegankelijk houden van gegevens ten behoeve van de rechtmatigheidscontrole.